

**ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA**

**GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA
MURSKA SOBOTA
(2021–2030)**

Št. 13/21

**Načrt sprejela:
Vlada Republike Slovenije
Ljubljana, 16. november 2023**

(Ur. l. RS št. 116/23)

**Podpisnik:
v funkciji ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Marjan Šarec
minister za obrambo**

VSEBINA

POVZETEK	1
0 UVOD	3
1 OPIS GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA	5
1.1 Lega območja	5
1.2 Opis naravnih razmer	6
1.2.1 Orografske značilnosti območja	6
1.2.2 Značilnosti podnebja	6
1.2.3 Hidrološke in hidrogeološke razmere	7
1.2.4 Geološke in pedološke značilnosti območja	8
1.3 Vegetacijski oris območja	9
1.4 Značilnosti prostoživečih živalskih vrst in njihovih habitatov	10
1.5 Družbeno-ekonomske razmere	12
1.5.1 Opis demografskih in socialnih razmer	12
1.5.2 Lastništvo gozdov	13
1.5.3 Gozdarstvo in dejavnosti povezane z gozdom in gozdnim prostorom	14
1.5.4 Stanje in organiziranost gozdarske dejavnosti v prostoru	15
1.6 Razmere za gospodarjenje z gozdovi	16
1.6.1 Raba prostora, površina gozdov in gozdnatost	16
1.6.2 Ureditvena členitev gozdnogospodarskega območja	18
1.6.3 Odprtost gozdov in razmere za pridobivanje lesa	20
2 OPIS STANJA IN RAZVOJA GOZDOV	23
2.1 Lesna zaloga gozdov	23
2.2 Drevesna sestava	24
2.3 Debelinska struktura gozdov	25
2.4 Prirastek	26
2.5 Ponori ogljika	28
3 PRESOJA GOSPODARJENJA IN OPREDELITEV TEMELJNIH PROBLEMOV	29
3.1 Presoja izvedbe načrtovanih ukrepov v preteklem obdobju	29
3.1.1 Posek	29
3.1.2 Gojitvena, varstvena in druga dela	31
3.1.3 Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic	33
3.1.4 Gozdarsko svetovanje in razvoj podeželja	33
3.1.5 Posegi v gozd in gozdni prostor	34
3.1.6 Pregled vlaganj v gozdove v obdobju 2011-2020	35
3.2 Presoja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi	37
3.2.1 Vzdrževanje in izboljšanje gozdnih virov ter njihov prispevek k bilanci ogljika v gozdovih	37
3.2.2 Vzdrževanje zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov	37
3.2.3 Vzdrževanje in spodbujanje proizvodnih funkcij gozdov (lesnih in nelesnih)	42
3.2.4 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno povečanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih	46
3.2.5 Ohranjanje naravnih vrednot in zavarovanih območij	55
3.2.6 Ohranjanje kulturne dediščine	56
3.2.7 Ohranjanje območij po predpisih o vodah (vodovarstvena območja, vodotoki)	56

3.2.8	Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje varovalne in zaščitne funkcij gozdov	57
3.2.9	Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov	58
3.3	Presoja doseganja ciljev in učinkovitosti gospodarjenja	59
3.3.1	Ocena doseganja ekonomskih ciljev	59
3.3.2	Ocena zagotavljanja socialnih in ekoloških ciljev	59
3.4	Presoja ustreznosti prejšnjega načrta	59
3.5	Glavni problemi in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi	61
4	VALORIZACIJA FUNKCIJ GOZDOV	63
4.1	Opredelitev območij s poudarjenimi funkcijami gozdov	63
4.2	Opredelitev večfunkcionalnih območij	68
5	CILJI, USMERITVE IN UKREPI	69
5.1	Cilji gospodarjenja z gozdovi	69
5.2	Temeljne strategije in prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi	71
5.3	Usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi	74
5.3.1	Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev	74
5.3.2	Posegi v gozd in gozdni prostor	84
5.3.3	Usklajevanje odnosov med gozdom in prostoživečimi živalmi	86
5.3.4	Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa	87
5.3.5	Ohranjanje genetske pestrosti gozdov in zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala	91
5.3.6	Gozdarsko svetovanje, razvoj podeželja, raba lesa in gozdno lesne verige	93
5.3.7	Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave	94
5.3.8	Varstvo kulturne dediščine	97
5.3.9	Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti	100
5.3.10	Varovalni in zaščitni gozdovi	104
5.3.11	Upravljanje z vodami	107
5.3.12	Gozdni rezervati in raziskovalni objekti	109
5.3.13	Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge gozda	110
5.3.14	Druge usmeritve	111
5.4	Ukrepi	113
5.4.1	Možni posek	113
5.4.2	Ponori ogljika	113
5.4.3	Gojitvena, varstvena in ostala dela	114
5.4.4	Vlaganja v gozdno infrastrukturo	116
6	OKVIRNO EKONOMSKO VREDNOTENJE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	117
7	TVEGANJA ZA URESNIČEVANJE OBMOČNEGA NAČRTA	119
8	OBNOVA NAČRTOV GOZDNOGOSPODARSKIH ENOT	121
9	METODOLOGIJA IZDELAVE OBMOČNEGA NAČRTA	122
9.1	Proces izdelave in sprejemanja območnega načrta	122
9.2	Viri in zbirke podatkov	123
9.3	Členitev gozdov	125
9.4	Obdelava podatkov	126

9.5	Izdelava kart za prostorski del.....	126
10	VIRI IN LITERATURA.....	128
11	NAČRT SO IZDELALI	131
12	PROSTORSKI DEL	132
13	PRILOGE	147
13.1	Pregled stanja in ukrepov na ravni GGO.....	147
13.2	Pregled stanja in ukrepov na ravni RGR GGO.....	153
13.3	Pregled stanja in ukrepov po lastniških kategorijah.....	169
13.4	Pregled stanja in ukrepov po občinah.....	175
13.5	Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območja Natura 2000.....	197
13.6	Sanitarni posek v letih 2011 – 2020 po vzrokih poseka in kategorijah lastništva	198
13.7	Podatki popisa objedenosti gozdnega mladja v obdobju 2011-2020 po popisnih enotah.	199
13.8	Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov.....	202
13.9	Pregled naravnih vrednot	204
13.10	Pregled ekološko pomembnih območij (EPO)	209
13.11	Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGO	210
13.12	Konkretna usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami.....	212
13.13	Semenski sestoji.....	224
13.14	Gozdni rezervati	225
13.15	Seznam enot kulturne dediščine.....	226
13.16	Utemeljitev in uporaba strokovnih podlag za pripravo prostorskih slojev posameznih funkcij gozdov	230

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Površina gozdov po oblikah lastništva (v ha)	1
Preglednica 2: Gozdni fondi po oblikah lastništva gozdov	1
Preglednica 3: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov	10
Preglednica 4: Značilnosti divjadi in njihovih habitatov	12
Preglednica 5: Površina gozdov GGO po oblikah lastništva	13
Preglednica 6: Posestna sestava zasebnih gozdov	13
Preglednica 7: Struktura zemljiških kultur [11].	16
Preglednica 8: Sprememba lastništva gozdov v obdobju 1970 - 2020	16
Preglednica 9: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost	17
Preglednica 10: Kategorije gozdov in njihova struktura po oblikah lastništva	18
Preglednica 11: Odprtost gozdov GGO s cestami	21
Preglednica 12: SPR – Razmere za sečnjo in spravilo	22
Preglednica 13: Lesna zaloga gozdov (v m ³ /ha) po oblikah lastništva	23
Preglednica 14: Sprememba lesna zaloga gozdov (v m ³ /ha)	23
Preglednica 15: Drevesna sestava gozdov po oblikah lastništva	24
Preglednica 16: Spremembe drevesne sestave gozdov v obdobju 1970 - 2020 (v % od LZ)	24
Preglednica 17: Lesna zaloga gozdov GGO in njena sestava po debelinskih razredih	25
Preglednica 18: Letni prirastek gozdov po oblikah lastništva	26
Preglednica 19: Letni prirastek gozdov in njegova sestava po debelinskih razredih	27
Preglednica 20: Sprememba letnega prirastka gozdov (v m ³ /ha)	27
Preglednica 21: Primerjava poseka z načrtovanim možnim posekom	29
Preglednica 22: Posek po vrstah poseka in oblikah lastništva	30
Preglednica 23: OGD - Opravljena gojitvena, varstvena dela in dela za nego habitatov v GGO	31
Preglednica 24: Izvedeni dodatni ukrepi za nego habitatov	32
Preglednica 25: Priprava, gradnja in rekonstrukcija gozdnih prometnic (podatki so v m)	33
Preglednica 26: Izobraževanja za lastnike gozdov v obdobju 2011 - 2020	34
Preglednica 27: Krčitve gozdov (v ha) v obdobju 2011 - 2020 po namenu	34
Preglednica 28: Vlaganja v gozdove (v EUR) v obdobju 2011 - 2020	35
Preglednica 29: Sofinanciranje vlaganj v gozdove in gozdarstvo iz sredstev integralnega proračuna in sredstev EU v obdobju 2011-2020	36
Preglednica 30: Ocena zagotavljanja trajnosti gozdnih virov in bilance ogljika	37
Preglednica 31: Ocena vzdrževanja zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov	38
Preglednica 32: Pregled večjih poškodovanosti gozdov v območju v obdobju 2011 - 2020	40
Preglednica 33: Ocena vzdrževanja in vzpodbujanja ekonomskih funkcij gozda	42
Preglednica 34: Sestojni tipi	42
Preglednica 35: Zasnova gozdnih sestojev	44
Preglednica 36: Negovanost gozdnih sestojev	44
Preglednica 37: Struktura drevja po kakovostnih razredih v deležih (%) od lesne zaloge dreves nad 30 cm	45
Preglednica 38: Ocena ohranjanja biotske raznovrstnosti gozdov	46
Preglednica 39: Drevesna sestava mladovij in vrsti po oblikah lastništva	48
Preglednica 40: Prisotnost reguliranih tujerodnih vrst in tujerodnih vrst, ki so močno razširjene oziroma se hitro širijo in povzročajo škodo biotski raznovrstnosti oz. gospodarsko škodo [39] ..	50
Preglednica 41: Odmrlo drevje (št./ha)	52
Preglednica 42: Površina gozdov v Natura 2000 območjih	53
Preglednica 43: Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju (ha in % gozda)	53
Preglednica 44: Površina varovalnih gozdov	54
Preglednica 45: Zavarovana območja in naravne vrednote [22].	55
Preglednica 46: Režim enot kulturne dediščine [36, [37].	56
Preglednica 47: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine [36], [37].	56
Preglednica 48: Dolžina vodotokov [25], [38].	56
Preglednica 49: Vodna in priobalna zemljišča [38], [39].	56
Preglednica 50: Vodovarstvena območja [25], [38].	57

KAZALO

Preglednica 51: Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov	58
Preglednica 52: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami (v ha)	63
Preglednica 53: Vrste gozdnogospodarskih ciljev	69
Preglednica 54: Gozdnogojitveni cilj RGR 010	74
Preglednica 55: Gozdnogojitveni cilj RGR 011	76
Preglednica 56: Gozdnogojitveni cilj RGR 020	78
Preglednica 57: Gozdnogojitveni cilj RGR 040	80
Preglednica 58: Gozdnogojitveni cilj RGR 060	81
Preglednica 59: Gozdnogojitveni cilj RGR 064	82
Preglednica 60: Gozdnogojitveni cilj RGR 130	83
Preglednica 61: Prikaz gozdnih semenskih objektov (GSO) [32]	91
Preglednica 62: Možni posek po oblikah lastništva	113
Preglednica 63: Okvirne potrebe po gojitvenih, varstvenih in ostalih delih po oblikah lastništva ..	114
Preglednica 64: Dolgoročni varstveni cilji glede povečanja negospodarjenih gozdov	115
Preglednica 65: Konkretna usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih na območjih Natura 2000, ki niso zajeta v osrednjih conah in so pomembna predvsem zaradi ohranjanja saprofitskih hroščev	115
Preglednica 66: Gradnja gozdnih cest in protipožarnih presek	116
Preglednica 67: Ocena strukture gozdnih lesnih sortimentov	117
Preglednica 68: Ocena ekonomske presoje lesnoproizvodne funkcije	117
Preglednica 69: Načrt obnove načrtov gozdnogospodarskih enot	121

KAZALO SLIK

Slika 1: Pregledna karta GGO	5
Slika 2: Zmerno celinsko podnebje vzhodne Slovenije – spremembe temperature in padavin v obdobju 1971-2020 na meteorološki postaji Murska Sobota [2]	6
Slika 3: Pregledna karta krajinskih tipov.	17
Slika 4: Pregledna karta gozdnogospodarskih enot	20
Slika 5: Odprtost gozdov (ha) glede na način spravila lesa	22
Slika 6: Debelinska zgradba gozdov, ločeno na iglavce, listavce in skupaj po oblikah lastništva ...	25
Slika 7: Spremembe debelinske strukture gozdov v obdobju 1971-2020	26
Slika 8: Ponor CO ₂ v obdobju 2009 - 2030	28
Slika 9: Dinamika sečnje po letih	31
Slika 10: Vrste in količina sanitarnega poseka v obdobju 1994 - 2020	39
Slika 11: Prostorski prikaz sanitarnih sečenj v obdobju 2011 - 2020	39
Slika 12: Poškodovanost drevja po vrstah poškodb	41
Slika 13: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah (vsa lastništva). ...	43
Slika 13 a: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah (zasebni in ostali).	43
Slika 13 b: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah (državni).	43
Slika 14: Ohranjenost gozdnih sestojev po lastništvu	47
Slika 15: Karta uspešnosti pomlajevanja in vpliva divjadi na območjih neuspešnega pomlajevanja	49
Slika 16: Temeljna razvojna območja gozdov	84

POVZETEK

Gozdnogospodarsko območje (v nadaljevanju besedila: GGO) Murska Sobota leži v skrajnem severovzhodnem delu Slovenije in obsega 1.336 km² površine. Lokalna samouprava se uresničuje v 27 občinah. Meja GGO skoraj v celoti sovпада z mejo LUO Pomurje. Dela v k. o. Spodnja Ščavnica in k. o. Plešivica spadata v Ptujsko – Ormoško LUO. GGO lahko opredelimo z dvema krajinskima značilnostma, to sta ravnina (Ravensko, Dolinsko, Apaško polje in Mursko polje) in gričevje (Slovenske gorice, Lendavske gorice in Goričko).

Preglednica 1: Površina gozdov po oblikah lastništva (v ha)

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	31.684	8.035	299	40.018
Delež (%)	79	21	-	100

GGO je izrazita kmetijsko - primestna krajina. Gozdnatost je 29,9 % je najnižja v Sloveniji in za skoraj 30 % odstopa od slovenskega povprečja. Površina gozda v GGO se povečuje (v zadnjem desetletju za 624 ha) vendar manj izrazito, kot v prejšnjih obdobjih. 70 % gozdov v GGO spada v območje Nature 2000.

Povprečna lesna zaloga v GGO znaša 283 m³/ha. V GGO je popisanih 49 drevesnih vrst, štirinajst z deležem v lesni zalogi več kot 1 %. Največji delež ima bukev. Beležimo zmanjšanje deleža iglavcev, ki se je iz 70 % v letu 1971 zmanjšal pod 24 %.

Preglednica 2: Gozdni fondi po oblikah lastništva gozdov

Lastništvo Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek			
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	% od lesne zaloge igl.	% od lesne zaloge list.	% od lesne zaloge sk.	% na PR
Skupaj GGO											
Večnamenski gozdovi	15.678	37	262	300	1,0	7,7	8,7	21,2	24,1	23,8	82,0
GPN, ukrepi so dovoljeni	21.072	99	173	273	2,1	4,7	6,8	20,0	20,7	20,4	82,3
GPN, ukrepi niso dovoljeni	48	53	432	485	0,9	8,7	9,6				
Varovalni gozdovi	3.221	0	267	267	0,0	8,8	8,8	0,0	27,3	27,3	82,7
Skupaj vsi gozdovi	40.018	67	216	283	1,5	6,2	7,7	20,2	22,9	22,3	82,1
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	11.679	40	265	305	1,1	7,6	8,7	21,3	23,2	22,9	80,5
GPN, ukrepi so dovoljeni	17.425	99	169	269	2,1	4,6	6,7	19,6	20,8	20,4	82,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0				
Varovalni gozdovi	2.580	0	276	276	0,0	9,1	9,1	0,0	27,4	27,4	82,9
Skupaj vsi gozdovi	31.684	69	213	283	1,5	6,1	7,6	20,0	22,6	21,9	81,5
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	3.901	31	255	286	0,8	7,9	8,7	20,7	26,9	26,2	86,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	3.502	100	192	292	2,2	5,1	7,2	21,9	20,7	21,1	85,1
GPN, ukrepi niso dovoljeni	48	53	432	485	0,9	8,7	9,6				
Varovalni gozdovi	584	0	232	233	0,0	7,5	7,6	0,0	27,0	26,9	82,8
Skupaj vsi gozdovi	8.035	59	227	286	1,4	6,6	8,0	21,5	24,3	23,7	84,9
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	97	3	300	303	0,1	9,6	9,7	11,9	28,9	28,8	89,8
GPN, ukrepi so dovoljeni	145	78	178	255	1,7	5,2	6,9	13,6	13,0	13,2	48,6
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0				
Varovalni gozdovi	57	0	228	228	0,0	7,6	7,6	0,0	24,8	24,7	74,5
Skupaj vsi gozdovi	299	39	227	265	0,8	7,1	7,9	13,5	22,1	20,8	69,6

Način gospodarjenja z gozdovi v GGO je pogojen s specifikom GGO, kjer prevladuje razdrobljena gozdna posest in neurejene lastniške razmere. Lesni potenciali so neizkoriščeni, prevladujejo slabše zasnove, negovanost je slabša in posledično tudi

kakovost. Med ostalimi problemi, s katerimi se soočamo omenimo še preštevilčna divjad, tujerodne invazivne zelnate rastline, ki so spremenile podobo nižinskih gozdnogozdov, povečevanje deleža starejših sestojev, (na drugi strani vedno manj mladovij), prisotnost bolezni gozdnega drevja, pomlajevanje in preraščanje ključnih drevesnih vrst.

Med gozdnogospodarskimi cilji se kot najpomembnejši izpostavlja proizvodnja lesa in dohodek iz gozda, čeprav zaradi drobne posesti visoki dohodki niso pričakovani. Zaposlitvene možnosti so v gozdarstvu majhne. Med ekološkimi cilji omenimo cilje varstva narave (ohranjanje biotske pestrosti), ohranjanje kakovosti podzemnih in nadzemnih voda, blaženje ekstremnih klimatskih vplivov. V zadnjem obdobju vse večji pomen pridobiva zagotavljanje ponora ogljika. Gozd postaja tudi vse večji potencial za naravi prijazen turizem – mehki turizem.

Zaradi pričakovanih podnebnih sprememb je potrebno rabo gozdnega prostora skrbno načrtovati. Ocenjujemo, da so dosednji gozdnogojitveni sistemi ustrezni. Sestoje obnavljamo po naravni poti, razen v nižinskih vrbovih in črnojelševjih in deloma dobovih, kjer prevladuje umetna obnova. Pri umetni obnovi je ključna pravilna manipulacija s sadilnim materialom, ustrezna gostota, način sadnje in dosledno izvajanje nege in zaščite. Drevesna sestava naj bo naravna in pestra. Vrsno pestrost uravnavamo z načinom obnove (velikost pomlajevanja) in nego. Za zagotovitev pestre sestave bo potrebno povečati pomladitvene površine in pravočasno zaključiti z obnovo. Pri umetni obnovi je potrebna zaščita obnovljenih površin pred divjadjo.

Oblikovanje življenjskega okolja za prostoživeče živali je odvisno od intenzitete gospodarjenja. Za parkljasto divjad (srnjad, divji prašič, jelenjad) pomeni čim višja realizacija načrtovanega poseka, večji delež mladovij in sestojev v obnovi in s tem boljše pogoje za te vrste divjadi. Za zajca in fazana je pomembno ohranjanje manjših gozdičev in omejkov v permanentno mladostnih fazah in primerno gosti in nizki zarasti (remize). Jerebica je divjad odprtega poljskega sveta, kjer bi bila potrebna ohranitev nizkih omejkov, snovanje novih oz. puščanje kmetijskih površin v prahi in naravno zaraščanje pasov s pionirskimi vrstami.

V preteklosti je bila za GGO značilna bogata prisotnost vrst male divjadi (poljski zajec, fazan, poljska jerebica), katerih življenjski prostor se je spremenil. Nastale razmere nudijo ugodne pogoje za razvoj vrstam parkljaste divjadi (jelenjad in divji prašič), ki so se pred cca. 50 leti v ta prostor ponovno razširili iz vzhoda. Od zavarovanih vrst se v GGO vzdolž vodotokov prostorsko in verjetno tudi številčno širi bober, posamično je prisotna tudi vidra. V GGO ni prisotnih vrst velikih zveri in gozdnih kur.

0 UVOD

Gozdnogospodarsko načrtovanje v Pomurju glede na preostalo Slovenijo nima tako dolge tradicije. Začetki sežejo v 1934 ko je »Privredni plan za področje šumske uprave Dolnja Lendava« sestavila Direkcija šuma Križevačke imovine opčine u Bjelovarju. Ob koncu I. svetovne vojne so večja gozdna posestva pripadala družinama Esterházy in Zichy. Prva je gospodarila z gozdovi vzhodnega in južnega dela Pomurske ravnine, večji gozdni kompleksi severnega in zahodnega dela Prekmurja pa so pripadali grofom Zichy.

Po drugi svetovni vojni so bili veleposestnikom posesti odvzete in so prešle v družbeno last. Kljub težnjam, da bi Pomurje oblikovalo samostojno gozdno gospodarstvo, do tega dolgo ni prišlo. Gozdarstvo se je izvajalo v okviru kmetijske panoge. Državni gozdovi so bili dodeljeni 11. kmetijskim organizacijam, za zasebne gozdove je bila ustanovljena Poslovna zveza, ki pa je delovala le 4 leta. Pozneje je gospodarjenje prešlo na KIK Pomurka – obrat za gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota, Kmetijski kombinat Gornja Radgona, Vinogradniško gospodarstvo Kapela in Kmetijsko zadrugo Ljutomer – Križevci.

Prvi gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja je bil sestavljen za obdobje 1971 - 1980. V naslednjih desetletjih so sledile obnove načrta. Dolinsko (poplavni gozdovi) je bil prvi gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote in je bil pripravljen za obdobje 1959 - 1968. Na začetku je bilo izločenih 23 gozdnogospodarskih enot, ki so se po letu 1971 združile v 9 gozdnogospodarskih enot.

Osnovne pravne podlage za izdelavo gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarskega območja za obdobje 2021 - 2030 so:

- Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Ur. l. RS št. 111/2007) [27],
- Zakon o gozdovih (Ur. l. RS št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) [8];
- Zakon o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.);
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS št. 91/2010 in 200/20) [33].

Druge pravne podlage, ki vplivajo na vsebino gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarskega območja za obdobje 2021-2030 so še:

- Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18 in 82/20);
- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO 1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrtA, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 - GZ, 21/18, ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20);
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg);

V gozdnogospodarskem načrtu so za nekatere pogostejše uporabljane izraze uporabljene naslednje okrajšave:

Območni načrt	- gozdnogospodarski načrt območja
GGE	- gozdnogospodarska enota
GGO	- gozdnogospodarsko območje Murska Sobota
GGN	- gozdnogospodarski načrt
GRT	- gozdno rastiščni tip
GHT	- gozdno habitatni tip
LUO	- lovsko upravljavsko območje
k. o.	- katastrska občina
n. m. v	- nadmorska višina
RGR	- rastiščnogojitveni razred
GPN	- gozdovi s posebnim namenom
LD	- lovska družina
LPN	- lovišče s posebnim namenom
Pl. Ist.	- plemeniti listavci
Dv	- drevesna vrsta
Dr. tr. Ist.	- drugi trdi listavci
Meh. Ist.	- mehki listavci
SVP	- stalne vzorčne ploskve
KVM	- kontrolna vzorčna metoda
DOF5	- digitalni ortofoto posnetek
RF	- razvojna faza
ZGS	- Zavod za gozdove Slovenije
SKZG RS	- Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS
SiDG	- Slovenski državni gozdovi
OPN	- Občinski prostorski načrt
GC	- gozdne ceste
DLN	- Državni lokacijski načrt
GHT 91E0	- Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja
GHT 91F0	- Poplavni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi vzdolž velikih rek
GHT 91L0	- Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi
GHT 9110	- Srednjeevropski kisloljubni bukovi gozdovi
ZRSVN	- Zavod RS za varstvo narave

1 OPIS GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA

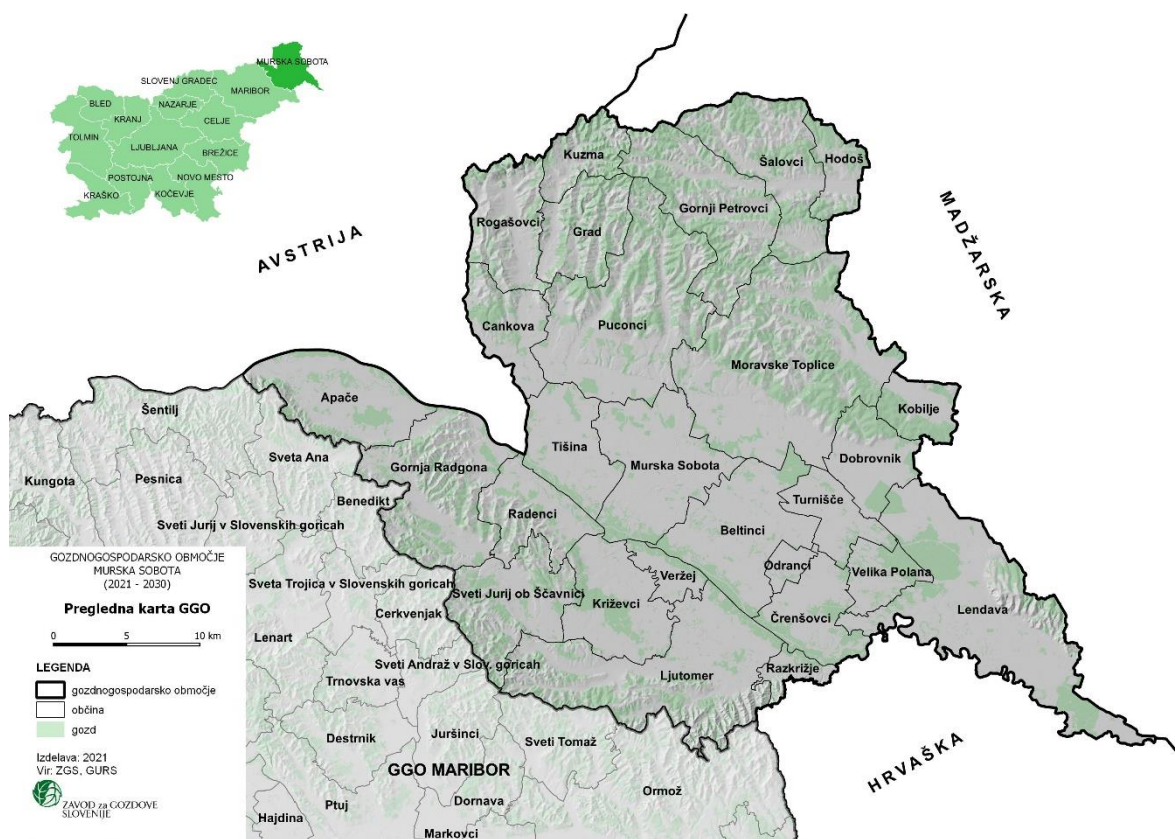
1.1 Lega območja

Gozdnogospodarsko območje (v nadaljevanju GGO) Murska Sobota leži v skrajnem severovzhodnem delu Slovenije in obsega 1.336 km² površine. Severozahodni in severni del GGO meji na Avstrijo, severovzhodni in vzhodni del je omejen z Madžarsko na jugu GGO poteka meja s Hrvaško na zahodu pa območje meji na GGO Maribor. GGO lahko opišemo kot območje nižin, rek in potokov ravnega sveta do vinorodnih hribov Goriškega in Prlekije. Značilne so panonske ravnine in gričevja, kjer si gozdarstvo svoj prostor deli s kmetijstvom.

GGO v celoti leži v Pomurski statistični regiji. GGO v celoti sovпада z mejami UE Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona.

Lokalna samouprava se uresničuje v 27 občinah: Apače, Beltinci, Cankova, Črenšovci, Dobrovnik, Grad, Gornji Petrovci, Gornja Radgona, Hodoš, Križevci pri Ljutomeru, Kobilje, Kuzma, Ljutomer, Lendava, Moravske Toplice, Odranci, Puconci, Radenci, Razkrižje, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina, Turnišče, Veržej, Velika Polana in mestna občina Murska Sobota.

Meja GGO skoraj v celoti sovпада z mejo LUO Pomurje. Dela v k. o. Spodnja Ščavnica in k. o. Plešivica spadata v Ptujsko – Ormoško LUO.

Slika 1: Pregledna karta GGO.

1.2 Opis naravnih razmer

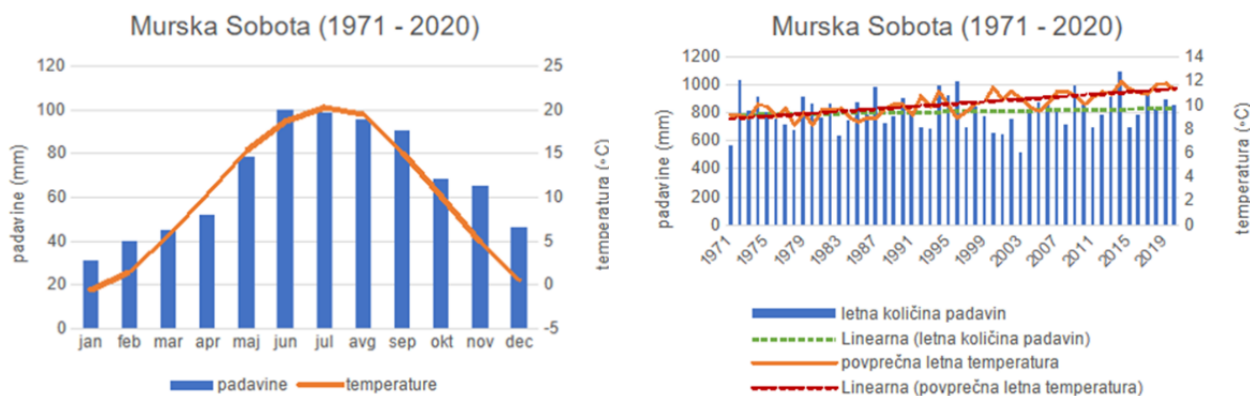
1.2.1 Orografske značilnosti območja

GGO lahko opredelimo z dvema krajinskima značilnostma, to sta ravnina (Ravensko, Dolinsko, Apaško polje in Mursko polje) in gričevje (Slovenske gorice, Lendavske gorice in Goričko). Slovenske gorice so reliefno nekoliko bolj raznolike in razgibane kot Goričko. V erozijskih jarkih (Jeruzalemsko – Ormoške gorice, Vratji vrh, Podgorje) so območja s strmejšimi nakloni, za območje Goričkega so značilni manjši nakloni (razen skrajnega severozahodnega dela). Lendavske gorice, na jugovzhodu GGO zaznamujejo vzdolžni hrbti ter vmesna podolja. Med Goričkim gričevjem in Slovenskimi goricami, je na obeh straneh reke Mure Murska ravnina. Njena mikoreliefna razgibanost je posledica nanosov takratnih vodotokov.

Najvišja točka v območju je Rdeči breg (418 m) v Serdici na Goričkem, najnižja točka pa ob tromeji s Hrvaško in Madžarsko (158 m).

1.2.2 Značilnosti podnebja

Za gričevnat in nižinski svet GGO je značilno zmerno celinsko podnebje vzhodne Slovenije. Nižine se poleti zelo segrejejo, pozimi pa ohladijo. Spomladanske temperature so na ravni jesenskih ali celo nekoliko višje [1]. V Murski Soboti z okolico je bila v obdobju med 2011-2020 izračunana povprečna letna temperatura 11,3 °C (v obdobju 1961-1990 9,2 °C). V vegetacijski dobi za obdobje 2011-2020 znaša povprečna letna temperatura 17,8 °C (v obdobju 1961-1990 15,7 °C). Absolutni temperaturni ekstremi zadnjih deset let so bili izmerjeni leta 2018 -19,1 °C in leta 2013 40,1 °C. V obdobju 1950 - 2018 sta najbolj odstopali leti 2014, kot najtoplejše (+ 2,0 °C), in 1956, kot najhladnejše. Povprečna letna temperatura se je v Pomurju od leta 1958 do 2005 dvignila za več kot 1,2 °C [1].

Slika 2: Zmerno celinsko podnebje vzhodne Slovenije – spremembe temperature in padavin v obdobju 1971-2020 na meteorološki postaji Murska Sobota [1].

GGO spada v pokrajino, ki ima za slovenske razmere malo padavin. Povprečje padavin med leti 2010 in 2020 v Murski Soboti z okolico je bilo 829 litra/m² (v obdobju 1961 – 1990 814,2 litra/m²). V vegetacijski dobi med leti 2011 – 2020 je v povprečju padlo 539 litra padavin na m² (v obdobju 1961-1990 514 litra/m²). Največ padavin je namerjenih leta 2014, 1.093 mm, najmanj pa leta 2003, 515 mm. Za poletno obdobje so značilne termične nevihte z močnim vetrom, ki povzročajo v gozdovih velike škode. Padavine niso enakomerno razporejene po celotnem Pomurju, najmanj padavin dobijo severovzhodno Goričko in vzhodno Dolinsko. Posledica tega je, da se v poletnih mesecih, predvsem na talnih tipih kjer prevladujeta prod in pesek, pojavlja suša.

Temperatura bo v GGO pozimi naraščala hitreje od letnega povprečja. Naraščanje temperatur bo najmanj izrazito v pomladnih dneh. V bližnji prihodnosti bo več vročinskih dni prav v nižinskem delu Slovenije [1].

Dvig temperature bo močno povečal toplotno obremenitev poleti, skladno z njim se bo daljšala rastna doba. Povečala se bosta tako jakost kot pogostost izjemnih padavin. Letno napajanje podzemne vode in veliki pretoki se bodo povečali, najbolj izrazito na vzhodu države. Skladno z dvigom temperature zraka se bo ogreval površinski sloj tal, oboje pa bo vplivalo na fenološki razvoj rastlin in dolžino rastne dobe. Spomladanski fenološki razvoj rastlin bo zgodnejši. V primeru zmerno optimističnega scenarija izpustov RCP4.5 bo olistanje gozdnega drevja približno dva tedna, v primeru pesimističnega scenarija izpustov RCP8.5 pa celo do približno 40 dni zgodnejše kot v primerjalnem obdobju 1981 – 2010. Dolžina rastne dobe se bo podaljševala skladno z dvigom temperature, zgodnejši bo njen začetek spomladi in kasnejši zaključek jeseni.

Letna količina padavin se v Prekmurju v zadnjih desetletjih rahlo znižuje [1], narašča intenzivnost nalivov, zmanjšuje se število dni z meglo in nizko oblačnostjo. Spremembe so opazne pri padavinskem režimu. Opazno je povečanje jesenskih padavin (v Prekmurju za okoli 5 %). Zaradi splošne krepitve jesenskih padavin in zmanjševanja deleža poletnih padavin v Sloveniji se tudi meja med zmerno sredozemskim (submediteranskim) in zmerno celinskim (subkontinentalnim) padavinskim režimom v zadnjem času postopoma pomika iz osrednje Slovenije proti SV države.

V poznih spomladanskih in jesenskih mesecih so značilne temperaturne inverzije zraka. Območje Goriškega in Slovenskih goric prizadenejo tudi zgodnje jesenske in pozno spomladanske pozebe. Pozebe prizadenejo predvsem mlajše hrastove sestoje, kjer zaradi mraza propade vrhnji poganjek.

1.2.3 Hidrološke in hidrogeološke razmere

Površinska tekoča voda GGO spada v povodje Črnega morja. Reka Mura je največji prosto tekoči vodotok, kamor se zlivajo reke Ščavnica, Ledava, Kučnica in Krka. Mura je reka, ki ima enostavni snežni režim z najvišjo vodo poleti (maj, junij) in najnižjo pozimi (januar, februar). Reka odraža klimatske značilnosti avstrijskega visokogorja, kjer je glavnina njenega porečja. Za Muro je značilna majhna variabilnost in s tem dokaj ugodna stalnost vode. Odtoknost Mure je 44 %.

Poplavljanje Muri je stalen pojav (najvišji pretok je 12 x presegel 1.000 m³/sek). Skozi desetletja so se dogajali tudi ekstremi, ko je Mura dosegala nizek pretok vode in se je skoraj posušila. Na Muri so bili zgrajeni zadrževalniki vode, protipoplavni nasipi, razbremenilni kanali, struga reke pa se je večinoma izravnala in poglobila. Ostali vodotoki poplavlja zelo redko. Ogroženost gozdov zaradi poplav je majhna, izjema so gozdovi znotraj vodnega zadrževalnika Radmožanci, kjer je zaradi predolgega akumuliranja vode leta 2018 propadlo več kot 200 ha jelševih in jesenovih gozdov.

Večina nižinskih gozdov je tesno povezanih z hidrološkimi razmerami. Ogrožene so predvsem drevesne vrste, ki so vezane na stoječe in tekoče vode. Tehnični posegi v strugo reke Mure so vplivali na poplavni gozd ob Muri (obrečna vrbovja se umikajo). Nizek nivo podtalne vode ima vpliv na zdravstveno stanje hrasta doba. Nastale razmere izkorišča robinija, ki ji obstoječe hidrološke razmere ustrezajo. Hiter odtok vode vpliva na naravno pomlajevanje pionirskih vrst, ki za vzklitje potrebujejo počasno odtekanje poplavnih voda. Na drugi strani pa je zadrževanje vode vzrok za sušenje črne jelše (glivolika alga *Phytophthora alni*). Reka s svojimi poplavami vedno znova prinaša semena tujerodnih invazivnih rastlin, ki onemogočajo naravno pomlajevanje gozdov ob vodi. Kemijsko stanje podzemnih voda zaradi prisotnosti nitratov in pesticidov ni ugodno.

Stoječe vode v GGO predstavljajo umetna jezera – vodni zadrževalniki, Gajševsko jezero, Blaguško jezero, Ledavsko jezero, zadrževalnik na Dolenskem potoku in gramozne jame. Od teh se še vedno izkoriščajo gramozna jama v Krapju, Murski Soboti, Ivancih Melincih in Dobrovniku. Opuščeni gramozni jami v Murski Soboti (del) in Konjišču služita razvoju lokalnega turizma.

Zaradi ogroženosti in redkosti gozdove, ki so pogojeni s hidrološkimi razmerami uvrščamo v prednostne evropske habitatne tipe Natura 2000 (obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja ter poplavni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi vzdolž velikih rek). Kljub veliki ekološki vlogi imajo ti gozdovi tudi velik gospodarski pomen, predvsem gozdov doba (dobrava), črne jelše (grez) in gradna z belim gabrom. Večje strnjene komplekse črne jelše najdemo le še v Prekmurju, ki pa so zaradi vdora glivolike alge ogroženi.

1.2.4 Geološke in pedološke značilnosti območja

GGO je sestavljeno iz dveh pokrajinsko različnih tipov gričevja in nižavja-ravnine. Pomursko ravnino vključuje Prekmurska ravnina ravenskega in dolinskega sveta ter Apaško in Mursko polje. Gričevje zajemajo Goričko in Lendavske gorice ter vzhodne Slovenske gorice (območje Ljutomera, Gornje Radgone in Ormoža).

Ravnino gradijo pleistocenski in holocenski nanosi Mure, Ledave, Ščavnice in njihovih pritokov. Ob Muri jo pretežno sestavljajo nekarbonatni prodi in pesek. V dolinah ob pritokih so rumenorjave in rdečkaste peščene ilovice. Pleistocenskega nastanka sta tudi dve akumulacijski terasi, ki predstavljata prehod gričevja v ravninski svet. Sestavljeni sta iz kremenovih prodnikov, ki so pomešani s kremenovim peskom in glinami.

Najstarejše kamnine predstavljajo miocenski sedimenti, ki se nahajajo le na manjših območjih Slovenskih goric zahodno od Ljutomera. Prevladujejo peščeni laporji z vložki kremenovega peščenjaka.

Na Goričkem se nekaj miocenskega apnenca pojavlja na hrbtu med Kučnico in Ledavo. Sicer pa Goričko sestavljajo pliocenski sedimenti iz slabo sprijete ilovice in peska, kremenovega peska in kremenovega proda, ki ga je zlasti obilo v osrednjem in vzhodnem delu Goričkega.

Na ravninah GGO najdemo obrečne in oglejene prsti ob reki Muri. Na nekarbonatnemrodu in pesku so se razvili rankerji ter izprane kisle prsti, ki prevladujejo na Ravenskem in Dolinskem delu GGO. Oglejene in obrečne prsti na glini in pesku pokrivajo predele ob reki Ledavi in Ščavnici. Psevdoglejne prsti na glini in pesku najdemo na območju Goričkega, Radencev, Murskega polja in Slovenskih goric. V Apaški kotlini najdemo tudi del območja, ki ga pokrivajo rendzine, ki ležijo na karbonatnemrodu in pesku.

V gričevju GGO prevladujejo kisle rjave prsti lapornatih panonskih gričevij, ki so se razvile na nekarbonatnih kamninah. Del goričkega obrobja in zahodnega Goričkega ter okolica Trat in Vratjega vrha pokrivajo rjave prsti na karbonatnih kamninah, ki so obenem tudi najbolj plazovita območja v GGO. Ta gričevnat teren intenzivno prepereva in plazi.

Erozija je na nagnjenem površju GGO stalen in razmeroma manj intenziven geomorfni proces. V GGO je zelo močno plazovitega (5. kategorija plazovitosti) med 0,01 % in 1,8 % ozemlja, močno plazovitega (4. kategorija plazovitosti) med 0,1 % in 2,44 % ozemlja, zmerno plazovitega (3. kategorija plazovitosti) med 1,9 % in 7,3 % ozemlja, plazovitost pa je nizka (1. in 2. kategorija plazovitosti) na 90,5 % do 98,0 % ozemlja [4]. Iz analize gostote pojavljanja plazov v Sloveniji lahko ugotovimo, da je največ plazov na km² na območju GGE Zahodno Goričko in na območju Radgonskih goric in Slovenskih goric. Vzroki plazov in usadov v večini niso zaradi žarišč globinske erozije, temveč zaradi nepravilnih posegov v naravo in zaradi neprimernem izpuščanju odpadnih voda.

Tla v Pomurju so v splošnem zelo obremenjena s pesticidi in gnojili. Povečana prisotnost kemičnih sredstev vpliva na kemične lastnosti tal. V gričevnatem svetu se zaradi povečan vnosa dušika izraža v močnem razraščanju grmovnega sloja, ki vpliva na naravno obnovo gozdov.

1.3 Vegetacijski oris območja

Nižinski gozdovi so tipična edafogena talno pogojena združba in so se ohranili zaradi neustreznosti zemljišč za kmetijsko rabo. Njihov ekološki pomen je velik, hkrati so to tudi visoko produktivni gozdovi, zato je velik tudi njihov gospodarski pomen. Razporeditev GRT najlažje ponazorimo z oddaljenostjo od reke Mure. Ob reki so poplavni gozdovi, ki so posebnost GGO. Med te gozdove uvrščamo dva GRT, in sicer vrbovja s topolom in nižinska črnojelševja. Strnjene komplekse slednjega najdemo le še v Prekmurju. Zaradi velike ekološke vrednosti in ogroženosti sta oba RGT opredeljena kot prednostni habitatni tip 91E0* Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (*Alno-Padion*, *Alnion. incanae*, *Salicion albae*). Neposredno ob reki se razprostirajo vrbovja in topolovja, višje so brestovja in jesenovja. Na meji s pleistocensko teraso se nahaja združba doba in košeničnice. Na ravninskem delu zunaj vpliva zastajajoče vode se razširjajo gozdovi gabra in čremse in acidofilnejši gozdovi gabra in borovnice. V depresijah, kjer občasno še zastaja voda prevladujejo gozdovi hrasta in kovačnika ter gozdovi ozkolistnega jesena in čremse ter jelše in podaljšanega šaša. Na dobovih rastiščih se pojavlja še sekundarna združba črne jelše in migaličnega šaša. Potencialna vegetacija gričevnatega sveta so bukovi gozdovi, gozd bukve in pravega kostanja, ki uspeva na revnih zakisanih tleh, gozd bukve in navadne grašice pa na s hranili bogatejših tleh. Na ekstremnih rastiščih prevladuje sekundaren gozd rdečega bora in okrogolistne lakote.

Poleg Obrečnih vrbovji, jelševji in jesenovji (91E0) so v GGO še trije gozdno habitatni tipi, in sicer Poplavni hrastovo jesenovo-brestovi gozdovi (91F0), Ilirski hrastovo belogabrovi gozdovi (91L0) in Ilirski bukovi gozdovi (91K0). Slednji habitatni tip je po površini največji.

Kljub temu, da ravninski gozdovi vrb, topolov, jesenov, brestov, jelš in hrasta z gabrom dosegajo visoke prirastke, ki odražajo njihov veliki gospodarski pomen, so ti gozdovi zaradi svoje biotske pestrosti in varovalne vloge izredno pomembni tudi iz ekološkega vidika.

Več kot polovico gozdov GGO spada v skupino GRT podgorskih bukovjih na silikatnih kameninah, kjer prevladuje GRT kisloljubno gradnovo bukovje. Del te skupine je tudi predpanonsko podgorsko bukovje, ki predstavlja eno izmen najproduktivnejših bukovih rastišč v Sloveniji [6].

Rastiščna posebnost Pomurja so tudi sestoji z robinijo, kjer se le ta pojavlja na zaraščajočih kmetijskih površinah. Vegetacija je tu močno spremenjena in zato nekateri avtorji [5] **Napaka! Vira sklicevanja ni bilo mogoče najti.** ta del izločajo kot samostojen GRT. Podroben pregled GRT je prikazan na karti »K« v Prostorskem delu načrta.

Preglednica 3: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov

Skupina gozdnih rastiščnih tipov	Površina	Delež
Gozdni rastiščni tipi	ha	%
1. vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja	3.294	8,2
Vrbovje s topolom	1.959	4,9
Nižinsko črnojelševje	1.335	3,3
2. dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom	5.511	13,8
Dobovje in dobovo belogabrovje	4.905	12,3
Vezovje z ozkolistnim jesenom	607	1,5
3. gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	1.722	4,3
Predpanonsko gradnovo belogabrovje	1.722	4,3
4. gradnova-belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah	4.746	11,9
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	4.746	11,9
5. podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	0	0,0
6. podgorska bukovja na silikatnih kamninah	23.170	57,9
Kisloljubno gradnovo bukovje	22.555	56,4
Predpanonsko podgorsko bukovje	615	1,5
7. gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in meša	0	0,0
8. gorska in zgornjegorska bukovja na silikatnih kamninah	0	0,0
9. jelova-bukovja	0	0,0
10. javorovja, velikojesenovja in lipovja	0	0,0
11. toploljubna bukovja	0	0,0
12. gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev	0	0,0
13. kisloljubna rdečeborovja	1.583	4,0
Kisloljubno rdečeborovje	1.583	4,0
14. bazoljubna rdečeborovja in črnoborovja	0	0,0
15. jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah	0	0,0
16. jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	0	0,0
17. barjanska smrekovja in ruševja	0	0,0
18. macesnovja	0	0,0
19. ruševja	0	0,0
Skupaj	40.018	100,0

Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območje Natura 2000 je v Prilogi 13.10.

1.4 Značilnosti prostoživečih živalskih vrst in njihovih habitatov

Murskosoboško GGO se skoraj v celoti pokriva z mejami Pomurskega lovsko upravljavsko območja. Meje GGO so predvsem upravne oz. državne. Naravna oziroma ekološka meja je le na jugu po reki Muri. Celotno območje ima značilnosti ravninsko - gričevnatega panonskega sveta, v razponu nadmorskih višin od 150 do 418 m. n. v. Za GGO je značilna kmetijska krajina in v ravninskem predelu GGO povprečno nizka gozdnatost. Pomemben krajinski element GGO je reka Mura s tipičnim obmurskim gozdom. Habitat, ki se s časom spreminja zagotovo zelo vpliva na stanje populacij vseh vrst divjih živali in ne samo na stanje rastlinojede parkljaste divjadi. Prisotnost vrst divjih živali je odraz in posledica rabe prostora in je podobna kot v ostalih območjih vzhodne Slovenije (glej Preglednica 4), z razliko, da na tem območju od parkljaste divjadi ni prisotnih vrst iz družine rogarjev (gams, muflon, kozorog). Od zavarovanih vrst se v GGO vzdolž vodotokov prostorsko in verjetno tudi številčno širi bober, posamično je prisotna tudi vidra. V GGO ni prisotnih vrst velikih zveri in gozdnih kur. V preteklosti zavarovan šakal, ki je sedaj postal divjad se v GGO po naravni poti širi iz vzhoda (Madžarska) in ima status potencialno invazivne vrste. Večji del GGO ima status zavarovanega območja [3] zato tu veljajo naravovarstvene usmeritve za Naturo 2000.

V preteklosti je bila za GGO značilna sorazmerno bogata prisotnost vrst male divjadi (poljski zajec, fazan, poljska jerebica), katere življenjski prostor se je zaradi sprememb v kulturni krajini in načina kmetijske pridelave zelo spremenil in tej divjadi več ne nudi ugodnih življenjskih pogojev. Po drugi strani pa razmere v sodobni kmetijski krajini in podnebne spremembe nudijo ugodne pogoje za razvoj vrstam parkljaste divjadi (jelenjad in divji prašič), ki so se pred cca. 50 leti v ta prostor ponovno razširili iz vzhoda (Madžarska). Tako je danes, še posebej za gričevnati predel severovzhodnega

dela GGO (Goričko), značilna sorazmerno številčna prisotnost panonske jelenjadi in divjih prašičev, kar se odraža v velikem vplivu teh vrst na kmetijsko proizvodnjo.

Intenzivno poljedelstvo z naraščajočim deležem koruze, žit in oljnic, na drugi strani pa močno zmanjšanje deleža travnatih površin, ima velik problem zaradi obsega škod od divjadi. Dodatno je na Goričkem prisoten proces zaraščanja kmetijsko manj zanimivih površin in kar v tem prostoru vodi v povečevanje deleža gozda. Nasprotni procesi potekajo v ravninskem predelu GGO zaradi krčenja in izginjanja omejnikov ter drevesno - grmovnih robov, ki po Zakonu niso gozd.

Dosedanja praksa kaže, da je problem škod od divjadi zelo zapleten pojav in vzročno povezan s prostorom preko državne meje in ni rešljiv le z enostavnim dvigovanjem načrtov odvzema problematičnih vrst. Lovske organizacije, katere člani so povprečno zmeraj starejši, z zmeraj večjimi naporji uresničujejo predpisane načrte odvzema problematičnih vrst divjadi tako po številu, še posebej pa po strukturi.

Zelo pomemben element v prostoru je ograjena Pomurska avtocesta (AC), ki zelo omejuje gibanje sesalskim vrstam divjih živali. Za ta namen so na celotni trasi AC urejeni trije kombinirani zeleni mostovi, ki omogočajo prehajanje tudi večjim vrstam (npr. jelenjad). V ravninskem delu je gozdnatost najnižja, večje gozdne matice predstavljajo strnjeni gozdni kompleksi (Hraščice, Ginjevec, Črni log, Murska šuma in obrečni gozdovi). V ravninski gozdovih je prisoten problem uspešne naravne obnove gozdnih sestojev in ta poteka s sadnjo listavcev zato je tu potrebna večja pozornost glede potrebne nege mladja in zaščite pred divjadjo. Značilnost južnega gričevnatega dela GGO (Slovenske gorice) je srnjad. Jelenjad in divji prašič v tem prostoru nista prisotna, mala divjad pa ima podobno kot v ostalem delu stagnirajoči oz. upadajoči trend razvoja številčnosti.

Prostor v območju, ki je habitat divji živali je zaradi stalno večje človekove prisotnosti (kmetijska dejavnost, urbanizacija, rekreacija na prostem) stalno bolj obremenjen, človekov pritisk na gozdni prostor se povečuje. Lovske organizacije imajo zaradi tega, še posebej pri parkljasti divjadi, dodatne težave pri izvrševanju velikih načrtov odvzema. Podrobnejša ocena stanja, ciljev in usmeritev za ohranjanje in izboljšanje življenjskega okolja, ki jih lahko izvajajo upravljavci lovišč ter usmeritve za prihodnje poseganje z odvzemom po posameznih vrstah divjadi je obravnavana v lovskem delu GGN GGO.

Preglednica 4: Značilnosti divjadi in njihovih habitatov

Vrsta	Populacija		Življenjsko okolje	
	Prisotnost vrste	Trend	Ocena	Opomba ¹
Srna	Pogosta	Stabilen	Ugodno	Intenzivno kmetovanje, zmanjšanje travnatih površin
Navadni jelen	Pogosta	Naraščajoč	Pomanjkljivo	
Damjak	Redka	Stabilen	Ugodno	
Gams	Ni prisotna			Intenzivno kmetovanje
Alpski kozorog	Ni prisotna			
Muflon	Ni prisotna			
Divji prašič	Pogosta	Stabilen	Pomanjkljivo	
Šakal	Redka	Naraščajoč	Ugodno	
Lisica	Pogosta	Stabilen	Ugodno	
Jazbec	Redka	Stabilen	Ugodno	
Kuna zlatica	Redka	Stabilen	Ugodno	
Kuna belica	Redka	Stabilen	Ugodno	
Alpski svizec	Ni prisotna			
Pižmovka	Redka	Padajoč	Ugodno	Intenzivno kmetovanje, številne plenilske vrste
Poljski zajec	Redka	Stabilen	Neugodno	
Nutrija	Redka	Stabilen	Ugodno	
Navadni polh	Redka	Stabilen	Ugodno	
Rakunasti pes	Ni prisotna			
Fazan	Redka	Stabilen	Neugodno	Intenzivno kmetovanje, krčenje omejkov, košnja brežin, številne plenilske vrste
Poljska jerebica	Redka	Padajoč	Neugodno	
Raca	Pogosta	Stabilen	Ugodno	
mlakarica				
Sraka	Pogosta	Stabilen	Ugodno	
Šoja	Pogosta	Stabilen	Ugodno	
Siva vrana	Pogosta	Naraščajoč	Ugodno	

1.5 Družbeno-ekonomske razmere

1.5.1 Opis demografskih in socialnih razmer

V GGO se stikata dve geografski regiji Prekmurje in Prlekija, ki ju ločuje reka Mura. Vlogo osrednjega regionalnega središča v GGO ima mesto Murska Sobota. Pomurska statistična regija sodi med demografsko najbolj ogrožena območja Slovenije. Večja lokalna središča, ki so pomemben nosilec razvoja so manjša mestna naselja Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona.

Za celotno GGO je značilno upadanje števila prebivalcev v obdobju 2010 - 2020. Po popisu prebivalstva 2019 živi v statistični regiji 114.238 prebivalcev (86 prebivalcev/km²) [9]. Značilna je negativna naravna in selitvena prirast, ki je najnižja med slovenskimi regijami in nizka rodnost (8,8 otrok/1000 prebivalcev). Slednja vpliva na hitro staranje prebivalstva. Tudi starostna sestava prebivalstva je neugodna. Največji delež starih nad 65 let je prav v pomurski regiji.

Stopnja delovne aktivnosti je 57 % in je najnižja med regijami. Pomurje je kulturna pokrajina, ki jo je izoblikovalo kmetijstvo. V zadnjem desetletju je opazen trend opuščanja ekstenzivnega in samooskrbnega kmetijstva. Kmetijske dejavnosti se osredotočajo na ekološko kmetovanje (predvsem KP Goričko) in intenzivno kmetijstvo, ki je značilno za ravninski del GGO.

Neugodnim demografskim in socialnim razmeram se prilagaja tudi pomen gospodarjenja z gozdom. Gozdarstvo na območju Pomurja sicer ne predstavlja pomembne gospodarske dejavnosti, predstavlja pa velik lesni potencial.

Poleg ekonomske koristi gozda nudi gozd ekološke in socialne dobrine lastniku in ostalim uporabnikom prostora. To so oskrbne in storitvene dejavnosti, ki so namenjene lokalnemu prebivalstvu ter dejavnosti turizma in rekreacije, ki jih koristijo tudi prebivalci urbanih območij [9].

1.5.2 Lastništvo gozdov

Površina gozdov v GGO znaša 40.018 ha. V Pomurju prevladujejo zasebni gozdovi. Pod zasebno lastnino štejemo lastnino fizičnih oseb, pravnih oseb, župnijske gozdove in gozdove agrarnih skupnosti. Absolutno prevladujejo gozdovi fizičnih oseb, župnijskih gozdov je 411 ha. Specifika GGO so urbarialni gozdovi (vsi na območju UE Lendava), oziroma gozdovi agrarnih skupnosti. V GGO je 14 urbarialnih skupnosti, ki imajo v lasti 623 ha gozdov. Največja urbarialna skupnost Dobrovnik gospodari na 198 ha in šteje trenutno 358 lastnikov. Ureditev sistema urbarialnih gozdov štejemo kot primer dobre prakse pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi.

Preglednica 5: Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	31.684	8.035	299	40.018
Delež (%)	79,2	20,1	0,7	100,0

Preglednica 6: Posestna sestava zasebnih gozdov

Velikost gozdne posesti*	Sestava v %			
	Po številu posestnikov		Po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	71,9	71,9	22,2	22,2
1 do 5 ha	24,7	96,6	50,4	72,6
5 do 10 ha	2,6	99,2	13,7	86,3
10 do 30 ha	0,7	99,9	6,0	92,3
30 do 100 ha	0,0	100,0	3,5	95,8
nad 100 ha	0,0	100,0	4,2	100,0

*gozdne posesti manjše od 10 m² niso zajete.

V GGO beležimo 30.586 gozdnih posesti, ki so razdeljene na 181.259 gozdnih parcel. Ena posest se v povprečju sestoji iz 6. parcel. Da gre za izjemno drobno posest priča tudi podatek, da je v GGO več kot 17.000 posesti manjših od 0,50 ha, od teh je več kot 7.000 takih, kjer je na posesti več solastnikov. Le 4 posesti so večje od 100 ha (brez urbarij), od tega ena posest več kot 500 ha, ki je hkrati največja v GGO in meri 632 ha. Najmanjše posesti so v GGE Dolinsko in Ravensko, največje v GGE Goričko II. Kot pozitiven trend označujemo povečanje posesti, večje od 10 ha. Povprečna zasebna posest v GGO je tako 1,03 ha.

V GGO je skupaj s solastniki 55.352 lastnikov gozdov (urbarija se šteje kot 1 lastnik). Skupno število lastnikov se je v desetletju tako povečalo za dobrih 6.500. Največji porast je v skupini malih lastnikov (do 1 ha), kar izhaja iz povečanja površine gozda in postopkov dedovanja. Majhna posest, nezainteresiranost in neorganiziranost lastnikov otežuje implementacijo načrtovanih del. Značilen je tudi visok delež solastnine, le dobra polovica posesti je z enim samim lastnikom. Prevladuje solastništvo v krogu ene družine in prvega sorodstvenega kolena. Zaradi deloma dvojezičnega območja in bližine sosednjih držav ima več lastnikov stalna prebivališča v tujini. Takih posestnikov je 2.430 (8,0 %). Le redki tujci z gozdom tudi gospodarijo, v teh primerih pa je oteženo tudi vodenje upravnih postopkov.

Majhna posest, nezainteresiranost in neorganiziranost lastnikov otežuje implementacijo načrtovanih del. Značilen je tudi visok delež solastnine. Le dobra polovica posesti je z enim samim lastnikom. Prevladuje solastništvo v krogu ene družine in prvega sorodstvenega kolena.

Zaradi deloma dvojezičnega območja in bližine sosednjih držav ima več lastnikov stalna prebivališča v tujini. Takih posestnikov je 2.430 (8,0 %). Le redki tujci z gozdom tudi gospodarijo, v teh primerih pa je oteženo tudi vodenje upravnih postopkov.

1.5.3 Gozdarstvo in dejavnosti povezane z gozdom in gozdnim prostorom

Čisti prihodek panoge Kmetijstvo, gozdarstvo in lovstvo je v Pomurju v letu 2019 znašal le 2,4 % prihodka vseh panog regije. Delež gospodarskih subjektov v tej panogi je znašal 2,7 % in je v zadnjem desetletju v rahlem porastu, delež zaposlenih pa 3,7 % in je v zadnjem desetletju v rahlem upadanju. Gozdarstvo in lovstvo predstavljata med prihodki te panoge manj kot 20 % tako, da je gospodarski pomen gozdarstva v Pomurski regiji tako po ustvarjenem DBP kot po številu ustvarjenih zelenih delovnih mest zanemarljiv.

V Pomurju je bilo po podatkih AJPes v letu 2019 evidentiranih 20 gospodarskih subjektov (d. o. o., s. p., dop. dej. na kmet.), ki so bili registrirani za sečnjo in spravilo lesa. Zaposlovali so 57 oseb. Ob povprečni storilnosti to predstavlja potencial, ki je sposoben posekati in spraviti skoraj 60 % realizirane sečnje lesa in opravljenih gojitvenih del (v vseh lastništvih) v Pomurju. Njih dejanska realizacija je najverjetneje nekoliko nižja, preostala dela pa opravijo lastniki gozdov sami, v zelo majhnem delu pa izvajalci iz drugih regij ali tujine.

Registriranih žagarskih obratov v GGO v letu 2019 je 17 [10]. Večina zaposluje po enega do dva zaposlena, le nekaj je takih z več zaposlenimi. Izstopata Lesno gozdarska zadruga Gornja Radgona z. o. o. in Murales d. d., ki imata zraven žagarskega obrata še sušilnice za les, v Muralesu pa tudi proizvodnjo stolov in drugega masivnega pohištva in zaposluje preko 100 ljudi.

To je tudi edini industrijski obrat, ki skupaj z lastniki gozdov zaključuje gozdno lesno verigo. Sicer je v regiji registriranih več deset mizarških delavnic, sodarjev in lesnih galanteristov, ki pa večinoma kupujejo sušen les v prej omenjenih sušilnicah, redkeje pri lastnikih gozdov. Relativno velik porabnik gradbenega lesa so tesarji, krovci in gradbena podjetja oz. s.p.-ji, ki les za ostrešja in opaženje nabavljajo pri lokalnih žagarskih obratih, znaten delež (ocena okrog 40 %) pa izven regije. Slednje v obliki žaganega lesa ali pa les nabavijo lokalni žagarski obrati in ga predelajo v izdelke.

Zaradi stalnega opozarjanja, da je delo v gozdu težko in nevarno in da naj ga opravljajo le usposobljeni in opremljeni lastniki gozdov ali registrirani izvajalci gozdarskih del, se delež slednjih v poseku zadnjega desetletja, ko je bilo v regiji posekano povprečno 142.000 m³/leto dviguje. Njihova realizacija že presega 50 % celotnega poseka v OE. Registrirani izvajalci so tudi čedalje boljše usposobljeni. Pri ročni sečnji glede motornih žag ni več dileme. Uporablja se najboljše, kar obstaja na trgu. Motorne žage so postale potrošni material. Dva izvajalca razpolagata tudi s stroji za sečnjo. Delež strojne sečnje (SS) v regiji znaša v zadnjem desetletju od 3.500 do 5.500 m³/leto (od 2,5 - 3,8 %), nekoliko več (60 %) v državnih in manj (40 %) v zasebnih gozdovih. SS izvajajo tudi izvajalci izven regije in iz tujine. Terenske danosti in razpoložljivost gozdnih delavcev bodo v prihodnosti delež SS zagotovo povečali. Pri spravilu je opazen premik od spravila po tleh (vlačenje z gozdarsko vitlo) na kolesa (vožnja z gozdarskimi prikolicami, manjši delež s forwarderji). Ocenjuje se, da je delež spravila po kolesih že presegel 40 %. Tak način spravila pa na trgu ponuja tudi nov proizvod – lesne sekance, ki jih v ekonomsko še sprejemljivem logističnem načinu (odvoz 90 m³ vlačilci) izdelujejo iz vej in vrhačev, zbranih na deloviščih z gozdarskimi prikolicami in forwarderji. Po razpoložljivih podatkih se je število gozdarskih prikolic v regiji v zadnjem desetletju povečalo iz manj kot deset na več kot 40. Znatno so k temu opremljanju pripomogli tudi razpisi Programa razvoja podeželja (PRP) [16].

Ne glede na obliko uporabljene tehnologije, bi morali biti izvajalci (lastniki gozdov, registrirani izvajalci) za delo v gozdu ustrezno usposobljeni. Zaposleni pri registriranih izvajalcih imajo najmanj NPK (sekač, traktorist, gojitelj, voznik SS), kar preverja gozdarska inšpekcija. Za lastnike gozdov posebnih zahtev ni, učinkoviti vzpodbujevalec pa so zavarovalnice, ki ne priznavajo morebitnih odškodnin, če udeleženec pri nezgodi ni bil opremljen z osebno varovalno opremo (OVO). Kljub temu pa ZGS izvaja tečaje varnega dela, ki sicer ne predstavljajo formalne izobrazbe, se pa na njih lastniki podučijo o OVO in pravih tehnikah sečnje in spravila lesa.

Takšnih tečajev se je v zadnjem desetletju za varno delo z motorno žago udeležilo 1.272 tečajnikov, za varno delo s traktorsko vitlo 157 in za varno delo z gozdarko prikolico in hidravličnim dvigalom pa 15 tečajnikov.

Število udeležencev na tečajih se sicer zmanjšuje, pomembneje pa je, da lastniki gozdov vse pogostejše uporabljajo OVO, ki je pri registriranih izvajalcih že stalnica.

Število nezgod pri delu v gozdu se zmanjšuje. V zadnjem desetletju so bile evidentirane 3 smrtne nezgode (ena pri registriranih izvajalcih), kar znaša 0,21 smrtnih nezgod/100.000 posekanih m³, kar je pod povprečjem v RS, kjer znaša ta indeks 0,34.

Večina malih gozdnih posestnikov v Pomurju gospodarsko ni odvisna od svojega gozda. Kljub majhni gozdni posesti pa je čustvena navezanost na svoj gozd precejšnja, saj v večini predstavlja dediščino. Lastništva, nastala skozi nakup gozdov, ki ga lahko opredelimo kot investicijo v gospodarske namene, je manj od 20 %. Povprečni lastnik iz svojega gozda pridobi les za kurjavo, kar pa se v času širitve toplotnih črpalk in še zmeraj relativno poceni fosilnih goriv zmanjšuje. Tudi pokrivanja občasnih potreb po gradbenem lesu je vse manj. Tovrstne potrebe pokrijejo izvajalci gradbenih del na prej omenjene načine. Vse več lastnikov zato s svojimi gozdovi ne gospodari več, če in ko pa že, pa dela izvedejo registrirani izvajalci, les pa se proda na kamionski cesti (KC). Gozd pa pridobiva okoljski in socialni pomen. Rekreativna v naravi, pohodništvo, gorsko kolesarjenje, nabiralništvo gozdnih plodov so v razmahu. Lastniki od tega nimajo gospodarskih koristi, kvečjemu so zavezani čiščenju morebitnih odpadkov. Tudi vznemirjanje divjadi je posledično večje, to pa povzroča povečanje škod na kmetijskih zemljiščih. Vse pogostejše so zahteve lastnikov po omejevanju teh aktivnosti in spremembi zakonodaje, ki to dovoljuje.

1.5.4 Stanje in organiziranost gozdarske dejavnosti v prostoru

Javno gozdarsko službo v Pomurju izvaja Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), Območna enota Murska Sobota, ki je prostorsko deljena na 3 krajevne enote (KE), vsaka od njih pa ima 5 revirjev. Zunanje meje revirjev v celoti sovpadajo z mejami Upravnih enot (UE Murska Sobota, UE, Gornja Radgona in UE Ljutomer) in razen dveh manjših odstopanj tudi z mejami Pomurskega LUO. LUO pa je prostorsko razdeljen v 30 lovišč, s katerimi upravljajo Lovske družine (LD), ki so organizirane v ZLD Prekmurje in ZLD Prlekija in dve lovišči s posebnim namenom (LPN Kompas in LPN Fazan). Slednji sta organizacijsko vključeni v ZGS, OE Murska Sobota.

Javna gozdarska služba organizirana v ZGS namenja enako pozornost vsem gozdovom ne glede na lastništvo. V državnih gozdovih pa skladno z letnimi pogodbami opravlja še druga opravila. V zadnjem desetletju kadrovske spremembe skoraj ni bilo. Na OE Murska Sobota je zaposlenih 5 univerzitetnih diplomiranih inženirjev gozdarstva (VII/2), 1 univerzitetni diplomirani ekonomist (VII/2), 1 magistra biologije (VII/2), 1 magister gozdarstva (VII/2) na projektu, 2 diplomirani inženirja gozdarstva (VII/1), 13 inženirjev gozdarstva (VI), 1 gozdarski tehnik in 2 administrativni delavki (VI in VII/1). V LPN pa je zaposlen 1 magister veterinarske medicine (VII/2), 1 inženir gozdarstva (VI), 6 lovcev različnih profilov, 4 delavci v fazaneriji in 1 finančnica (VII/1).

Do 30. 6. 2016 so na podlagi dvajsetletne koncesijske pogodbe z državnimi gozdovi gospodarila Gozdna gospodarstva. Na UE Gornja Radgona je bilo to Gozdarstvo Gornja Radgona d. o. o., v ostalih treh Pomurskih UE pa Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota d. o. o. (v nadaljevanju: GLG MS). Po tem datumu je gospodarjenje prevzel SiDG, izvajalce pa išče na trgu preko javnih naročil. GLG MS je v stečaju, okrepila pa se je zasebna podjetniška pobuda in registriralo več podjetnikov (glej poglavje 1.5.3).

1.6 Razmere za gospodarjenje z gozdovi

1.6.1 Raba prostora, površina gozdov in gozdnatost

Celotna površina GGO znaša 1.336 km², oziroma 133.581,3 ha. Skupna dolžina gozdnega roba v GGO je 7.202 km. Zaradi spremembe državne meje (arbitražni sporazum 2018) se je površina GGO zmanjšala za 191 ha. V GGO prevladujejo kmetijske površine (62 %). GGO ni gosto poseljeno, prav tako ni večjih urbanih območij. Pozidana zemljišča se počasi povečujejo, več za stanovanjsko gradnjo in storitveno dejavnost, manj za industrijo.

Preglednica 7: Struktura zemljiških kultur [11].

Skupina dejanske rabe	Šifra dejanske rabe*	Površina			
		ha		%	
		2009	2020	2009	2020
Njivske površine	1100, 1160, 1180, 1190	57.025	57.004	42,6	42,7
Trajni nasadi	1211, 1212, 1221, 1222, 1230, 1240	5.326	5.057	4,0	3,8
Travniške površine	1300, 1321, 1800	16.692	13.000	12,5	9,7
Druge kmetijske površine	1410, 1420, 1500, 1600	4.241	6.796	3,2	5,1
Gozd	2000	39.393	40.874	29,4	30,6
Ostala zemljišča	3000, 4100, 4210, 4220, 5000, 6000, 7000	11.094	10.856	8,3	8,1

*šifre dejanske rabe so povzete po interpretacijskem ključu rabe tal

Po podatkih Rabe tal (2020) je v GGO 40.873 ha gozdov [11], kar je slabih 856 ha več kot znaša površina gozdov GGO na podlagi veljavnih GGN GGE [12].

V strukturi zemljišč prevladujejo njive in vrtovi. Zaradi vse večjega opuščanje govedoreje, se je zmanjšal delež travniških površin. Zmanjšanje deleža travinj na račun njiv negativno vpliva na prehransko kapaciteto za divjad in nekatere ptice (štorklja). Delež obdelovalnih površin se že nekaj desetletij zmanjšuje predvsem zaradi pozidave, opuščanja obdelave in posledično zaraščanja.

Preglednica 8: Sprememba lastništva gozdov v obdobju 1970 - 2020

Leto	Oblike lastništva			Skupaj (ha)
	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	
1970	25.526	9.841	-	35.367
1980	24.507	10.194	-	34.701
1990	24.760	10.350	-	35.110
2000	28.650	8.918	309	37.878
2010	31.112	7.972	309	39.393
2020	31.684	8.035	299	40.018

Površina gozda se povečuje, vendar ne tako izrazito, kot v prejšnjih obdobjih (več kot 4.000 ha v obdobju 1990 – 2010). Na območju Goriškega je še zmeraj prisotno močno zaraščanje kmetijskih površin. Povečanje gozdov v desetletju za 624 ha je posledica omenjenega procesa. Na podlagi popisa novih zaraslih površin ocenjujemo, da se bodo gozdne površine, kljub povečanju zahtevkov po krčenju gozdnih zemljišč še povečale.

Med leti 1990 in 2010 je potekal proces denacionalizacije, ki povsod še ni končan (npr. v gozdnem kompleksu Hraščice – cca 300 ha), zato se je zmanjšala površina državnih gozdov.

Površina preostalih državnih gozdov se nekoliko povečala (strategija države po povečevanju in zaokroževanju površin državnih gozdov). Zeleni pas mesta Ljutomer (cca 16 ha) je edino zaokroženo območje gozdov lokalnih skupnosti v GGO. Ta oblika lastništva v GGO ni pomembna.

Preglednica 9: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost

Krajinski tip	Površina (ha)	%	Površina gozda (ha)	Gozdnatost (%)
Gorska gozdnata krajina	-	-	-	-
Gozdna krajina	-	-	-	-
Gozdnata krajina	45.354	34,0	23.302	51,4
Kmetijska in primestna krajina	88.227	66,0	16.716	18,9
Skupaj	133.581	100,0	40.018	29,9

GGO je izrazita kmetijsko primestna krajina. Gozdnatost je 29,9 %. Je najnižja v Sloveniji in za skoraj 30 % odstopa od slovenskega povprečja. Najmanjša je gozdnatost Ravenskega in Dolinskega, kjer je gozdnatost pod 20 %. Od nekdanjih obsežnih gozdov so ostali samo posamezni večji kompleksi (Hraščice, Ginjevec, Polanski, Črni log, Murska šuma in Arda). Med kmetijskimi površinami prevladujejo manjši ostanki gozdov v obliki prostorskih zaplat, vse manj je omejkov, protivetrnih pasov in posameznih dreves.

Gozdnata krajina je izločena na Goričkem (brez GGE Zahodno Goričko) in ob Muri med visokovodnimi nasipi. Gozdnatost med visokovodnimi nasipi je najvišja in znaša 73 %. Na Goričkem, je povprečna gozdnatost 45 %. Slovenske gorice imajo nekoliko manjšo gozdnatost in sicer nekoliko nad povprečjem GGO, to je 33 %.

Slika 3: Pregledna karta krajskih tipov.

Preglednica 10: Kategorije gozdov in njihova struktura po oblikah lastništva

Kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	11.679	3.901	97	15.677
GPN, ukepi so dovoljeni	17.425	3.502	145	21.072
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0	48	0	48
Varovalni gozdovi	2.580	584	57	3.221
Skupaj vsi gozdovi	31.684	8.035	299	40.018

V GGO prevladujejo GPN, ukrepi so dovoljeni. Ta kategorija je izločena v KP Goričko, zeleni pas mesta Ljutomer, KP Negova in KP Jeruzalemsko – ormoške gorice. Režim gospodarjenja se v teh gozdovih bistveno ne razlikuje od večnamenskih gozdov. Podroben pregled kategorij gozdov je prikazan na karti »J« v Prostorskem delu načrta.

Varovalni gozdovi so izločeni znotraj visokovodnih nasipov reke Mure in v delu kmetijsko primestne krajine, kjer je gozdnatost najmanjša (izjemno pomembna biotopska funkcija).

Površina gozdnih rezervatov se je zmanjšala, ker gozdni rezervat Jeruzalem ni več razglašen kot rezervat, zaradi spremembe lastništva in nesoglasja z novimi lastniki.

1.6.2 Ureditvena členitev gozdnogospodarskega območja

GGO je razdeljena na 9 GGE: Pred letom 1970 je bila razdelitev drugačna. Takrat 23 GGE se je združilo in oblikovale so se nove GGE:

- GGE Dolinsko: Poplavni gozdovi – del; 1.773 ha in neurejeno v območju Lendava; 1.752 ha;
- GGE Goričko obrobje: Lendava – Goričko obrobje – del; 1.483 ha in neurejeno v GGE Goričko obrobje; 720 ha;
- GGE Gornja Radgona : Apaška kotlina; 795 ha, Videm – Negova SLP; 805 ha , Videm – Negova ZS; 3.243 ha in neurejeno 755 ha;
- GGE Vzhodno Goričko: Vzhodno Goričko; 3.055 ha, Mačkovci – del; 515 ha; Lendava – Goričko obrobje – del; 849 ha;
- GGE Ljutomer: Ljutomer; 1.113 ha, Bučkovci; 1.061 ha in neurejeno; 1.735 ha;
- GGE Ravensko; Poplavni gozdovi – del; 89 ha, neurejeno; 3.252 ha;
- GGE Goričko I.; Mačkovci – del; 2.330 ha in neurejeno; 432 ha;
- GGE Goričko II.: Petrovci – Šalovci; 4.832 ha; Grad – del; 423 ha;
- GGE Zahodno Goričko: Korovci; 238 ha; Rogašovci; 1.281 ha, Grad – del; 2.836 ha.

V GGO je 27 lokalnih skupnosti, ki jih sestavlja 277 katastrskih občin. Te se delijo na 930 oddelkov in 2.605 odsekov. Povprečna površina odseka je 14 ha. Členitev na oddelke je ostala enaka, manjše spremembe so bile v členitvi odsekov, predvsem v smeri združevanja. Spremembe in vzroki zanje so opisani v posameznem GGN GGE.

V GGO je izločenih 8 RGR in sicer:

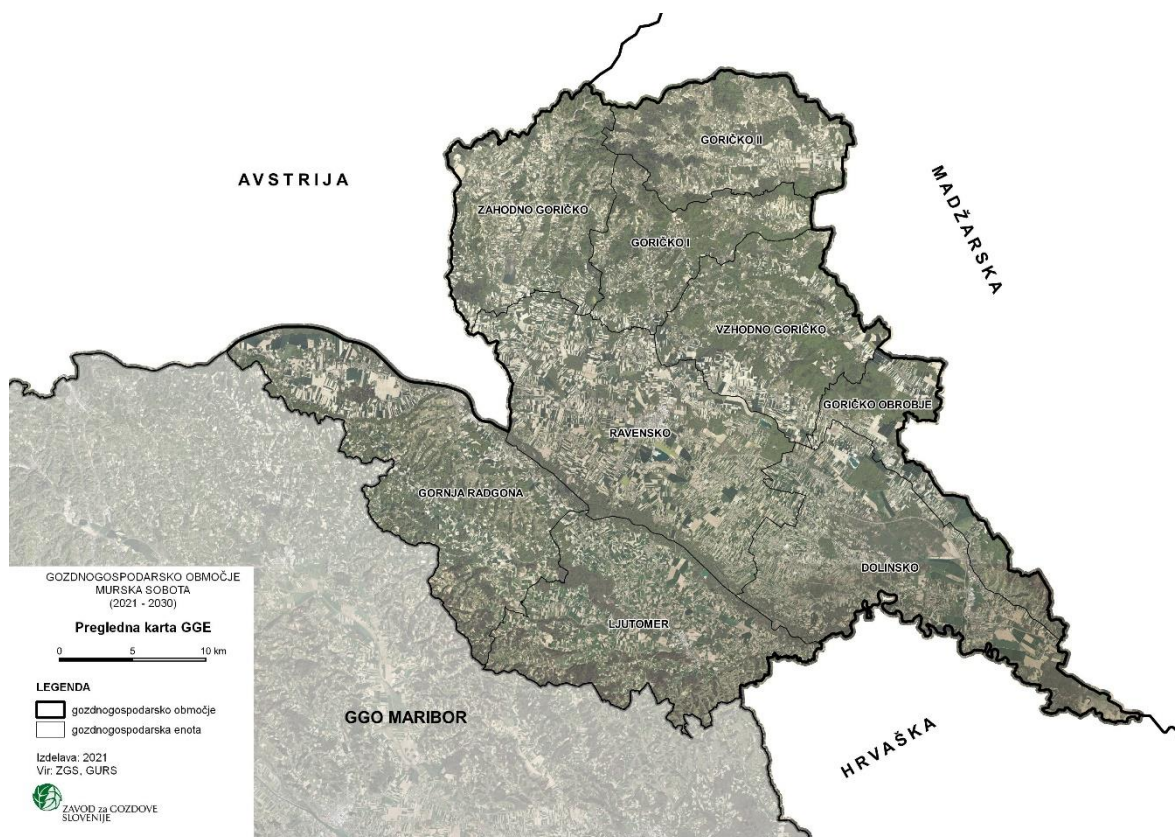
- 010: Vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja, 2.147 ha;
Prevladujoči GRT so nižinska črnojelševja, del katerih je tudi kompleks Polanski log, edini večji kompleks črne jelše v Sloveniji. Obstoj gozdov RGR je pod vplivom talne in padavinske vode. Poplavna voda rek jih ne doseže. Nivo talnice, le v sušnem obdobju pade pod površje. Posledice intenzivnega kmetovanja in melioracij v preteklosti se odražajo v gozdovih (vitalnost). Intenzivnost gospodarjenja v RGR je različna (intenzivno gospodarjenje v kompleksih in manj intenzivno v preostalih razpršenih gozdovih).

- 011: Vrbovja, topolovja, črnojelševja - z robinijo, 2.946 ha;
Gozdovi RGR so izločeni izključno v poplavnem območju reke Mure (nekoč imenovani obrečni gozdovi mehkih listavcev in robinije). Gozdovi so pretežno antropogenega nastanka, avtohtonih vrbovij, je zaradi močnih meliorativnih posegov v preteklosti malo (robovi reke, stara struga in rečni rokavi). Prevladujeta dva RGT, vrbovje s topolom in vezovje z ozkolistnim jesenom. V obeh RGR je močno razširjena robinija. Gozdove močno prerašča bujna zeliščna plast domačih in tujerodnih rastlin, kar onemogoča naravno pomlajevanje.
- 020: Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom, 5.070 ha;
RGR je omejen na nižinski, deloma poplavni svet. Obsežna dobovja so zaradi odličnih pogojev za kmetovanje bila izkrcena, ostalo je le nekaj kompleksov. Prevladuje GRT dobovja in dobovo belogabrovje. Za normalno rast potrebujejo gozdovi dovolj vlage. V rastišča so pospešeno vnašali veliki in ozkolistni jesen, ki dandanes močno propada. Posledica so vrzelasti sestoji, ki jih prerase zeliščni in grmovni sloj, kar otežuje naravno in umetno pomlajevanje. Državni gozdovi so relativno dobro ohranjeni, v zasebnih se močno pojavlja robinija, ki tvori tudi čiste sestoje.
- 040: Gabrovja s hrasti 4.176 ha;
RGR se nahaja na peščenih nanosih in ob vznožju pobočij. Prevladuje conalni GRT predpanonsko gradnovo belogabrovje in kisloljubno gradnovo belogabrovje, na nekarbonatnih kameninah in distričnih tleh. Tipični dvoslojni sestoji z gradnom v zgornji in gabrom v spodnji plasti so zelo redki. Gozdovi so bili nekoč steljarjeni, zato je prisoten tudi rdeči bor in robinija. Gospodarsko je RGR manj pomemben od RGR dobovja.
- 060: Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah, 22.822 ha;
V RGR je združeno 57 % vseh gozdov v GGO. Več kot 80 % predstavljajo zasebni gozdovi. Prevladuje GRG kisloljubno gradnovo bukovje. Gozdovi RGR so vezani na nekarbonatno podlago, na zmerno kislih tleh, na pobočjih gričevnatega sveta. Bukev je prevladujoča drevesna vrsta. Značilen je tudi visok delež bora na Goričkem (v preteklosti samostojen RGR), ki se z leti manjša. Zdravstveno stanje kostanja se izboljšuje. Rastišča porašča tudi robinija (vinorodna območja). Gozdovi se obnavljajo naravno, v pomladku prevladuje bukev. Rastišča so tudi vir nelesnih dobrin (gobe, kostanji, jagodičevje).
- 064: Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah, 1.273 ha;
Delež državnih gozdov v RGR je skoraj 50 % (Redički gozd). Rastiščno je RGR podoben RGR 060, vendar gre za floristično bogatejši GRT, predpanonskega pogorskega bukovja. Prevladujejo enomerni bukovji gozdovi, možnosti za pridobivanje kvalitetne hlodovine so velike. Sestoji so marsikje zastarani, saj se v njih zaradi neugodnih leg (manjši gozdovi med vinogradi) in nedostopnosti v preteklosti ni veliko posegalo. Zato močno prevladujejo debeljaki. Zaradi vnosa dušika iz vinogradov se razrašča bezeg, ki otežuje naravno pomlajevanje. V pomladku razen bukke praktično ni ostalih drevesnih vrst.
- 130: Kisloljubna rdečeborovja, 1.536 ha;
- Sestoji RGR so se razvili na degradiranih tleh Goriškega. Tla so zaradi dolgotrajnega in pretiranega steljarjenja osiromašena, močno zakisana, zbita in izprana. V zeliščni plasti se zato močno pojavlja borovnica in vresje. Od drevesnih vrst prevladuje rdeči bor, med listavci se v sestojih pojavljata predvsem bukev in hrast graden. Med ostalimi trdimi listavci najdemo predvsem kostanj in beli gaber. Listavci imajo predvsem varovalno funkcijo saj ščitijo tla pred erozijo in dodatnim izpiranjem.
- 210: Gozdni rezervati, 54 ha.
V GGO je izločenih 5 gozdnih rezervatov: Ginjevec, Zgornje Kobilje, Motvarjevci, Babji ložič in Murska šuma. Največji je rezervat Babji ložič, katerega površina se je zaradi interesa občine zmanjšala.

Največji RGR 060 je nastal z združitvijo RGR 150 - Predpanonsko podgorsko bukovje in RGR 160 - Predpanonsko podgorsko bukovje z rdečim borom. V osnovi gre za enak prevladujoč GRT, razlika je le v večjem oz. manjšem deležu rdečega bora, kar ne opravičuje nadaljnje delitve na dva RGR. V GGO RGR varovalnih gozdov ni izločen. Varovalni gozdovi so na podlagi GRT vključeni v ustrezen RGR.

Specifika GGO je RGR 011 Vrbovja, topolovja, črnojelševja - z robinijo. V bistvu gre le za spremembo pojmovanja in RGR 310 - Gozdovi mehkih listavcev in robinije. RGR predstavlja obrečni pas ob reki Muri. Sekundarna in primarna jelševja so združena v enoten RGR.

Podroben pregled RGR je prikazan na karti »I« v Prostorskem delu načrta.

Slika 4: Pregledna karta gozdnogospodarskih enot

1.6.3 Odprtost gozdov in razmere za pridobivanje lesa

V GGO je evidentiranih 657 gozdnih cest s skupno dolžino 649 km, kar je za 87 km več kot pred 10 leti. Po kriteriju, 200 m oddaljenosti od produktivne ceste brz vmesnih ovir [13], jih je večina produktivnih, le 5 km je takih, ki so spojne. V območju so evidentirane tudi tri protipožarne preseke s skupno dolžino 1,58 km, vse v ZG in vse v celoti produktivne. Odprtost gozdov z GC in PP1 znaša v GGO 16,2 m/ha (v ZG 16,0 m/ha v DG pa 17,6 m/ha) in se je v zadnjem desetletju povečala za 2 m/ha. Pomembno vlogo pri odprtosti gozdov igrajo javne poti (JP) in lokalne ceste (LC), ki povečujejo odprtost na skupaj 60 m/ha (v ZG 64,5 m/ha v DG pa 43,2 m/ha). Kot kriterij za produktivno javno cesto je tisti njen del, ki je od gozda oddaljen manj kot 50 m, brez vmesnih ovir. Kljub prisotni cestni infrastrukturi pa predstavljajo problem odprtosti gozdov vse pogostejše omejitve tovornega prometa ali osnih pritiskov na JP in LC, ki povezujejo GC z državnimi cestami. Ponekod (gozdni kompleksi Črni log 1.400 ha in Redički gozd 200 ha) je gospodarjenje z gozdovi v zadnjih letih popolnoma ohromljeno. Večina teh javnih cest je bila asfaltiranih brez ustrezne priprave nosilnih slojev, pa tudi plast asfalta je velikokrat zgolj simbolična (6 cm). Lokalne skupnosti zato na takšnih cestah omejujejo ali prepovedujejo težki gozdni transport.

Zaprtih območij skladno z Uredbo o pristojbini za vzdrževanje GC (Ur. l. RS, 38/94 in nasl.), kjer bi pravilna razdalja znašala več kot 1.200 m [14], v GGO ni. Kljub veliki odprtosti, predvsem na račun javnih cest (JP, LC), je bila izdelana rastrska analiza gozdnega prostora na račun oddaljenosti od produktivne GC ali javne ceste. Pri pogoju, ko je oddaljenost večja od 300 m ugotovimo, da je v območju še zmeraj 62 območij (večjih od 5 ha), kjer je ta razdalja večja od 300 m. in 28 območij večjih od 30 ha. Za odprte slednjih bi bilo po oceni potrebno zgraditi okrog 20 km GC.

Preglednica 11: Odprtost gozdov GGO s cestami

Dolžine cest (km)	Državni gozdovi	Zasebni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
A Gozdne ceste (GC)	140	508	1	649
B Protipožarne preseke 1. kategorija (PP1)	0	2	0	2
C Produktivne dolžine GC	140	502	1	644
D Produktivne dolžine PP1	0	2	0	2
E Skupne dolžine GC in PP1	140	509	1	651
F Skupne produktivne dolžine GC in PP1	140	504	1	645
G Dolžine javnih cest, primernih za gozdno proizvodnjo	204	1.535	11	1.751
H Dolžine vseh cest (E+G)	345	2.044	12	2.401
I Skupaj produktivne dolžine (F+G)	345	2.039	12	2.396
J Gostota produktivnih GC in PP1 v m/ha (F/pov)	17,6	16,9	4,3	16,1
K Gostota vseh produktivnih cest v m/ha (I/pov)	43,2	64,4	49,8	59,9
L Gostota vseh gozdnih cest in PP1 v m/ha (E/pov)	17,6	16,1	4,63	16,3
M Gostota vseh cest v m/ha (H/pov)	43,2	64,6	40,1	60,1

Spravilne razmere v območju na videz niso zahtevne. Ravensko in Dolinsko, Apaška ravnica in Mursko polje ter doline Ledave in Ščavnice ne zahtevajo gradnje vlak. Prej je potrebno gibanje strojev omejevati na naprej opredeljene linije – poti, vlake. Problem teh območij je slaba nosilnost, katera pri spravlilu lesa povzroča kolesnice, ponekod pa spravilo popolnoma onemogoča oz. ga dovoljuje le v ekstremnih razmerah (suša, zmrzal). Potencialni način spravila je spravilo po kolesih, izjemoma (v slabih razmerah – naklon, nosilnost) po tleh. Pomembno je, da je naležna površina koles čim večja (širša in večja kolesa, več koles ...). Drugačne so razmere na gričevju Goriškega in Slovenskih goric. Vlaku so za gospodarjenje z gozdovi tukaj nujne. Nakloni, razen lokalno, redkeje presegajo 25 %, zato so skoraj vse obstoječe in potencialne vlake pripravljene. Kljub temu je zaradi erodibilnih podlag, tako pri gradnji kot pri uporabi in pozneje vzdrževanju, paziti na odvodnjo in preprečevanje erozije. Potencialni način spravila je po tleh ali po kolesih s predhodnim privlačenjem do vlake, poti. Pri opredelitvi glede načina spravila velja vodilo, da je do 11° (~20 %) naklona mogoče spravilo z gozdarskimi polprikolicami, do 20° (~35 %) naklona spravilo s forwarderji ali po tleh z gozdarskimi vitli, pri večjih naklonih pa izključno spravilo po tleh z gozdarskimi vitli.

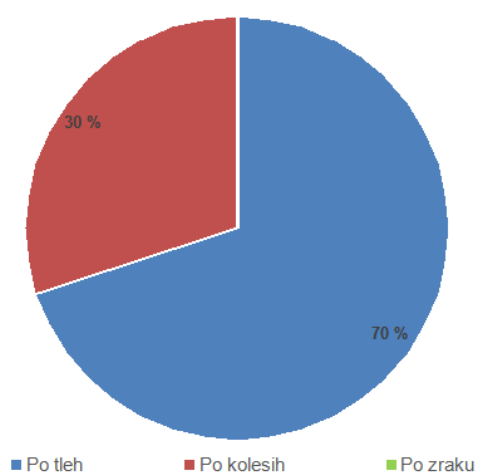
Trenutna evidenca vlak v EGV še ni v celoti urejena, zato analiza obstoječih podatkov ni popolna. Po ocenah pa je dobra 1/3 gozdov primerno odprta, polovica pomanjkljivo odprta, preostanek pa vlak sploh nima ali pa je njih gostota pod 60 m/ha. Dober orientacijski podatek spravljalnih razmer v območju je ponderirana povprečna pravilna razdalja iz opisov sestojev vseh veljavnih GGN za GGE, pri čemer je ponder možni posek po odsekih. Ta pravilna razdalja znaša v območju 400 m, v DG 492 m, v ZG 372 m. Najdaljša je v GGE Goričko obrobje (781 m) in Zahodno Goričko (631 m), najkrajša pa v GGE Ravensko (241 m) in Dolinsko (305 m).

Oblikovitost terena je eden od odločujočih dejavnikov pri izvedbi sečnje. Strojna sečnja ali sečnja s stroji za sekanje (harvesterji) je v vzponu. V zadnjih 10 letih je bilo v območju s strojno sečnjo posekano 32.100 m³ (41 % v ZG, 59 % v DG), pretežno v smrekovih drogovnjakih, sestojih zelenega bora, končnih sečnjah črne jelše in jesena ter v borovih gozdovih na Goriškem. Kljub temu, da je v območju prisoten le manjši harvester kolesnik in bager kolesnik s ščipalno glavo, je zaradi mobilnosti tovrstnih strojev njihova razpoložljivost velika. Različne izvedbe strojev omogočajo sečnjo tudi v nagibih večjih kot 22° (40 %), kar pomeni, da je v GGO MS mogoča strojna sečnja skoraj povsod. Kljub temu se priporoča, da se zaradi erodibilnih podlag v nagibih, kjer potencialni način spravila ni po kolesih (>35 %), ne izvaja strojne sečnje. Tako ocenjujemo, da je območje, kjer je strojna sečnja potencialno najugodnejši način sečnje, v GGO okoli 65 %. Obstajajo pa še različne kombinacije sodobnih tehnologij sečnje in spravila (strojna sečnja – ročna sečnja, strojna sečnja – spravilo s traktorjem, ročna sečnja – spravilo s forwarderjem, žičnično spravilo s procesorsko glavo in ročna sečnja...), ki niso zajete v oceno površine za strojno sečnjo in na podlagi katerih bi bile površine, primerne za izvedbo strojne sečnje, dejansko večje. Možnosti in omejitve za izvedbo strojne sečnje

se bolj natančno opredelijo na nižjih ravneh načrtovanja (GGE, gojitveni načrt), dejanski načini sečnje pa se za konkretne objekte določijo pred izvedbo skupne izbire dreves za posek.

Preglednica 12: SPR – Razmere za sečnjo in spravilo

Način sečnje	Površina v ha	%
Klasično	14.000	35
Strojno	26.000	65
Način spravila	Površina v ha	%
Po tleh	16.000	40
Po kolesih	24.000	60
Po zraku	0	0

Slika 5: Odprtost gozdov (ha) glede na način spravila lesa

2 OPIS STANJA IN RAZVOJA GOZDOV

2.1 Lesna zaloga gozdov

Povprečna lesna zaloga v GGO znaša 283 m³/ha. Že pred desetletjem med kategorijami lastništva ni bilo bistvenih razlik (izjema so občinski gozdovi, katerih podrobneje zaradi majhnega deleža ne analiziramo). V obdobju 1991 – 2000 je bila lesna zaloga v državnih gozdovih višja za 30 m³/ha. Intenziteta sečnje je v zasebnih gozdovih nižja, zato se lesna zaloga hitreje povečuje.

Glede na izračun lesne zaloge po bilančni metodi je na dan 31. 12. 2020, korigirane s podatki Nacionalne gozdne inventure iz leta 2018, je skupna lesna zaloga gozdov v GGO ocenjena na 321 m³/ha, do razlike prihaja zaradi lesne zaloge listavcev.

Preglednica 13: Lesna zaloga gozdov (v m³/ha) po oblikah lastništva

	Podatki po gozdnogospodarskih načrtih GGE			Skupaj	Ocena na dan 31.1.2020*
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti		
Iglavci	69	59	39	67	74
Listavci	214	227	226	216	247
Skupaj	283	286	265	283	321

*Ocena je izdelana na podlagi bilančne metode in korekcije s podatki Nacionalne gozdne inventure (2018).

Najvišjo lesno zalogo v GGO imajo gozdovi GRT predpanonskega podgorskega bukova (306 m³/ha), najmanjšo gozdovi GRT kisloljubnega rdečeborovja (245 m³/ha) ter vezovja z ozkolistnim jesenom (249 m³/ha). V rdečeborovij so glavni razlog za nizko lesno zalogo degradirana rastišča. Množično propadanje nosilnih drevesnih vrst v GRT vezovja z ozkolistnim jesenom negativno vpliva na višino lesne zaloge, kljub temu, da gre za rastišče z visokoproizvodno sposobnostjo. Najvišja lesna zaloga izmerjena na SVP znaša 1.030 m³/ha in je bila izmerjena v obrečnih gozdovih ob Muri. Lesna zaloga v ostalih GRT je v rangu povprečne lesne zaloge v GGO. Med kategorijami gozdov ni razlike v lesni zalogi.

Preglednica 14: Sprememba lesna zaloga gozdov (v m³/ha)

Leto	Iglavci	Listavci	Skupaj
1970	55	77	132
1980	55	86	141
1990	50	97	147
2000	59	140	199
2010	64	187	251
2020	67	216	283

Lesna zaloga je v primerjalnem obdobju neenakomerno narašča. Med letom 1970 – 1990 se je povečala le za 7 %, med letom 2000 in 2020 pa za več kot 40 %. Lesna zaloga iglavcev se je povečala za 22 %, lesna zaloga listavcev pa za 115 % [24]. Razmerje iglavci - listavci je leta 1970 znašalo 40 : 60, v letu 2020 je to razmerje 25 : 75. Delež v preteklosti umetno vnesenih iglavcev na prevladujočih rastiščih listavcev se občutno manjša. Prav tako se izboljšujejo nekoč degradirana bukova rastišča, posledično se manjša delež rdečega bora.

V 20-tih letih se je v zasebnih gozdovih lesna zaloga povečala za 50 %, v državnih gozdovih pa za 20 %. V GRT gradnovo belogabrovje beležimo največje povečanje lesna zaloge (za 60 %) V obrečnih gozdovih ob Muri se je lesna zaloga povečala za 40 %, v kisloljubnih gradnovih bukovjih za 25 %. Najmanj se je lesna zaloga povečala v kisloljubnih borovjih za 23 % in v dobovskih in vezovjih z ozkolistnim jesenom za 23 %.

2.2 Drevesna sestava

Lesne zaloge po številu drevesnih vrst prikazujejo bogato pestrost gozdov GGO. Popisanih je skupno 49 drevesnih vrst, štirinajst z deležem v lesni zalogi večjim kot 1 %. V GGO absolutno prevladujejo listavci. Največji delež ima bukev, ki je prehitela rdeči bor. Bor je bil do leta 2020 najbolj zastopana drevesna vrsta v GGO. Med trdimi listavci je največ belega gabra (54 %), robinije (37 %), kostanja (9 %) in ostalih. V zasebnih gozdovih je delež robinije večji (40 %), v državnih le 25 %. Delež robinije v skupni lesni zalogi je 6 %.

Med plemenitimi listavci prevladuje jesen (veliki in ostrolistni 78 %), češnja (8 %), javorji (6 %), brest (4 %), lipa (2 %) in ostali. Delež jesena v skupni lesni zalogi znaša 4 %. Največ jesena je v GGE Dolinsko, vendar so podatki za to GGE najstarejši, zato je trenutni delež zagotovo manjši.

Med oblikami lastništva so razlike v drevesni sestavi posledica rastišč. Glavnina državnih gozdov je v ravninskih kompleksih in ob vznožju Goričkega. Posledica je višji delež hrasta in plemenitih listavcev (obsežna umetna obnova jesena v preteklosti) ter manjši delež iglavcev (delež smreke je sicer višji zaradi povečanega umetnega vnosa v preteklosti). Drevesna sestava je pogojena z GRT in se med RGR bistveno razlikuje. Tujerodna robinija ima največji delež v obrečnih gozdovih (19 %) in v dobovjih (15 %) in najmanjši v kisloljubnih bukovjih (3 %). V obrečnih gozdovi je prisoten tudi črni oreh (0,2 %), križanci topolov in ameriški javor (do leta 2020 ni podatka o lesni zalogi).

Preglednica 15: Drevesna sestava gozdov po oblikah lastništva

	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Smreka	12	4,4	17	6,0	6	2,1	13	4,7
Jelka	0	0,0	0	0,0	0	0,2	0	0,0
Macesen	1	0,2	3	1,0	0	0,0	1	0,4
Bori	56	19,9	37	13,7	33	12,3	52	18,4
Ostali iglavci	0	0,0	2	0,6	0	0,0	1	0,2
Bukev	64	21,9	49	17,2	38	14,5	60	20,9
Hrast	48	17,1	72	25,3	41	15,7	53	18,8
Plemeniti list.	13	4,6	29	10,1	39	14,6	16	5,8
Ostali trdi list	51	18,2	41	14,2	42	15,8	49	17,4
Mehki list.	38	13,6	36	12,4	66	25,0	38	13,4
Iglavci	69	24,6	59	20,7	39	14,5	67	23,7
Listavci	214	75,4	227	79,3	226	85,5	216	76,3
Skupaj	283	100,0	286	100,0	265	100,0	283	100,0

Preglednica 16: Spremembe drevesne sestave gozdov v obdobju 1970 - 2020 (v % od LZ)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. list
1970*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1980*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1990	4,7	0,0	28,9	0,1	0,1	17,0	19,0	3,5	13,7	12,9
2000	4,9	0,0	24,1	0,3	0,2	19,1	17,6	4,8	15,9	13,1
2010	5,2	0,0	19,9	0,2	0,2	18,9	17,9	5,5	18,5	14,0
2020	4,7	0,0	18,6	0,4	0,0	20,9	18,6	5,8	17,4	13,4

*ni podatka

Zmanjševanje deleža iglavcev se nadaljuje, leta 1970 je znašal 42 %. Najbolj se manjša delež rdečega bora (od leta 1990 se je zmanjšal za 10 %). Delež smreke se ne spreminja, prav tako je dokaj stalen delež hrasta. Med trdimi listavci se povečuje delež belega gabra, nekoliko se je povečal tudi delež pravega kostanja, ki kot plodonosna vrsta velja za ogroženo zaradi napada bolezni in žuželk. Delež robinije se je v desetletju zmanjšal za 1 %.

2.3 Debelinska struktura gozdov

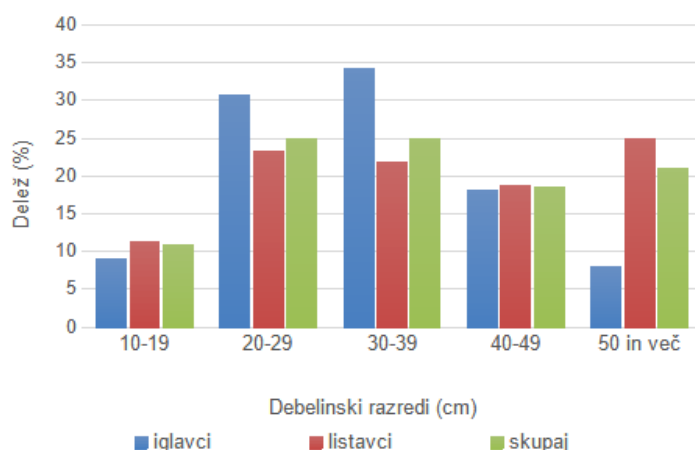
Preglednica 17: Lesna zaloga gozdov GGO in njena sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	10-19 cm	20-29 cm	30-39 cm	40-49 cm	50 cm in več	m ³ /ha	%
Smreka	8,3	27,6	34,0	19,3	10,8	13,3	4,70
Jelka	5,8	21,7	36,0	22,4	14,1	0,0	0,00
Macesen	12,0	31,8	31,7	16,2	8,3	1,0	0,35
Bori	9,2	31,5	34,4	17,7	7,2	52,2	18,44
Ostali iglavci	13,7	31,3	34,3	16,0	4,7	0,5	0,18
Bukev	8,5	20,5	23,0	21,6	26,4	59,3	20,98
Hrast	8,9	20,3	22,7	20,6	27,5	53,1	18,76
Plemeniti list.	11,0	20,9	20,8	18,9	28,4	16,4	5,79
Ostali trdi list	13,0	25,5	21,2	17,3	23,0	49,2	17,38
Mehki list.	17,0	29,5	20,7	13,0	19,8	38,0	13,42
Iglavci	9,1	30,7	34,3	18,0	7,9	67,1	23,69
Listavci	11,3	23,2	21,9	18,7	24,9	216,1	76,31
Skupaj	10,8	24,9	24,9	18,5	20,9	283,2	100,00

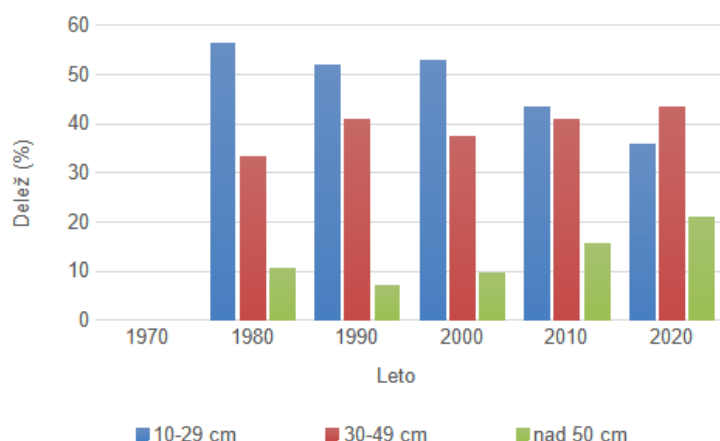
Delež debelega drevja se povečuje predvsem v zasebnih gozdovih. Opazimo lahko, da izstopa delež iglavcev v tretjem debelinskem razredu, kjer je akumulirano največ lesne zaloge. Večje asimetrije v porazdelitvi lesne zaloge po debelinskih razredih ugotavljamo v zasebnih gozdovih. V RGR 010 je najvišji delež v drugem debelinskem razredu, zaradi prevladujočega deleža črne jelše. Izpostavimo lahko tudi RGR 011, v katerem je največ lesne zaloge porazdeljene v zadnjem debelinskem razredu. Ugotavljamo, da je v tem RGR-ju 20 % lesne zaloge tujerodne robinije in 28 % topolov. Zaskrbljujoče je, da je v RGR 020, delež gospodarsko pomembnega hrasta v zadnjem debelinskem razredu 30 %, v razredu 10-19 cm pa le 8 %.

V državnih gozdovih, ki so intenzivneje gospodarjeni so lesne zaloge bolj enakomerno porazdeljene po debelinskih razredih. Bistvene razlike med oblikami lastništva ugotavljamo v RGR 020 v katerem izstopa višji delež lesne zaloge v zadnjem debelinskem razredu v državnih gozdovih. V GGO se povečuje delež debelejšega drevja. Gozdni sestoji se starajo.

Debelinska struktura se je spremenila. Zmanjšal se je delež lesne zaloge v prvem in drugem debelinskem razredu, pri iglavcih tudi v tretjem debelinskem razredu. Posledično se je lesna zaloga povečala v zadnjih treh debelinskih razredih, največ hrasta in bukke.

Slika 6: Debelinska zgradba gozdov, ločeno na iglavce, listavce in skupaj po oblikah lastništva

Slika 7: Spremembe debelinske strukture gozdov v obdobju 1971-2020

2.4 Prirastek

Preglednica 18: Letni prirastek gozdov po oblikah lastništva

	Oblike lastništva (m ³ /ha)			Skupaj
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	
Iglavci	1,6	1,3	0,8	1,5
Listavci	6,1	6,6	7,1	6,2
Skupaj	7,6	7,9	7,9	7,7

Letni prirastek gozdov v GGO je 7,7 m³/ha, leto. Delež iglavcev (19,5 %) in listavcev (80,5 %) v prirastku je sorazmeren njihovu deležu v lesni zalogi. Med oblikami lastništva ni bistvenih razlik. Prirastek se je v državnih gozdovih v desetletju povečal za 21 %, v zasebnih za 18 %. Med RGR so večje razlike, ki so v razponu od 5,5 m³/ha, leto do 9,2 m³/ha, leto. Najbolje priraščajo gozdovi RGR 010 vrbovij s topolom (9,2 m³/ha, leto) ter RGR 011, obrečni gozdovi ob Muri (8,9 m³/ha, leto). Če podrobneje analiziramo RGR 010 ugotovimo najvišji prirastek v GRT vrbovja s topolom (9,7 m³/ha, leto) in predpanonska gradnovo belogabrovja (9,4 m³/ha, leto), najmanj (6,7 m³/ha, leto) pa v GRT vezovij in ozkolistnega jesena (vrzelasti sestoji zaradi intenzivnega sušenja nosilnih drevesnih vrst).

Najnižji prirastek je v kisloljubnem rdečeborovju (5,5 m³/ha, leto). Ugotavljamo, da je v najbolj razširjenem RGR 060 kisloljubnih bukovij (7,2 m³/ha, leto) prirastek za 0,8 m³/ha, leto nižji od floristično bogatejšega in manj kislega tipa bukovih rastišč (GRT prepdanonsko podgorsko bukovje). Glede na RGR kisloljubnih bukovij, je prirastek glede na GRT v razponu od 5,0 m³/ha, leto (GRT kisloljubna borovja) do 9,2 m³/ha, leto (GRT dobovja in belogabrovja).

Če analiziramo priraščanje samo po GRT, je najvišji prirastek v GRT nižinska črnojelševja (11,9 m³/ha, leto). Najnižji prirastek (5,0 m³/ha, leto) je ugotovljen na GRT kisloljubnih borovij.

Posebnost GGO so hitrorastoče drevesne vrste, npr. črni topoli (predvsem tujerodni križanci – kloni), ki v desetletju svojo lesno maso tudi podvojijo. Te vrste močno priraščajo tudi ko že presežejo prsni premer 100 cm (tudi čez 4 m³ v desetletju). Med gospodarsko pomembnimi drevesnimi vrstami, pa so letni prirastki sledeči: dob 8,9 m³/ha, graden 7,8 m³/ha, (obe vrsti nad povprečno vrednostjo v GGO), bukev 7,4 m³/ha, veliki jesen 9,8 m³/ha, črna jelša 9,7 m³/ha. Pod povprečnimi vrednostmi letnih prirastkov so bor 5,9 m³/ha, beli gaber 6,7 m³/ha in kostanj 6,4 m³/ha.

Preglednica 19: Letni prirastek gozdov in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % m ³ /ha)					Skupaj	
	10-19 cm	20-29 cm	30-39 cm	40-49 cm	50 cm in več	m ³ /ha	%
Iglavci	0,3	0,5	0,4	0,2	0,1	1,5	19,5
Listavci	1,5	1,8	1,2	0,8	0,8	6,2	80,5
Skupaj	1,8	2,3	1,6	1,0	0,9	7,7	100,0

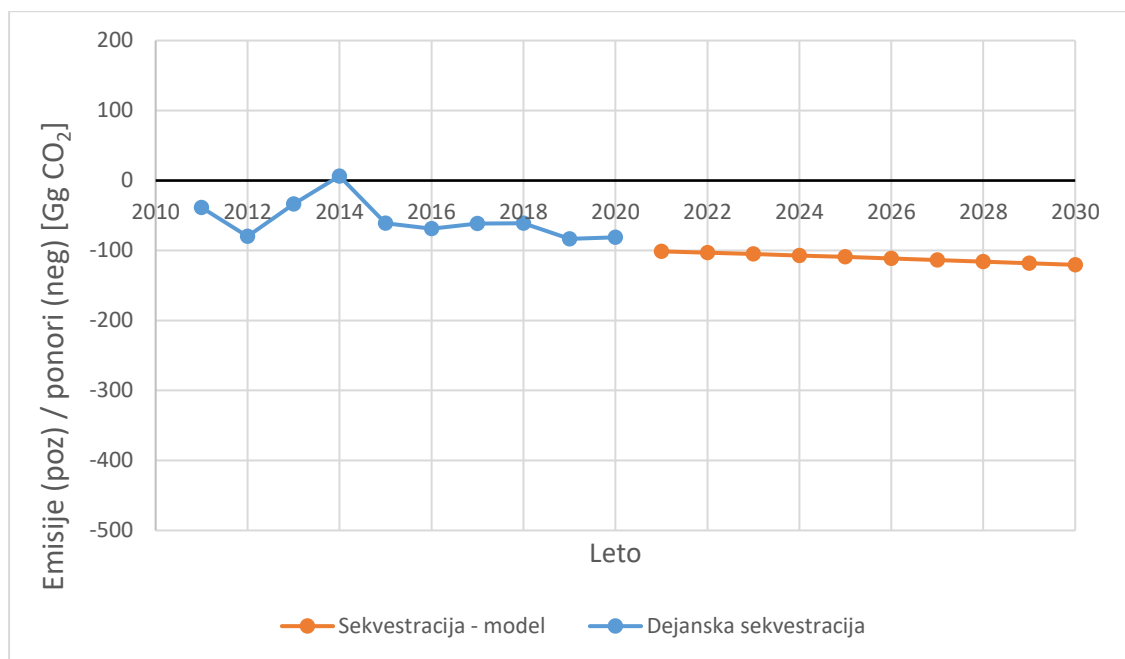
V debelinskem razredu 30-39 cm je prirastek najvišji (med iglavci 26 % celotnega prirastka in med listavci 20 % celotnega prirastka. Med listavci je prirastek v zadnjih dveh debelinskih razredih enak. V zadnjem desetletju po debelinskih razredih beležimo največje spremembe v V. razredu, kjer se je prirastek povečal za 80 %. Pri iglavcih v desetletju v prvih treh razredih praktično ni prišlo do sprememb.

Preglednica 20: Sprememba letnega prirastka gozdov (v m³/ha)

Leto	Iglavci	Listavci	Skupaj
1970	1,5	2,0	3,6
1980	1,4	2,3	3,7
1990	1,2	2,7	3,9
2000	1,5	3,8	5,3
2010	1,5	4,8	6,3
2020	1,5	6,2	7,7

Absolutne vrednosti prirastka pri iglavcih se skozi leta ne spreminjajo, spreminja se razmerje iglavci - listavci, ki v letu 2020 znaša 20 : 80, v letu 2000 je bilo razmerje 30 : 70, na začetku izdelave GGN GGO pa 40 : 60. V 50. letih se je tekoči letni prirastek povečal za 4,1 m³/ha, (110 %), od tega pri listavcih za kar 4,2 m³/ha, (210 %). Spremembe v drevesni sestavi, lesni zalogi se izražajo tudi v priraščanju. Ocenjujemo, da se bo tak trend ob normalnih rastnih razmerah nadaljeval.

2.5 Ponori ogljika

Slika 8: Ponor CO₂ v obdobju 2009 - 2030

Ponori ogljika so za preteklo desetletje izračunani na podlagi podatkov o lesni zalogi na dan 31. 12. 2020 za vse gozdove v GGO in letnega bilančnega izračuna na podlagi odstotka priraščanja ter realiziranega poseka.

Vrednost ponora ogljika v GGO je v preteklem obdobju bila 562 Gg (562.000 ton), kar predstavlja 1,4 ton CO₂ na hektar gozda na leto.

Modelni izračun kaže v naslednjem desetletju povečanje skupnega ponora CO₂ na 1004 Gg (1.004.000 ton) ali 2,5 ton CO₂ na hektar gozda na leto.

3 PRESOJA GOSPODARJENJA IN OPREDELITEV TEMELJNIH PROBLEMOV

3.1 Presoja izvedbe načrtovanih ukrepov v preteklem obdobju

3.1.1 Posek

Preglednica 21: Primerjava poseka z načrtovanim možnim posekom

Lastništvo		Načrtovani	Realizirani	Realizacija	Realizirani	Povprečno	Delež poseka po		
		posek*	posek	načrtov.	posek	drevo	razširjenih		
							poseka	debelskih	
								stopnjah	
		m³	m³	%	m³/ha	m³	A	B	C
Državni gozdovi	Iglavci	126.495	97.452	77,0	12,1	0,59	35,8	53,6	10,6
	Listavci	329.981	300.231	91,0	37,4	0,81	24,3	44,8	30,9
	Skupaj	456.476	397.684	87,1	49,5	0,74	27,1	47,0	25,9
Zasebni gozdovi	Iglavci	495.174	197.848	40,0	6,2	0,65	28,2	53,8	18,0
	Listavci	1.096.002	817.550	74,6	25,8	0,76	24,1	42,5	33,4
	Skupaj	1.591.176	1.015.398	63,8	32,0	0,74	24,9	44,7	30,4
Gozdovi lokalnih skupnosti	Iglavci	1.221	775	60,0	2,6	0,59	31,4	57,1	11,5
	Listavci	6.419	4.492	70,0	15,0	0,65	27,4	45,3	27,3
	Skupaj	7.640	5.267	70,0	17,6	0,64	28,0	47,1	24,9
Skupaj	Iglavci	622.890	296.075	47,5	7,4	0,63	30,7	53,8	15,5
	Listavci	1.432.402	1.122.273	78,3	28,0	0,77	24,2	43,1	32,7
	Skupaj	2.055.292	1.418.349	69,0	35,4	0,74	25,6	45,3	29,1

Skupna realizacija poseka v GGO je 1.418.349 m³ ali povprečno letno 3,6 m³/ha, kar predstavlja 69 % načrtovanega poseka. Posekano je bilo 1.924.943 dreves, povprečno posekano drevo je 0,73 m³. Sečnja se je izvajala skoraj v vseh odsekih (95 %). Najboljšo realizacijo beležimo pri listavcih v državnih gozdovih, najslabšo pri iglavcih v zasebnih gozdovih. Poraba gradbenega lesa se manjša, posledično se seka manj iglavcev. V državnih gozdovih je realizacija za 17 % boljše kot v zasebnih. Obstajajo razlike med sektorji lastništva glede poseka po razširjenih debelinskih razredih. V zasebnih gozdovih se poseka manj tanjšega drevja in več debelejšega kot v državnih. Povprečen volumen posekanega drevja se je povečal za 0,1 m³. Na podlagi analize izdanih odločb o poseku izbranih dreves ugotavljamo, da le 58 % lastnikov izvaja sečnjo, od tega jih 88 % poseka v desetletju manj kot 100 m³. Na podlagi tega lahko tudi sklepamo, da lastniki večino posekanega lesa uporabijo sami.

Realizacija se je v desetletju zvišala za 270.000 m³ (6 m³/ha, oziroma 24 % glede na prejšnje desetletje). V zasebnih gozdovih beležimo 40 % povečanje, medtem pa v državnih 5 % zmanjšanje. Nadaljnja analiza je ugotovila, da je bilo v državnih gozdovih v tem obdobju izbranega za posek 458.000 m³, torej je bilo posekano 87 % izbranega drevja za posek (listavci 85 % in iglavci 93 %). Po letu 2015, ko je bilo v državnih gozdovih posekanega 54.300 m³ lesa se količina poseka zmanjšuje. V letu 2020 je bilo posekano samo 23.500 m³. Poglavitni razlog je, da je iz državnih gozdov Črnega loga in Lendavskih goric že dalj časa izvoz lesa onemogočen, zaradi zaprtja cest iz strani lokalne skupnosti in se sečnja ne izvaja. ZGS v zadnjih letih izvajalce del opozarja na pravočasno izvajanje ukrepov, predvsem pomladitvenih sečenj.

Po letu 2017 se je sečnja v zasebnih gozdovih ustalila, pred tem so bila večja nihanja (max. 131.600 m³/leto in min. 85.600 m³/leto).

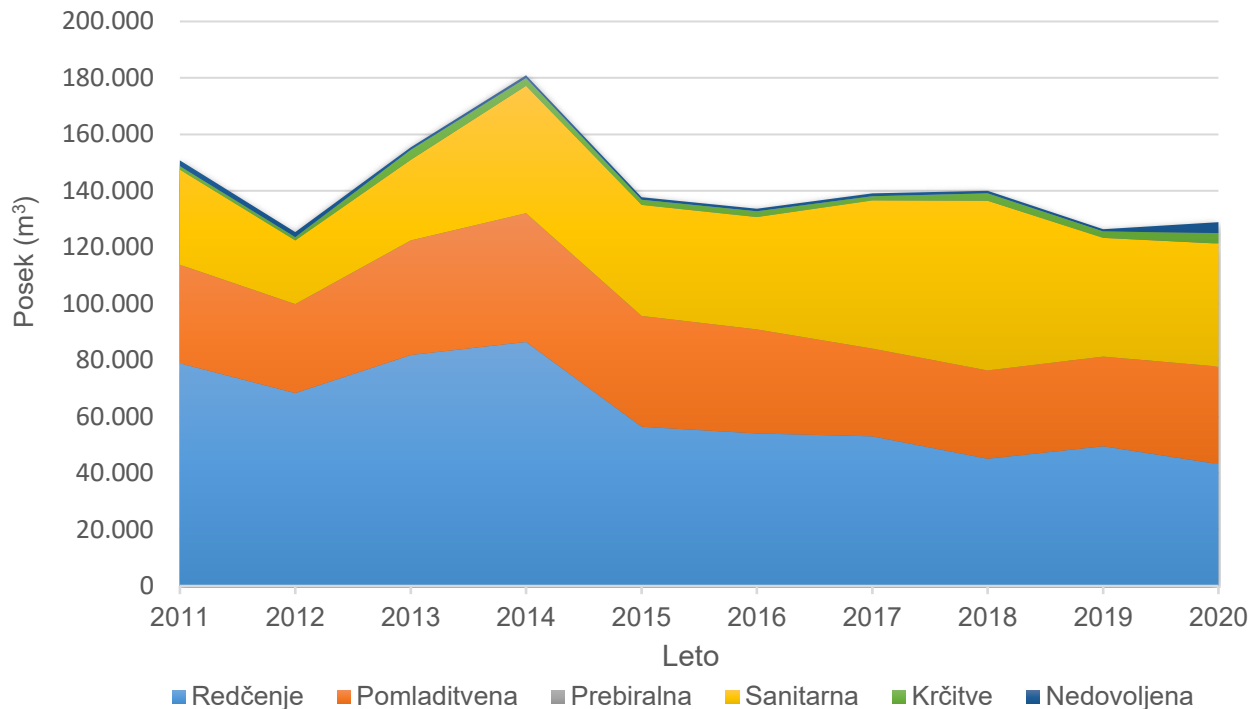
Razlike v realizaciji poseka po RGR so velike. Najboljša je realizacija v RGR, ki so izločeni v nižinskem delu GGO, kjer je pri listavcih realizacija večja od 90 %. Povečanje sečnje po boleznih poškodovanih gozdov in ekonomski razlogi (porast povpraševanja po kvalitetni hlodovini listavcev) so razlog za večjo realizacijo. Zmanjšuje se količina poseka ekonomsko manj zanimivih drevesnih vrst (celuloza, drva) in lesa za gradbeništvo.

V RGR, z večjim deležem iglavcev je realizirani posek manjši od polovice načrtovanega. V RGR kisloljubno borovje samo 30 %. Če analiziramo še posek iglavcev po drevesnih vrstah, se je posekalo največ smreke (22 % od lesne zaloge) in 9 % od lesne zaloge rdečega bora. Ostale vrste (macesen, duglazija, zeleni bor) so v poseku zanemarljive. Delež sanitarnega poseka zaradi podlubnikov je pri smreki 30 %.

Preglednica 22: Posek po vrstah poseka in oblikah lastništva

		Negovalni posek			Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	%	%
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni					
Zasebni gozdovi									
Iglavci	m³	147.644,0	33.854,0	507,0	110.126,0	2.476,0	1.469,0	11,0	49,5
	%	49,9	11,4	0,2	37,2	0,8	0,5		
Listavci	m³	453.065,0	335.317,0	3.747,0	297.251,0	20.203,0	12.690,0	13,0	45,3
	%	40,4	29,9	0,3	26,5	1,8	1,1		
Skupaj	m³	600.708,0	369.172,0	4.254,0	407.377,0	22.679,0	14.158,0	12,5	46,1
	%	42,4	26,0	0,3	28,7	1,6	1,0		
Državni gozdovi									
Iglavci	m³	101.816,0	17.546,0	394,0	74.483,0	2.187,0	1.423,0	7,4	33,1
	%	51,5	8,9	0,2	37,6	1,1	0,7		
Listavci	m³	349.799,0	218.436,0	3.387,0	216.859,0	17.235,0	11.834,0	9,5	33,0
	%	42,8	26,7	0,4	26,5	2,1	1,4		
Skupaj	m³	451.615,0	235.981,0	3.780,0	291.342,0	19.422,0	13.257,0	9,0	33,0
	%	44,5	23,2	0,4	28,7	1,9	1,3		
Gozdovi lokalnih skupnosti									
Iglavci	m³	577,0	3,0	17,0	103,0	74,0	1,0	0,0	0,1
	%	74,5	0,4	2,1	13,3	9,5	0,2		
Listavci	m³	602,0	1.022,0	53,0	1.725,0	1.030,0	61,0	0,1	0,2
	%	13,4	22,7	1,2	38,4	22,9	1,4		
Skupaj	m³	1.179,0	1.025,0	69,0	1.828,0	1.104,0	63,0	0,0	0,2
	%	22,4	19,4	1,3	34,7	21,0	1,2		

Skupni posek v GGO ne dosega 50 % prirastka. Največji delež med vrstami poseka predstavlja redčenje. V pomladitvnem poseku je delež umetne obnove 23 % (v zasebnih gozdovih 26 % in v državnih 16 %). V desetletju se je povečal delež sanitarnega poseka (za 9 %) in pomladitvenega poseka (za 6 %). Obnova se zaključuje prepočasi, zato se delež mladovij ne povečuje. Evidentirano je manj nedovoljenega poseka.

Slika 9: Dinamika sečnje po letih

3.1.2 Gojitvena, varstvena in druga dela

Preglednica 23: OGD - Opravljena gojitvena, varstvena dela in dela za nego habitatov v GGO

Vrsta del	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Državni gozdovi				
Obnova	ha	680	524	0,8
Nega	ha	3.240	1.987	0,6
Varstvo	dni	2.918	2.128	0,7
Nega habitatov	dni	72	5	0,1
Zasebni gozdovi				
Obnova	ha	544	427	0,8
Nega	ha	3.056	1.328	0,4
Varstvo	dni	3.998	3.109	0,8
Nega habitatov	dni	379	551	1,5
Gozdovi lokalnih skupnosti				
Obnova	ha	6	7	1,2
Nega	ha	18	75	4,2
Varstvo	dni	110	122	1,2
Nega habitatov	dni	0	0	0,0
SKUPAJ				
Obnova	ha	1.230	958	0,8
Nega	ha	6.314	3.390	0,5
Varstvo	dni	7.026	5.359	0,8
Nega habitatov	dni	451	556	1,2

V preglednici 23 prikazujemo evidenco izvedenih del za obnovo, nego in varstvo gozdov ter del za vzdrževanje življenjskega prostora prostoživečih živali oziroma za nego habitatov. Ukrepi za nego habitatov, ki ne predstavljajo stroška (puščanje biomase v gozdu, naravni razvoj biotopov), so prikazani v preglednici Izvedeni dodatni ukrepi za nego habitatov.

V GGO se je izvedlo 80 % načrtovanih gojitvenih in varstvenih del, razen pri ukrepih nege. Na realizacijo načrtovanih del v ureditvenem obdobju 2011 - 2020 je najbolj vplival omejen obseg proračunskih sredstev za sofinanciranje vlaganj v gozdove v zasebnih gozdovih ter v državnih gozdovih zmanjšan obseg sečnje (pomladitvene in sečnje za umetno obnovo).

Dela za obnovo gozdov so bila realizirana v 80 % načrtovanega obsega, tako v državnih kot tudi v zasebnih gozdovih. Da ni v celoti realizirano je posledica zelo majhnega obsega priprave sestojev na naravno obnovo, ki je dosegla manj kot 50 % načrtovanega. Tako gre precej visok delež realizacije pripisati obnovi s sadnjo, katera v obeh oblikah lastništva presega 100 %, predvsem na račun obnove gozdov poškodovanih v naravnih ujmah, katerih delež dosega skoraj 30 % celotne sadnje. V obdobju 2011-2020 se je obnovilo 747 ha gozdov (195 ha naravna obnova, 552 ha obnova s sadnjo), kar je za 633 ha manj kot v desetletju pred tem (1.380 ha). Razlika do 958 ha (v preglednici) gre pripisati pripravi tal za obnovo s sadnjo (211 ha). Posajeno je bilo 1.242.930 sadik, od tega 50,9 % hrasta doba, 23,1 % črne jelše in 11,5 % gorskega javorja (to je 85,5 % vseh sadik v območju). Na hektar obnovljene površine je v povprečju posajenih 2.268 sadik. Seme za sadilni material je bilo nabrano v semenskih sestojih predpanonskega območja, sadike pa vzgojene v lokalni drevesnici.

Negovalna dela so bili izvedeni v skupnem deležu 53 % (nege gošče, letvenjaka in drogovnjaka 33 %) v zasebnih gozdovih, izvedba obžetve in nege mladja je skupno 91 %. Izvedba nege najbolj odstopa v RGR – kisloljubnih bukovjih in rdečeborovjih ter gabrovja s hrasti, kjer je bistveno manjša od načrtovanega. Omejena sredstva na negi so glavni razlog za slabšo izvedbo nege ostalih mladovij, saj je bila zaradi umetne obnove in sanacije po ujmi prioriteta obžetev in nega mladja.

Zaradi naravnih ujm je bila realizacija varstvenih del, glede na obseg načrtovanih dnin, slabih 80 %. Večji del gre predvsem na račun varstva pred divjadjo (86 %), manjši pa na področje varstva pred podlubniki (14 %). Dokaj dobra realizacija varstvenih del je posledica obsežne umetne obnove in s tem zaščite proti divjadi.

Preglednica 24: Izvedeni dodatni ukrepi za nego habitatov

Ukrep	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Naravni razvoj biotopov (ha)	512	-	-	512
Ohranjanje biotopov – sečnja in nega (ha)	-	-	-	-
Puščanje stoječe biomase v gozdu (m ³)	595	-	-	595

V okviru ukrepov nege habitatov so se izvajala dela za divjad (vzdrževanje grmišč ter košnja travnikov na površini 117 ha in sadnja plodonosnih drevesnih vrst (2.660 sadik) predvsem v zasebnem gozdu. Stopnja realizacije teh del se je povečala z vzpostavitvijo možnosti sofinanciranja del iz sredstev Gozdnega sklada. V državnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti se navedeni ukrepi v preteklem desetletnem obdobju, niso izvajali (pomanjkanje finančnih sredstev).

3.1.3 Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic

Usmeritev preteklega desetletja je bila odpirati z gozdnimi cestami (v nadaljevanju besedila: GC) »zaprta« območja (po rastrski analizi oddaljenost od produktivne GC, javne poti, ali lokalne ceste > 300 m), prioriteto tista z višjim RK. Dejansko so bile zgrajene le tri nove GC v skupni dolžini 4.510 m v območjih z RK 11. Se je pa dolžina GC povečala za 87,43 km zaradi usklajevanja katastra JGI z občinami, ali pa zaradi podaljševanja obstoječih cest na zato že odmerjenih parcelah. Ti odseki so bili v prostoru kot ceste opredeljeni že prej, vendar niso bili prevozní ali pa je bila njih prevoznost le pogojna, sezonska. Skozi sistem periodičnega vzdrževanja se je v zadnjem desetletju za gozdarsko rabo usposobilo 55,36 km takšnih GC. Skupno se je odprtost gozdov z GC povečala iz 14,2 na 16,15 m/ha.

Priprava in gradnja vlak sta bili kljub lokalnim potrebam skromni in sta znašali le 14,440 m, od tega 87 % v državnih in le 13 % v zasebnih gozdovih. V predelih Goriškega in Slovenskih goric so lokalno vlake zaradi večjih naklonov za gospodarjenje z gozdom nujne. Zaradi majhne posesti in posledično gospodarske manj pomembnosti svojih gozdov, se lastniki v takšnih razmerah raje odločajo za težje spravilo z daljšimi razdaljami zbiranja lesa. Sicer pa je odprtost z vlakami in drugimi potmi dobra. V ravnini gradnja vlak ni potrebna razen na krajših odsekih, ko gre za premoščanje območij s slabo nosilnostjo ali prečkanje manjših vodotokov – jarkov. V takšnih razmerah je prej problem omejiti spravilo lesa na označene poti, vlake.

Preglednica 25: Priprava, gradnja in rekonstrukcija gozdnih prometnic (podatki so v m)

Vrsta del	Državni gozdovi	Zasebni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava in gradnja gozdnih vlak	12.540	1.900	0	14.440
Rekonstrukcija gozdnih vlak	0	0	0	0
Gradnja gozdnih cest	4.090	420	0	4.510
Rekonstrukcija gozdnih cest	0	0	0	0
Gradnja protipožarnih presek	0	0	0	0

Obstoječi sistem vzdrževanja GC ima kakšno pomanjkljivost, vendar je v razmerah drobne posesti, ki prevladuje v regiji, zelo učinkovit. V desetletju je bilo iz pristožbin, proračuna RS, občin in koncesnin SKZG zbranih in za vzdrževanje GC porabljenih 1.943.319 EUR ali 299,5 EUR/km/leto. Lastniki so prispevali 44,7 %, proračun RS 42,9 %, občine pa 12,4 %. Prioriteta vzdrževanja je bila na odvodnji, čiščenju brežin, utrjevanju nosilnih in obnovi obrabnih plasti, profiliranju in označevanju s prometno signalizacijo. Kvaliteta GC se je zaradi vzdrževanja v tem obdobju izboljšala.

Vse pogostejši ekstremni vremenski pojavi puščajo tudi posledice na gozdni infrastrukturi. Žal razpolagamo le z podatki od leta 2017 naprej, ki kažejo, da je 8. 6. 2018 v neurju bilo poškodovanih 33 GC s škodo 79.640 EUR, 3.8.2020 pa 19 GC s škodo 16.460 EUR [15]. Dodatnih sredstev za sanacijo škod nikoli ni bilo tako, da je sanacija potekala iz sredstev rednega vzdrževanja. Morebitne pogostejše in obsežnejše posledice iz sredstev za vzdrževanje GC ne bo mogoče sanirati.

3.1.4 Gozdarsko svetovanje in razvoj podeželja

ZGS je v okviru programa razvoja podeželja (v nadaljevanju: PRP) [16], kakor tudi izven njega, v zadnjem desetletju namenil veliko aktivnosti, da bi bilo delo v gozdovih bolj varno, pa tudi bolj učinkovito. V okviru progr je bilo izvedenih 13 dvodnevni tečajev varnega dela z motorno žago (v nadaljevanju: VDMŽ) z 208 udeleženci, 8 tečajev varnega dela s traktorjem in gozdarsko vitlo z 157 udeleženci, ter en tečaj varnega dela z gozdarsko prikolico z 15 udeleženci.

Izven PRP je bilo izvedenih še 28 enodnevnih tečajev VDMŽ z 892 udeleženci, namenjenim za potrebe obnovitvenih izobraževanj iz Izjav o varnosti z oceno tveganja posameznih gospodarskih subjektov, pa tudi za lastnike gozdov, zaradi nezgodnih zavarovanj. Najbolj vidna posledica teh aktivnosti je vse pogostejša uporaba osnovne zaščitne opreme tudi pri majhnih lastnikih gozdov in samo 3 smrtna nezgode v zadnjem desetletju (ena pri registriranih izvajalcih), kar znaša 0,21 smrtnih nezgod/100.000 posekanih m³ (povp. v RS je 0,34).

Lastniki gozdov so za boljše gospodarjenje z gozdovi pridobivali tudi sredstva iz PRP. Skupno so v obdobju zadnjih 10 let iz tega vira pridobili 536.251 EUR, kar je odločno premalo. Največja ovira je drobna posest, ki je pri razpisu za gozdarsko mehanizacijo že v samem začetku izločila lastnike z manj kot 5 ha. Majhni lastniki se tudi niso odločali za investicije v ceste in vlake. Tisti večji, ki pa so se želeli prijaviti na razpise, pa so se srečevali z vedno novimi omejitvami. Pri mehanizaciji so bili tako uspešni le 4 investitorji (1 x FW, 3 x gozd. prikolica), pri predelavi lesa pa 8 (1 x sušilnica, 2 x žaga, 4 x CRS, 1 x cepilna linija). Večini uspešnim, pa tudi tistim, ki niso uspeli, je ZGS pomagal pri sestavi vlog. Dobitniki sredstev imajo registrirane dopolnilne dejavnosti ali s. p.-je, trije pa so tudi d. o. o., ki zaposlujejo več kot 10 oseb.

Uporaba lesne biomase je še zmeraj velika (več kot 50 % posekane lesne mase) vendar je trend v zadnjih 2 letih zaradi vse pogostejšega vgrajevanja toplotnih črpalk negativen. ZGS je na področju LB svetoval predvsem z informacijami o razpoložljivi LB primerni za kurjavo, ter URE z vgradnjo kotlov s prisilno vleko ali vsaj vgradno zalogovnikov za toplo vodo, ki nekoliko povečajo komoditeto ogrevanja s poleni.

Preglednica 26: Izobraževanja za lastnike gozdov v obdobju 2011 - 2020

	Vrsta izobraževanja				Skupaj
	Predavanja	Ekskurzije	Delavnice	Usposabljanja za varno delo	
Število dogodkov	9	9	6	50	74
Število udeležencev	184	293	52	1272	1801

3.1.5 Posegi v gozd in gozdni prostor

Zaradi posegov v prostor je bilo izkrčeno 0,2 % gozdnih površin. V tem desetletju se je površina krčitev zmanjšala za 90 ha. Po namenu prevladujejo krčitve za kmetijske namene. Izdanih je bilo 222 odločb za krčitve gozda v kmetijske namene, v 4. primerih krčitev ni bila odobrena. Po letu 2011 se je možnost krčitve gozda za kmetijske namene pričela vse bolj uveljavljati. Število vlog se je z leti povečevalo in se neke po letu 2016 ustalilo (med 30 – 40 vlog na leto). Prevladujejo manjši zahtevki, površine do 0,20 ha.

Preglednica 27: Krčitve gozdov (v ha) v obdobju 2011 - 2020 po namenu

Urbanizacija	Infrastruktura	Namen krčitev				Skupaj
		Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
8,7	10,6	46,6	3,2	10,0	0,2	79,3

Med letom 2011 – 2020 je bilo obravnavanih 599 vlog z namenom posega v gozd in gozdni prostor (soglasja, mnenja, smernice, projektni pogoji). Največ vlog (130) je bilo obravnavanih v letu 2013. V letu 2018 je sprememba gradbene zakonodaje spremenila tip dokumentov, potrebnih za izdajo gradbenih dovoljenj (soglasja so prešla v mnenja). Med večjimi posegi v obdobju 2011 – 2020 omenimo:

- ureditev »Puchove« cone v Ljutomeru;
- izgradnja Pomurskega vodovoda sistema A, B in C;
- izgradnja 110 kV daljnovoda Murska Sobota – Mačkovci.

Žal v zadnjih letih beležimo porast števila nelegalnih posegov v gozd in gozdni prostor. Ker prevladujejo manjše velikosti, je njihovo pravočasno odkrivanje oteženo. Večji nelegalni posegi so:

- krčitev gozda ob gramoznici Krapje, površine 2,5 ha;
- krčitev gozda v kmetijske namene v k. o Motvarjevci, površine 1 ha;
- zasutje gozda ob kamnolomu v Sotini, površine 0,4 ha.

Pojavlja se vse več nelegalnih ograj v gozdu z namenom gojenja raznih vrst živali. Opažamo tudi porast kolesarskih poti za spust in gorsko kolesarjenje, ki nimajo ustreznih dovoljenj. Vožnje z motornimi vozili se dogajajo, vendar ocenjujemo, da še ne v obsegu, ki bi predstavljal večjo ogroženost za gozdni ekosistem.

Trenutno je na območju GGO evidentiranih okrog 150 nelegalnih odlagališč odpadkov. V času podrobnejšega spremljanja je bilo saniranih približno 50 nelegalnih odlagališč. Med vrstami odpadkov prevladujejo gradbeni odpadki. Večjo grožnjo predstavljajo nevarni odpadki (barve, laki, salonitne plošče, gume itd). Letno odkrivamo dodatna nova nelegalna odlagališča.

3.1.6 Pregled vlaganj v gozdove v obdobju 2011-2020

Preglednica 28: Vlaganja v gozdove (v EUR) v obdobju 2011 - 2020.

	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Obnova gozdov	954.000	1.078.000	21.000	2.053.000
Nega gozdov	712.000	1.016.000	36.000	1.764.000
Varstvo gozdov	457.000	279.000	17.000	753.000
Biomeliorativna in druga dela	72.000	0	0	72.000
Gozdne prometnice	1.507.000	437.000	0	1.944.000
Skupaj	3.702.000	2.810.000	74.000	6.586.000

V preglednici so prikazana vlaganja v gozdove v preteklem desetletnem obdobju. Primerjava s preteklimi obdobji nam pokaže, da se je v obdobju 2011 - 2020 izvedlo najmanj gojitvenih in varstvenih del, na obnovi (958 ha), na negi (3.390 ha) in varstvu (5.359 dnin). Primerjava zadnjih treh desetletjih pokaže, da so se v zasebnih gozdovih izvedla dela za obnovo (v vseh treh desetletjih) skoraj v enakem obsegu. Velika sprememba je v državnih gozdovih, kjer se je v zadnjem desetletju obnovilo bistveno manj in sicer za 44 % manj kot v obdobjih 1991 - 2000 in 2001 - 2010. Glede nege je najboljša realizacija v obdobju 1991 - 2000 in sicer za 63 % več (5.529 ha) kot v obdobju 2011 - 2020 v obeh sektorjih lastništva. Največja razlika oz. upad pri negi je spet v državnih gozdovih (78 %), v primerjavi z obdobjem 1991 - 2000. Varstvo oz. zaščita pred divjadjo je bila v obdobju 2001-2010 skoraj dvakrat toliko (10.430 dnin) kot v obdobju 2011 - 2020 (v obeh lastništvih). Vlaganja v biomeliorativna dela so konstantno enaka po obdobjih. V preteklosti je bilo izvedenih več biomeliorativnih del v državnih gozdovih, v zadnjem obdobju pa več v zasebnih gozdovih.

Preglednica 29: Sofinanciranje vlaganj v gozdove in gozdarstvo iz sredstev integralnega proračuna in sredstev EU v obdobju 2011-2020.

Vir sredstev za (so)financiranje izvedenih del	Izplačila 2011 - 2020 (v EUR)			Skupaj
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	
Sredstva integralnega proračuna za vlaganja v gozdove ¹	1.294.719	87.570	33.721	1.416.010
Obnova in nega	71 %	96 %	65 %	73 %
Varstvo gozdov	25 %	4 %	35 %	24 %
Vzdrževanje življenjskega okolja prosto živečih živali v zasebnih gozdovih	4 %	0 %	0 %	3 %
Vzdrževanje gozdnih cest – integralni proračun in proračun občin	813.084	262.208	0	1.075.292
Gozdni sklad (zasebni gozdovi v območjih Natura 2000)	154.154	0	0	154.154
PRP 2014–2020 – Sanacija in obnova poškodovanih gozdov - Ukrep 8.4 ²	0	0	0	0
Sanacija in obnova poškodovanih gozdov	-	-	-	-
Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za sanacijo gozdov	-	-	-	-
PRP 2010–2020 – gradnja/rekonstrukcija gozdnih cest in vlak – Ukrep 4	0	0	0	0
Gozdne ceste	-	-	-	-
Gozdne vlake	-	-	-	-
Skupaj	2.261.957	349.778	33.721	2.645.456

¹Brez sredstev za semenarsko in drevesničarsko dejavnost v gozdarstvu in sredstev za upravne izvršbe

²Prikazana so sredstva iz prevzemov del ZGS (dejanski podatki o izplačilih so na ARSKTRP)

Na realizacijo v GGO v obdobju 2001 - 2010, v zasebnih gozdovih, je ugodno vplivala tudi evropska shema (EPD - enotni programski dokument RS). Sredstva so se črpala od leta 2004 - 2008. Zaradi majhne poškodovanosti gozdov zaradi žledoloma, namnožitve podlubnikov in vetrolomov v primerjavi z drugimi GGO, v GGO ni bilo možnosti koristiti sredstev PRP 2014 - 2020 za sanacijo poškodovanih gozdov zaradi drugih škodljivih dejavnikov, na jesenih (jesenov ožig) in črni jelši (fitoftora). Omenjene naravne ujme (bolezni) pa niso bile predmet sofinanciranja iz sredstev PRP-ja, tako, da smo bili odvisni le od sredstev iz proračuna namenjenih vlaganjem v gozdove.

V GGO si veliko obetamo od sredstev Gozdnega sklada, saj je kar 70 % gozdov v območju Nature 2000. Od leta 2018 do sedaj smo tako dobili 154.154 EUR, kar je skoraj 10 % vseh sredstev na ravni Slovenije. Iz Gozdnega sklada so bila izvedena negovalna dela v obsegu 66 ha, biomeliorativna dela 0,44 ha in varstvena dela 180 dnin, za izboljšanje stanja habitatov in vrst območja Natura 2000. Obnovljenih je bilo 29 ha gozdnih površin. Sadnja je bila izvedena z rastišču primernimi sadikami gozdnega drevja. Največ se je zasadilo hrasta doba, črne jelše, topolov, divje češnje, bele vrbe, jerebice, lipe, trdih in mehkih listavcev. Vse sadike so bile ustrezno zaščitene z zaščitnim materialom.

V sklopu projekta GoForMura je bilo v državnem gozdu (Murska šuma) obnovljenih 4,3 ha, za izboljšanje obrečnih hrastovo - jesenovo - brestovih gozdov, posajenih je bilo 19.000 sadik hrasta doba. Za izboljšanje gozda obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka) je bilo posajenih 4.000 sadik črne jelše in 675 sadik črnega topola na 2,5 ha. Za izboljšanje stanja habitata bobra in vidre je bilo posajenih 400 sadik bele vrbe in 2.000 sadik črne jelše na 1,4 ha. V zasebnem gozdu (Gornja Bistrica) je bilo obnovljenih 1,8 ha za izboljšanje obrečnih hrastovo - jesenovo - brestovih gozdov, posajenih je bilo 4.900 sadik hrasta doba. Za izboljšanje stanja habitata bobra in vidre je bilo na 2,2 ha posajenih 800 sadik bele vrbe in 1.200 sadik črne jelše.

3.2 Presoja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi

Gozdni ekosistemi so v relativno ugodnem stanju. Površine gozdov se še povečujejo. Lesne zaloge so se povečale in pričakujemo še nadaljnje povečevanje. Povečuje se delež delež debeljakov (delež debelega drevja). Večja tveganja so zaradi pojava bolezni in možnosti za nastanek novih (podnebne spremembe).

Ocene kazalnikov trajnostnega gospodarjenja z gozdovi predstavljajo: 1: zelo neugodno - manj kot 25 % ciljnega stanja; 2: neugodno - manj kot 50 % ciljnega stanja; 3: ugodno - več kot 50 % ciljnega stanja; 4: zelo ugodno - več kot 75 % ciljnega stanja; / ni podatka.

3.2.1 Vzdrževanje in izboljšanje gozdnih virov ter njihov prispevek k bilanci ogljika v gozdovih

Preglednica 30: Ocena zagotavljanja trajnosti gozdnih virov in bilance ogljika

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozdov	4	4	4	4
Lesna zaloga	4	4	4	4
Debelinska struktura gozdov	3	3	4	3
Ponori ogljika	4	4	4	4

Površina gozdov v GGO se bo na podlagi podatkov o zaraščanju kmetijskih zemljišč v prihodnje še povečevala. Na Goričkem je povečanje gozdnih površin najbolj izrazito, medtem ko na preostalem delu GGO površina stagnira oziroma le minimalno narašča. Zaradi že sprejetih DLN (400 kV daljnovod Cirkovce – Pince, prenosni plinovod) bo potrebno izkrčiti približno 60 ha gozda. Prav tako realno pričakujemo povečanje krčitev za kmetijske namene. Ocenjujemo, da ostalih večjih posegov v gozdni prostor v GGO ne bo, zato predvidevamo povečanje površine gozdov. Pomembno je, da se ohranja površina gozda v kmetijsko primestni krajini. Sistem ohranjanja in povečevanja državnih gozdov je stabilen. Ocenjujemo, da se bo zaradi namenskih denarnih sredstev delež državnih gozdov povečal.

Zaradi vse večjega deleža debelega drevja lesna zaloga narašča nelinearno in se bo glede na dinamiko poseka v desetletju še izraziteje povečala. Delež iglavcev bo še naprej padal, pri bukvi se predvideva največje povečanje lesne zaloge.

Debelinska struktura se v GGO spreminja v smer debelejšega drevja. Med sektorji lastništva v debelinski strukturi ni sprememb, večje so razlike po RGR. Najbolj izstopa delež debelega drevja v RGR, ki predstavlja obrečne gozdove ob Muri (40 % v zadnjem debelinskem razredu). Le v kisloljubnih borovjih prevladuje tanjše drevje, v preostalih RGR je struktura podobna povprečni v GGO. Možnost nastanka večjih poškodb sestojev je ob trenutni debelinski strukturi večja.

3.2.2 Vzdrževanje zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov

Presoja trajnosti iz vidika zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov, je zaradi visokega deleža sanirarnega poseka neugodna. Le v letih 2011 in 2012 lahko stanje ocenimo kot ugodno. Razlog je v vse večjem pojavu bolezni gozdnega drevja, kjer prevladujejo glivične okužbe (nižinski del GGO).

Poškodovanost gozdnega drevja je nizka. V prejšnjem desetletju se je zmanjšal obseg posegov v gozd, če primerjamo s stanjem izpred 20 let (zaključeni večji državni prostorski načrti). Pri objedenosti gozdnega mladja lahko stanje tudi ocenimo kot neugodno. Še posebej, ker niso izvedeni popisi poškodb umetnega mladja, kjer ocenjujemo, da je poškodovanost visoka.

Preglednica 31: Ocena vzdrževanja zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Sanitarni posek	3	2	3	3
Poškodovanost gozdnega drevja	4	4	4	4
Posegi v gozd in gozdni prostor (P 3.1.6)	4	4	4	4
Objedenost gozdnega mladja	3	3	4	3
Paša v gozdu	4	4	4	4
Ocena tveganj pri gospodarjenju z gozdovi	4	3	4	4

Sanitarni posek

Sanitarni posek se je v obdobju 2011 - 2020 glede na delež celotnega poseka dvignil iz 20 % na 29 % v primerjavi z desetletjem 2001 - 2010. Če pa primerjamo glede na lesno maso posekanega drevja, je dvig v preteklem obdobju (407.359 m³) za 61 % večji kot v obdobju 2001 – 2010 (252.630 m³). Po sanitarnem poseku izstopa leto 2018, ko se je posekalo 57.996 m³ oz. 41 % od celotnega poseka. Sanitarni posek je večji v državnih (14 m³/ha) kot v zasebnih gozdovih (9 m³/ha), izstopata pa nižinska RGR 020 in 011.

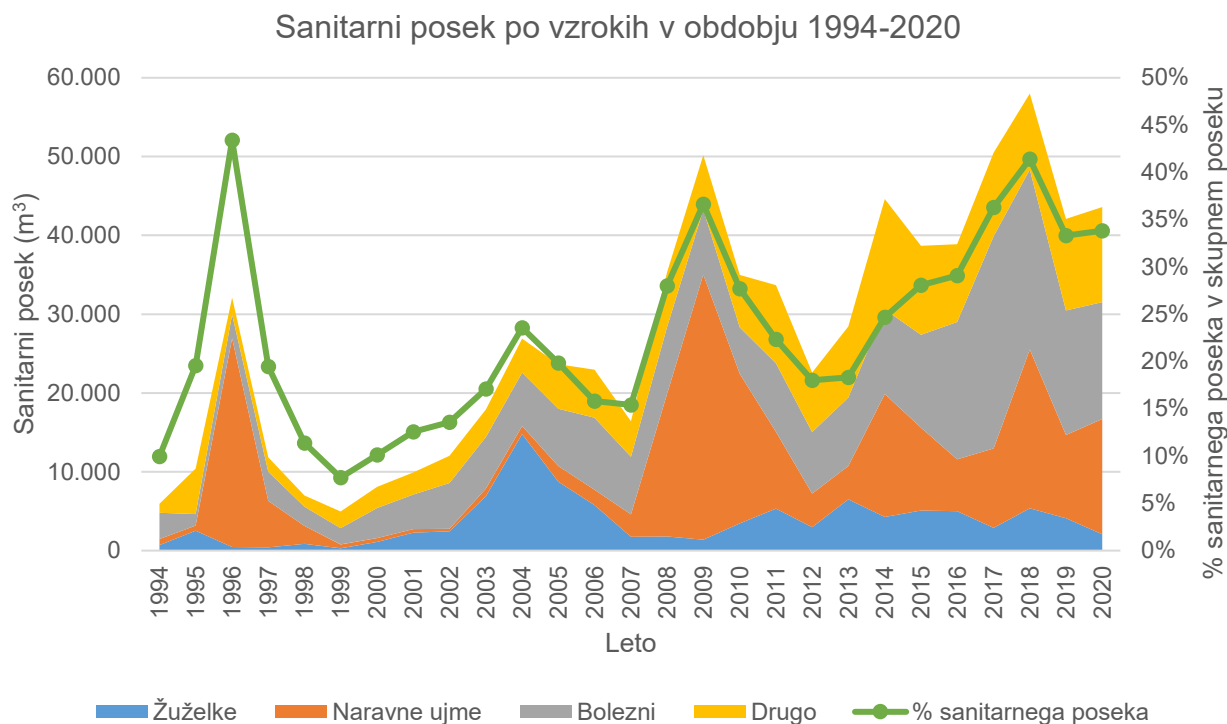
Glavni razlog za takšno povečanje gre pripisati boleznim (jesenov ožig, kostanjev rak, fitoftora na jelši), sledi posek zaradi sušenja drevja (drugo, kompleksna bolezen) ter poškodbe zaradi vetra. Vse prej naštetu predstavlja 86 % vsega sanitarnega poseka v zadnjih desetih letih. Največji varstveni problem s katerim se v območju spopadamo že od leta 2007 je jesenov ožig. Do leta 2011 še ni bilo omembe vrednega poseka, po tem pa se je sanitarni posek zaradi bolezni vsako leto povečeval in dosegel kulminacijo leta 2017, ko smo v območju posekali skoraj 18.500 m³ zaradi jesenovega ožiga. V omenjenem letu je to pomenilo 35 % vse sanitarne sečnje oz. 13 % celotnega poseka. Skupni posek zaradi jesenovega ožiga v preteklem obdobju tako znaša 81.335 m³, kar je 56 % sanitarne sečnje zaradi bolezni in gliv.

V letu 2015 smo v območju odkrili bolezen, ki jo drugod v Slovenije še niso našli, to je fitoftora na jelši. Od leta 2016 ko smo pristopili k sanaciji pa do leta 2020 smo posekali 18.256 m³ (82 % v prvih treh letih).

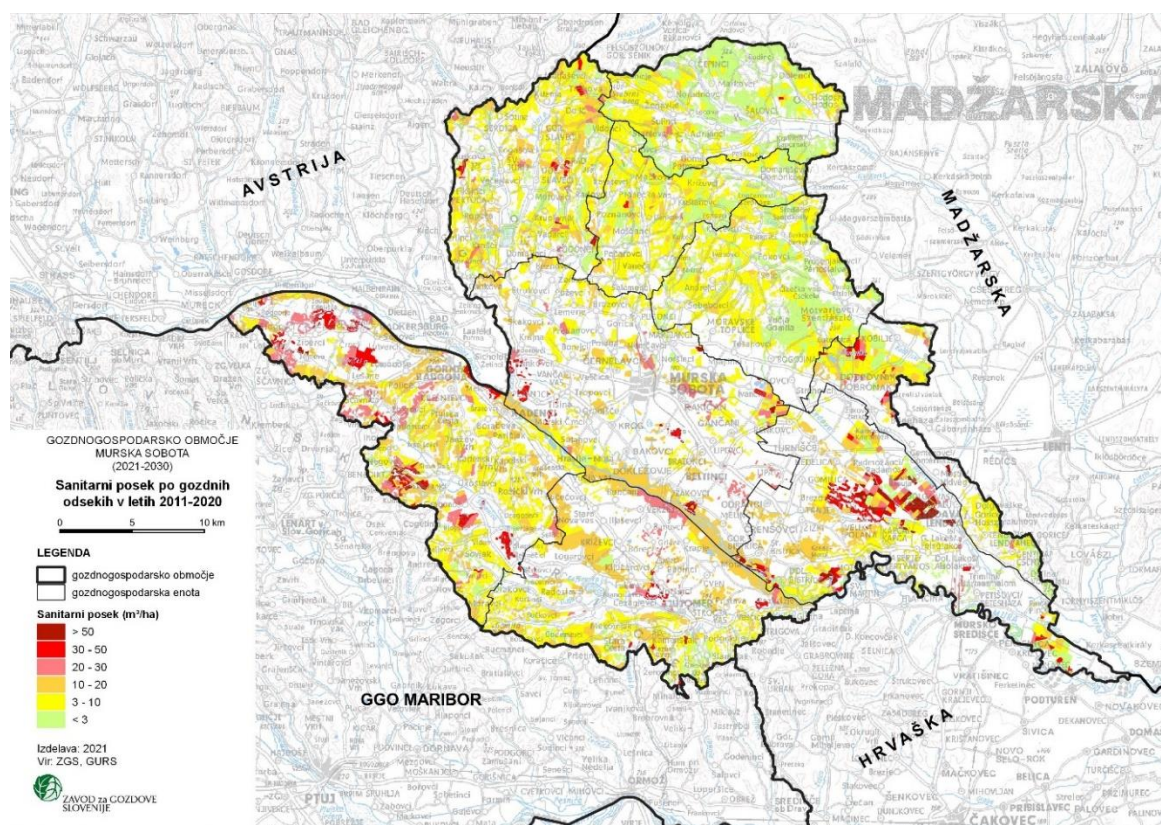
Nezanemarljiv dejavnik sanacijskih sečenj v območju, je tudi veter. Večjih vetrolomov v zadnjih desetih letih nismo imeli, le nekaj manjših v letu 2014 (maj), 2017 (maj, avgust, december). Skupno posekana lesna masa znaša 96.522 m³, kar je 24 % vsega sanitarnega poseka.

Če se bo trend po vzrokih poseka v območju nadaljeval tudi v prihodnje, se bo delež nekaterih drevesnih vrst občutno zmanjšal, predvsem veliki in ostrolistni jesen (zelo ogroženi), črna jelša (na tipičnem jelševem rastišču) in hrasti (zaradi sušenja). Poleg bolezni in spremembe klime (klimatski ekstremi) bodo avtohtone drevesne vrste še bolj ogrožene in le z načrtnim pristopom gospodarjenja bomo lahko te gozdove, na določenem mestu, lahko ohranili. Pri tem bo potrebno še bolj intenzivno sodelovanje z lastniki gozdov, da preprečimo oz. omejimo vnos tujerodnih rastlinskih vrst, ki naše gozdove vedno bolj ogrožajo.

Sanitarni posek v letih 2011 - 2020 po vzrokih poseka in oblikah lastništva je v Prilogi 13.5.

Slika 10: Vrste in količina sanitarnega poseka v obdobju 1994 - 2020

Slika 11:

Prostorski prikaz sanitarnih sečenj v obdobju 2011 - 2020

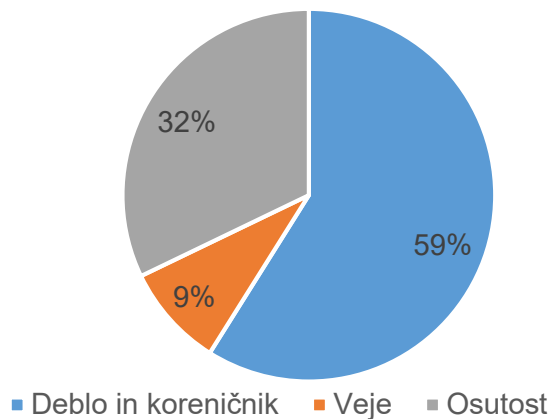
Preglednica 32: Pregled večjih poškodovanosti gozdov v območju v obdobju 2011 - 2020

Škodljivi dejavnik	Poškodovana dr. vrsta oz. skupina dr. vrst oz. sestoj	Čas pojava	Kraj pojava (GGE)	Poškodovana površina v ha/ poškodovano drevje v m ³	Intenziteta ¹	Izvedeni ukrepi / opomba
Veter	vse dr. vrste	2017	GGO	19.952 m ³	srednja	Sanitarni posek
Jesenov ožig	vsi jeseni	2017	GGO	18.503 m ³	zelo močna	Sanitarni posek
Suša	rdeči bor, graden, dob, robinija	2013	GGO	11.672 m ³	srednja	Sanitarni posek
Fitoftora na jelši	črna jelša	2018	Dolinsko, Ravensko, Ljutomer, Gornja Radgona	5.782 m ³	močna	Sanitarni posek
Podlubniki	smreka, bor	2013	Gornja Radgona, Goričko I, Goričko II, Zahodno Goričko	5.550 m ³	srednja	Sanitarni posek
Kostanjev rak	pravi kostanj	2014	GGO	3.942 m ³	srednja	Sanitarni posek
Veliki in mali pedic	dob, graden, beli gaber	2012	Dolinsko, Goričko obrobje, Ljutomer, Ravensko	2.000 ha	močna	Brez ukrepa
Hrastova čipkarka	dob, graden	2020	Dolinsko, Gornja Radgona	6.300 ha	srednja	Brez ukrepa

¹slaba -uničenih do 10 % dreves oziroma 10 % krošnje vseh dreves; srednja-uničenih 11 –30 % dreves oziroma 11 –30 % krošnje vseh dreves; močna-uničenih 31 –50 % dreves oziroma 31 –50 % krošnje vseh dreves; zelo močna-uničenih nad 50 % dreves oziroma nad 50 % krošnje vseh dreves. Za uničena drevesa se štejejo drevesa, ki so toliko poškodovana, da se ne morejo regenerirati.

Poškodovanost gozdnega drevja

Poškodovanost drevja v GGO je v povprečju nizka (povprečno 5,7 % poškodovanih dreves, od tega 4,5 % iglavcev in 6 % listavcev). Večjih ujm v preteklem desetletju ne beležimo. Poškodbe debela in koreničnika so posledica gospodarjenja. Poškodbe debela so največje pri smreki (RGR 060 in RGR 130) v gričevju (14 %), zaradi lupljenja jelenjadi. V nižinskih gozdovih (RGR 010, 011) izstopa osutost plemenitih listavcev (11 %) kot posledica sušenja jesena. Najvišjo osutost (17 %) beležimo v obrečnih gozdovih. Vitalnosti robinije zaradi vegetativnega razmnoževanja iz generacije v generacijo peša.

Slika 12: Poškodovanost drevja po vrstah poškodb

Objedenost gozdnega mladja

Na območju GGO Murska Sobota je potekal popis objedenosti naravnega mladja v 2 popisnih enotah (PE) na skupno 66 ploskvah. Del PE Slovenske gorice leži na območju GGO Maribor. V PE Prekmurje, ki obsega ravninski predel GGO se popis objedenosti zaradi majhnega deleža naravne obnove ni izvedel. Primerjava vseh opravljenih popisov na ravni PE kaže, da objedenost po letu 2014 izkazuje trend upadanja, najnižja objedenost je pri zadnjem popisu v letu 2020. Za močnejše objedeno veljata skupini plemenitih in drugih trdih V listavcev. Poleg stopenj objedenosti smo s popisom ugotavljali gostoto mladja na hektar, kot tudi drevesno sestavo mladja. Izračunane gostote mladja na površino so med najvišjimi v Sloveniji. Delež bukve dokaj enakomerno narašča skozi vse višinske razrede, zato lahko pričakujemo, da se bo delež bukve povečeval tudi v prihodnji drevesni sestavi. Podatki Popisa objedenosti gozdnega mladja v obdobju 2011-2020 po popisnih enotah so v Prilogi 13.7.

Posegi v gozd in gozdni prostor

Na podlagi razpoložljivih informacij se na območju GGO ne pripravlja noben DLN z načrtovanimi posegi v gozd. Največji pritisk na gozd se pričakuje iz strani krčitev gozdov v kmetijske namene. Do konflikta interesov bo prihajalo v ravninskem delu GGO, kjer je gozdnatost najmanjša, pogoji za kmetovanje pa najboljši.

Paša v gozdu

Paša v gozdu se ne izvaja. V preteklosti smo zabeležili en primer paše konj na manjši površini, ki pa je bila opuščena.

Ocena tveganj pri gospodarjenju z gozdovi v obdobju 2021 - 2030

Najpogostejši dejavniki tveganja v prihodnjem obdobju so bolezni, škodljivci in ekstremni vremenski dejavniki (suša, veter, pomladanske zmrzali in poplave). Zaradi manjšega deleža smreke problematika podlubnikov ni tako prečea.

V preteklem desetletju smo beležili porast bolezni (glivične okužbe). Predvsem sestoji s prevladujočo enomerno zgradbo enih drevesnih vrst so manj odporni na bolezni, potrebne sanacije so obsežnejše. Tudi v prihodnjem lahko pričakujemo pojav novih bolezni in škodljivcev, zato bo nujna temeljita prebentiva. Bolezni prizadanejo tudi prostoživeče živali (azijska prašičja kuga).

Poškodbe zaradi vetra so pričakovane v borovih sestojih, v sestojih na bolj izpostavljenih legah ter v sestojih s pretrganim sklepom. Pojav suše je vse pogostejši v spomladanskem in poletnem času. Na kislih tleh so posledice suše izrazitejše (oteženo pomlajevanje). Sušna obdobja povečajo nevarnost požarov. V jesenskem času beležimo viške padavin.

Zaradi razmočenost tal v nižinskem delu je spravilo oteženo in nastajajo večje poškodbe gozdnih tal in tudi gozdnih prometnic. Izrazitejši vplivi suše bodo zaznani zlasti na prisojnih pobočjih in grebenih. Pozno pomladne pozebe poškodujejo predvsem umetna mladovja (hrast) na način, da enoletni poganjki propadejo.

Gozdovi GGO spadajo med manj požarno ogrožene gozdove. Podroben pregled požarne ogroženosti je prikazan na karti »L« v Prostorskem delu načrta.

3.2.3 Vzdrževanje in spodbujanje proizvodnih funkcij gozdov (lesnih in nelesnih)

Preglednica 33: Ocena vzdrževanja in vzpodbujanja ekonomskih funkcij gozda

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Prirastek in posek	3	3	4	3
Zgradba gozdnih sestojev	2	3	3	3
Ocena trajnosti donosov lesa	3	3	3	3
Kakovost gozdnega drevja	3	3	3	3
Zasnova in negovanost	3	4	3	3

Več kot 50 % prirastka se akumulira, kar rezultira v večjem deležu debelega in starega drevja. Razmerje razvojnih faz je glede na modelna stanja praktično v vseh RGR neugodno. V GGO se ne izvaja prebiralnega in panjevskega načina gospodarjenja. Prevladujejo mešani gozdovi iglavcev in listavcev (gričevnat svet) in listnati gozdovi v ravnini. Posledica lastniške strukture je velik delež raznomernih gozdov in manjša velikost sestojev. Večji enomerni sestoji so del GRT nižinskih gozdov, medtem ko so v gričevjih sestoji manjši in bolj razdrobljeni.

Zgradba gozdnih sestojev

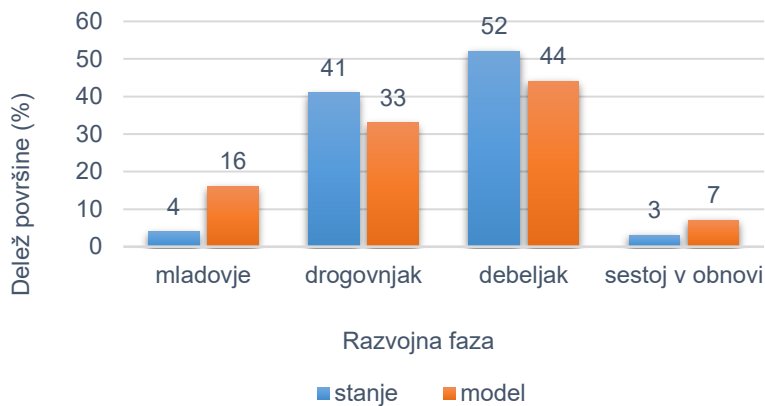
Zgradba po razvojnih fazah se skozi leta spreminja. Delež debeljakov se je v 20. letih podvojil (leta 1990 je v zasebnih gozdovih bilo le 13 % debeljakov), na drugi strani se je delež mladovij zmanjšal za 500 ha. Delež mladovij je v državnem gozdu večji (9 %), prav tako delež sestojev v obnovi (5 %). Razvojne faze se po tipih krajine bistveno razlikujejo. V nižinskem delu znaša delež mladovij okrog 8 %, v gričevnatem med 2 in 5 %, najmanj v gozdovih gabra in hrasta. Najvišji delež debeljakov (60 %) je v obrečnih gozdovih, najnižji v vrbovih in črnojelševjih, kjer prevladujejo drogovnjaki (50 %).

Preglednica 34: Sestojni tipi

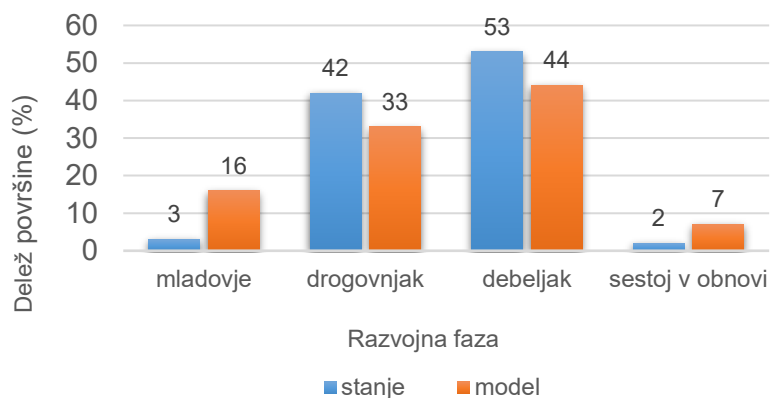
Sestojni tip	Površina (ha)	Delež (%)	Povprečna velikost sestoja (ha)
Mladovje	1.531	3,8	0,80
Drogovnjak	15.451	38,6	1,69
Debeljak	19.979	49,9	2,53
Sestoj v obnovi	1.126	2,8	1,00
Dvoslojni sestoj	113	0,3	2,31
Raznomerno (ps.-šp.,preb.)	1.461	3,7	2,74
Raznomerno (sk.gnz.)	264	0,7	1,94
Panjevec	40	0,1	2,21
Grmičav gozd	11	0,0	2,14
Pionirski gozd z grmišči	41	0,1	0,89
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,00
Skupaj	40.018	100,0	1,92

Ocena trajnosti donosov lesa

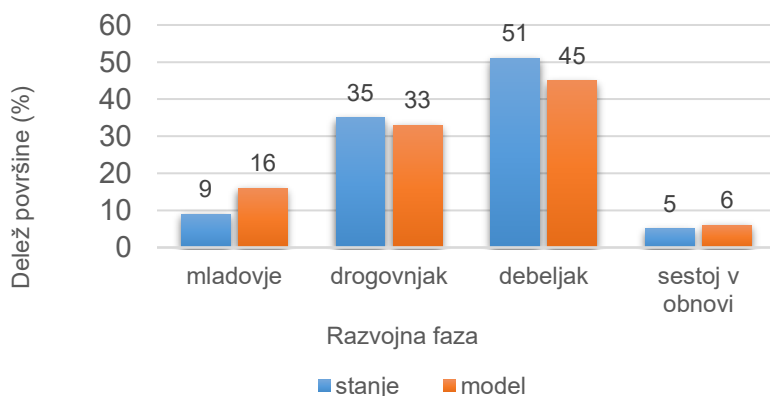
Model za GGO je izdelan na podlagi osnovnih parametrov izhodiščnih modelov po RGR. Največje odstopanje od modelnega stanja je v deležu mladovij in sestojih v obnovi. Delež debeljakov presega 50 % in se je v zadnjem desetletju povečal za 10 %, posledično se povečuje odstopanje od modela.

Slika 13: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah (vsa lastništva).

Slika 13 a: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah (zasebni in ostali).

Slika 13 b: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah (državni).

Modelno stanje se med sektorji lastništva razlikuje. Predvsem stanje mladovij in sestojev v obnovi je v državnih gozdovih bistveno ugodnejše kot v zasebnih. Ocenjujemo, da trajnost donosov lesa ob normalnih pogojih gospodarjenja ni ogrožena.

Pojav večjih ujm bi posledično negativno vplival na trajnost donosov. Zaradi pojava boleznij trajnost ni ogrožena, saj se po zadnjih podatkih stanje na tem področju umirja.

Zasnova in negovanost gozdnih sestojev

Bogatih zasnov je glede na vsa opravljena vlaganja malo (v drogovnjakih le 5 %). Podatki za mladovja združujejo podatke za naravno in umetno mladovje. Na podlagi podatkov ugotavljamo, da je zasnova umetnih mladovij enaka kot naravnih. Uspešnost umetne obnove z leti narašča, opozarjamo le na ustrezen sadni material (genska zasnova) in dosledno izvajanje nege. V naravni obnovi absolutno prevladujeta bukev in beli gaber, primanjkujejo nekatere gospodarsko pomembne vrste (hrast). Zasnova je ugodnejša v pomladku, predvsem v državnih gozdovih, kjer se je stanje od leta 2010 izboljšalo. V državnih se je izboljšala tudi zasnova drogovnjakov. V zasebnih gozdovih ni bistvenih sprememb. Najslabše zasnove mladovij so v RGR gradnova belogabrovja. Delež bogate zasnove v drogovnjakih in mladovju nakazuje, da v mlajših fazah primanjkuje nege.

Preglednica 35: Zasnova gozdnih sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Državni gozdovi				Zasebni in drugi gozdovi				Skupaj			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	1.531	31,2	48,3	16,7	3,8	22,6	42,4	29,2	5,8	26,4	44,9	23,8	4,9
Drogovnjak	15.451	12,4	57,9	27,2	2,5	4,0	55,7	36,4	3,9	5,5	56,2	34,7	3,6
Podmladek	1.463	46,7	46,4	6,8	0,1	11,8	66,0	18,8	3,4	20,1	61,3	16,0	2,6

Preglednica 36: Negovanost gozdnih sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Državni gozdovi				Zasebni in drugi gozdovi				Skupaj			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	1.531	59,0	27,7	10,6	2,7	30,7	22,5	40,5	6,3	43,2	24,7	27,4	4,7
Drogovnjak	15.452	36,4	38,9	23,0	1,7	9,5	49,5	38,2	2,8	14,3	47,6	35,5	2,6
Debeljak	19.979	62,8	29,8	6,6	0,8	24,6	60,7	14,5	0,2	32,3	54,4	13,0	0,3
Sestoj v obnovi	1.127	79,5	17,4	2,6	0,5	31,5	52,7	14,4	1,4	48,1	40,5	10,3	1,1
Dvoslojni sestoj	114	3,2	58,1	38,7	0,0	37,2	41,9	19,7	1,2	28,0	46,3	24,8	0,9
Raznomerno (ps-šp)	1.462	0,0	10,1	75,2	14,7	0,3	26,0	68,7	5,0	0,3	24,6	69,3	5,8
Raznomerno (sk-gnz)	263	0,0	46,1	46,2	7,7	0,4	33,1	57,7	8,8	0,4	33,8	57,1	8,7
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Negovanost sestojev se je izboljšala v vseh razvojnih fazah, najbolj v mladovjih in sestojih v obnovi (za 30 %). Razlika med sektorji lastništva je občutna, v povprečju so državni gozdovi za 20 % bolje negovani. Najbolje so negovani sestoji vrbovij in jelševij ter dobovij, najslabše belogabrovja in kisloljubna borovja. Nenegovanih sestojev je veliko, v povprečju skoraj 25 %. Največ nenegovanih sestojev najdemo v obrečnih gozdovih ob Muri.

Kakovost gozdnega drevja

Kakovost drevja, glede na drevesno sestavo in rastiščne danosti ni zadovoljiva. Kakovost hrasta, kot gospodarsko najpomembnejše drevesne vrste v GGO je le 2 % v razredu odlična, oziroma 10 % v prvih dveh razredih. Da kakovost hrasta ni ugodna pove tudi podatek, da je več kot 25 % slabe kakovosti. Na dobovih rastiščih je ta delež sicer boljši (25 % v prvih dveh razredih). Skupno je kakovost listavcev najboljša v skupini plemenitih listavcev in najslabša v skupini mehkih listavcev. V GGO je najboljša kakovost ocenjena pri macesnu, vendar je njegov delež v GGO zanemarljiv.

Bukev, kot najbolj zastopana drevesna vrsta na najboljših bukovih rastiščih v prvih dveh razredih ne dosega 20 %, na kislih rastiščih pod 10 %.

Preglednica 37: Struktura drevja po kakovostnih razredih v deležih (%) od lesne zaloge dreves nad 30 cm.

Drevesna vrsta	Delež dreves po kakovostnih razredih				
	Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	3,0	17,0	55,0	19,6	5,4
Jelka	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
Bor	2,0	16,9	51,8	22,3	7,0
Macesen	21,5	18,5	46,1	7,7	6,2
Bukev	1,3	30,8	50,0	14,1	3,8
Hrast	2,0	9,0	31,6	29,5	27,9
Plemeniti listavci	3,1	17,4	41,4	24,7	13,4
Drugi trdi listavci	2,0	14,0	35,7	26,9	21,4
Mehki listavci	0,5	3,6	14,7	25,3	55,9
Iglavci	1,6	7,9	23,1	25,6	41,8
Listavci	2,4	17,2	52,3	21,5	6,6
Skupaj	1,9	10,5	29,9	26,6	31,1

3.2.4 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno povečanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih

Ohranjenost gozdnih sestojev se je ocenjevala na podlagi metodologije iz Bončina in sod. 2017 [43] in Kadunc in sod. 2013 [44]. Ohranjenost gozdov (osiromašenost naravne drevesne sestave) v GGO ni dobra (skoraj 50 % spremenjenih), zaradi povečanega deleža iglavcev na GRT listavcev. Ocenjujemo, da je delež umetnega mladovja v GGO 40 %. Zaradi bujne pritalne vegetacije (domače in invazivne tujerodne vrste) in pritiska divjadi je potrebno dosledno izvajanje nege in zaščite. Zaradi bolezni avtohtonih vrst je izbira razpoložljivega, rastišču primernega sadnega materiala omejena. Nekatere gospodarsko pomembne vrste slabo preraščajo (hrast), povečuje se pritisk tujerodnih (ameriški javor). Zraven tujerodnih drevesnih vrst iz EU seznama [35] (ameriški jesen, rdeči hrast) so v GGO že dolgo prisotni še črni oreh, robinija, duglazija in topolovi križanci.

Delež odmrle mase je visok, vendar debelinska struktura ni ustrezna. Delež gozdov prepuščenih naravnemu razvoju je nizek. V GGO je 8 % varovalnih gozdov, v katerih se gospodari prilagojeno. Njihov ohranitveni status je dober.

Preglednica 38: Ocena ohranjanja biotske raznovrstnosti gozdov

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi skupnosti	lokalnih	Skupaj
Drevesna sestava gozdov (P 2)	3	3	3		3
Ohranjenost gozdnih sestojev	3	3	3		3
Gozdni sestoji s prevladujočim debelim drevjem	4	4	4		4
Uspešnost pomlajevanja in preraščanja gozdnih sestojev	2	3	3		3
Tujerodne vrste	3	3	3		3
Gozdni genski viri	4	4	4		4
Odmrla lesna masa	3	3	3		3
Natura 2000	4	4	4		4
Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju	2	3	3		3
Varovalni gozdovi	4	4	4		4
Dolžina gozdnega roba	4	4	4		4
Mokrišča in vodni viri v gozdu	4	4	4		4
Mirne cone	-	-	-		-

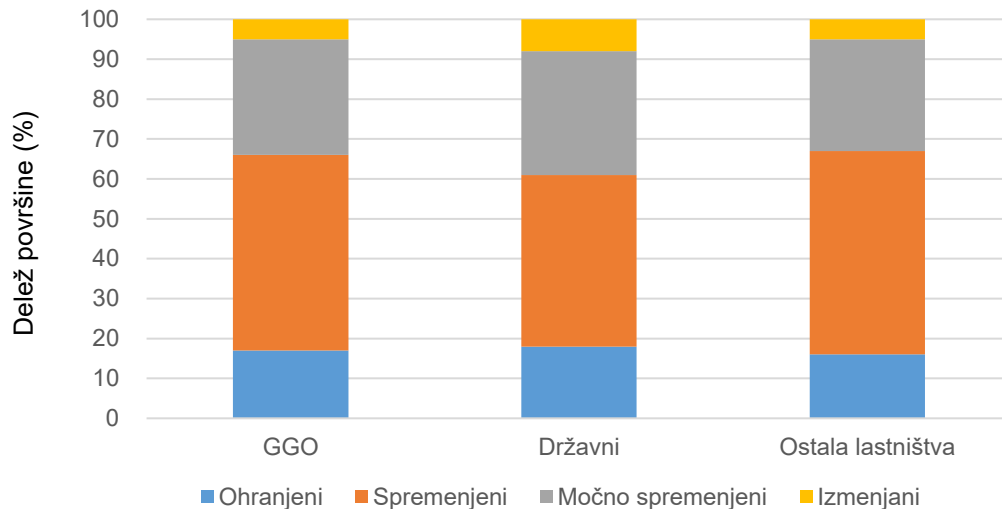
Vir: Bončina in sod., 2017 in Kadunc in sod., 2017

Drevesna sestava gozdov

Drevesna sestava gozdov v GGO se spreminja (glej poglavje 2.2). Razlogi za spremembe so različni; spremenjena drevesna sestava (iglavci na rastiščih listavcev), vplivi človeka na vodni režim (melioracije rek in potokov v preteklosti) in načini gospodarjenja. Drevesna sestava se izboljšuje. V nižinskih gozdovih se počasi opušča tradicija pogozdovanja s kloni evro ameriških topolov. Sadnja črnega oreha se razen redkih izjem v zasebnih gozdovih ne izvaja že zadnjih 20 let. Nekateri izvedeni projekti (»Go for Mura«) so pričetek izboljšanja stanja gozdno habitatnih tipov, predvsem na porečjih reke Mure. Zaradi specifičnih razmer je zelo malo primernih avtohtonih drevesnih vrst za umetno obnovo (rastišča črne jelše). Pojav bolezni in obstojnost gliv v tleh postavlja pod vprašaj ponovni vnos avtohtonih vrst. V prehodnem obdobju bi zato morda bilo smiselno vsaj na rastiščih izven območij Natura 2000 iskati rastišču primerne tujerodne drevesne vrste. Robinija je v tem prostoru prisotna že desetletja. Kljub statusu tujerodne vrste je vsestransko uporabna (les, čebelarjenje) in

se je prilagodila na sušnejše razmere v krajini. Prihaja invaziven ameriški javor, ki ponekod že tvori čiste sestoje.

Ohranjenost gozdnih sestojev

Slika 14: Ohranjenost gozdnih sestojev po lastništvu

V GGO prevladujejo spremenjeni gozdovi (49 %). Ohranjenih gozdov je 17 %, izmenjanih 5 %. Kljub relativno majhnemu deležu tujerodnih vrst stopnja ohranjenosti ni dobra. Ocenjujemo, da je v GGO prisotnih okrog 10 % neavtohtonih drevesnih vrst. Drevesna sestava je osiromašena (homogenizacija drevesne sestave po GRT). Najboljše so ohranjeni gozdovi predpanonskih podgorskih bukovij (50 % v 1. razredu), najmanj gradnova belogabrovja (10 % v 1. razredu). Kljub splošnemu vtisu, da so kisloljubni bukovi gozdovi dobro ohranjeni, je izračun drugačen, (50 % spremenjenih, ker v modelnih vrednosti za GRT ni rdečega bora).

V vrbovih s topolom je najvišji delež izmenjanih gozdov (21 %), ocenjujemo, da je v teh gozdovih prisotnih največ tujerodnih vrst. Najverjetneje bi bila stopnja še slabša, če bi imeli podatek o razmerju med avtohtonim črnim topolom in kloni evroameriških topolov in če bi bil opravljen izračun na ravni sestoja (na ravni odseka se posebnosti manj zaznajo).

Državni gozdovi so za 2 % boljše ohranjeni (1 razred), izmenjanih je za 3 % več.

Metodologija ugotavljanja ohranjenosti je opisana v poglavju 9.3.

Gozdni sestoji s prevladujočim debelim drevjem (30 cm in več)

V GGO je v povprečju 64 % dreves debelejših od 30 cm. V desetletju se je njihov delež povečal za 10 %. Med RGR so večje razlike, najnižji delež debelih dreves je v kisloljubnih borovjih (44 %), najvišji v obrečnih gozdovih ob Muri (76 %). Obrečni gozdovi ob Muri spadajo v območje Natura 2000 (upravljavska cona Mura A, B in C). Zaradi prisotnih vrst je podana usmeritev, da se teži k večjemu deležu starega drevja. Podobna usmeritve je podana za upravljavsko cono Goričko (ohranja naj se vsaj 30 % debeljakov).

Stanje v pogledu izpolnjevanja usmeritev glede zahteve vrst in habitatov je ugodno, vendar manj ugodno zaradi zagotavljanja trajnosti ostalih funkcij gozdov. Sanitarni posek debelejših dreves je najvišji zaradi bolezni (50 %). V desetletju ni bilo obsežnih ujm, zato veter, sneg, žled niso izraziteje poškodovali debelejšega drevja (25 %). Debelejša drevesa so manj ogrožena zaradi podlubnikov in drugih insektov.

Gozdovi se pospešeno starajo, delež mladovij se manjša. Delež naravnega pomlajevanja nižinskih gozdov je neznatno, vrstna sestava je pomanjkljiva (prisotnost tujerodnih invazivnih vrst).

Uspešnost pomlajevanja in preraščanja gozdnih sestojev

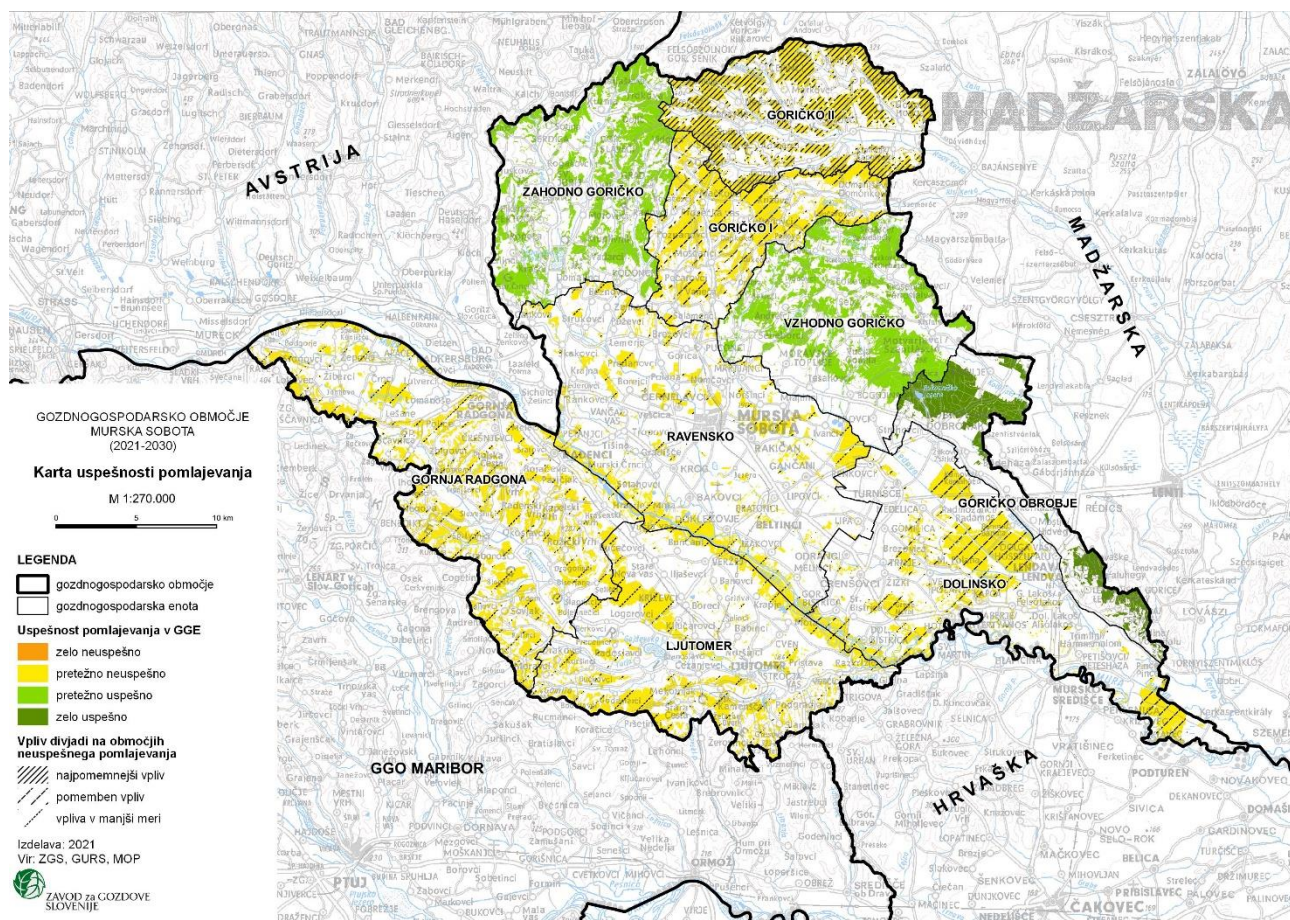
Delež iglavcev v mladovju je 13 %, kar je za 11 % manj, kot v lesni zalogi. Delež vrasti iglavcev je 18 %. V mladovjih je šteto tudi umetno in naravno mladje, zato je delež hrasta večji od deleža bukve. Če primerjamo s stanjem pomladka (ostale razvojne faze) je stanje bistveno drugačno.

Delež bukve je skoraj 30 %, delež hrasta samo 6 %, v gričevnatem svetu na bukovih rastiščih je delež bukve 40 %, belega gabra 17 %, hrasta 6 %. Delež robinije v mladovjih je 7 %. V vrasti prevladuje beli gaber (20 %), bukev (16 %) in robinija (11 %). Slaba vrast je pri hrastu (8) in boru (6 %), ki sta pomembni drevesni vrsti gozdov v GGO.

Problem območja predstavlja naravno pomlajevanje v nižinskih gozdovih. Naravnega pomladka je malo. Veliko je odganjkov iz panja. Na gospodarsko pomembnih dobovih rastiščih je naravnega pomladka manj kot 2 %. V pomladku prevladujeta beli gaber in robinija (oba 22 %), hrasta je le 13 %. V Murski šumi se intenzivno pomlajuje maklen (25 %). V obrečnih gozdovih opažamo invazivno vraščanje tujerodne vrste ameriškega javorja. V primeru padanja razpoložljive talne vode bo delež invazivnih vrst (tudi robinije) naraščal, vzgoja kvalitetnih mladovij bo vse zahtevnejša.

Preglednica 39: Drevesna sestava mladovij in vrasti po oblikah lastništva

	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)
Smreka	6,8	8,1	2,9	13,1	0,5	5,7	5,0	10,2
Jelka	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Bori	12,0	9,0	2,5	2,1	5,7	16,7	7,7	6,7
Macesen	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
Ostali iglavci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	7,6	11,7	15,7	22,7	0,6	12,8	11,0	16,3
Hrast	6,1	6,4	18,1	8,3	15,5	4,5	11,5	7,2
Plemeniti list.	13,1	8,8	25,9	9,1	37,9	6,9	18,2	8,7
Ostali trdi list	20,5	38,6	17,7	29,4	12,6	34,7	19,2	34,1
Mehki list.	33,5	17,2	17,1	15,3	27,2	18,7	27,1	16,8
Iglavci	19,2	17,3	5,5	15,2	6,2	22,4	13,0	16,9
Listavci	80,8	82,7	94,5	84,8	93,8	77,6	87,0	83,1
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Slika 15: Karta uspešnosti pomlajevanja in vpliva divjadi na območjih neuspešnega pomlaja

Tujerodne vrste

Preglednica 40: Prisotnost reguliranih tujerodnih vrst in tujerodnih vrst, ki so močno razširjene oziroma se hitro širijo in povzročajo škodo biotski raznovrstnosti oz. gospodarsko škodo [39]

Vrsta	Stanje (prisotnost/razširjenost/trend)*	Opomba1
pižmovka (<i>Ondatra zibethicus</i>)	dolgo pristen, nerazširjen, trend: padajoč	Divjad; živalska vrsta z EU seznama ITV.
nutrija (<i>Myocastor coypus</i>)	dolgo pristen, nerazširjen, trend: padajoč	Divjad; živalska vrsta z EU seznama ITV.
rakunasti pes (<i>Nyctereutes procyonoides</i>)	dolgo pristen, nerazširjen, trend: stabilen	Divjad; živalska vrsta z EU seznama ITV.
veliki pajesen (<i>Ailanthus altissima</i>)	dolgo pristen, nerazširjen, trend: stabilen	Drevo; rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
Ameriški javor, negundovec (<i>Acer negundo</i>)	razširjena v zadnjem desetletju, omejeno razširjen, trend naraščajoč	Drevo; rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
Ameriški jesen (<i>Fraxinus americana</i>)	dolgo pristen, nerazširjen, trend: padajoč	Drevo; rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
Rdeči hrast (<i>Quercus rubra</i>)	dolgo pristen, omejeno razširjen, trend stabilen	Drevo; rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
Pavlovnija (<i>Paulownia tomentosa</i>)	razširjena v zadnjem desetletju, omejeno razširjen, trend naraščajoč	Drevo; rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
Bambusi	dolgo prisoten, omejeno razširjena, trend: stabilen	grmi
žlezava nedotika (<i>Impatiens glandulifera</i>)	dolgo prisotna, močno razširjena, trend: naraščajoč	zelnata rastlina
navadna barvilnica (<i>Phytolacca americana</i>)	razširjena v zadnjem desetletju, močno razširjena, trend: naraščajoč	zelnata rastlina
Kanadska in orjaška zlata rozga (<i>Solidago</i> sp.)	dolgo prisotna, močno razširjenja, trend: stabilen	zelnata rastlina
japonski in češki dresnik (<i>Fallopia</i> sp.)	dolgo prisotna, močno razširjenja, trend: naraščujoč	zelnata rastlina
Enoletna suholetnica (<i>Erigeron annuus</i>)	dolgo prisotna, močno razširjenja, trend: naraščujoč	zelnata rastlina
Deljenolistna rudbekija (<i>Rudbeckia laciniata</i>)	dolgo prisotna, omejeno razširjenja, trend: naraščujoč	zelnata rastlina
Navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>)	razširjena v zadnjem desetletju, omejeno razširjena, trend: naraščajoč	zelnata rastlina
Jesenov ožig (<i>Hymenoscyphus fraxineus</i>)	Dolgo prisotna, močno razširjena, trend: naraščajoč	gliva, ŠO gozd. drevja

Kostanjev rak (<i>Cryphonectria parasitica</i>)	Dolgo prisotna, močno razširjena, trend: padajoč	gliva, ŠO gozd. drevja
Javorov rak (<i>Eutypella parasitica</i>)	razširjena v zadnjem desetletju, omejeno prisotna, trend: stabilen	gliva, ŠO gozd. drevja
Hrastova čipkarka (<i>Corythucha arcuata</i>)	razširjena v zadnjem desetletju, omejeno razširjena, trend: naraščajoč	žuželka, ŠO gozd.. drevja

V GGO je prisotnih veliko rastlinskih tujerodnih vrst, med njimi veliko invazivnih. Nekatere vrste so že dolgo prisotne (rdeči hrast), nekatere smo zaznali v zadnjem desetletju ali dveh (ameriški javor, amorfa, enoletna suholetnica). Določene vrste močno vplivajo na nezmožnost naravnega pomlajevanja in posledično povečujejo potreben obseg gojitveno varstvenih del pri umetni obnovi (priprava tal, obžetev 2 x letno, odstranjevanje vzpenjalk itd.). Med tujerodnimi vrstami je tudi gliva jesenovega ožiga (*Hymenoscyphus fraxineus*), ki je močno vplivala na gozdove v GGO. Kostanjev rak je že dolgo prisoten, stanje se izboljšuje. Javorjev rak smo locirali na dveh območjih (Murska šuma, Orlovšček), njegov razvoj tekoče spremljamo.

Stanje se na splošno slabša, zato je zgodnje ozaveščanje in hitro ukrepanje nujno, za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst.

Gozdni genski viri

Gozdne genske vire varujemo s populacijami gozdnega drevja na njihovih naravnih rastiščih v gozdnih sestojih, semenskih sestojih, semenskih drevesih, rezervatih (*in situ*) in umetnih populacijah gozdnega drevja izven naravnih rastišč gozdnega drevja v drevesnicah (*ex situ*). Vrsto bogastvo gozdnih sestojev GGO je izraženo z 49 različnimi drevesnimi vrstami. Naravna obnova nižinskih gozdov (RGR 010, 011, in 020) je omejena, zato sestoje obnavljamo umetno, najpogosteje s hrasti, topoli in jelšo.

Pomemben vpliv na mladovja ima tudi povečana gostota srnjadi in jelenjadi, ki onemogoča naravno pomlajevanje in bolezni ključnih drevesnih vrst bresta, jesena, hrasta in jelše (Marinšek in sod., 2018).

Delež manjšinskih vrst v LZ se zmanjšuje. Zmanjšal se je predvsem delež jerebika, cera, jelke, močvirskega hrasta, gorskega bresta, breka, mokovca, puhastega hrasta in črnega bora. Za slednjega imamo izločena dva semenska objekta v GGO. Povečal se je predvsem delež ostrolistnega javorja in sive jelše [18].

V GGO imamo izločenih 30 gozdno semenskih objektov (GSO), ki omogočajo pridobivanje gozdnega reprodukcijskega materiala in 4 matična drevesa (plus drevo) divje češnje. GSO so vključene avtohtone drevesne vrste, bukev, beli gaber, gorski javor, veliki jesen, divja češnja, hrasta dob in graden, črna jelša, bela vrba, črni topol, beli topol, mecesen in črni bor. Za obnovo s sadnjo in setvijo primanjkujejo predvsem vrste (črni topol, beli topol, bela vrba, krhka vrba ...), ki so primerne za GHT 91E0, ki je v slabem ohranitvenem stanju in stanje se še slabša. Gozdno reprodukcijski material je vzgojen v treh drevesnicah. Lokalni drevesniki vzgajata, dob, graden, črno jelšo, belo vrbo in črni topol. Problem je predvsem pri pridobivanju in uporabi sadik belega topola in bele vrbe, ki sta kot vrsti gospodarsko nezanimivi a ekološko zelo pomembni.

V prihodnosti se pričakuje povečanje deleža bukve, v primeru zvišanja temperatur tudi robinije, pajesena in duglazije. Večja sušnost v vegetacijski dobi in padec nivoja podtalnice bo negativno vpliva na rast hrasta doba, črne jelše in vrbe.

Odmrila lesna masa

V GGO je najti povprečno 95 odmrlih dreves na hektar, od česar je 65 % ležečih ostankov in 35 % stoječih ostankov (sušic). Skupna količina odmrle lesne mase znaša 18 m³/ha. Število odmrlih dreves z naraščanjem premera pada. Največ odmrle lesne mase 40,5 m³/ha je bilo ugotovljeno v RGR - črnajelševja in RGR - kisloljubna borovja 20,6 m³/ha. Največ debelega drevja v razredu C je v RGR - črnajelševja in RGR- obrečni gozdovi mehkih listavcev in robinije. Vzrok za večje količine odmrle mase v RGR-črnajelševja je najverjetneje bolezen. V gozdnem kompleksu v Črnem logu, se je v zadnjih letih posušil sestoj črne jelše v velikosti cca. 200 ha. V obrečnih gozdovih v zadnjih 10 letih beležimo pospešeno odmiranje jesenov.

V GGO je izločenih in sofinanciranih 595 m³ odmrlega drevja in 22 habitatnih dreves (395 m³). Za izboljšanje habitata strigoša in rogača je dodatno izločenih 44 hrastovih habitatnih dreves. Za izboljšanje razmer škrlatnega kukuja se ob reki Muri izvaja obročkanje živih dreves.

Preglednica 41: Odmrlo drevje (št./ha)

Lastništvo	Razš. deb. r.	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
Državni gozdovi	A	2,1	1,2	3,4	2,7	4,2	6,9	4,8	5,4	10,2	9,9
	B	0,1	0,4	0,5	0,0	0,4	0,4	0,1	0,8	0,9	4,0
	C	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0
	Skupaj	2,1	1,6	3,7	2,7	4,7	7,4	4,9	6,3	11,2	13,9
Zasebni gozdovi	A	1,2	2,2	3,4	2,8	4,3	7,1	4,0	6,5	10,5	11,0
	B	0,3	0,5	0,8	0,6	0,4	1,0	0,9	0,9	1,8	5,0
	C	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	2,0
	Skupaj	1,5	2,7	4,2	3,4	4,7	8,1	4,9	7,5	12,4	18,0
Gozdovi lokalnih skupnosti	A	0,0	3,4	3,4	2,1	4,3	6,4	2,1	7,7	9,8	9,6
	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	0,0	0,7	0,7	4,2
	C	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0	0,3	0,3	1,2
	Skupaj	0,0	3,4	7,9	2,1	5,2	7,3	2,1	8,7	10,8	15,0
Skupaj	A	3,3	6,8	10,2	7,6	12,8	20,4	10,9	19,6	30,5	10,8
	B	0,4	0,9	1,4	0,6	1,5	2,1	1,0	2,4	3,4	5,4
	C	0,0	0,2	0,2	0,0	0,3	0,3	0,0	0,5	0,5	1,8
	Skupaj	3,7	7,9	11,8	5,2	14,6	22,8	11,9	22,5	34,4	18,0

Natura 2000

70 % gozdov v GGO spada v evropsko mrežo Natura 2000. Gre za posebna območja varstva na območju Goričkega in Mure ter posebna ohranitvena območja, na območju Goričkega, Mure, Borecev, Grabonoša, Radgonsko-Kapelskih gor in Stanetinskega - Kupetinskega potoka.

Večji kompleksi srednjeevropskih kisloljubnih bukovij se nahajajo na območju Goričkega in Slovenskih gor. Splošna ocena ohranitvenega stanja teh gozdov je razmeroma ugodna. Ilirsko hrastovo-belogabrove gozdove (*Erythronio-Carpinion*) najdemo na območju Goričkega, Borecev, Grabonoša in Radgonsko-Kapelskih Gor. Skoraj 40 % gozdov tega habitatnega tipa je spremenjenih, zelo spremenjenih ali izmenjenih (v njih najdemo 30 % ali več rastišču tujih drevesnih vrst). Poplavne hrastovo-jesenovo-brestove gozdove (*Quercus robur*, *Ulmus laevis* in *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* ali *Fraxinus angustifolia*) vzdolž velikih rek (*Ulmion minoris*) najdemo na območju Goričkega in Mure. Ocena ohranitvenega stanja tega habitatnega tipa je razmeroma neugodna, gozdovi so najbolj ogroženi zaradi spremenjene dinamike vodotokov in poplavnega režima. Obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (*Quercus robur*, *Ulmus laevis* in *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* ali *Fraxinus angustifolia*), vzdolž velikih rek (*Ulmion minoris*) so uvrščeni v prednostni habitatni tip. Ohranitveno stanje tega habitatnega tipa je slabo in z izrazitim trendom poslabševanja.

Podrobnejša analiza Natura 2000 območij (delež odmrle lesne biomase, površina gozdov z drevjem nad 30 cm prsnega premera ipd.) je bila narejena v Dodatku k okoljskem poročilu [45].

V sklopu projekta GoForMura je bil izdelan vzorčni upravljavski načrt za gozdna območja Natura 2000 za primer poplavnih gozdov v Murski šumi in Gornji Bistrici. Izvedeni so bili ukrepi za izboljšanje ohranitvenega stanja GHT 91E0 in 91F0, obnovljenih je bilo 8 ha teh GHT. Za izboljšanje habitatov živalskih vrst je bilo dodatno obnovljenih 7 ha gozda z belo vrbo, črnim topolom in jelšo. Odstranjenih je bilo 159 m³ tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst za krepitev kompeticije avtohtonih rastlinskih vrst in ugodnega stanja habitatnih tipov 91E0 in 91 F0. Študijsko območje projekta GoForMura je obsegalo 152 ha zasebnih gozdov v lasti dedičev Zichy. Študijsko območje v katerem so se izvajali ukrepi je obsegalo 513 ha gozdov v državni lasti [19].

Preglednica 42: Površina gozdov v Natura 2000 območjih

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Natura 2000	21.764	68,7	6.446	80,2	36	12,0	28.246	70,6

Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju

Izločenih je 196 ha gozdov primernih za vpostavitve ekocelic. Od tega 108 ha z predvidenimi ukrepi. 40 ha gozdov, primernih za ekocelice brez ukrepanja je v državnih gozdovih. V zasebnih gozdovih je iz Gozdnega sklada odkupljeno 4,7 ha ekocelic (3. lastniki) in 22 habitatnih dreves (13. lastnikov, 179 m³). Dodatno je izločenih 395 m³ odmirajočega gozdnega drevja v zasebnih gozdovih.

Gozdni rezervati zajemajo 54 ha površine GGO in so v državni lasti. Delež rezervatov se je zaradi lastniških razmer v zadnjem desetletju zmanjšal.

V preteklem obdobju se v 57 odsekih na površini 230 ha (0,6 % gozdov v GGO) ni gospodarilo (sečnja, nega).

Preglednica 43: Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju (ha in % gozda)

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gozdni rezervati	0	0,0	54	0,0	0	0,0	54	0,0
Ekocelice brez ukrepanja	51	0,0	40	0,0	2	0,0	93	0,0

Varovalni gozdovi

Gozdovi znotraj poplavnih nasipov reke Mure in del gozdov v kmetijski in primestni krajini je izločenih kot varovalni gozdovi. Varovalni gozdovi na poplavnem območju reke Mure varujejo zemljišča usadov in izpiranja pred vodno erozijo. Zraven varovalne funkcije imajo gozdovi znotraj poplavnega območja tudi izjemen naravovarstveni pomen. Celotno območje varovalnih gozdov namreč spada tudi med ekološko pomembno območje in območje Natura 2000.

Varovalni gozdovi kmetijske in primestne krajine so predvsem ostanki gozdov, ki predstavljajo pomembne rastlinske in živalske habitate ter so zatočišča za živali. Njihova bistvena vloga je blaženje škodljivih vplivov kmetijstva in uravnavanje mikroklimatskih razmer v krajini.

Površina varovalnih gozdov se spreminja. Do sprememb prihaja zaradi implementacije državnih in občinskih prostorskih aktov, ter spreminjanja dejanske rabe.

Varovalni gozdovi so bili prvič izločeni v letu 2004. Od takrat se površina povečala za 63 ha, delež med lastništvu ostaja enak, večina varovalnih gozdov je v zasebni lasti.

Preglednica 44: Površina varovalnih gozdov

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	2.357	5,9	584	1,5	57	0,0	2.998	7,4

Območja po Uredbi [40] razglašeni varovalnih gozdov se razprostirajo na 2.998 ha (7,4 %) gozdnega prostora GGO [42]. Poleg približno 2.998 ha gozdnih sestojev ta obsegajo tudi okoli 330 ha drugih gozdnih zemljišč, ki so z gozdom funkcionalno povezana (npr. močvirja, zaraščajoče površine, itd).

Dolžina gozdnega roba

Gozdni rob vpliva na izgled krajine in pripomore k ohranjanju biotske pestrosti. V kmetijski in primestni krajini znaša dolžina zunanega gozdnega roba 3.076 km in notranjega 760 km. Ocenjujemo, da struktura gozdnega roba ni ugodna. Med kmetijskimi površinami in gozdom praktično več ni prehoda. Zemlja se zaradi GERK-ov obdeluje do parcelne meje, zato se obrezujejo veje in grmovna zarast. Prav tako se v svetlem profilu prometnic odstranjuje vsa zarast.

Tako nastaja presvetljen stopničast gozdni rob. V gozdnati krajini znaša dolžina zunanega gozdnega roba 2.291 km in notranjega 1.250 km. Struktura gozdnega roba je tudi tukaj porušena vendar v manjši meri kot v kmetijski krajini.

Mokrišča in vodni viri v gozdu

V gozdnem prostoru GGO imamo 358 ha mokrišč. Večji delež predstavljajo mokrotni travniki, ki so prepleteni z gozdom. Najobsežnejša celinska mokrišča so v ravninskem delu reke Mure. Na območju poplavne ravnice najdemo loge, dobrave in jelšev grez, ki so prepleteni z močvirji, rečnimi mrtvicami, mlakami in ribniki. V nižinskem delu GGO predstavljajo pomemben del celinskih mokrišč tudi poplavna območja ravninskih potokov. Na Goričkem gradi mrežo pomembnih mokrišč s svojim popravnim območjem reka Ledava in reka Krka s svojimi pritoki. Ob reki Muri najdemo precejšnje število manjših gramoznic in glinokop v Borecih. Pomembna mokrišča so tudi akumulacijska jezera. Gladina podzemne vode se v ravninah Pomurja še zmeraj nahaja blizu tal.

V GGO je evidentiranih 444 točk izvira vode ali črpališča, od tega je največ 223 vrtin oz. vodnjakov in 191 izvirov. V gozdovih je še veliko izvirov (studencev), ki še niso evidentirani.

V okolici vodnih virov veljajo omejitve pri sečnji in spravilu, gradnji gozdnih vlak in omejitve posegov, ki bi lahko povzročili erozijo.

Zaradi izgube mokrišč v preteklosti se na območju reke Mure vseskozi izvajajo projekti (Pomurski logi, Wetman, GoforMura, Natura-Mura ...), ki obenem naslavljaajo, ukrepe za izboljšanje vodnega stanja ob reki.

Mirne cone

V GGO ni izločenih mirnih con.

3.2.5 Ohranjanje naravnih vrednot in zavarovanih območij

Zavarovana območja

Preglednica 45: Zavarovana območja in naravne vrednote [22].

Indikator	Ploskovni objekti ha	Točkovni objekti št.
Zavarovana območja	21.508	1
Naravne vrednote	7.820	27

V GGO se nahajajo trije krajinski parki, ki so opredeljeni kot širše zavarovano območje. Največji po površini je Krajinski park Goričko (KPG), ter manjša Krajinski park Ljutomerski ribniki in Jeruzalemske gorice ter Krajinski park Negova in Negovsko jezero.

Za upravljanje KPG je zadolžen Javni zavod Krajinski park Goričko, ki z načrtom upravljanja izvaja naloge ohranjanja narave in opravlja varstvene, razvojne, strokovne, nadzorne in upravljalne naloge. V upravljalnem načrtu KPG je v Registru kulturne dediščine vpisanih 329 enot kulturne dediščine (en spomenik državnega pomena). Na območju KPG je bilo leta 2016 v register vpisanih 54 enot arheološke dediščine, 147 enot profane stavbne dediščine, 104 enote sakralne dediščine, 6 enot sakralno profano-stavbne dediščine, 9 enot memorialne dediščine, 1 enota vrtno arhitekturne dediščine, 7 enot naselbinske dediščine in 1 enota ostale dediščine [20].

Krajinski park Negova in Negovsko jezero je kot krajinski park zavarovan od leta 1967. Na gozdnem območju parka so značilne gomile in gomilna grobišča. Zgodovinski spomeniki so tudi grad, kužna in številna sakralna znamenja - križi in kapele, posejane po gričih. Krajinski park Ljutomerski ribniki in Jeruzalemske gorice poleg Jeruzalemskih goric, zajema tudi 6 ribnikov, ki tvorijo bogat ekosistem [21].

Zavod Krajinski park Goričko ima v upravljanju 3,50 ha gozdov, kjer se izvajajo le sanitarne sečnje. Ostalih negospodarjenih gozdov zaradi režima upravljanja krajinskih parkov v GGO ni.

Naravne vrednote

V GGO je izločenih 109 površinskih naravnih vrednot (NV), na površini 11.880 ha, od katerih jih je 6.640 ha v gozdnem prostoru. Izločenih je 27 točkovnih NV. Več kot 77 % točkovnih naravnih vrednot NV je drevesnih naravnih vrednot. Ostale NV predstavljajo vrelci mineralne vode, ki imajo hidrološko geološki pomen.

50 % površinskih NV je opredeljenih kot območja, ki so pomembna zaradi ekosistemskih, zooloških, hidroloških naravnih vrednot, 30 % zaradi ekosistemskih in zooloških. Večina NV se prekriva z ostalimi območji varstva narave in so združene v skupne upravljalne cone, za katere veljajo določene omejitve in priporočila. Ukrepi, ki se izvajajo (puščanje odmrle lesne mase, izločanje ekocelic, obročkanje, vzdrževanje vodnih virov itd.) se izvajajo skupaj po upravljalnih conah [22]

3.2.6 Ohranjanje kulturne dediščine

Preglednica 46: Režim enot kulturne dediščine [36, [37].

Režim	Enote kulturne dediščine	
	ha	št.
spomenik	366	203
arheološko najdišče	480	321
vplivno območje spomenika	3	6
vplivno območje	65	32
dediščina	1	17
dediščina priporočilno	0	1
Skupaj	918	580

Preglednica 47: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine [36], [37].

Zvrst	Enote kulturne dediščine	
	ha	št.
Stavbna dediščina	86	76
Naselbinska dediščina	3	11
Kulturna krajina in zgodovinska krajina	-	-
Vrtnoarhitekturna dediščina	3	3
Memorialna dediščina	0	12
Druga dediščina	388	219
Skupaj	480	321

Varstvo kulturne dediščine zagotavljamo tudi v postopkih priprave GGN GGE [23]. V GGO zadnjih deset let ni bilo izvedenih posegov v enote kulturne dediščine, kjer bi predhodno morali pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS, za potrebe nadzora načrtovanih posegov sanitarne sečnje, izbiralnega redčenja ter spravila in odvoza drevnine iz gozda. Ocenjujemo, da je velik arheološki potencial v GGO na ZO Krajinskega parka Goričko in Krajinskega parka Negova in Negovsko jezero.

3.2.7 Ohranjanje območij po predpisih o vodah (vodovarstvena območja, vodotoki)

Preglednica 48: Dolžina vodotokov [25], [38].

Indikator	Skupaj km
Vodotoki 1 reda	156
Vodotoki 2 reda	1.129

Slika hidrografskega omrežja v GGO nam kaže gosto prepletenost območja s površinskimi vodami manjših in večjih potokov. Vodotoki 1 reda so: Mura, Ščavnica in Ledava.

Z gospodarjenjem zagotavljamo pretočnost rek in pritokov, ohranjamo zarast ob vodotokih in prilagajamo čas izvedbe del. S stanjem vodotokov so tesno povezani tudi GHT (vrbovja jesenovja in dobovja).

Preglednica 49: Vodna in priobalna zemljišča[38], [39].

Indikator	Skupaj
	ha
Vodno zemljišče	3.105
Priobalno zemljišče	1.094

V GGO je skupno 6.532 ha vodnih zemljišč (stoječih 973 ha), od tega 50 % v gozdnem prostoru (8 % gozdov v GGO).

Preglednica 50: Vodovarstvena območja [25], [38].

Indikator	Državni nivo	Občinski nivo
	ha	ha
VVO I / 1. varstveni režim	75	129
VVO II / 2. varstveni režim	123	342
VVO III / 3. varstveni režim	1.208	1.363
4. varstveni režim	0	0
VVO Skupaj	1.406	1.834

Območje je pokrito s 41.239 ha površine vodovarstvenega območja (30 % površine GGO), katerih vpliv sega tudi v gozdni prostor. V GGO je na vodovarstvenih območjih 3.240 ha gozdov. Največji delež zajema širše vodovarstveno območje s blažjim režimom. V okviru projekta GoForMura smo ugotavljali kakovost voda v nižinskih poplavnih gozdovih na območju Gornje Bistrice in Murske šume, ter podtalnice v dveh gozdnih habitatnih tipih. Na vodovarstvenem območju se upoštevajo omejitve pri sečnji in spravilu, gradnji gozdnih vlak in omejitve pri rekreacijski rabi.

Vodovarstvena območja, vodotoki in območja poplav v GGO so prikazani v poglavju 12, na karti M – Varstvena območja in območja poplav po predpisih o vodah.

3.2.8 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje varovalne in zaščitne funkcij gozdov

Na območju GGO so varovalni gozdovi izločeni zaradi dveh funkcij gozdov:

- V kmetijsko primestni krajini zaradi 1. stopnje poudarjene funkcije varovanja biotske raznovrstnosti. Gozdove ščitimo pred spremembo rabe zemljišča (krčitve za kmetijske namene), prav tako želimo ohraniti obstoječe biokoridorje. Gospodarjenje se v osnovi ne razlikuje od večnamenskih, sečnja spravilo in gojitveno varstvena dela se izvajajo podobno kot v preostalih nižinskih gozdovih. Trajnost funkcij ni ogrožena.
- V gozdnati krajini zaradi varovalne funkcije 1. stopnje (zagotavljanje odpornosti tal na erozijske procese vode). Območje varovalnih gozdov je v celoti del Natura 2000 območja (obe direktivi), EPO ter NV. Gospodarjenje je prilagojeno. Površine končnih posekov so v GHT 91E0 omejene na 0,50 ha Zagotavlja normalna pretočnost rečnih rokavov (čiščenje dreves in vej iz strug rokavov). Gradnja novih gozdnih prometnic se ne izvaja (razen rekonstrukcij). Trajnost funkcij ni ogrožena.

Zaradi značilnosti reliefa je v GGO izločeno le eno večje območje z zaščitno funkcijo (območje kamnoloma Sotina). Lokalno prihaja zaradi plazenja zemlje do manjših ogrožanj objektov, ki jih na ravni GGE z funkcijo posebej ne izločamo.

Informativni prikaz verjetnosti pojavljanja plazov in plazovitih območij je prikazan na karti N, prikaz potencialnih erozijskih območij pa na karti O, oboje v poglavju 12. Oba prikaza temeljita na grobih podatkih v merilu 1:250.000.

3.2.9 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov

Preglednica 51: Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov

Indikator	Ocena	Komentar GGO
Število gozdarskih podjetij	ugodno	20 registriranih gospodarskih subjektov v regiji razpolaga s kapaciteto sečnje in spravila v višini 60 % realiziranega poseka. Oceno bi popravil še vsaj eden večji gosp. subjekt (z >10 zap.) in nekaj močnejših sp. (več kot 2 zap.).
Vlaganja v gozdove	ugodno	V okviru razpoložljivih sredstev obnovljeni objekti na gozdnih učnih poteh, postavitve informativnih tabel, zloženke, označbe poti, puščanje stoječe biomase v gozdu, postavitve gnezdic
Varnost in zdravje pri delu v gozdovih	ugodno	Pri izvedbi del registrirani izvajalci uporabljajo osnovno zaščitno opremo (OZO) in so za delo usposobljeni. Težave so pri majhnih lastnikih, ki dela izvajajo sami. Delež, ki jih še zmeraj ne uporablja OZO je prevelik.
Turizem in rekreacija	ugodno	Primanjkuje infrastrukture, namenjene le turizmu in rekreaciji. Povečuje se pohodništvo po brezpotjih (tudi nočno gibanje, ki otežuje lovsko dejavnost). Potrebno bo urediti – legalizirati poligone za gorsko kolesarstvo, ustrezno signalizacijo ob poteh in povečati naravovarstveni nadzor.
Ocena rabe lesa za biomaso	zelo ugodno	Po oceni ZGS se za kurjavo porabi 70 % sečnje LST in 20 % sečnje IGL. Trendi postajajo zaradi vse pogostejše vgradnje toplotnih črpalk negativni. Vse več lesa ostaja v gozdu – akumulacija.
Ocena rabe lesa za industrijo	neugodno	Delež industrijske rabe lesa LST premajhen zaradi manjka predelovalnih obratov in posledično zmanjšane možnosti prodaje majhnih količin vrednega lesa (nekaj m ³), zato kar nekaj vrednega lesa konča v pečeh.

3.3 Presoja doseganja ciljev in učinkovitosti gospodarjenja

3.3.1 Ocena doseganja ekonomskih ciljev

Možnosti za izkoriščanje gozdov, so zaradi vse boljše strojne opreme in dobre odprtosti gozdov iz leta v leto boljši, vendar proizvodni potenciali gozdov v GGO ostajajo nezadovoljivo izkoriščeni. Gozd se med lastniki še vedno označuje kot »rezerva«. Le dobra polovica lastnikov v svojem gozdu normalno gospodari. Za večino lastnikov gozd še vedno ne predstavlja možnosti dodatnega dohodka in se koristi v glavnem za lastne potrebe. Novejši sistemi ogrevanja imajo za posledico padec rabe lesa za kurjavo, možnost ogrevanja na lesne sekance se koristi redkeje. Veliko kvalitetne hlodovine se izvozi v tujino, domača primarna predelava je slabo razvita. Tudi v državnih gozdovih, kjer je gospodarjenje sistemsko urejeno prihaja predvsem iz razloga omejevanja in posledično nezmožnosti transporta do nedoseganje možnega poseka.

Pogoji za gospodarjenje z gozdom v GGO kljub ugodnim terenskim razmeram niso ugodni (drobna posest, nezainteresiranost). Pozitiven premik je v povečanju pomladitvenega poseka, vendar občutnega povečanja deleža sestojev v obnovi in mladovij ne beležimo. Sanitarni posek se je povečal in predstavlja 30 % poseka, posledično je manj redčenj.

Za doseganje ekonomskih ciljev bo potreben premik iz tradicionalnega načina gospodarjenja (dela opravlja lastnik sam). Primerneje bi bilo združevanje in oddaja del skupnemu izvajalcu. Tak način se zaradi nezaupanja ljudi do izvajalcev prepočasi uveljavlja.

3.3.2 Ocena zagotavljanja socialnih in ekoloških ciljev

Med pomembnejšimi funkcijami je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti. Ustanovitev Gozdnega sklada omogoča lastnikom pridobiti denarna nadomestila za vzpostavitev ekocelic, ter habitatnih dreves v zasebnih gozdovih. Vnos tujerodnih drevesnih vrst se manjša, povečuje pa se naseljevanje tujerodnih invazivnih vrst (drevesa in zelnate rastline), na kar težje vplivamo. Sprememb rabe zemljišč razen projektov DLN praktično ni. V obrečnih gozdovih krepimo varovalno funkcijo (manjše površine končnih posekov, vzdrževanje zarasti).

Socialne funkcije so vpete med razvojem družbe in ekološkimi zahtevami ekosistemov. V GGO primanjkuje namenskih objektov za razvoj turizma in rekreacije. Nekatere nekoč obiskane gozdne učne poti niso optimalno vzdrževane (Fuks graba, Tromejnik), strokovnega vodenja je zato manj. Beležimo povečano prisotnost motornih vozil, gorskih kolesarjev in pohodništva po brezpotjih in tudi v nočnih urah. Doslej ni v GGO urejena nobena steza za gorsko kolesarstvo v gozdu.

3.4 Presoja ustreznosti prejšnjega načrta

Prioritetna naloga naslednjega desetletja bo implementacija zastavljenih ciljev. Določeni strateški cilji, cilji po lastniških kategorijah in temeljnih krajinskih elementih so bili zastavljeni v skladu s stanjem gozdov in razvojno dinamiko po RGR.

V GGO se je posek v preteklem desetletju povečal, a je kljub temu realizacija glede na možen posek manjša. Še posebej izpostavljamo državne gozdove, kjer se je posek v zadnjih letih močno zmanjšal. Prepočasno uvajanje v obnovo in neizvajanje pomladitvenih sečenj se odražajo v zmanjšanju deleža mladovij. Kljub jasni usmeritvi, se slabo izkorišča polne semenske obrode, odzivni čas je predolg

(tudi v državnih gozdovih) zato večina pomladka nosilnih drevesnih vrst propade. Porušeno razmerje razvojnih faz in staranje gozdov tako ostaja ena izmed osnovnih problematik v GGO.

Na področju umetne obnove smo postavili cilj po zagotovitvi ustrezne vzgoje in manipulacije sadnega materiala. Ocenjujemo, da smo cilj deloma implementirali, vsaj na področju zagotavljanja kvalitete sadik hrasta doba. Posledično ugotavljamo boljši uspeh umetne obnove. Pri gorskem javorju je uspešnost umetne obnove dobra, vendar ugotavljamo slabo kakovost vzgojenega mladovja.

Vpliv na semenarstvo in drevesničarstvo je bil le preko izbora plus dreves in semenskih sestojev. Kontrola, ali so se semena nabirala le iz teh dreves in sestojev, je bila slaba. Za nekatere drevesne vrste pa plus dreves in semenskih sestojev sploh ni bilo (vrba, črni topol).

Dela za gojenje in varstvo gozdov so bila planirana v primernem obsegu, le realizacija je nižja od pričakovane. V zasebnih gozdovih je realizacija vedno odvisna od razpoložljivih sredstev za sofinanciranje iz državnega proračuna. V državnih gozdovih pa je vzrok nekoliko slabše realizacije pri obnovi in varstvu, manjša realizacija pomladitvenih in končnih sečenj. Pri obnovi gozdov je bil poudarek na naravni obnovi, kjer bi letni obseg priprave sestojev na naravno obnovo znašal 400 ha, realizacija pa je bila le 48 %. Realizacija umetne obnove (sadnje, dopolnilne sadnje) je bila 90 %. Od načrtovanih negovalnih del je bila izvedena dobra polovica, nekoliko več v državnih kot v zasebnih gozdovih.

Realizacija (61 %) v državnih gozdovih, je v primerjavi s prejšnjim desetletjem zelo skromna, kar bo dolgoročno negativno vplivalo na mnoge sestojne kazalnike (stabilnost sestojev, kakovost drevja, zasnova in druge).

V GGO večjih gradacij podlubnikov ne beležimo, zato smo na področju izvajanja preventivno varstvenih del za obvladovanje podlubnikov uspešni. Večjo problematiko predstavljajo bolezni. Na pojav jesenovega ožiga z GGN ne moremo vplivati, lahko pa vplivamo na zmanjšanje tveganja širjenja bolezni črne jelše (*Phytophthora alni*) z zagotovitvijo ustreznega odvodnjavanja. Na območju zadrževalnika Radmožanci nam kljub dolgoletnim prizadevanjem še vedno ni uspelo zagotoviti odvodnjavanja, kot je bilo predvideno v projektu gradnje. Na hrastu je prisotna kompleksna bolezen. Z nadzorom nad ostalimi škodljivimi organizmi zaenkrat preprečujemo širjenje le teh.

Določeni cilji so bili prilagojeni specifičnim krajinskim razmeram in so bili dobro realizirani. Ohranili smo gozdnatost v kmetijsko primestni krajini in ni prišlo do fragmentacije gozdnih kompleksov. Ohranili smo celovitost nižinskih gozdnih kompleksov (brez posegov v prostor). Glede na velik ekološki pomen gozdov, smo ohranili biotsko pestrost, prilagodili način umetne obnove, zmanjšali delež tujerodnih rastlinskih vrst in plantaž gozdnega drevja.

Usmeritve glede tehnologije in gradnje gozdnih prometnic so bile ustrezne. Povečal se je delež strojne sečnje, povečala so se sredstva za vzdrževanje gozdnih cest. GGO je skoraj v celoti pokrita z evidenco gozdnih cest in pretežno tudi evidenco gozdnih vlak (digitalna maska).

Skupna ocena je, da so bili cilji gospodarjenja glede na stanje gozdov zastavljeni ustrezno. Nekateri cilji in usmeritve se bodo prenesli v prihajajoče obdobje, nekatere bo potrebno modificirati, del pa glede na nastale razmere zastaviti na novo. Višina možnega poseka je bila utemeljena, prav tako načrtovana obnova. Kljub dejstvu, da je pomladitvena sečnja bila načrtovana v manjšem obsegu, se glede na stanje in rastiščni potencial gozdov ni realizirala. Zaradi dejanskih rastiščnih razmer so bila načrtovana vlaganja v gozdove ustrezna.

Usmeritve glede zmanjševanja rastlinojede divjadi so bile upoštevane in se izvajajo. Pritisk divjadi, se kljub povečanju odstrela nadaljuje. Opažamo velik delež poškodovanega umetnega mladja, vendar kvantitativnih podatkov za to nimamo, ker površine umetnih mladovij niso bile vključene v popis objedenosti.

3.5 Glavni problemi in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi

Glavne probleme in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi smo definirali na podlagi stanja gozdov, analiz razvoja gozdov in presoje uspešnosti trajnostnega gospodarjenja ter jih dodatno prediskutirali z deležniki na delavnici, kjer so se s pomočjo SWOT analize rangirali ter ustrezno razvrstili po pomembnosti.

Problemi

Način gospodarjenja z gozdovi v GGO je pogojen s specifikko GGO, to je razdrobljena gozdna posest med množico majhnih gozdnih parcel in veliko solastniških deležev znotraj posamezne parcele, katerih nosilci so pogosto osebe iz tujine z neznanim bivališčem. Posestne razmere so rezultat preteklih lastniško pravnih razmerij (dedovanja) in jih z GGN GGO ne moremo reševati. Posledica neugodnih posestnih razmer se najbolj izražajo v implementaciji gozdnogospodarskih in tudi ekoloških ter socialnih ciljev gospodarjenja. Lesni potenciali so nezadovoljivo izkoriščeni, prevladujejo slabše zasnove, negovanost je slabša in posledično tudi kakovost. Večina lesa iz zasebnih gozdov se še zmeraj uporabi za lastno uporabo. Tehnična opremljenost (neaktivnih lastnikov) je slaba, prav tako ustrezna usposobljenost za delo v gozdu.

Kazalniki: realizacija redčenj in gojitveno varstvenih del, zasnova in negovanost, nezgode v gozdu, število tečajev za varno delo.

Preštevilčna divjad, povzroča v gozdovih in na kmetijskih površinah velike škode. Posebnost je število jelenjadi na Goričkem (pred 50. leti je praktično v tem prostoru ni bilo). V nižinskem delu GGO, kjer prevladuje umetna obnova se popis objedenosti ne izvaja, zato podatkov ni, ampak na podlagi dolgoročnih opazovanj zaznavamo veliko poškodb tudi na umetnem mladovju. Zato bi bilo potrebno izvajati tudi popis poškodb na umetnih mladovjih

Kazalniki: objedenost gozdnega mladja, uspešnost pomlajevanja in preraščanja.

Neugodno stanje obrečnih gozdov, ki so del GHT 91E0 (obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja). To območje je človek skozi desetletja spreminjal (regulacije struge), intenzivno se je pogozdovalo z različnimi tujerodnimi vrstami (topol, črni oreh). Ta rastišča porašča tudi robinija. Zraven drevesnih, so močni prisotne tudi zelinate ITV in avtohtone, ki so spremenile podobo GHT 091E0. Zato se GHT 091E0 uvršča v prednostni habitatni tip, za katerega je zabeleženo neugodno stanje z tendenco slabšanja.

Kazalniki: ohranjenost, drevesna sestava, prisotnost tujerodnih rastlinskih vrst

V GGO se povečuje delež starejših sestojev in na drugi strani beležimo vedno manj mladovij. Stanje se je v zasebnih gozdovih v desetletju še poslabšalo. S tem povečujemo tveganje za nastanek večjih poškodb zaradi ujm in škodljivcev. Iz vidika ohranjanja ugodnega stanja vrst, pa je povečanje deleža debelega drevja celo zaželeno.

Kazalniki: razmerje razvojnih faz, debelinska struktura gozdov, delež drevja v V. debelinskem razredu.

Delež hrasta v GGO pada. Umetna obnova in naravna obnova hrasta ni zadostna. Zaradi koncepta obnove tudi v gričevjih primanjkuje hrasta (preraščanje hrasta v drogovnjake je za polovico manjša, kot je njegova trenutna lesna zaloga). Trenutne tržne razmere vplivajo na povečan posek odraslih hrastovih dreves. Ocenjujemo, da bo nastalo eno daljše obdobje, ko bo hrastovega lesa primanjkovalo.

Kazalniki: delež hrasta v lesni zalogi in pomladku, prepraščanje hrasta

Bolezni gozdnega drevja v GGO so pogostejša. Nižinske gozdove je močno prizadel jesenov ožig in v zadnjem desetletju še jelševa sušica. Okužba se pri na videz zdravih drevesih manifestira na zmanjšanem prirastku že več let pred vidnimi simptomi okužbe.

Mortaliteta okuženih dreves je zelo velika. Holandska bolezen brestov je prisotna že več let. Pri hrastu najdemo več škodljivih dejavnikov in govorimo o kompleksni bolezni. Sanacija pokodovanih gozdov po boleznih poteka prepočasi, tudi v državnih gozdovih (v Črnem logu se sestojev več let ni saniralo). Sanacije izničijo načrtno delo v gozdu. Lastniki so manj zainteresirani zaradi manjših ekonomskih učinkov, delo je nevarnejše, stroški sečnje so višji. Obnova poškodovanih gozdov se ne izvaja pravočasno, nega ni realizirana.

Kazalniki: delež in struktura sanitarnega poseka, realizacija gojitvenih del.

Lesna industrija v GGO ni zadovoljivo razvita, zato se veliko najkvalitetnejših sortimentov proda v sosednjo Avstrijo. Žagarski obrati izdelujejo predvsem izdelke za lokalno prebivalstvo (les za ostrešja, gradbeni les).

Kazalniki: število gozdarskih podjetij in lesnopredelovalne industrije.

Zaradi vse zahtevnejših ciljev varstva narave prihaja do neskladij s proizvodnimi cilji. 70 % gozdov v GGO se nahaja znotraj območja Natura 2000, še posebej se izpostavljajo nižinski gozdovi. Le ti so bili zaradi posegov v okolje in vnosa tujerodnih rastlinskih vrst spremenjeni. Večina gozdov je sekundarnega nastanka, kljub temu se jim pripisuje velika ekološka pomembnost. Cilji varstva narave se izražajo predvsem pri načinu obnove nižinskih gozdov (velikost končnih posekov do 0,50 ha, sadilni material izključno avtohtonih vrst, omejevanju poseka debelejših vrb in topolov, linijski sadnji, omejevanju pravice do krčitev gozda).

Priložnosti

ZGS kljub velikemu številu lastnikov z njimi dobro sodeluje. ZGS si prizadeva za večje sodelovanje v vseh segmentih (izbor drevja za posek, negovalna dela, svetovanja za varno delo in tehnologijo), skozi tekoče deli pri izbiri drevja za posek, kakor tudi organiziranju tečajev in ostalih dejavnosti. Ocenjujemo, da je na področju dela z lastniki odprtih še veliko možnosti za nadaljevanje in izboljšanje dela z lastniki.

Preko sistem financiranja in sofinanciranja v gozdarstvu je bilo na področju gozdnih prometnic, gojitveno varstvenih del in ukrepov za izboljšanje stanja populacij izvedenih veliko aktivnosti, ki so pripomogle k izboljšanju stanja gozdov in pogojev za gospodarjenje. Sistemi omogočajo vedno več ukrepov, ki jih je možno sofinancirati. Posebnost so projekti, preko katerih na področju izboljšanja stanja GHT.

Stanje gozdov omogoča razvoj socialnih funkcij. Prevladujoči mehki turizem ne povzroča večjih motenj (vožnja z motornimi vozili) v gozdovih. Število gozdnih učnih poti se povečuje, obstoječe se obnavljajo, urejajo se proge za gorske kolesarje. Uvaja se gozdna pedagogika.

V dobovih se povečuje delež naravne obnove hrasta. Topolovi križanci se pri obnovah gozdov praktično več ne uporabljajo. V sodelovanju z drevesničarji sta bila prvič vzgojena in posajena avtohtoni črni topol in bela vrba. Izpad jesena nadomeščamo s primernimi vrstami, predvsem pospešujemo hrast, deloma javor in češnjo.

Nove tehnologije pripomorejo k racionalnejšemu pridobivanju podatkov o gozdovih (snemanje na SVP, opisi sestojev, uporaba letalnikov-dronov). Lastniki lako do informacij o svojem gozdu (gozdni fondi) pridejo preko spleta (pregledovalnik ZGS). Dostop do podatkov je omogočen vsem uporabnikom prostora.

Kljub vse večjim negativnim dejavnikom (pojav bolezni, vremenske ujme) je stanje gozdov v GGO dobro. Kljub raznim pritiskom ohranjamo delež gozdov v kmetijski krajini, tudi vseh večjih kompleksov gozdov. Povečali smo delež gozdov brez gospodarjenja (ekocelice) in akumulirali velike količine lesne mase, ki pripomore k ponoru ogljika.

4 VALORIZACIJA FUNKCIJ GOZDOV

Geografske značilnosti, pestre naravne danosti in raznolikost v rabi tal določajo funkcije gozdov v prostoru. Funkcije gozdov odražajo tudi potrebe javnosti do gozda in so odvisne od družbenogospodarskih ter socialnoekonomskih razmer.

Funkcije gozdov in njihovo ovrednotenje v gozdnem prostoru so določene na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanja z divjadjo [36]. Funkcije so opredeljene na območju gozdnega prostora. Ta vključuje gozd, druga gozdna zemljišča in negozdna zemljišča, ki so z gozdom ekološko oziroma funkcionalno povezana.

Pomen funkcij je ovrednoten s tremi stopnjami poudarjenosti:

1. stopnja: funkcije določajo način gospodarjenje z gozdom,
2. stopnja: funkcije bistveno vplivajo na način gospodarjenja z gozdom,
3. stopnja: funkcije le deloma vplivajo na način gospodarjenja z gozdom.

Za vsako funkcijo je izdelan sloj, ki omogoča prostorski oris posamezne funkcije. Velikokrat se območja s poudarjenimi funkcijami medsebojno prekrivajo. Pregledna karta funkcij gozdov je v prostorskem delu načrta (poglavje 12, karta G).

4.1 Opredelitev območij s poudarjenimi funkcijami gozdov

Gozdni prostor v GGO pokriva 41.189 ha, od tega je 40.018 ha gozdov. Površine posameznih funkcij po stopnjah poudarjenosti so navedene v Preglednici 52, v katero niso zajete površine, ki izhajajo iz linijsko in točkovno prikazanih objektov, podrobnejši opisi so podani v nadaljevanju.

Preglednica 52: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami (v ha)

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj ha
	ha	%	ha	%	ha	%	
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev	2.849	6,9	2.408	5,8	35.935	87,2	41.189
Hidrološka	712	1,7	3.425	8,3	37.051	90,0	41.189
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	4.333	10,5	26.852	65,2	10.004	24,3	41.189
Klimatska	4.900	11,9	92	0,0	36.197	87,9	41.189
Zaščitna	17	0,0	0	0,0			17
Higiensko-zdravstvena	22	0,0	66	0,0	41.101	99,9	41.189
Rekreacijska	34	0,0	536	1,3	40.619	98,7	41.189
Turistična	0	0	27	0,1	41.163	99,9	41.189
Poučna	0	0	0	0,0	41.221	100	41.189
Raziskovalna	56	0,1	-	-	-	-	56
F. varovanja naravnih vrednot	3.878	9,4	24.648	59,8	-	-	28.526
F. varovanja kulturne dediščine	15	0,0	449	1,1	-	-	464
Estetska	465	1,1	1.693	4,1	-	-	2.158
Obrambna	3.500	8,5	0	0,0	-	-	3.500
Lesnoproizvodna	36.649	89,0	0	0,0	3.259	7,9	39.908
F. pridobivanja drugih gozdnih dobrin	0	0,0	2.173	5,3	-	-	2.173
Lovnogospodarska	0	0,0	9.296	22,6	-	-	9.296

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (v nadaljevanju varovalna funkcija) predstavljajo 6,9 % gozdnega prostora. Poudarjeno funkcijo na prvi stopnji imajo vsi gozdovi, ki so kot varovalni gozdovi določeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. To so gozdovi med visokovodnimi nasipi ob reki Muri med Tratami in hrvaško mejo, ki so poplavljeni vsaj enkrat na deset let. Na prvi stopnji je poudarjen tudi del gozda na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35 stopinj na območju Sotinskega brega.

Na drugi stopnji so izločeni vrbovi in topolovi logi ter gozdovi črne jelše. Večina teh gozdov je v obliki manjših sestojev ob vodnih telesih (potoki, mlake), predvsem v nižinskem delu GGO (Dolinsko, Ravensko, Ščavniška dolina). Po velikosti izstopata kompleks jelševih gozdov v Črnem in Polanskem logu ter vrbov log ob jezeru v Kraščih.

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom se je površina gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije povečala za 111 ha (4,1 %), predvsem na račun povečanja površine varovalnih gozdov. Površina gozdov na drugi stopnji se je povečala za 52 %. Vzrok je večja površina GRT tipa nižinska črnojelševja, kar je posledica natančnejšega kartiranja.

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Na prvi stopnji so poudarjeni gozdovi na območjih 1. in 2. stopnje varstvene cone po odlokih o zaščiti virov pitne vode (Črnske meje, Mota, Krog, Lukavci, Vučja vas, Fazanerija, Hraščica, Strehovci, Dobrovnik, skupaj 18 črpališč) kar predstavlja 1,7 % celotnega gozdnega prostora.

Na drugi stopnji so poudarjeni gozdovi na širšem vodozbirnem območju (gozdovi na območju 3. stopnje varstvene cone po odloku o zaščiti virov pitne vode), gozdovi ob in na prispevnih območjih Kraškega, Bukovniškega, Blaguškega, Negovskega, Gajševskega in Hodoškega jezera, gozdovi ob večjih vodotokih (reke Mura, Ledava, Ščavnica) in manjših potokih (linijski objekti) in stoječih vodah ter ožja okolica manjših izvirov vode in studencev (točkovni objekti), kar skupaj predstavlja 8,4 % celotnega gozdnega prostora.

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom se je površina gozdov na prvi stopnji poudarjenosti zmanjšala za 49 %, predvsem zaradi izvzetja površin med visokovodnimi nasipi reke Mure. Tudi površina gozdov na drugi stopnji se je zmanjšala (za 55 %). Vzrok je natančnejše kartiranje in predvsem boljše kartografske podlage.

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi ali drugi manjši ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so pomembni za ohranitev redkih ali ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. To so zlasti gozdovi z nahajališči ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst zaščitenih po predpisih o ohranjanju narave. Večina teh gozdov leži na območjih, ki so izločena kot naravne vrednote ali vsebujejo naravne vrednote na katerih funkcija sicer ne omejuje gospodarjenja, vendar zaradi drugih razlogov (poudarjenost druge funkcije) niso primerna za intenzivno gospodarjenje. Ta območja zavzemajo 10,5 % celotnega gozdnega prostora.

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo tudi gozdni ostanki v primestni krajini, kjer je gozdnatost pod 25 %.

V prvo stopnjo so še izločena habitatna drevesa, gozdni rezervati (Preglednica 39) in deli gozdov, izločeni kot ekocelice namenjeni povečevanju pestrosti gozda. Kot pomemben dejavnik pri ohranjanju biotske raznovrstnosti so bile izločene tudi vse gozdne površine v kmetijski in primestni krajini (manj kot 10 % gozda), predvsem v nižinskem svetu Dolinskega in Ravenskega ter dolini reke Ščavnice.

Na drugi stopnji je funkcija poudarjena v gozdovih, ki ležijo v posebnih varstvenih območjih (Natura 2000 - Preglednica 43) ali ekološko pomembnih območjih (EPO – Priloga 13.9).

Posebno varstveno območje Natura 2000 pokriva skoraj polovico GGO: Mura (SPA, pSCI), Radgonsko – Kapelske gorice (pSCI), Goričko (SPA, pSCI), Boreci (pSCI), Grabonoš (pSCI).

Delež površin s prvo stopnjo poudarjenosti se je v primerjavi z prejšnjim načrtovalskim obdobjem povečal skoraj za trikrat, predvsem zaradi strožjih naravovarstvenih zahtev. Ker je nekaj območij, ki so bila prej poudarjena na drugi stopnji, prešlo na prvo stopnjo, se je površina le teh posledično zmanjšala (za 8 %).

KLIMATSKA FUNKCIJA

Prvo stopnjo poudarjenosti klimatske funkcije opravljajo gozdovi, ki varujejo kmetijske površine pred vetrom, izsuševanjem in pozebo v nižinski delih GGO: Ravensko, Dolinsko, Ščavniška dolina, Dolina Ledave.

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo tudi gozdovi v okolici zdravilišč Moravske Toplice, Banovci in Bioterme Mala Nedelja in gozd v neposredni bližini nekaterih naselij. Območja predstavljajo 11,9 % celotnega gozdnega prostora.

Druge stopnje poudarjenosti nismo določali. Vsi ostali gozdovi imajo tretjo stopnjo poudarjenosti.

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom se je površina gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije povečala za 73 %. Vzrok so natančnejši prostorski podatki, zaradi katerih je bila večina gozdov, ki so bili prej poudarjeni na drugi stopnji, sedaj uvrščenih na prvo stopnjo.

ZAŠČITNA FUNKCIJA

Površine z zaščitno funkcijo na prvi stopnji poudarjenosti so določene v gozdovih ob letališču Rakičan. Druge stopnje poudarjenosti nismo določali.

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom se je površina gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije povečala za 57 % zaradi uporabe natančnejših podlag.

HIGIENSKO – ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v neposredni bližini zdravilišč Moravske Toplice, Banovci in Bioterme Mala Nedelja kar predstavlja 0,1 % celotnega gozdnega prostora.

Na drugi stopnji so poudarjeni gozdovi okoli večjih emisijskih virov: zbirni center Cerop v Puconcih, prašičja farma in glinokop Boreci, gramoznica Krapje, gozdovi v okolici manjših naselij, predvsem v nižinskem svetu, ki zmanjšujejo vplive virov emisij prometa.

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom se je površina gozdov s prvo in drugo stopnjo poudarjenosti funkcije zmanjšala za 97 %. Vzrok so boljše kartografske podlage o velikosti naselij.

OBRAMBNA FUNKCIJA

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v neposredni bližini črpališč pitne vode, gozdovi na območjih izključne rabe prostora v bližini vojaških objektov v Mačkovcih (strelišče) in Murski Soboti (vojaško skladišče) ter gozdovi na območjih nadzorovane rabe (širša okolica strelišča v Mačkovcih in širša okolica vojašnice v Murski Soboti).

Območja predstavljajo 8,5 % celotnega gozdnega prostora in so v primerjavi s prejšnjim načrtom, kjer ni bilo vključenih območij nadzorovane in izključne rabe ter nekaterih vodovarstvenih območij (nove podlage Ministrstva za obrambo), bistveno večja (za 86 %).

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v okolici gozdnih učnih poti Bukovnica in Tromejnik (Trdkova) ter okolica Bukovniškega jezera, kje je predvsem v poletnih mesecih opazen velik obisk.

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, skozi katere potekajo lokalne poti in gozdne ceste, na katerih je prisotna predvsem rekreacija na kolesu: levi in desni breg reke Mure od gramoznice v Konjišču do Spodnje Bistrice, celotno območje Bukovnice, osrednje območje Goričkega od Tromejnika do Bukovnice, gozdovi v okolici Ljutomera in Lendave (Lendavske in Dolgovaške gorice), Slovenske gorice.

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo tudi gozdovi intenzivnega, rekreativnega nabiranja gozdnih plodov (gobe, kostanj) v katastrskih občinah Vaneča in Šalamenci.

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom površin gozdov z določeno prvo stopnjo poudarjenosti funkcije več ni kot posledica tehničnih sprememb pri kartiranju funkcij, po katerih linijskim in točkovnim objektom določamo vplivno območje, ne pa tudi površine. Ker na vplivnem območju veljajo enake usmeritve in omejitve, so spremembe površine le tehnične narave.

Pri gozdovih z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije ni bilo bistvenih sprememb v sami velikosti območij, vendar so le ta, predvsem zaradi boljše kvalitete podatkov, sedaj izložena drugje.

TURISTIČNA FUNKCIJA

Prvo stopnjo poudarjenosti turistične funkcije imajo gozdovi ob gozdnih učnih poteh Bukovnica, Polana, Fuks graba in Tromejnik.

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi gozdovi skozi katere potekajo poti do turističnih znamenitosti, izletniških točk. Na teh območjih je poudarjena tudi rekreacijska funkcija.

Poudarjeno turistično funkcijo imajo tudi gozdovi v neposredni okolici turističnih znamenitosti: Otok Ljubezni – Ižakovci, ZOO Sikaloo v Radencih, brod na Muri v Krogu in Bistrici, Babičev mlin v Veržehu, adrenalinski park Bukovnica. Ti gozdovi predstavljajo 1,57 % celotnega gozdnega prostora.

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom površin gozdov z določeno prvo stopnjo poudarjenosti funkcije več ni kot posledica tehničnih sprememb pri kartiranju funkcij, po katerih linijskim in točkovnim objektom določamo vplivno območje, ne pa tudi površine. Ker na vplivnem območju veljajo enake usmeritve in omejitve, so spremembe površine le tehnične narave.

POUČNA FUNKCIJA

Poučno funkcijo imajo gozdovi v katerih so speljane gozdne učne poti (Bukovnica, Korovci, Polana, Tromejnik).

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom površin gozdov z določeno prvo stopnjo poudarjenosti funkcije več ni kot posledica tehničnih sprememb pri kartiranju funkcij, po katerih linijskim in točkovnim objektom določamo vplivno območje, ne pa tudi površine. Ker na vplivnem območju veljajo enake usmeritve in omejitve, so spremembe površine le tehnične narave.

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

Raziskovalno funkcijo imajo poudarjeno gozdovi v katerih so postavljene raziskovalne ploskve ali so izloženi kot raziskovalni objekti. To so gozdni rezervati razglašeni z uredbo (Ginjevec, Zgornje Kobilje, Motvarjevci, Babji Ložič, Murska šuma) in raziskovalne ploskve Gozdarskega inštituta Slovenije v Murski šumi. Območja predstavljajo 0,1 % celotnega gozdnega prostora.

V primerjavi s preteklim ureditvenim načrtom se površina gozdov ni spremenila.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Funkcijo varovanja naravnih vrednot imajo gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih o ohranjanju narave status naravne vrednote ali zavarovanega območja ter gozdovi, ki ležijo na območjih oz. v okolici (50 – 100 m) naravnih vrednot, kot so navedene v smernicah ZRSVN.

Večina gozdov, s prisotnimi naravnimi vrednotami ima poudarjeno prvo stopnjo, izjema so večji gozdni kompleksi (Polanski in Črni log, Ginjevec, Arda, Hraščica, Orlovšček), kjer je zaradi gospodarskega pomena gozdov ta funkcija poudarjena na drugi stopnji.

Funkcijo varovanja naravnih vrednot na prvi stopnji imajo tudi gozdni rezervati in izjemna drevesa (iz evidence naravnih vrednot in evidenc ZGS, skupaj 157 dreves).

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 9,4 % celotnega gozdnega prostora kar je bistveno več, kot v prejšnjem načrtovalskem obdobju (le 0,3 % celotnega gozdnega prostora). Vzrok so strožji naravovarstveni režimi, predlagani s strani ZRSVN.

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo vsi že prej omenjeni gozdni kompleksi in gozdovi, ki ležijo ob naravnih vrednotah, ki so izven gozdnega prostora (travniki, rastišča ogoženih rastlin, mlake, mofete). Ti gozdovi predstavljajo skoraj 60 % celotnega gozdnega prostora v GGO. Njihov delež se je v primerjavi z prejšnjim ureditvenim načrtom zmanjšal za 4 %.

Število naravnih vrednot je v GGO sorazmerno malo, vendar pokrivajo skoraj 70 % celotnega gozdnega prostora.

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Gozdovi s prvo stopnjo poudarjenosti so v neposredni okolici grajskega poslopja na Gradu na Goričkem in okolici gradov v Gornji Radgoni in Negovi. Ostali gozdovi okoli objektov kulturne dediščine (gomilna grobišča, spomeniki, arheološka najdišča) imajo funkcijo poudarjeno na drugi stopnji. Skupni delež teh gozdov predstavlja 1,1 % celotnega gozdnega prostora v GGO in se v primerjavi z prejšnjim načrtovalskim obdobjem ni bistveno spremenil.

ESTETSKA FUNKCIJA

Gozdovi s prvo stopnjo poudarjenost funkcije so v okolici objektov kulturne dediščine in naravnih vrednot, ki predstavljajo kuliso objektu imajo estetsko funkcijo poudarjeno na prvi stopnji. To so gozdovi v okolici grajskih poslopij na Gradu na Goričkem in Negovi in predstavljajo 1 % celotnega gozdnega prostora.

Ostali gozdovi okoli objektov kulturne dediščine (gomilna grobišča, spomeniki, arheološka najdišča), drugih naravnih vrednot (Arda) in vizualno motečih objektov (smetišča, peskokopi, glinokopi, farne, čistilne naprave, itd.) imajo estetsko funkcijo poudarjeno na drugi stopnji. Enako velja za gozdove v okolici turističnih objektov ter za gozdne ostanke v kmetijski krajini, ki značilno prispevajo h krajinski podobi območja. Teh gozdov je zaradi boljših prostorskih podatkov bistveno manj (95 %) kot v prejšnjem načrtovalskem obdobju.

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Skoraj 92 % gozdov ima prvo stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodne funkcije, kar ni bistveno drugače, kot v prejšnjem načrtu (82 %), čeprav je bila uporabljena druga metodologija izračuna (PSGR - produkcijska sposobnost gozdnih rastišč).

Gozdov z drugo stopnjo poudarjenosti v GGO ni, čeprav je bilo v prejšnjem načrtovalskem obdobju na tej stopnji izločenih skoraj 15 % vseh gozdov. Vzrok je že prej omenjena spremenjena metodologija izločanja gozdov.

Na tretji stopnji so zaradi svoje varovalne vloge izločeni varovalni gozdovi ob reki Muri, čeprav ležijo na območju z največjo PSGR v OE (12 - 22 m³/ha).

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

Na prvi stopnji imajo poudarjeno funkcijo gozdni semenski sestoji (44 objektov). Drugo stopnjo poudarjenosti imajo predvsem gozdovi, kjer je prisotna gozdna čebelja paša, gozdovi, kjer je v lesni zalogi prisotnega nad 25 % kostanja (Goričko, Slovenske gorice) in gozdovi v okolici stojišč panjev (429 objektov). Funkcija zavzema 5,3 % celotnega gozdnega prostora.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

Na drugi stopnji imajo poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo gozdovi, ki ležijo znotraj območij lovišč s posebnim namenom (LPN) Kompas – Peskovci in Fazan – Beltinci. Površine predstavljajo 22,6 % celotnega gozdnega prostora in so bistveno večje kot v prejšnjem načrtovalskem obdobju zaradi upoštevanja LPN kot območij intenzivnega izvajanja lovnega turizma.

Gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti v GGO ni.

4.2 Opredelitev večfunkcionalnih območij

Območja, kjer lahko pričakujemo konflikte pri rabi prostora so predvsem ob reki Muri (med visokovodnimi nasipi od Trat do Hotize), kjer so poudarjene varovalna funkcija (varovalni gozdovi), funkcija ohranjanja biotske pestrosti in funkcija varovanja naravnih vrednot. Reka Mura je območje izjemne biotske pestrosti in hkrati privlačna turistična in rekreacijska destinacija (brod melinci, Ižakovci, krog, Mota, mlin na Muri). To pomeni skoraj neizbežne konflikte pri rabi prostora predvsem na področju umeščanja novih turističnih objektov (kolesarske poti, pešpoti, nastanitveni objekti).

Večji gozdni kompleksi v kmetijski krajini (Murska šuma, Črni log, Polanski log, Ginjevec, Hraščice, Orlovšček) imajo velik proizvodni potencial, ob velikem ekološkem pomenu (funkcija ohranjanja biotske pestrosti) in lahko pride do konfliktov z drugimi uporabniki prostora.

Kot območja, kjer so možni konflikti smo opredelili tudi vodovarstvena območja preko katerih potekajo pešpoti in kolesarske poti, vendar le v primeru bistvenega povečanja obiska na teh območjih. Večina vodovarstvenih območij (izjema je območje reke Mure) prva tako leži na področjih intenzivnega izkoriščanja lesne mase, vendar ob upoštevanju omejitev tukaj konfliktov ne pričakujemo.

Kot možno konfliktno območje smo opredelili tudi območji NV Velika Polana – mokrotni travniki in NV Fuks graba, kjer je na prvi stopnji poleg ekoloških poudarjena tudi lesnoproizvodna funkcija. Gospodarjenje z gozdom bo na teh območjih potrebno prilagoditi ekološkim funkcijam gozda.

V gričevnatem delu GGO je konfliktov manj, razen na področju kmetijstva in gospodarjenja z divjadjo predvsem jelenjadjo na Goričkem. Izpostavljamo LPN Kompas, kjer se letno soočajo z velikimi škodami na kmetijskih površinah.

5 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

5.1 Cilji gospodarjenja z gozdovi

Na ravni GGO in oblikah lastništva so določeni cilji gospodarjenja z gozdovi v GGO, ki so konkretizacija gozdnogospodarske politike v GGO. Vključujejo temeljne učinke (funkcije gozda), ki naj bi bili glede na specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGO. Osnova za določitev ciljev so zahteve lastnikov in javnosti do gozdov, valorizirane funkcije gozdov, družbeno-ekonomske razmere v območju, cilji iz NGP. Izdelan je seznam ciljev, ki je bil rangiran upoštevajoč ekspertno oceno in spletno anketo za vrednotenje ciljev. Rang 1 pomeni, da je bil ekspertno cilj ocenjen kot najpomembnejši, rang 12 pa kot najmanj pomemben.

Preglednica 53: Vrste gozdnogospodarskih ciljev

Gozdnogospodarski cilji	Rang
Proizvodnja lesa	1
Čiščenje zraka in regulacija klime	2
Ohranjanje voda	2
Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst	4
Rekreacija in turizem	5
Zagotavljanje ponorov ogljika	6
Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov	7
Estetski videz krajine	8
Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov	9
Varovanje pred naravnimi nesrečami	10
Lov in dohodek od lova.	11
Ohranjanje kulturne dediščine	12

Proizvodnja lesa

Povečati delež lesa za prodajo. Prioriteta je proizvodnja kvalitetne hlodovine listavcev (hrast, plemeniti listavci, črna jelša, topol). Les za zasebne lastnike predstavlja le dodaten vir dohodka, oziroma poveča občutek socialne varnosti. V drobnih zasebnih posestih se večina lesa poseka za lastne potrebe (les za kurjavo, gradbeni les). Zaposlitvene možnosti v primarni gozdarski dejavnosti so majhne (v GGO primanjkuje usposobljenih izvajalcev v gozdarstvu), prav tako v lesni industriji, ki pa je v regiji manj razvita.

Čiščenje zraka in regulacija klime

Ohraniti ali povečati gozdnatost v okolici mest, odlagališč odpadkov (CEROP in Dolga vas) ter termalnih kopališč (Moravske toplice, Bioterme, Radenci). V kmetijsko primestni krajini zaradi negativnega delovanja vetra ohraniti vse gozdove, oziroma zagotoviti nadomestne površine v primeru potrebnih krčitev. Gozdovi, kot protivetrni pasovi morajo biti ustrezno oblikovani.

Ohranjanje voda

Pod ta cilj štejemo ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin.

Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst

Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij, kot tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti na genski, vrstni in ekosistemski ravni, ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij.

Rekreacija in turizem

V gozdovih omogočiti izvajanje mehkih oblik rekreacije, predvsem zagotoviti varnost in ustrezno infrastrukturo. Uporaba gozdnega prostora za potrebe turizma je dovoljena, v kolikor je medresorsko usklajena, regulirana in ustrezno nadzorovana. Cilj se navezuje tudi na estetsko vlogo gozda.

Zagotavljanje ponorov ogljika

Ponor ogljika bomo zagotavljali s akumulacijo lesne mase (predvsem listavcev) v gozdovih, kjer se gospodari. Povečali ga bomo s povečanjem deleža negospodarjenih gozdov (ekocelice). Na ponor ugodno vpliva tudi zaraščanje kmetijskih površin in predelava v trajne produkte.

Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov

V gozdovih zagotoviti pogoje, za učenja o gozdu kot naravnem ekosistemu (tematske učne poti, informacijske table). Kot uspešna oblika izobraževanja se ponujajo tudi spletne učilnice. Usposobiti ustrezno število gozdarskih strokovnjakov za izvajanje gozdne pedagogike. V GGO je cilj povečati raziskovalno dejavnost (kartiranje GRT), izločiti raziskovalne objekte (predvsem v nižinskih gozdovih s kompleksnimi problematikami) in rezultate raziskovanj prenesti v vsakdanjo prakso dela ZGS.

Estetski videz krajine

V gozdovih izločiti večje število habitatnih dreves (redke drevesne vrste, drevesa posebnimi oblik in večjih dimenzij). V gozdovih ob turističnih objektih in v ali ob mestih dosledno izvajati sanitarne sečnje in vzpostaviti »zdrav in urejen« videz gozda. Vzdrževati ali osnovati gozdne robove z primešanimi cvetočimi grmovnicami.

Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov

Cilj je urediti gozdu neškodljivo pridobivanja drugih gozdnih proizvodov (osveščanje javnosti o ustreznih načinih nabiranja, in obnašanja v gozdu). Nabiranje se naj usmeri iz gozdov z izjemno poudarjenimi ekološkimi funkcijami. Posebnost je čebelja paša, za kar bo potrebno ohraniti delež robinije v gozdovih (5 %) in pospeševati domači kostanj.

Varovanje pred naravnimi nesrečami

Z ustrezno zarastjo (sklep, drevesna sestava) varujemo gozdna in negozdna zemljišča, objekte in infrastrukturne objekte. Cilj je najbolj pomemben na erodibilni matični podlagi (laporji) kjer so nakloni večji, v plazljivih območjih Slovenskih goric (Jeruzalem in okolica), SZ in Z delu GGO. Varstvo pred požari zagotoviti z ustreznim vzdrževanjem gozdnih cest.

Lov in dohodek od lova.

Poglavitni cilj lova je upravljanje s populacijami prostoživečih divjadi na način, da se ohrani vitalna populacija divjadi, predvsem pa uravnava njena številčnost, da bodo škode v gozdu in na kmetijskih površinah čim manjše. Večje dohodke od lova pričakujemo v LPN (Kompas, Fazan) preko prodaje mesa in trofej, v preostalih loviščih lov predstavlja način preživljanja prostega časa.

Ohranjanje kulturne dediščine

Pod ta cilj štejemo ohranjanje objektov, gozdov ali njihovih delov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, kot tudi tiste, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni, ter ohranjanje tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. stelniki, gaji, logi).

5.2 Temeljne strategije in prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi

Temeljne strategije

Raba gozdnega prostora

Raba gozdnega prostora je treba prilagoditi specifičnim krajinskim elementom (ravnice, gričevja). V kmetijsko primestni krajini v celoti ohraniti varovalne gozdove in ohranjati gozdnatost nad 20 %. Gozdnih kompleksov Ginjevec, Hraščice, Polana, Črni log in Murska šuma se ne fragmentira. Na Goričkem se za ohranitev kulturne krajine dovoljuje posege v gozd za namen kmetijstva, prioriteta so območja, ki so bila kot gozd opredeljena zadnjih 20 let. Na Goričkem in Slovenskih goricah ohranjamo redke GHT (jelševja in vrbovja).

Obnova sestojev

Pospešiti uvajanje debeljakov v obnovo in pravočasno zaključiti z obnovo (RGR 060). Površine pomladitvenih jader naj bodo večje (RGR 060), za zagotovitev vrstne pestrosti. Ob koncu desetletja povečati površino mladovij za 50 % (RGR 060, 064). Sestoje na Goričkem in Slovenskih goricah obnavljamo naravno, dopustne so spolnitve (hrast, macesen, češnja, javor, kostanj, jelka). Povečati delež naravne obnove v RGR 020 (Ginjevec, Hraščice, Murska šuma) z robno sečnjo v času polnega obroda. Pomladitvene površine v tem RGR naj ne presegajo 2 ha. V RGR 010, 011 prevladuje umetna obnova. Z umetno obnovo vzpostaviti mozaično strukturo.

Proizvodne in pomladitvene dobe

Proizvodne dobe lahko skrajšamo v nižinskih gozdovih (RGR 010,011), kjer je večja verjetnost nastanka bolezni. V sestojih izjemne kvalitete hrasta se lahko proizvodna doba podaljša (za 20 let) V gradnovo belogabrovih gozdovih in deloma bukovjih, je za zagotavljanje ponora ogljika proizvodna doba lahko tudi daljša (130 let). V primeru pojava rdečega srca pri bukvi se proizvodna doba skrajša na 100 – 110 let. Pomladitvene dobe naj bodo kratke (do 5 let v dobovih v primeru uspešne nasemenitve), v bukovjih naj ne presegajo 10 let.

Drevesna sestava

Drevesna sestava naj bo naravna in pestra. Na celotnem GGO ohranjamo medonosne drevesne vrste. V RGR 020, 040 in 060 bo potrebno povečati delež hrasta na način, da povečamo sadnjo hrasta v ravnini, v gričevjih zagotoviti večje pomladitvene površine in pravočasno uravnavanje zmesi v mladovju. V RGR 060 povečati delež kostanja in ohraniti delež bora (povečati pomladitvene površine, hiter zaključek obnove in pravočasno uravnavanje zmesi). V GHT 91E0 je treba izboljšati naravno drevesno sestavo, s sadnjo vrbe, črnega in belega topola in zmanjšanju deleža iglavcev (tudi v RGR 020). Sprejemljiv je minimalni delež tujerodnih rastlinskih drevesnih vrst izven Natura 2000 območij (do 5 %) če z njimi povečamo stojnost, sklep in odpornost na podnebne spremembe. Sprejemljive vrste so duglazija, robinija, rdeči hrast, topoli in črni oreh. Za boljše prilagajanje podnebnim spremembam ohranjamo tudi pionirske drevesne vrste ter drevesne vrste s pionirskim značajem

Tujerodne invazivne drevesne in zelnate rastlinske vrste

V celoti odstranjujemo pajesen in ameriški javor. Delež robinije se naj ne povečuje in naj ne presega 5 %. Sprejemljiva je v nižinskih gozdovih, v Slovenskih goricah posamično ob gozdnih robovih. Smiselno je odstranjevanje zelnatih ITV, ki so šele na začetku naseljevanja (amorfa, navadna barvilnica). Širjenje preostalih vrst (žlezasta nedotika, zlata rozga, dresnik) lahko omilimo le z ohranjanjem zastora krošenj. Upošteva se tudi priporočilo 1, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila na strani 182 glede tujerodnih vrst [42]

Biotska pestrost in območja Natura 2000

V vseh gozdovih naj se pospešuje biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. Ohranjati je treba redke ekosisteme, zavarovane in manjšinske habitatne

tipe, zavarovane rastlinske in živalske vrste, primestne gozdove in gozdove v kmetijski krajini, predvsem manjše gozdne otoke in tudi gozdno drevje izven gozda.

V GGO se pospešuje pestro drevesno sestavo. Na območju Nature 2000 (Mura, Goričko) je treba povečati delež debelejšega odmrlega drevja [34]. Povečati je treba delež gozdov brez gospodarjenja, prednostno v GHT 91E0 in 91F0, v desetletju za 100 ha. Del le teh naj bo v obliki trajnega varovanja – gozdni rezervati (40 ha). V preostalem delu GGO so za izločitev ekocelic primernejši zaprti gozdovi, sestoji v fazi debeljaka, z večjim deležem starejšega drevja in naravno drevesno sestavo (brez smreke).

V GGO je treba okrepiti naravovarstveni in gozdarski nadzor, predvsem v predelih povečanega obiska gozdov zaradi rekreacije in nabiralništva ter predelih intenzivnejših sečenj. Takšni predeli v GGO so gozdovi ob reki Muri in Goričko.

Koncept nege in redčeni

V RGR 010 in 011, v državnih in veleposestniških gozdovih naj bo zgradba malopovršinsko enomerne (RGR 011) in velikopovršinsko enomerne (RGR 010). V gričevjih in zasebnih gozdovih naj prevladujejo enomerni sestoji, tudi raznomerni, če so zasnove slabše.

Klasično izbiralno rdčenje v primernih sestojnih razmerah zamenjujemo s situacijskim redčenjem (v mlajših razvojnih fazah izbiramo manjše število ciljnih dreves - do 100 na ha). V črnoelševjih povečati intenziteto redčenj v drogovnjakih, število izbrancev naj bo manjše (cca. 150 osebkov na ha). Stabilnost je ogrožena v sestojih rdečega bora, kjer redčimo z manjšo jakostjo in pogostejše (tudi v primeru strojne sečnje). Direktne premene izvajati le v posebnih pogojih (nevarnost bolezni, izjemno slabe zasnove). V starejših debeljakih (RGR 060) izvajamo le šibka redčenja in sanitarni posek, da ohranjamo zastor in s tem preprečimo nenačrtovano pomlajevanje.

Zagotavljanje ponorov CO₂

Načrtuje se večja akumulacija prirastka pri listavcih. Kljub načrtovani povečani obnovi gozdov, se bo delež debeljakov najverjetneje še povečal. Načrtujemo povečanje gozdov izvzetih iz gospodarjenja (nižinski gozdovi).

Gospodarjenje v obrečnih gozdovih

Razen v primeru sanitarnih sečenj naj površine umetne obnove ne presegajo 0,50 ha. Ohranjati zastrtost krošenj. Za izboljšanje drvesne sestave opuščati sadnjo klonskih topolov in jo nadomestiti s sadnjo avtohtonih vrst (vrba, črni in beli topol, hrast, brest). Izogibati se sadnje v linijah (topoli, vrbe). Obžetve se naj izvajajo 2 x letno.

Sanacija poškodovanih sestojev

S sanacijo poškodovanih sestojev (snegolomi, vetrolomi, ujme, bolezni), pričeti prioriteto v nižinskih gozdovih, nato v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami. V gričevjih po končani sanaciji počakamo na naraven pomladek, v nižinskih takoj začeti z umetno obnovo. Pri sanaciji smreke se odstrani tudi še stoječa bolj poškodovana drevesa. V poškodovanih sestojih listavcev puščamo vse osebkke, ki imajo možnost preživetja, tako v dominantnem kot tudi v polnilnem sloju. Zaradi večje nevarnosti za izvajalce del v poškodovanih gozdovih se priporoča strojna sečnja.

Prioritete glede varstva gozdov

Plemeniti listavci (gorski javor, češnja, lipa) se zaščitijo individualno s tulci, večje površine (nad 0,5 ha) pa z zaščitno ograjo. Pri sadnji hrasta uporabiti premaze vršičkov, sadike obeležujemo. Odpornosti gozdnih sestojev krepiti s spremembo drevesnih vrst, ki so bolj prilagojene na višje temperature (npr. nadomestitev doba z gradnom, deloma tudi bukvijo in pionirskimi vrstami).

Usklajevanje odnosov gozd-prostoživeče živali

Zmanjšati število parkljaste divjadi na Goričkem. Boljše življenjske pogoje za parkljasto zagotoviti z večjim deležem mladovij in sestojev v obnovi. Ob gozdnem robu in znotraj gozdnih sestojev povečati delež vzdrževanih, košenih, travnatih površin. Ohranjanje in vzdrževanje gozdnega roba, pospeševanje grmovnih vrst in vseh vrst plodonosnega drevja. Za malo poljsko divjad ohranjati manjše gozdiče in omejeke v permanentno mladostnih fazah in primerno gosti in nizki zarasti (remize).

Tehnologija pridobivanja lesa

Vzpodbujati rabo takšnih delovnih sredstev, ki omogočajo čim manj poškodb drevja in gozdnih tal. Pri strojni sečnji to pomeni stroje z več pogonskimi osmi, prilagojeno velikostjo glede na razvojne faze gozda in usposobljene strojnike. Sečnja in spravilo naj se izvajata prioriteto izven vegetacijske dobe. Preusmerjanje spravila lesa z vlačjenja na vožnjo.

Energijska raba lesa

Vzpodbujati energijsko rabo lesa za tiste sotrimente, ki se jih na trgu ne da oplemenititi. Iznos zelene biomase iz gozda je dopusten le iz varstvenih razlogov. Veje in vrhače spravljati iz gozda le v času, ko drevje ni olistano ali ko listje odpade od vej.

Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami

Pri odpiranju z gozdnimi cestami dajati prednost območjem, kjer je pravilna razdalja večja od 300 m, z vlakami pa predelom, kjer je razdalja zbiranja večja od 50 m. Tehnologija gradnje mora upoštevati funkcije gozda, ki ga prometnica odpira, predvsem pa ne sme povzročati novih erozijskih žarišč ali preprečevati naravni odtok vode, upoštevajoč tudi vse pogostejše padavinske ekstreme. Dimenzioniranje gozdnih cest mora upoštevati izvoz lesa s priklopniki in sedlastimi vlačilci, pri vlakah pa, če je le mogoče, z gozdarskimi polprikolicami. Skladišča morajo biti primerno velika transportnim sredstvom (> 50 m³) in verjetnim večjim količinam lesa, kot posledici sanacije kalamitet.

Prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi

Zaradi pomembnosti nižinskih GHT predvsem 91E0 in 91F0 bo potrebno prioriteto izvesti podrobno kartiranje teh GHT. Trenutno ni nobenih ustreznih fitocenoloških popisov, zato se predvsem pri izvedbah različnih projektov srečujemo z velikimi težavami. Podobno velja za vse gozdove v GGO, vendar zaradi manjše poudarjenosti funkcij ta problem ni tako zaznan.

Zaznavamo ve večje pokodbe po divjadi na umetne mladju. Trenutni sistem popisa poškodovanosti gozdnega mladja poškodovanosti umetnega mladja ne obravnava. Potrebno bo spremeniti koncept popisa, vpeljati način in metodologijo popisa tudi poškodovanosti umetnega mladja.

Ostalo:

- Vzpostaviti in nadaljevati (Babji ložič) sistem raziskovalnih nalog v gozdnih rezervatih;
- Podrobno proučiti sprejemljivost vnosa tujerodnih rastlinskih vrst v sestoje, kjer je potrebna takojšnja sanacija in za to ni primernih avtohtonih drevesnih vrst (specifične rastiščne razmere, pomankanje avtohtonih drevesnih vrst v drevesnicah);
- Obvodno rastje, omejki in skupine drevja zunaj gozda spadajo med kmetijske površine, zato bo potrebno za njihovo zaščito primerno spremeniti področno zakonodajo.

5.3 Usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi

5.3.1 Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev

Rastiščnogojitveni razred 010 VRBOVJA, TOPOLOVJA IN ČRNOJELŠEVJA

Preglednica 54: Gozdnogojitveni cilj RGR 010

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (Ciljne dimenzije)
Državni in zasebni gozdovi	Enomerna zgradba, do raznomerna zgradba različnih oblik	55 0	400	hr (5) pl. lst (15) meh lst (80)	A1 A2 A1, A2	>50 cm >45 cm 40-45 cm
Pomladitveni cilj				hr (5) pl. lst (5) meh lst (30)		

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem:

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem je malopovršinska (v GRT vrbovja) in velikopovršinska (v GRT črnojelševja), s sečnjo na golo in z obnovo s sadnjo in tudi s setvijo.

Način obnove sestojev:

Mlajša drevesa so odpornejša in lažje prilagodljiva na podnebne spremembe, zato bo morda potrebno že tako kratke proizvodne dobe še skrajšati. Velikopovršinske enomerne sestoje postopoma spremeniti v malopovršinsko enomerne sestoje. S končnimi poseki ustvariti mozaično strukturo. Pri končnih posekih puščamo posamezna drevesa ali skupine dreves (do 5 % LZ na hektar). V izrednih razmerah (sanitarna sečnja) je lahko ta površina tudi večja.

Naravno se lahko pojavi pomladek dolgopecljatega bresta, ozkolistnega jesena in čremse. V sestojih, kjer z veliko verjetnostjo pričakujemo, da obnova s sadnjo ne bo uspešna, le to opustimo in skušamo vzgojiti panjevske gozdove.

Koncept nege:

Potrebni so intenzivni in zgodnji negovalni ukrepi. Takoj po sadnji se izvede obžetev dvakrat na leto. Zgoden prehod iz negativne na pozitivno selekcijo (starost 10 let). Osebkom, ki izkazujejo visoko vitalnost in so primerne rasti je potrebno zgodaj sprostiti krošnje (izbranci naj oblikujejo od 5 do 8 m očiščenega debla). Do faze debeljaka naj so redčenja pogostejša, da se sestoj izoblikuje. S posameznim ukrepom lahko odstranimo od 2 do 4 konkurenta/izbranca. Pozneje so redčenja redkejša. Število izbranecv naj znaša od 130 do 150 dreves na hektar.

Usmeritve glede drevesne sestave:

Glavne drevesne vrste so bela vrba, črni topol in črna jelša, ki so lahko mešani posamično, šopasto ali v skupinah, odvisno od terenskih razmer in danosti naravne obnove. Višina talne vode in nadmorska višina odločilno vplivata pri načrtovanju ukrepov. V predelih kjer je podtalnica nižja oziroma so nadmorske višine nekoliko višje se ohranja tudi ozkolistni jesen, brest, gorski javor, češnja in dob.

Povečanje vrstne pestrosti, ki je ena izmed osnov za povečanje odpornosti na podnebne spremembe je zaradi specifičnih rastiščnih razmer težje. Avtohtonih drevesnih vrst, ki bi bile primerne na takšne rastiščne razmere je malo, zato je morda na manjših površinah, izven območij Natura 2000, smiselno iskanje rastišču primernih alternativnih tujerodnih rastlinskih vrst (robinija, rdeči hrast, črni oreh).

Usmeritve za varstvo gozdov:

Ohranjanje rastiščnih razmer (morebitne hidrotehnične ukrepe v bodoče dovoljujemo le ob podrobni presoji). Tekoče preventivno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov. Sestoj je jelše okužene s fitoftoro je potrebno takoj sanirati. V sestojih s primesjo jesena, spremljamo njegovo zdravstveno stanje. V primeru zaznave jesenovega ožiga je obbolele jesene potrebno posekati. Pozornost nameniti iskanju osebkov jesena, ki ne kažejo bolezenskih znakov. Sečnjo in spravilo dreves opraviti na način, da ne poškodujemo še zdravih dreves. Močno poškodovana drevesa pri sečnji in spravilu dodatno posekamo.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov Natura 2000:

Sredi agrarno-urbane krajine, biotsko pestrost ohranjati z dodatnimi ukrepi, kot je nega gozdnega roba in obnova izgubljenih habitatov. ITR (invazivne tujerodne rastline – zelišča in grmi) , ki so v začetnih fazah razširjenja, ko so še obvladljive, je potrebno ustrezno odstranjevati. Na površinah, kjer so ITR že močno razširjene, je za njihovo omejevanje smiselno pred saditvijo pripraviti tla, saditi višje večletne sadike in izvajati redno obžetev sadik po sadnji.

Rastiščnogojitveni razred 011 VRBOVJA, TOPOLOVJA IN ČRNOJELŠEVJA Z ROBINIJO**Preglednica 55: Gozdnogojitveni cilj RGR 011**

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba*	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (Ciljne dimenzije)
Državni in zasebni gozdovi	Raznomerna zgradba različnih oblik	50 0	350	hr (10) pl. lst (15) trdi lst (10) meh lst (65)	A1 A2 B A2	>55 cm >50 cm >40 cm topoli, vrbe >60 cm črna jelša >40 cm
Pomladitveni cilj				hr (5) pl. lst (5) meh lst (30)		

* Proizvodna doba v RGR se bistveno razlikuje glede na drevesno sestavo (klonski topoli 25 – 30 let, vrba 40 let, črni in beli topol 50 let, ostrolistni jesen 80 let, hrast 120 let).

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem:

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem je malopovršinska sečnja na golo, z obnovo s sadnjo.

Način obnove sestojev:

Pričakuje se nadaljnji razmah ITR, zato je potrebna obnova sestojev s sadnjo avtohtonih listavcev ter istočasno odstranjevanje ITR. Na površinah, kjer so ITR že močno razširjene, so smiselni ukrepi tudi: izvajanje priprave tal, sajenje višjih večletnih sadik in redna obžetev sadik po sadnji. Sadike je potrebno obeležiti s količkom oz. zaščititi s tulci, količenjem ali ograjo. Velikopovršinske enomerne sestoje postopoma spremeniti v sestoje mozaične strukture. Površine končnih posekov praviloma naj ne presegajo velikosti 0,50 ha. V izrednih razmerah (sanitarna sečnja, monokulture klonskih topolov) je lahko ta površina tudi večja (do 2,0 ha). Neposredno ob vodotokih se lahko sestoji obnavljajo tudi panjevske.

Koncept nege:

Potrebni so intenzivni in zgodnji negovalni ukrepi. Takoj po sadnji se izvede obžetev dvakrat na leto, prav tako odstranjevanje vzpenjalk. Ohranjamo ves naravni pomladek, ki se morebiti pojavi, predvsem naravno vznikli brest, beli topol in vrbe.

Prvo in drugo redčenje v nasadih topolov in vrb ni potrebno. Odstranjujemo le morebitne ITR. Pri ostalih vrstah v drogovnjakih izvajamo le zmerna redčenja ali situacijska redčenja, da ohranjamo sklep krošenj. V presvetljenih sestojih izvajamo le sanitarne sečnje. Zaradi ekološke pomembnosti RGR bo pri negi potrebno vzpostaviti ekosistemski način razmišljanja in koncept gospodarjenja.

Usmeritve glede drevesne sestave:

Na najbolj vlažnih območjih se pospešujejo vrba, črni topol (v manjšem deležu tudi beli topol) in črna jelša. Na sušnejših predelih dolgopecljati brest, hrast. V sestojih ohranjamo beli gaber. Zaradi nesporno koristnih lastnosti robinije (paša čebel, uporaben les, ugoden vpliv na nestabilna tla), je v določenem odstotku (do 5 %) njen delež v RGR sprejemljiv.

Usmeritve za varstvo gozdov:

Ohranjanje rastiščnih razmer (morebitne hidrotehnične ukrepe v bodoče dovoljujemo le ob podrobni presoji). Tekoče preventivno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov. Izvajamo sanitarne sečnje zaradi bolezni močno prizadetih jesenov (jesenov ožig), brestov (holandska brestova bolezen), črne jelše (jelševa fitoftora), javorov (javorov rak), dobov (kompleksna bolezen). Spremljamo zdravstveno stanje jesena. Pozornost nameniti iskanju osebkov jesena, ki ne kažejo bolezenskih znakov. Sečnjo in spravilo dreves opraviti na način, da ne poškodujemo še zdravih dreves. Močno poškodovana drevesa pri sečnji in spravilu dodatno posekamo.

Podrobno spremljanje razvoja bolezni javorjevega raka v sestoji in dosledno upoštevanje predpisov pri sanaciji okuženih dreves.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov Natura 2000:

Postopno (v 50. letih) oblikovati komplekse GHT 91E0, s priporočeno površino med 3 in 5 ha.

Pravočasno in prostorsko optimalno porazdeliti obnovo sestojev GHT s sadnjo – objekti s končnim posekom naj se ne stikajo.

Z obvodno vegetacijo in drevnino gospodariti na način, da se z redčenjem zagotavlja sklenjenost krošenj. V sklopu obnove pri končnih posekih, naj vzdolž vodnega telesa ostaja vsaj minimalna zarast dreves in grmovja v širini 5–20 m. Pomembno je ohranjanje in vzpostavitev zadostnega osenčenja kaluž in vodnih teles za ohranitev dvoživk.

Habitati za bobra se ohranjajo s puščanjem obrežnega pasu naravne in grmovne vegetacije (priporočena širina 5 m), zasnovi grmišč vrbe in topola vzdolž rečnih strug (širine 2–5 m), ter puščanjem določene količine vejevja v pasu 50 m od reke.

Rastiščnogojitveni razred 020 DOBOVJA, DOBOVO BELOGABROVJA IN VEZOVJA**Preglednica 56: Gozdnogojitveni cilj RGR 020**

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba*	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (Ciljne dimenzije)
Državni gozdovi	Enomerna	120 7	500	hr (50)	A1	>60 cm
				pl. lst (15)	A2	>50 cm
				trdi lst (20)	B	>35 cm
				meh lst (15)	A2	>35 cm
Zasebni gozdovi	Enomerna do raznomerna zgradba	120 7	450	hr (40)	A1	>60 cm
				pl. lst (15)	A2	>50 cm
				trdi lst (30)	B	>30 cm
				meh lst (15)	A2	>30 cm
Pomladitveni cilj				hr (35) o tl (25) pl. lst (20) meh lst (10)		

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem:

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem je zastorno malopovršinsko gospodarjenje, v zasebnih gozdovih pa skupinsko postopno gospodarjenje.

Način obnove sestojev:

Sestoj bomo obnavljali po naravni poti, kjer bo potrebno pa tudi umetno s sadnjo in setvijo (v jesenovjih). Za načrtovanje začetka obnove je nujno spremljanje semenskih let (polni obrod). V primeru uspešne nasemenitve naj bo proizvodna doba krajša (do 5 let). Polnilna plast naj se odstrani v največ treh letih po nasemenitvi. Plemeniti listavci s krajšo proizvodno dobo naj bodo primešani v skupinah do gnezdi. Umestna je tudi posamična primes češnje in gorskega javorja v svetlobnih jaških.

Končni poseki za naravno pomlajevanje v dobovem belogabrovju naj bodo do 2 ha, v vezovju z ozkolistnim jesenom pa do 1 ha. Po potrebi zaščita podmladka oz. mladovja pred hrastovo pepelovko. V jesenovih sestojih so proizvodne dobe krajše (zdrava drevesa do 80 let, obolela takoj po vidnih znakih okužbe). V pomladitvenih jedrih puščamo posamezna drevesa ali šope (do 5 % LZ na hektar).

Koncept nege:

Pri umetno osnovanem hrastu, zaradi bujne zeliščne in grmovne vegetacije izvajati pravočasne obžetve, 2 x letno, odvisno od razmer na terenu. Spopolnitve mladja izvedemo, če je izpad več kot 30 %. V letvenjaki zgodnje intenzivno redčenje, da hrastu zagotovimo možnost za hiter razvoj močnih krošenj in večjo stabilnost. Odstranimo dvo ali več vrhate osebkov. Pri negi hrastovih drogovnjakov (intenziteta 16 - 22 %) je potrebno nuditi dovolj velik rastni prostor za izbrana drevesa. Poskušamo ohraniti in oblikovati tudi polnilni sloj, ki ga sestavljajo beli gaber, brest, lipa in drugi listavci. Maklen se v celoti odstrani. V debeljaki redčimo le v mlajših delih sestojev (12 - 16 %). Varujemo in negujemo polnilni in podstojni sloj v sestoji vse do začetka svetlitvenih redčenj.

Usmeritve glede drevesne sestave:

V RGR pospešujemo hrast dob, na bolj suhih rastiščih tudi graden. Hrastove sestoj naj spremlja polnilni sloj (beli gaber, črna jelša, veliki jesen, vez, lipovec, češnja). Priporočljiva je tudi sadnja belega gabra. V GRT vezovij z ozkolistnim jesenom, je do izboljšanja zdravstvenega stanja pospeševati črno jelšo, na bolj suhih rastiščih pa hrast dob. Dobu naj bodo posamično do skupinsko primešani plemeniti listavci (gorski javor in divja češnja).

Navadna robinija se tolerira in ne pospešuje, pričakuje pa se povečanje deleža na račun propadanja dominantnih drevesnih vrst (hrast, jesen, brest). Povečanje ne sme biti večje od 10 %. Zaradi zelo slabega zdravstvenega stanja bi bilo morda smiselno na rastiščih izven območij Natura 2000 uporabiti tudi tujerodne drevesne vrste (črni oreh, rdeči hrast).

Usmeritve za varstvo gozdov:

Zaradi jesenovega ožiga se obnova gozda s sajenjem in dopolnilnim sajenjem s sadikami velikega in ozkolistnega jesena ne izvaja vse do morebitne vzgoje odpornih sadik. Jesen se nadomešča s sadikami doba, gorskega javorja, češnje, črne jelše in z drugimi rastišču primernimi vrstami. Okužene jesene posekamo, ko je odmrlih manj kot polovica poganjkov in vej (ohranimo vrednost prvega hloda).

Spremljati je potrebno zdravstveno stanje in vitalnost večine drevesnih vrst, zaradi vpliva mraznice (*Armillaria* sp.) in fitoftore (*Phytophthora* sp.). Dob ogrožajo: hrastova pepelasta plesen, mali in veliki zmrzlikar (pedic), gobar, hrastova čipkarka, mali glodalci, pozebe, objedanje po divjadi, ITV ...

Zaradi nevarnosti razmaha ITR naj bo odpiranje sestojnega sklepa postopno. V sestojih, kjer je to še možno, je potrebno vzdrževati čim bolj tesen sklep krošenj, saj je večina ITR svetloлюбnih in zasenčene pod krošnjami dreves slabše uspevajo.

Rastiščnogojitveni razred 040 GABROVJA S HRASTI

Preglednica 57: Gozdnogojitveni cilj RGR 040

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba*	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (Ciljne dimenzije)
Državni gozdovi	Malopovršinska renomerna	130 7	460	bo (20)	B	>45 cm
				bu (10)	A2	>50 cm
				hr (35)	A1	>60 cm
				trdi lst (20)	C	>35 cm
				meh lst (5)	C	>30 cm
Zasebni gozdovi	Malopovršinska enomerna, pogosto tudi dvoslojna	130 7	430	bo (15)	B	>40 cm
				bu (15)	B	>50 cm
				hr (30)	A1	>55 cm
				trdi lst (25)	C	>30 cm
				meh lst (5)	C	>30 cm
Pomladitveni cilj				hr (10) bu (10) o. tl (50) pl. lst (5) meh lst (10)		

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem:

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem je zastorno malopovršinsko gospodarjenje, v zasebnih gozdovih pa skupinsko postopno gospodarjenje.

Način obnove sestojev:

Zaključek obnov naj bo hiter, praviloma z eno, izjemoma z dvema pomladitvenima sečnjama. Pri tem naj pomladek ne preraste razvojne faze mladja. Pomladitvene površine naj ne presegajo 2,0 ha. Z obnovo pričeti v razgrajenih, vrzelastih in manj kvalitetnih debeljakih. V spremenjenih sestojih, kjer primanjkuje hrastovih in bukovih semenjakov, izvajamo tudi umetno (sadnja hrasta in plemenitih listavcev).

Koncept nege:

Intenziteto redčenj je potrebno prilagoditi stanju sestojev. Stojnost sestojev je ogrožena predvsem v drogovnjakih z večjim deležem iglavcev, tam redčenja šibka in pogosta. Pospešujemo hrast in plemenite listavce. Pri negi drogovnjakov je potrebno ohraniti in oblikovati polnilni sloj, ki ga sestavljajo beli gaber, bukev in minoritetne drevesne vrste. V debeljakih je smiselno redčenje le v mlajših sestojih in sestojih z večjim deležem buke v LZ. V sestojih z večjim deležem smreke so potrebne redne sanitarne sečnje oslabelega drevja in redna kontrola zdravstvenega stanja sestojev. V ohranjenih debeljakih z dobro sestojno zasnovo izvajamo le sanitarne sečnje. Ohranjati zadostni delež debelega drevja (plodonosnih) drevesnih vrst.

Usmeritve glede drevesne sestave:

Potrebno je povečati delež hrastov in plemenitih listavcev ter zmanjšati delež smreke in rdečega bora. Vrstna mešanost glavnih drevesnih vrst naj bo skupinska do gnezdasta, plemeniti listavci in trdi listavci pa naj bodo primešani posamič ali v šopih. V RGR je intenzivno pomlajevanje robinije. Robinija s svojo prisotnostjo povzroča gozdnogojitveno težavo, priporočljivo je njeno izločanje v fazi drogovnjaka, najpozneje desetletje pred začetkom obnove.

Usmeritve za varstvo gozdov:

Sprotno spremljanje razvoja hrastove pepelovke. Ob prvem pojavu bolezni hrastov vznik v sestojih v obnovi tretirati kurativno in tudi preventivno. Kontinuirane in ponavljajoče se obžetve ITV v mladju. V primeru obnove s sadnjo se zaščiti plemenite listavce z individualno zaščito (tulci ali škropivo za zaščito vršičkov), hrast ščitimo s premazi.

Rastiščnogojitveni razred 060 KISLOLJUBNA PODGORSKA BUKOVJA NA SILIKATNI PODLAGI**Preglednica 58: Gozdnogojitveni cilj RGR 060**

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba*	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (Ciljne dimenzije)
Državni gozdovi	Malopovršinsko enomerna	125 10	500	sm (5)	A2	>55cm
				bo (20)	A2	>55 cm
				bu (30)	A1/A2	>55 cm
				hr (25)	A1	>60 cm
				trdi lst (10)	C	>33 cm
Zasebni gozdovi	Malopovršinsko enomerna - raznomerna	125 10	460	bo (25)	A2/B	>50 cm
				bu (35)	A2	>55 cm
				hr (15)	A2	>55 cm
				trdi lst (15)	C	>30 cm
				meh lst (5)	C	>30 cm
Pomladitveni cilj				sm (5) bo (10) bu (35) hr (10) o. tl (15)		

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem:

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem je skupinsko postopno gospodarjenje.

Način obnove sestojev:

Sestoje obnavljamo po naravni poti. Če so potrebne spopolnitve mladja te izvedemo z gradnom, češnjo in macesnom. Težimo k skupinski mešanosti glavnih drevesnih vrst (bor, bukev, hrast). Zaradi pojava rdečega srca so lahko proizvodne dobe tudi krajše. Velikost pomladitvenih jeder prilagoditi željeni mešanosti drevesnih vrst.

Koncept nege:

Z intenzivno nego mladovja usmerjati predvsem drevesno sestavo bodočih sestojev in njihovo kvaliteto. Težimo k skupinski mešanosti glavnih drevesnih vrst. Zgodnja izbiralna redčenja v letvenjaki. V mladju in gošči morajo biti odstranjeni vsi predrastki. Nego drogovnjaka izvajamo 2 x, na vsakih 10 let. Jakost pri redčenju drogovnjaka znaša 20 – 25 % LZ. V mlajših debeljaki še izvajamo izbiralno redčenje, predvsem v sestojih, kjer izrazito prevladuje bukev. V vseh ostalih debeljaki izvajamo le šibka redčenja (da preprečimo nenačrtovano pomlajevanje) in posek oslabelega drevja,

Usmeritve glede drevesne sestave:

Povečati delež hrasta in zmanjšati delež iglavcev. Vrstna mešanost glavnih drevesnih vrst naj bo skupinska do sestojna, plemeniti listavci in trdi listavci pa naj bodo posamič primešani ali v polnilnem sloju.

Usmeritve za varstvo gozdov:

Na površinah, ki so jih prizadele naravne ujme je zaradi bujne zeliščne in grmovne rasti potrebno pri obnovi poškodovanih gozdov hitro ukrepati s sadnjo in nadaljevati z vsemi negovalnimi deli, za zagotovitev ustrezne mešanosti drevesnih vrst.

Rastiščnogojitveni razred 064 PREDPANONSKA PODGORSKA BUKOVJA NA SILIKATNIH KAMNINAH**Preglednica 59: Gozdnogojitveni cilj RGR 064**

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (Ciljne dimenzije)
Državni gozdovi	Enomerna	120 10	520	bor (5)	B	> 50 cm
				bu (60)	A	> 55 cm
				hr (20)	B	> 60 cm
				pl.list (3)	B	> 50 cm
				tr.list (10)	C	
				meh. List (2)	D	
				bor (10)	C	> 50 cm
Zasebni gozdovi	Enomerna	120 10	500	bu (60)	B	> 55 cm
				hr (18)	B	> 55 cm
				pl.list (2)	B	> 50 cm
				tr.list (8)	C	
				meh. list (2)	D	
Pomladitveni cilj				bu (60) hr (10) o. tl (15)		

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem:

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem je skupinsko postopno gospodarjenje.

Način obnove sestojev:

Najprimernejša je skupinsko postopna, malo do večje površinska zgradba. Velikost površin razvojnih faz za gospodarjenje je potrebno prilagoditi želeni mešanosti drevesnih vrst kot tudi mikrorastišču. Za svetloljubne drevesne vrste (hrast, bor, macesen, plemeniti listavci) gospodarimo na večjih površinah, za sencozažnejše (bukve) pa so oblike poseganja malopovršinske. V vseh dobro pomlajenih sestojih v obnovi čim prej zaključiti obnovo. Za izboljšanje sestave čistih bukovih gozdov je smiselna tudi spopolnitev. Da ne pride do ožiga in razvrednotenja najkvalitetnejših osebkov, najkvalitetnejše osebke posekamo v drugi izmed treh faz pomaditvenih sečenj.

Koncept nege:

Posebno pozornost je treba posvetiti uravnavanju zmesi drevesnih vrst. Že v gošči s pozitivno izbiro pospešujemo bukev, graden in plemenite listavce in odstranjujemo predrastke. Intenzivnost negovalnih del prilagodimo sestojni zasnovi in trenutni negovanosti (večja je v slabše negovanih in bolj zasnovanih sestojih). Povprečne jakosti redčenj drogovnjakov naj bodo med 20 in 25 %, v debeljakih med 10 in 15 %. Pri redčenjih v drogovnjakih posebno pozornost posvetiti minoritetnim drevesnim vrstam. Povprečne jakosti uvajanja v obnovo naj bodo do 50 %. Pri pripravi sestoja za naravno obnovo dosledno odstraniti ostanke polnilnega sloja starega sestoja.

Usmeritve glede drevesne sestave:

Pričakujemo bistveno povečanje bukve. Na sušnejših delih je pričakovati razvoj sestojev v smeri kislih bukovih gozdov. Poleg bukve, ki je ključna drevesna vrsta, je smiselno pospeševati, kjer to dopuščajo rastiščne razmere, še graden in plemenite listavce, v polnilnem sloju pa tudi druge listavce. Zaradi večje biotske pestrosti je zaželena tudi pomoč minoritetnim drevesnim vrstam (zlasti plodonosnim drevesnim vrstam). Vrstna mešanost glavnih drevesnih vrst naj bo sestojna do skupinska, belega gabra in plemenitih listavcev posamična do gnezdasta, ostalih drevesnih vrst pa posamična do šopasta.

Usmeritve za varstvo gozdov:

Na površinah, ki so jih prizadele naravne ujme je zaradi bujne zeliščne in grmovne rasti potrebno pri obnovi poškodovanih gozdov hitro ukrepati s sadnjo in nadaljevati z vsemi negovalnimi deli, za zagotovitev ustrezne mešanosti drevesnih vrst.

Rastiščnogojitveni razred 130 KISLOLJUBNA RDEČEBOROVJA

RGR predstavlja degradirana sekundarna borovja.

Preglednica 60: Gozdnogojitveni cilj RGR 130

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (Ciljne dimenzije)*
Državni in zasebni gozdovi	Enomerna do velikopovršinsko raznomerna	135 10	280	bor (45)	B	>40 cm
				bu (25)	C	>40 cm
				hr (20)	C	>40 cm
				o. tl (10)		>25 cm
Pomladitveni cilj				bo (40)		
				bu (25)		
				hr (25)		
				o. tl (10)		

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem:

Prevladujoči gozdnogojitveni sistem je skupinsko postopno gospodarjenje.

Način obnove sestojev:

Naravna obnova in obnova s sadnjo sta na teh rastiščih zelo oteženi zaradi degradiranega rastišča. V sekundarnih borovjih bolje uspeva le bor, ostale vrste se bodo pojavljale večinoma le posamič (kostanj, graden breza in bukev).

Tla so lahko porasla z borovnico in vresjem, ki otežujeta pomlajevanje. V takih sestojih mora biti obnova bolj zadržana, postopna in malopovršinska. Razvoj teh gozdov usmerjamo proti kisloljubnim bukovim gozdovom.

Koncept nege:

V borovjih, kjer se pojavlja pomladek listavcev jih z nego pospešujemo. Pričakujemo lahko bukev, hrast, brezo in kostanj. Rahljanje izvedemo po potrebi šele ob koncu faze gošče. Letvenjake normalnega in tesnega sklepa intenzivno redčimo.

Intenzivno redčimo tudi borove drogovjake in krepimo stojnost. Samo polomljeni vrhovi se skozi čas regenerirajo. Redčenja naj bodo jakosti do 20 % s pogostejšim vračanjem.

V debeljakih le še šibko redčimo ali pa izvajamo samo sanitarne sečnje. Ohranjamo sklep krošenj. V drogovnjakih in debeljakih ohranjamo polnilni sloj listavcev, ne glede na kakovost.

Usmeritve glede drevesne sestave:

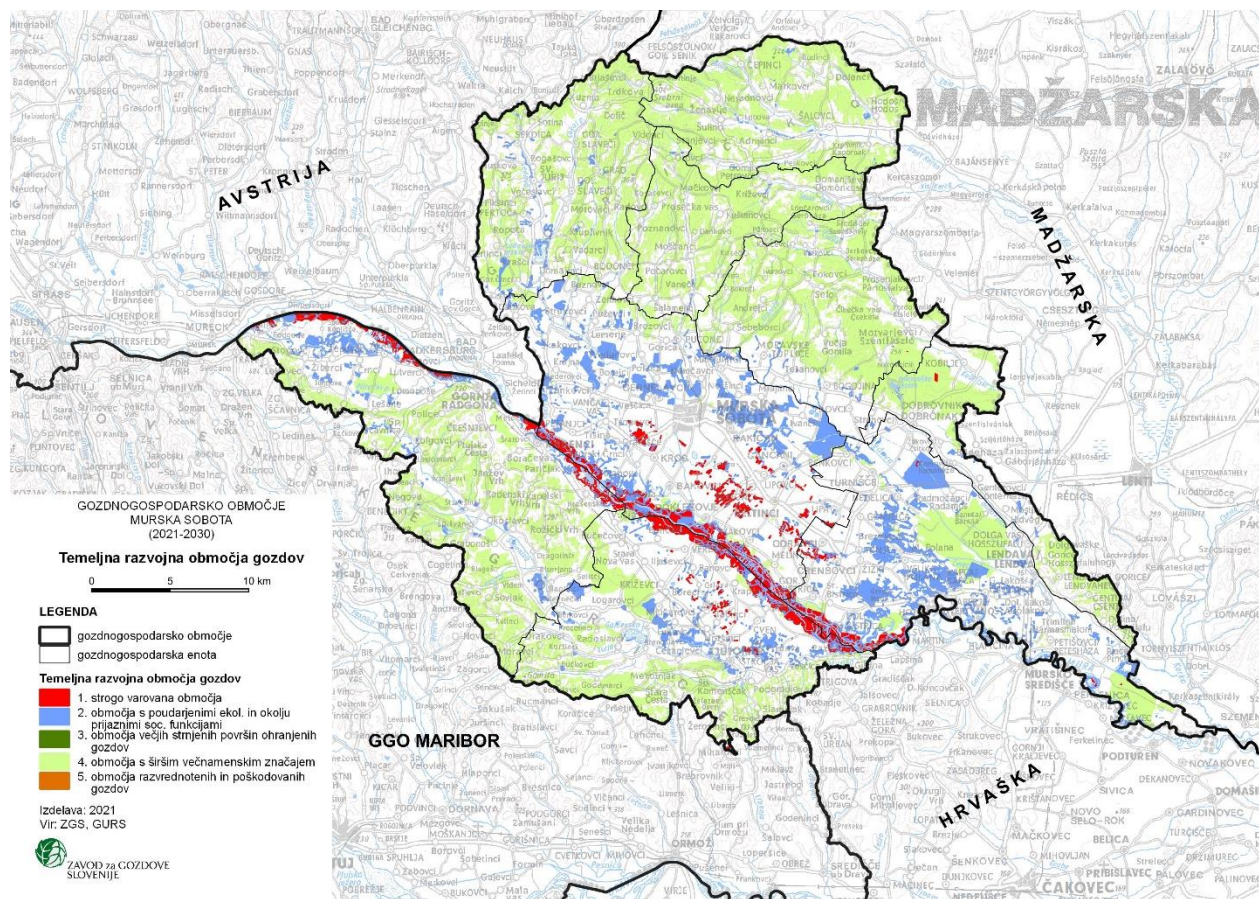
V sekundarnih borovjih bo še vedno prevladujoča vrsta rdeči bor, ob tem pospešujemo vse listavce.

Usmeritve za varstvo gozdov:

Potreben je stalen nadzor in spremljanje pojava borove ogorčice. Gozdovi so požarno med bolj ogroženimi, zato je potrebno ob prometnicah postaviti opozorilna table. Posebna pozorna nameniti vzdrževanju gozdnih cest.

Sestojе ogrožajo snegolomi, zato je potrebna ustrezna nega, ki se prične s prvim redčenjem. Napadla masa iz prvih redčenj lahko ostane v gozdu, saj ne predstavlja grožnje za razvoj bolezni.

5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor

Slika 16: Temeljna razvojna območja gozdov

Prednostno ohranjamo površine varovalnih gozdov in ostalih večnamenskih gozdov v kmetijsko primetni krajini. Prav tako ohranjamo v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine. Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine izvajajo vedutne sečnje. V primeru neobhodnih posegov v gozdove naj se osnuje nadomestne gozdne površine. Gozdove z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami (1. stopnja) razglasiti za gozdove s posebnim namenom, oziroma jih strogo varovati pred dejavnostmi, ki bi predstavljali grožnjo določenim funkcijam. Krčitve teh gozdov praviloma niso dopustne. Prav tako v kmetijsko primetni krajini ohranjati vse skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetrne pasove in omejke zunaj gozda (te površine so izjemno pomembne, ne samo za uravnavanje mikroklimatskih razmer, ampak tudi za malo poljsko divjad). Protivetrni pasovi naj bodo širine najmanj 20 m, z razgibano vertikalno strukturo.

V preostalem delu GGO ohranjamo območja z manjšinskimi GHT in gozdove, ki imajo na prvi stopnji poudarjeno katerokoli ekološko ali socialno funkcijo. Posegi se naj dovolijo le v primerih, kadar so nujni in zanje ni druge možnosti. V primeru prisotnosti socialnih funkcij se posegi dovolijo, kolikor poseg dopolnjuje dejavnost, zaradi katere je izločena socialna funkcija.

V območjih z močno poudarjenimi ekološkimi funkcijami so krčitve dovoljene le v primeru, kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda

Pri presoji posegov v prostor na Natura 2000 območjih okrepiti sodelovanje tudi z drugimi službami (ZRSVN).

V skladu z naravovarstvenimi smernicami iz priloge načrta omejevati krčitve za izbrane upravljalvske cone.

Vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu tako, da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in poseg gozdna tla ter da se razmere za gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče, je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).

Čebelnjake je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake in na stojiščih za začasen dovoz čebel na pašo. Iz mnenja čebelarke svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitve čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.

Pri krčitvah za kmetijske namene pri presoji upoštevamo tudi ustreznost gozdnih površin za kmetijsko rabo (relief, tla, vodne razmere). Krčitve niso dovoljene, v kolikor bi s krčenjem povzročili erozijske procese. S krčitvami ne ustvarjamo zajed v gozdove in gozdov ne fragmentiramo. Izogibati se vodnim telesom in objektom kulturne dediščine. Posege v gozd usmerja na območja slabših rastišč in na površine, ki so se v zadnjih desetletjih zarasle oz. so v zaraščanju.

Na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednoti ter v neposredni okolici jam in brezen se krčenje gozda ne izvaja.

Krčitve gozdov so na območju strogih naravnih rezervatov in naravnih rezervatov prepovedane. Krčitve gozdov se v preostalih ZO lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO.

Za posege in dejavnosti v gozdnem prostoru, ki lahko pomembno vplivajo na življenjske razmere divjadi in ostalih prostoživečih živali, se usmiselno upoštevajo usmeritve navedene v poglavju 7.4. Lovsko upravljaljskega načrta za Pomursko LUO 2021-2030, ki se nanašajo na usklajevanje rabe prostora.

Pri gradnjah linijske infrastrukture sledimo že obstoječi infrastrukturi. Predvsem je pomembno, da se po izvedeni gradnji območje pregleda in vzpostavi prvotno stanje.

Pri urbanizaciji se mora zagotoviti odmik objektov od gozdnega roba, ki naj znaša minimalno eno drevesno višino sestoja. Dostop do gozdnih površin mora biti tudi po izgradnji objektov omogočen vsem lastnikom gozdov. V gozdovih praviloma ne dovoljujemo gradenj enostavnih in nezahtevnih objektov, razen za potrebe gozdarske dejavnosti, ter za namen izobraževanja ter objekte javnega pomena.

S členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma se določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakih in drugih poteh. Gre za prioriteta območja s conami, predvsem kjer se ta dejavnost naj ne izvaja. Individualna presoja je potrebna tudi s pristojnimi upravljavci lovišč in lastniki zemljišč.

Pri gradnji obor naj ograjena površina gozda ne presega 30 % celotne površine obore. Za potrebe paše se gozdov naj ne ograjuje. V primeru potrebe po zagotovitvi zasenčenosti se v primeru ograj za pašo živine lahko ogradi le minimalna gozdna površina, po individualni presoji. Ograje za rejo prašičev se v gozdu ne dovoljuje.

V večfunkcionalnih območjih, predvsem na lokacijah, kjer lahko pride do nesoglasij pri rabi prostora, je treba aktivnosti v prostoru predhodno uskladiti z nosilci upravljanja s prostorom in javnostjo. V načrtih GGE naj se oblikuje skupne cilje pri rabi gozdnega prostora in določiti prioritete.

Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.

Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16).

Smiselno se upoštevajo smernice za pridobitev vodnega soglasja navedene v poglavju 5.3.4, ki se nanašajo na posege v prostor.

5.3.3 Usklajevanje odnosov med gozdom in prostoživečimi živalmi

Življenjsko okolje za prostoživeče živali je v GGO odvisno od človekovih dejavnosti v prostoru (kmetijstvo, gozdarstvo, urbanizacija), ki odločilno vplivajo na razvoj populacij. V gozdu je zelo pomembno razmerje razvojnih faz. V območju imajo prevladujoči delež debeljaki in drogovnjaki katerih skupni delež znaša 88 %. Zaradi velikega deleža drogovnjakov in debeljakov do gozdnih tal prodre zelo malo svetlobe, kar pomeni skromno razvit zeliščni sloji in na splošno malo hrane za rastlinojedo divjad, posebej za jelenjad kot vrsto z velikimi prehranskimi potrebami. Praviloma večji delež mladovij in sestojev v obnovi pomeni tudi boljše prehranske pogoje za rastlinojedo divjad. Pritisk divjadi na obstoječe pomladitvene površine je zelo velik, objedenost gozdnega mladja je v posameznih predelih območja nadpovprečna. Obnova gozdov sicer poteka po naravni poti, vendar je upočasnjena. Obnova s sadnjo je kot prevladujoč način obnove predvidena v RGR 010 in 011, v ostalih je praviloma namenjena spopolnitvi naravnega mladja. Brez ustrezne zaščite je tudi v pogojih minimalne prisotnosti parkljaste divjadi uspešnost obnove in spopolnitve s sadnjo majhna.

Za parkljasto divjad (srnjad, jelenjad in divji prašič) pomeni čim višja realizacija načrtovanega poseka, predvsem v zasebnih gozdovih, večji delež mladovij in sestojev v obnovi in s tem boljše pogoje za te vrste divjadi. Potrebe divjadi upoštevati pri pomlajevanju in negi gozdov.

Tako naj ne bo nujno zasaditi in s sadikami zapolniti vsakega ara površine, ki nastane v sestojni strehi, s ciljem, da svetloba prodira do tal in aktivira zeliščni sloj (kar je pomembno za naravno prehrano divjadi). Naravno pomlajevanje gozda ima prednost pred sadnjo, za kar je potrebno spremljati in izkoristiti semenski obrod. Sadnja kot ukrep je smiselna predvsem kot spopolnitev naravnega mladja s slabo zasnovano v tistem delu pomladitvene dobe sestoja, ko več ni mogoče pričakovati uspešne naravne obnove vseh rastišču primernih drevesnih vrst. Zaradi vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje je v najbolj izpostavljenih predelih tudi v prihodnje nujna zaščita umetnega mladja (predvsem s količki, tulci, odvrčali, ograjo), ki pa jo je v nekaj naslednjih letih potrebno vzdrževati, ograje pa po uspeli obnovi odstraniti.

Ohranjanje in vzdrževanje gozdnega roba je nujno, pospeševanje grmovnih vrst in vseh vrst plodonosnega drevja, ki naj ima čim več sončne svetlobe (posamezni razrasli hrasti in divje sadno drevje). Pri umetni obnovi je za bogatitev drevesne sestave koristen vnos deleža plodonosnega drevja, ki naj bo zaščiten dokler ne preraste praga objedanja. Za zimsko prehrano divjadi so pomembne rastlinske vrste, ki ostanejo tudi čez zimo zelene (bršljan na nizkih drevesih, robida na posekah in gozdnem robu). Na površinah v pomlajevanju je puščati delež površine kot grmišče – skupine dreves mehkih listavcev in grmovja namenjenih za objedanje in s tem razbremenitev gospodarsko vrednejših vrst. Z zimskim prisekovanjem mehkih listavcev ohranjevati delež mehkih listavcev in grmovnih vrst kolikor to dopušča gozdnogojitveni cilj.

Ob gozdnem robu in znotraj gozdnih sestojev ohraniti in povečati delež vzdrževanih, to je košenih, travnatih površin.

Krmljenje divjadi: krmljenje srnjadi na območju GGO po usmeritvah lovsko upravljaljskih načrtov v normalnih vremenskih razmerah ni potrebno in ni dovoljeno. Dovoljeno je privabljalo krmljenje divjega prašiča in jelenjadi. Pri gojitvi male divjadi je krmljenje potreben in dovoljen ukrep. Lovskim organizacijam svetujemo, da naj bodo krmišča za malo divjad urejena na način, ki je v čim večji meri prilagojen vrsti, kateri je krmljenje namenjeno (ciljno krmljenje). Lokacije krmišč za parkljasto divjad praviloma ne smejo biti na pomladitvenih površinah ali njihovi neposredni bližini, vsi drugi lovski ukrepi in objekti pa postavljeni in izvajani v soglasju z lastnikom in ZGS.

Mala divjad je v gozdu manj prisotna, zato je težišče ukrepov v kmetijskem prostoru in jih ob skupnem interesu uresničujejo lovci skupaj z lastniki zemljišč. Za zajca in fazana je pomembno ohranjanje manjših gozdičev in omejkov v permanentno mladostnih fazah in primerno gosti in nizki zarasti (remize). V dogovoru z lastnikom pride v poštev površinsko panjevo pomlajevanje (n.pr. 5 letno kolobarjenje). Jerebica je divjad odprtega poljskega sveta, kjer bi bila potrebna ohranitev nizkih omejkov, snovanje novih oz. puščanje kmetijskih površin v prahi in naravno zaraščanje pasov s pionirskimi vrstami.

Poseben poudarek je potrebno nameniti usmeritvam gospodarjenja z manjšimi površinami gozda, ki so posejane med čistimi kmetijskimi površinami. Zaradi njihove biotopske vrednosti je zaželen trajna ohranitev takšnih gozdnih otokov.

5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa

Odprtost gozdov z GC v območju znaša 16,2 m/ha, odprtost gozdov z GC in produktivnimi odseki javnih cest pa 60 m/ha in že presega zahteve najbolj intenzivnih načinov gospodarjenja. Kljub temu je GGO še zmeraj 28 območij večjih od 30 ha, kjer je oddaljenost od produktivnih cest večja od 300 m. Najbolj smotno je zmanjšati pravilne razdalje v bolj produktivnih gozdovih, z višjim rastiščnim koeficientom (RK), manj v gozdovih z nižjim RK. Temu primerna je tudi zelena gostota gozdnih cest. Upošteva se RK in za njih priporočljive gostote GC, bi bilo za odpiranje teh predelov teoretično potrebno zgraditi še 20,3 km gozdnih cest. Prioriteto gradnje je prilagoditi RK. Seveda pa je možna gradnja tudi izven navedenih območij, če zato obstajajo razlogi, če je gradnja dopustna po zakonu o vodah, smernicah ZRSVN in ZVKD in se tako opredeli z elaboratom ničelnic.

Ob načrtovanju in umeščanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine, varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po Zakonu o vodah ter območja turizma in rekreacije. Pri tem je potrebno upoštevati smernice ZRSVN, ZVKDS in DRSV, zapisane v usmeritvah poglavij 5.3.7, 5.3.8, 5.3.9, 5.3.10 in 5.3.11 ter smernice podane v poglavju 5.3.13. Načrtovanje in umeščanje gozdnih cest naj se prednostno izvaja v območja gozdov iz karte E brez omejitev in v območja z omejitvami v primeru, da bodo po presoji s strani pristojnih organizacij označena kot ustrezna. Karta E je bila pripravljena tako da kot omejitve vsebuje: erozijska in plazljiva območja (podlaga omejitve pri gradnji po zakonu o vodah), kulturne spomenike tipa arheološke dediščine, 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske pestrosti, 1. stopnjo funkcije ohranjanja varstva naravnih vrednot in cone vrst različnih ptic predvsem detlov.

Pomembno pozornost je posvetiti tudi odpiranju navidezno odprtih območij, ki so od cest oddaljene manj kot 300 m, vendar nimajo odmerjenega in/ali utrjenega dostopa preko kmetijskih zemljišč do ceste. Probleme je reševati z gradnjo krajših odsekov GC do rampnih prostorov ob robu gozda, ter ureditvijo lastništva z odmero ali vpisom služnosti.

Pri načrtovanju vzdrževanja gozdnih cest je ne glede na obseg razpoložljivih sredstev upoštevati naslednje usmeritve:

- pri tekočem vzdrževanju je zaradi erodibilnosti podlage dajati prioriteto odvodnji (izkop obcestnih jarkov, primernemu prečnemu naklonu vozišča ter primernemu številu in dimenziji cevni propustov, ki naj bodo obvezno obbetonirani in z izdelanimi vtočnimi in iztočnimi čeli);
- vrsti vgrajenih gramozov in drobljencev za nosilni in obrabni sloj.

Pri vzdrževanju gozdnih cest posebno pozornost posvečati vzdrževanju lesenih mostov.

Vsaka gradnja oziroma vzdrževanje gozdnih cest predstavlja večji ali manjši poseg v naravni okolju, zato je treba upoštevati tudi predpise iz varstva narave.

Asfaltiranje gozdnih cest izvajati le, če je izvedba del takšna, da ne omejuje osnega pritiska pod 5T, saj je s tem okrnjena osnovna funkcija gozdne ceste.

Režim prometa na gozdnih cestah je potrebno usklajevati z lastniki gozdov in lokalno skupnostjo.

Stalno izobraževanje gozdarskih delavcev je pogoj dobre kakovosti, visoke učinkovitosti in zadovoljive varnosti delavcev v gozdu, zato še naprej nuditi formalne in neformalne oblike izobraževanja in usposabljanja.

Prevoz lesa iz zasebnih gozdov se bo še naprej izvajal pretežno s kmetijskimi traktorji in kmetijskimi ali gozdarskimi prikolicami (lastna poraba) ter gozdarskimi kamioni (tržna proizvodnja). Pričakovati je povečanje deleža prevoza z gozdarskimi prikolicami. Zaradi gospodarnosti prevozov je pričakovati tudi več prevozov lesa s kamioni s prikolico ali priklopnikom (kratki les) ali s kamioni z eno- ali dvo-osno polprikolico (dolgi les), ter manj t.i. »solo« voženj. Vse to zahteva primerna obračališča, primerno velike rampne prostore in prilagoditev radijev krivin in ozkih priključkov GC na ceste višjega reda.

Pričakovana tehnologija spravila lesa bo tam, kjer bodo terenske razmere to dovoljevale, vse bolj temeljila na pravilu po kolesih in manj na tleh. Spremembe bodo postopne in bodo sledile nabavi gozdarskih prikolic med lastniki gozdov in gozdarskimi obrati. V drobni zasebni posesti pa bo ob množici razpoložljivih kmetijskih traktorjev in prikolic, še zmeraj prisotno tudi ročno nalaganje lesa za kurjavo in izvoz tega lesa iz gozda direktno do doma.

Tehnologija sečnje in spravila lesa se načrtuje na nižjih nivojih gozdnogospodarskega in gozdnogojtvenega načrtovanja ob upoštevanju varstvenih režimov iz smernic ZVKD, ZRSVN in DRSV, ter se pri tem vključuje pristojne službe (ZVKD, ZRSVN, DRSV). Pri tem se upošteva naslednje smernice:

- pri sečnji in pravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču;
- novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljske geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik;
- pri sečnji in pravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote;
- čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja;
- spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmini, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja;
- gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmini, skalni skoki, ostenja, ipd. niso dopustna;
- pri sečnji in pravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja;
- gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;

- v obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
- na območju drevesne naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom.
- upošteva se priporočilo 11, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila na strani 182 glede uporabe strojne sečnje na območjih Natura 2000 in v UC [42].

Pri odpiranju gozdov z gozdnimi vlakami je potrebno upoštevati naslednja dejstva:

- v gozdovih v ravnini, kjer je mogoča vožnja vsepovsod je potrebno usmerjati spravilo na za to v naprej označene trase – negrajene vlake;
- pri gradnji vlak še naprej dajati prednost območjem, kjer so oddelki/odseki odprti manj kot 50 % in je zato razdalja zbiranja trenutno že zmeraj nerazumno velika;
- trase in elementi vlak (širina, podolžni in prečni naklon, priključki na drugo prometnico itd.)
- naj bodo postavljeni v skladu s Pravilnikom o gozdnih prometnicah (PGP);
- novogradnje je izvajati leto dni pred prvo uporabo, da se načeta zemljina se tako »vsede«,
- zaraste ali ga prekrije listje, poškodbe vlak pa so zato manjše;
- po končanih delih je obvezna sanacija vlake saj je vsaka kolesnica vir novih erozijskih jarkov.

Zaradi zagotavljanja racionalnega spravila tako v državnih kot v zasebnih gozdovih, je potrebno v naslednjem desetletju rekonstruirati ali na novo zgraditi vsaj 40 km gozdnih vlak, v tem obsegu pa bi morali biti znatneje kot doslej udeleženi tudi zasebni lastniki gozdov.

Terenske razmere območja so glede naklonov v splošnem nezahtevne, zato je v velikem delu območja mogoča izvedba SS, predvsem pa spravilo lesa z gozdarskimi prikolicami oz. gozdarskimi zgibnimi polprikoličarji. Dosedanja praksa izvedbe SS v zasebnih gozdovih je pokazala, da je ta možna tudi v manjši zasebni posesti, vendar ob pravočasni pripravi delovišča. Ob zadovoljivi koncentraciji primernih delovišč v zasebnih gozdovih, je zato vzpodbujati SS tudi v drobni zasebni posesti.

Na odsekih, kjer so sečne poti slabo nosilne, je pri izvedbi SS prečno po njihovi površini položiti sečne ostanke in tako povečati njihovo nosilnost. Pri spravilu lesa z vitli je uporabljati traktorje s štirikolesnim pogonom, saj je krmiljenje stroja lažje, poškodbe na drevju ob vlaki manjše, manjše pa so tudi poškodbe tal zaradi manjšega zdrsa koles.

Da bi se izognili konfliktom med stroko in ostalo javnostjo pri uporabi strojne sečnje, se osvešča in informira javnost o izvajanju del. Predvsem na območjih naselij, turističnih točk, kulturno zgodovinskih znamenitosti, se preko lokalnih medijev, informativnih tabel, obvešča javnost o vzrokih in posledicah oziroma pozitivnih straneh uporabe sodobnih tehnologij.

Obvezna je uporaba biorazgradljivih mazalnih olj za verige in žage s potrebnimi varnostnimi napravami in dodatki. Stroji in naprave naj bodo tehnično brezhibni, ne smejo puščati oljnih sledi.

Gozdovi v svojem sukcesijskem razvojnem stadiju predstavljajo veliko količino obnovljivega goriva – biomase, katerega je pridobivati iz slabše kvalitete lesa različnih dimenzij. Drobne veje (tanjše od 3 cm) in listje se zaradi visoke mineralne vsebine praviloma naj ne uporablja za biomaso. Izjemoma je dovoljen izvoz celih drevesnih krošenj, če gre za SS v mlajših sestojih, za SS izven vegetacije ali za varstvene sečnje. Priprava sekancev naj se praviloma izvaja ob kamionski cesti ali izven gozda (doma), na delovišču le izjemoma – takrat, ko gre za sečnjo v večjih jedrih, ne pa za redčenje.

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1;
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasja, je potrebno upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah (Ur. l. RS, št. 4/09) - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37 členu.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08), pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Na delih kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij.

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 na območju gozdnogospodarskega načrta.

Pri načrtovanju novih posegov je potrebno upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda na način, da:

- ni predvidene kakršnakoli gradnje v minimalno 5 m radiju od objekta merske mreže,
- ne bodo povzročeni vplivi na gladino in kakovost podzemnih voda,
- se v bližini merskega objekta ne spremenijo infiltracijske lastnosti tal z asfaltiranjem, polaganjem betonskih plošč ali drugače,
- bo odvodnjavanje v bližini objekta merske mreže urejeno tako, da ni možno zatekanje,
- je zagotovljen neoviran dostop do objekta merske mreže.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

5.3.5 Ohranjanje genetske pestrosti gozdov in zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala

Ohranjanje genetske pestrosti populacij gozdnega drevja zagotavljamo z uporabo semena in sadik ustreznih provenienc z dodano genetsko vrednostjo, s strokovno dorečenim mešanjem različnih partij semena ter z osnovanjem plantaž za povečanje genetske pestrosti nekaterih manjšinskih vrst. Za večino drevesnih vrst bi bila smiselna odobritev dodatnih gozdnih semenskih objektov (v nadaljevanju GSO) z namenom zagotavljanja genetske variabilnosti in mešanja genetskega materiala.

Izbor drevesnih vrst, ki bo zagotavljal optimalno uspevanje gozdov v prihodnosti, je del prilagoditvenih strategij na podnebne spremembe. Večjo pozornost si zaslužijo manjšinske drevesne vrste s primernimi gozdno gojitvenimi lastnostmi in pionirskim značajem, od katerih lahko pričakujemo veliko trdoživost v različno (ne)ugodnih življenjskih razmerah.

Izbor semenskih objektov temelji na oceni prilagojenosti drevesne vrste na razmere v okolju (zdravstveno stanje, efektivna velikost populacije, prilagojenost na ekološke razmere, odpornost, rastnost, kakovost) s posebnim ozirom na fenološke značilnosti (pozno odganjajoče lokalne raste – zaradi nevarnosti pozeb v prihodnosti).

Preglednica 61: Prikaz gozdnih semenskih objektov (GSO) [32]

Drevesna vrsta	Id. številka	Kategorija	Provenienca	Tip	Lastništvo	Pov. (ha)
<i>Quercus robur</i> L.	3,0104	2	Predpanonsko	2	državno	36,60
<i>Quercus robur</i> L.	3,0107	1	Predpanonsko	2	državno	52,90
<i>Alnus glutinosa</i> Gaertn.	3,0189	3	Slovenija	3	državno	1,05
<i>Quercus robur</i> L.	3,0192	2	Predpanonsko	2	državno	22,47
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	3,0193	2	Slovenija	2	državno	22,47
<i>Quercus robur</i> L.	3,0194	2	Predpanonsko	2	državno	16,20
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	3,0195	2	Slovenija	2	državno	16,20

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Drevesna vrsta	Id. številka	Kategorija	Provenienca	Tip	Lastništvo	Pov. (ha)
<i>Quercus petraea</i> Liebl.	3,0196	2	Predpanonsko	2	državno	11,77
<i>Quercus petraea</i> Liebl.	3,0197	2	Predpanonsko	2	državno	18,64
<i>Tilia cordata</i> Mill.	3,0198	2	Slovenija	2	državno	0,5
<i>Larix decidua</i> Mill.	3,0249	2	Slovenija	2	državno	0,5
<i>Fagus sylvatica</i> L.	3,0298	2	Predpanonsko	2	državno	17,3
<i>Carpinus betulus</i> L.	3,0299	1	Slovenija	2	državno	17,3
<i>Prunus avium</i> L.	3,0300	1	Slovenija	2	državno	12,78
<i>Pinus nigra</i> Arnold	3,0301	2	Slovenija	2	državno	12,78
<i>Pinus nigra</i> Arnold	3,0303	2	Slovenija	2	državno	2,0
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	3,0363	1	Slovenija	2	državno	18,32
<i>Salix alba</i> L.	3,0364	2	Slovenija	2	državno	6,29
<i>Salix alba</i> L.	3,0411	2	Slovenija	2	državno	0,5
<i>Carpinus betulus</i> L.	3,0412	2	Slovenija	2	državno	17,98
<i>Carpinus betulus</i> L.	3,0413	1	Slovenija	2	državno	3,9
<i>Carpinus betulus</i> L.	3,0414	1	Slovenija	2	državno	41,01
<i>Quercus robur</i> L.	3,0415	1	Predpanonsko	2	državno	41,01
<i>Quercus robur</i> L.	3,0416	2	Predpanonsko	2	državno	6
<i>Quercus robur</i> L.	3,0417	2	Predpanonsko	2	državno	12,21
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0011	3	Slovenija	5	državno	1T
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0012	3	Slovenija	5	državno	1T
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0013	3	Slovenija	5	državno	1T
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0014	3	Slovenija	5	državno	1T
<i>Fagus sylvatica</i> L.	3,0297	1	Predpanonsko	2	zasebno	7,17
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0010	3	Slovenija	5	zasebno	1T
<i>Populus nigra</i> L.	3,0362	2	Slovenija	2	zasebno	2,77
<i>Salix alba</i> L.	3,0418	2	Slovenija	2	zasebno	2,5
<i>Fraxinus angustifolia</i> Vahl.	0,0106	1	Slovenija	2	zasebno	22,32
<i>Quercus robur</i> L.	3,0105	1	Predpanonsko	2	zasebno	22,32
<i>Prunus avium</i> L.	3,0302	2	Slovenija	2	zasebno	2,92
<i>Alnus glutinosa</i> Gaertn.	3,0190	2	Slovenija	2	zasebno	30,98
<i>Alnus glutinosa</i> Gaertn.	3,0191	2	Slovenija	2	zasebno	30,26
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0009	3	Slovenija	5	zasebno	1T
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0015	3	Slovenija	5	zasebno	1T

Stanje in usmeritve GSO v območju:

Največ GSO imamo izločenih za hraste (dob (8) ter graden (2)) na skupni površini 240,12 ha. Stanje GSO je dobro, saj trenutno v celoti zagotavljajo potrebe po semenu. Izzivi pri gospodarjenju:

- Prilagoditev ukrepov nege v sestojih hrasta glede na semensko leto, in prilagoditev načina vzgoje sadik preko več let;
- Podpiranje naravne obnove, uvesti bodisi uporabo fitofarmacevtskih sredstev za zatiranje hrastove pepelovke na hrastovih mladica, kjer le ta preprečuje naravno obnovo hrasta, ali naravno pridobljenih biocidnih sredstev, ali prilagoditi gostoto in zastornost naravnega mladja ali sadik hrasta;
- Nabiranje semena izjemoma tudi ob delnih obrodih v kombinaciji z mešanjem partij znotraj istega provenienčnega območja;
- Zaradi velikega povpraševanja po sadikah doba, smiselno razmišljati (v ugodnem času) o novih GSO, ob izpade obstoječih pa le te nadomestiti čim prej.

V evidenci so tudi GSO jesena (3) v katerih se semena od leta 2010 zaradi bolezni (jesenov ožig) več ne nabira. Zaradi glive *Hymenoscyphus fraxineus* je v zadnjih desetih letih v GGO, delež jesena močno padel. Za ohranitev jesena bodo potrebni sledeči ukrepi:

- Pušcanje in pospeševanje osebkov velikega in ostrolistnega jesena, ki izkazujejo znake odpornosti na glivo *Hymenoscyphus fraxineus* (*Chalara fraxinea*), povzročiteljico jesenovega ožiga;

- Izdelava registra odpornih plus dreves. Popisovanje in spremljanje odpornejših osebkov (plus dreves) v okviru programa varstva gozdov;
- Uskladiti komunikacijo z lastniki gozdov zaradi podpore uporabi sadilnega materiala jesenov, kljub možnostim velikega izpada pred optimalno zrelostjo dreves za posek.

GSO manjšinskih drevesnih vrst:

Spremembe podnebno pogojenih rastiščnih dejavnikov in spreminjajoče se potrebe družbe zahtevajo širši pogled in nove poti v gospodarjenju z gozdovi. Podnebne spremembe v povezavi z neustreznimi gozdnogospodarskimi rešitvami so pripeljale do sprememb drevesne sestave gozdov in zmanjšanja tako vrstne kot genetske pestrosti. Manjšinske vrste (GSO v OEMS) kot so divja češnja (2 + 7 plus dreves), gorski javor (1), lipa (1) ter vrste iz rodov: *Alnus* (2 + semenska plantaža), *Populus* (1), *Salix* (3), in *Larix* (1) ter *Pinus* (2) lahko pripomorejo pri doseganju teh spreminjajočih se ciljev. V širokem naboru manjšinskih vrst se skrivajo rešitve za drevesno sestavo gozdov v prihodnosti.

5.3.6 Gozdarsko svetovanje, razvoj podeželja, raba lesa in gozdno lesne verige

Ohranitev in razvoj podeželja, v katerem gozd ne predstavlja pomembne gospodarske vloge, je odvisna predvsem od kmetijstva, lokalnega turizma in splošno ugodne gospodarske situacije v regiji. Gozdarstvo in gozdovi lahko to sliko le delno izboljšajo.

Odločilno vlogo pri aktivnem gospodarjenju z gozdom bodo imeli večji aktivni lastniki in razpoložljivost izvajalcev del v gozdovih. Povečevanje gozdne posesti in obstoj pooblaščenih izvajalcev pa je odvisno od osebnega nagnjenja posameznikov, donosnosti gospodarjenja z gozdom, razpoložljivosti nepovratnih sredstev države in občine za izboljšanje opremljenosti za delo v gozdu in omejevanja/vzpodbujanja gospodarjenja s strani lokalne skupnosti.

Gozdarsko svetovanje v zvezi z gospodarjenjem z gozdom in varnim ter učinkovitim delom v gozdu mora intenzivneje naslavljal skupino aktivnih lastnikov gozdov, ki imajo nekoliko večjo posest (> 3 ha), ostale lastnike pa predvsem opozarjati, da tudi gozd zahteva aktivno prisotnost lastnika ali od njega izbranega pooblaščenega izvajalca gozdarskih del, ali pa je morda čas, da dobi gozd novega boljšega skrbnika.

Tradicionalna raba lesa za energetske namene, s finančnim vzpodbujanjem vgradnje toplotnih črpalk, počasi upada. Potrebno težko delo, nevarnosti za zdravje in majhna donosnost sečnje in spravila lesa nakazujejo trend še slabše oskrbe trga z lesom. Trg lesa tudi ne priznava visokih stroškov transporta in manipulacije z lesom na skladiščih, zato se prodaja ne vrši več v manjših količinah nekaj m³ raznovrstnega lesa ampak v transportnih kompozicijah gozdarskih priklopnikov ali vlačilcev (20-30 m³) istovrstnega lesa (enakih ali podobnih sortimentov ene drevesne vrste). Mahni lastniki takšne količine težko zagotavljajo, zato se pojavljajo težave s prodajo. Manjše količine lesa zahtevajo zbiranje lesa, dodatno manipulacijo na skladiščih, posledično pa še nižje odkupne cene, manjši donos za lastnike in zato še manjši interes za delo v svojem povprečno majhnem gozdu. Rešitev je v lokalni rabi in predelavi lesa, proizvodnji in zbiranju posebnih drevesnih vrst in visoko vrednih sortimentih za licitacije, ter v že prej omenjenem povečevanju gozdne posesti. Pomembno vlogo aktivnega trga lesa v regiji bodo še naprej imeli večji lokalni člani gozdno-lesne verige (Murales, LGZ Apače, večji žagarski obrati) ter povečane kapacitete rabe lesa za energijo (TETOL LJ, Merkscha CE, bližnje toplotne na Štajerskem in Gradiščanskem v A). Vpliv gozdarske službe na vse navedeno je zanemarljiv.

Upošteva se tudi priporočilo 17 iz Okoljskega poročila na strani 182 glede spodbujanja sodelovanja z lesarstvom in lesarsko industrijo [42].

5.3.7 Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave

Povzete so splošne in podrobnejše usmeritve ter omejitve iz Naravovarstvenih smernic ZRSVN, ki so pomembne z vidika gospodarjenja z gozdom in na katere z načrtom lahko vplivamo. Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov je prikazan v Prilogi 13.8.[22]

SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter, da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču.
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje.
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.
- na oblikovani naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere za rastline, ki so bistveni sestavni del naravne vrednote, da se ne zmanjša njihova vitalnost ter da se bistveno ne spremenijo oblikovne lastnosti naravne vrednote, pri čemer se na območjih vrtno arhitekturne dediščine posegi in dejavnosti izvajajo v skladu s predpisi s področja varstva kulturne dediščine.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja,
- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke, ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali,
- naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

SPLOŠNE USMERITVE ZA VARSTVO NARAVNIH VREDNOT GLEDE NA ZVRSTI
(iz naravovarstvenih smernic za pripravo območnih gozdnogospodarskih načrtov)

Botanične naravne vrednote

- Na botaničnih naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Zoološke naravne vrednote:

- Na zooloških naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se prilagodi živalskim ciklom tako, da poseganje ne sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja

Ekosistemske naravne vrednote

- Na ekosistemskih naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote (ekosistema) in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se prilagodi tako, da poseganje ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.
- Ohranja se območja, kjer se ne gospodari z gozdom.

Drevesne naravne vrednote

- Drevesnim naravnim vrednotam se z gozdnogojitvenimi ukrepi (sproščanje krošnje, odstranjevanje konkurentov) omogoča uspešno rast v sestoji.
- Pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti se naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območju rastišča naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Po odmrtnosti naj se drevesa v gozdu prepušča naravnemu razkroju.

Hidrološke naravne vrednote

- V obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.
- Čas izvajanja posegov v obrežnem pasu se prilagodi živalskim ciklom tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti ter vzrejanja mladičev.
- V obrežnem pasu se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Geološke naravne vrednote

- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki bistveno ne vpliva na lastnosti naravne vrednote ter njeno vidno podobo.

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki bistveno ne vpliva na lastnosti naravne vrednote ter njeno vidno podobo.
- Spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja.
- Gradnja gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik, kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ni dopustna.

Podzemeljske geomorfološke

- Ekoloških razmer se v okolici jam in brezen ne spreminja, ohranja se zastrtost nad jamskimi vhodi.
- Gospodarjenje naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.
- V neposredni okolici jam in brezen se ohranja gozdne površine, krčenje gozda se ne izvaja.
- Novih gozdnih prometnic se na območju jam in brezen ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.

Oblikovane naravne vrednote

- Na območju oblikovanih naravnih vrednot se lahko izvajajo le posegi, s katerimi se izboljša vitalnost drevja ter odstranjuje nevarnosti (odstranjevanje suhih vej).
- Odmrla, poškodovana in slabo vitalna drevesa naj se nadomesti z novimi drevesi enake vrste.
- Drevoredov naj se ne prekinja, krči ter drugače zmanjšuje njihove površine.

Usmeritve za zavarovana območja narave

- Na območju strogih naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
- Na območju naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Izjemoma so dovoljena dela in ukrepi, ki povečujejo in izboljšujejo lastnosti narave, zaradi katere je bil naravni rezervat določen in so v skladu s cilji zavarovanja. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.
- Pri gospodarjenju z gozdovi na naravnih spomenikih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v

sprejetih aktih o zavarovanju. Na območju naravnih spomenikov je prepovedan vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil lastnosti, zaradi katerih je bil del narave določen za naravni spomenik - gradnje gozdnih prometnic, gospodarjenje z gozdovi in krčitve gozdov so izjemoma dovoljene le, v kolikor to ni prepovedano in je v skladu s cilji zavarovanja. Na najpomembnejših območjih je določena 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.

- Pri umeščanju novih gozdnih prometnic se na širših zavarovanih območjih obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih ogozdnih skladbmočij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.«
- »Pri posegih v prostor na širših zavarovanih območjih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.

5.3.8 Varstvo kulturne dediščine

Povzete so Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje območnih gozdogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, ki smo jih prejeli od Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru [23]:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni;

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno;

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo

pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst;

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine;
- postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča;

izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS);
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami;
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin;

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline;

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

Območje stavbne dediščine, varuje se:

- gabariti, gradivo, oblikovanost;
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah);
- celovitost dediščine v prostoru;

Območje naselbinske dediščine, varuje se:

- morfološka zasnova naselja;
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti);
- varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove;
- odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);

Območje kulturne krajine; območje zgodovinske krajine, varuje se:

- krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine);
- značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa);
- odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
- preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi;

Območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:

- zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze);
- grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief);
- rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin;
- vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote;

Območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami;

Območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave;
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja;
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico;

Posegi v kulturno dediščino

ZVKD-1 predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1);
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitev arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1);

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS. Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti

Gospodarjenje z gozdom naj zagotavlja ohranitev ali vzpostavitev naravne oz. naravi podobne sestave gozdnih življenjskih združb in krepitev vsestranske odpornosti gozdov. Potrebno je pospeševati oz. vzpostavljati biotsko raznovrstnost z vzpostavljanjem naravne drevesne sestave, vzpostavljanjem uravnoveženega razmerja razvojnih faz ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov.

Seznam enot kulturne dediščine je v Prilogi 13.15

5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti

SPLOŠNE VARSTVENE USMERITEV

V vseh gozdovih se pospešuje oziroma vzpostavlja biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre ekosistemske zgradbe gozdov. Vse dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru se morajo izvajati na način, da se zagotavljajo ustrezni pogoji za ohranitev čim večje pestrosti habitatov in ustrezni življenjski pogoji za razvoj rastlinskih in živalskih vrst, zlasti redkih in ogroženih. Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki si se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora, upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju. Podrobnejše varstvene usmeritve za varovanje vrst izven varovanih območij varstva narave so navedene v Prilogah.

Krajinski vidik

- Ohranja in vzdržuje se razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov, z ohranjanjem in vzdrževanjem gozdnih robov, gozdnih jas in košenic, vodnih in drugih mokrotnih ekosistemov v gozdu in gozdnem prostoru (mlak, luž, kaluž, izvirov, studencev), grmišč in drugih negozdnih ekosistemov (melišč, skalovij ipd.) v gozdu in gozdnem prostoru.
- Ohranja se gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko pestrost, ki členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji. Ohranja se gozdno vegetacijo in gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih ter posamezna drevesa, skupine gozdnega drevja, gozdne otoke in omejke v kmetijski in urbani krajini.
- Naravnemu razvoju se prepusti dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst, oziroma se v njih ustrezno prilagojeno gospodari. Ohranja in oblikuje se biokoridorje.
- Skrbi se za neokrnjen, razgiban gozdni rob, s stopničasto strukturo in pestro zgradbo drevesnih in grmovnih vrst.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb;
 - pospešuje se razvoj čim večje genetske pestrosti tako med vrstami kot tudi znotraj posameznih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst, še posebej redkih, zaščitениh in ogroženih;
 - ohranja in pospešuje se redke (minoritetne) drevesne in grmovne vrste ter vse plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Ohranjanja se grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira naravnega pomlajevanja in razvoja gozdnega mladja.
- V gospodarskih gozdovih se vzpostavi in ohranja zadostni delež sestojev z odraslim drevjem (npr. najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeljaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji)).
- Zagotavlja se zadostne količine odmrle biomase, s čim večjo vrstno in debelinsko pestrostjo. Zagotovi se čim bolj enakomerno prostorsko razporeditev odmrle biomase in zadosten delež odmrle mase tudi v najdebelejših debelinskih razredih.
- Drevesa z dupli in poldupli, votla, odmrta in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik ter varietet, se načrtno pušča v gozdu in ohranja kot habitatno drevje.
- V sestojih se izbira posamezna drevesa ali majhne skupine drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob.

Pomlajevanje in obnova

- Zagotavljati naravno obnovo gozdov
 - v sestojih, v katerih je naravna obnova otežena, mladje pa slabih zasnov, neustrezne vrstne sestave in genetske pestrosti, je mogoča tudi obnova s sadnjo rastiščem primernih drevesnih vrst in ustreznih provenienc.
- Ob studencih, izvirih, kalužah in podzemnih jamah se vzpostavi in ohranja naravna vegetacija s tesnejšim sklepom, ob pomladitvah pa se z daljšimi pomladitvenimi obdobji zagotavlja stalno zastrtost tal teh objektov in njihove bližnje okolice.

Sečnja, spravilo in gozdna tehnika

- Posegi, dejavnosti ter druga ravnanja v gozdu in gozdnem prostoru se izvajajo v času in na način, ki najmanj ogroža gozdne ekosisteme. Prilagaja se zahtevam živalskih in rastlinskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih vrst.
 - Z namenom varovanja prostoživečih živali in zagotavljanja potreb le teh po miru se lahko na gozdnih cestah ali njihovih odsekih, ki potekajo preko oziroma v ožjem območju gnezdišč, zimovališč, ipd., zlasti v primerih povečanega obsega rabe le teh s strani obiskovalcev in drugih uporabnikov gozda, določi poseben režim prometa oziroma uporabe posamezne gozdne ceste z opozorilnimi tablam, znaki oziroma na drugačen ustrezen način.
- Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.
- Zbiranje in vlačenje gozdnih lesnih sortimentov ter gradnja gozdnih prometnic se ne izvaja preko rastišč redkih in ogroženih rastlinskih vrst in preko pomembnejših habitatov živalskih vrst (kaluž, brlogov itd.).

Druge usmeritve

Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje (npr. črna štoklja, velika uharica).

GOZDOVI V OBMOČJIH NATURA 2000 IN EKOLOŠKO POMEMBNIH OBMOČJIH

Splošne varstvene usmeritve, ki veljajo za vsa območja Natura 2000 znotraj GGO

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst in gozdnih habitatnih tipov, ki jih je potrebno pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati – Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGO Murska sobota 2021 – 2030.

Na Natura območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotских in biotских sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja,
- pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov. V ekocelicah je dovoljeno odstanjevanje invazivnih tujerodnih vrst.

Na predelih, kjer se pojavljajo tujerodne vrste (np. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst).

Upošteva se tudi priporočilo 6, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila na strani 182 glede protokola za sanacijo posledic ujm v predelih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstva narave.

Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000 [22]

Konkretne usmeritve in ukrepi z upravljavskimi conami so navedene v Programu upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015–2020 [28] (v nadaljevanju PUN), in sicer v prilogi 13.13 »Cilji in ukrepi«, oziroma so lahko dodatno določene v naravovarstvenih smernicah, kjer se določijo konkretne varstvene usmeritve za doseganje podrobnejših varstvenih ciljev oziroma izvajanje podrobnih varstvenih ukrepov (PUN, poglavje 3). Konkretne varstvene usmeritve po upravljavskih conah se v skladu z veljavnim PUN smiselno vključijo v pripravo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot.

Sklep vlade št. 00719-6/205/13 z dne 09. 04. 2015 nalaga ministrstvu in drugim državnim organom ter izvajalcem javnih pooblastil, ki so v PUN določeni kot izvajalci ukrepov, da do izteka programskega obdobja te ukrepe tudi izvedejo. S sklepom vlade št. 35600-5/2020/4 z dne 7.1.2021 je vlada podaljšala uporabo podrobnih varstvenih ciljev in ukrepov za njihovo doseganje iz PUN, do sprejetja novega programa upravljanja v letu 2022.

- Nadaljuje naj se z izvajanjem trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom.
- Ohranja naj se površina gozdov in preprečuje zaraščanje negozdnih površin z vzdrževanjem gozdnih jas in robov travišč/pasišč.
- Dolgoročno naj se zagotavlja mreža ekocelic, konkretno pa naj se opredelijo z GGN GGE in gozdnogojitvenimi načrti.
- Ohranja naj se območja, kjer se ne gospodari z gozdom.
- Ohranja naj se čimbolj strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije.
- Ohranja naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradbe gozdov. Ohrani naj se vsaj 30 % delež razvojnih faz starejšega debeljaka in pomlajenca.
- Ohranja naj se vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Ohranjajo naj se stoječa odmirajoča drevesa, starejša manjvredna drevesa in drevesa z dupli – habitatno drevje.
- Ob strugah potokov naj se pri sečnji drevja pušča manjvredna in odmirajoča stoječa drevesa.

- Zagotavljajo se mehki in široki prehodi (1-2 drevesni višini) med gozdnimi in negozdnimi površinami s pestro grmovno in drevesno sestavo.
- Ohranja naj se povezave (gozdni otoki, skupine odraslega drevja, mejice) med posameznimi gozdnimi kompleksi v kulturni krajini.
- Obnova gozda naj poteka z drevesnimi vrstami značilnimi za varovani habitatni tip oziroma habitat varovanih vrst.
- Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.
- Izvaja naj se skupinsko postopno gospodarjenje s pomlajevanjem v manjših pomladitvenih jedrih.
- Zagotavlja naj se čim bolj naravno drevesno sestavo ter omogoča naravno pomlajevanje.
- Pospešuje naj se minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Ohranja naj se pestra struktura razvojnih faz z bogatim grmovnim in zeliščnim slojem, pospešuje naj se plodonosne grmovne in drevesne vrste.
- Varujejo, vzdržujejo in vzpostavljajo naj se nahajališča, zatočišča ter strukture živalskih in rastlinskih vrst (mokrišča, travišča, barja, izviri, jame, brezna, kali, brlogi, gnezda, ...).
- Rekreatijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven najboljčutljivejših območij ohranjanja narave (mirne cone, rastišča divjega petelina, gnezdišča zavarovanih vrst, zimovališča).
- Preko nahajališč, zatočišč ter drugih posebnih habitatov naj se ne trasira gozdnih prometnic, na obstoječih gozdnih prometnicah na teh območjih naj se omeji dostop splošni uporabi (vzpostavitev zapornic, režim vožnje samo za gospodarjenje z gozdovi,...).
- Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin.
- Zagotovi naj se naravno usklajena gostota parkljaste divjadi, ki omogoča naravno pomlajevanje drevesnih vrst značilnih za varovani habitatni tip oziroma habitat varovanih vrst.
- Povečati površine negospodarjenih gozdov v varovanih območjih s prednostnim usmerjanjem v upravljaljske cone.
- Ekocelice naj se prioriteto oblikuje znotraj upravljaljskih con za vrste, vezane na negospodarjene gozdove, v območjih že do sedaj negospodarjenih gozdov oziroma gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja v zadnjih 20 letih in v varstvenem pasu gozdnih rezervatov; ključen pogoj je primernost habitatov, pri čemer se zgledujemo po primerih dobrih praks in izdelanih priročnikih (Support, Life Kočevsko).
- Delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera naj se zagotavlja na predpisani vrednosti znotraj UC (50 %), podan v Prilogi 13.12 [22].
- Ohranjati površine gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera, ki so hkrati del UC.
- Dolgoročno naj se poveča delež površin varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del upravljaljskih con (vrst ptic z večjimi zahtevami glede sestojev z drevjem nad 30 cm prsnega premera: belohrbti detel, črna štoklja, divji petelin itd.), na 10%.
- Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.
- Proizvodne dobe v posameznih UC prilagajati glede na naravovarstvene smernice ob upoštevanju strateških usmeritev glede ohranjanja površine varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja in zagotavljanja ustreznega razmerje razvojnih faz in zgradbe gozda.
- Pri obnovi gozdnih sestojev v posameznih UC upoštevati usmeritve za velikost pomladitvenih jeder, podane v naravovarstvenih smernicah oziroma v PUN za posamezne upravljaljske cone oziroma vrste; v kompleksnem območju Mura omejiti velikost pomladitvenih jeder na max. 2 ha v gozdnem habitatnem tipu GHT 91F0 - hrastovo-jesenovo-brestovi logi znotraj UC za srednjega detla.
- Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.

Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatni tipov je v Prilogi 13.11[22], konkretne varstvene usmeritve iz naravovarstvenih smernic po upravljavskih conah so prikazane v Prilogi 13.12. [22].

Splošne varstvene usmeritve, ki veljajo na vseh ekološko pomembnih območjih (EPO)

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Seznam EPO, ki se nahajajo v GGO, je naveden v Prilogah, poglavje 13.10[22].

5.3.10 Varovalni in zaščitni gozdovi

V varovalnih gozdovih, razglašeni z Uredbo [40], je pri gospodarjenju potrebno upoštevati z Uredbo [40] predpisan režim gospodarjenja. V nadaljevanju so navedene splošne usmeritve za ukrepanje v varovalnih gozdovih, gozdovih s poudarjeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitne funkcije, podrobne usmeritve pa bodo podane v gozdnogospodarskih načrtih GGE.

- pravočasna obnova oziroma posek prestarega drevja;
- malo površinsko izvajanje sečenj;
- sanacija poškodovanih tal zaradi preprečevanja erozije;
- pravočasna izvedba vseh gozdno gojitvenih del, ki zagotavljajo ohranitev in stabilizacijo varovalne vloge gozda in
- raba biološko razgradljivih olj pri delu s stroji in napravami;
- dolgoročno naj se poveča delež površin varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del upravljavskih con (vrst ptic z večjimi zahtevami glede sestojev z drevjem nad 30 cm prsnega premera: belohrbti detel, črna škorklja, divji petelin itd.), na 10%.

Gozdnogojitveni ukrepi

- Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev;
- Ukrepanje naj bo primerno rastišču in dinamiki sestojev, prostorsko usmerjeno in naj se izvaja takrat, ko je tveganje za naravne nesreče (poplave, plazovi) in ogrožanje ljudi najmanjše;
- Pri vseh ukrepih v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo ter v varovalnih gozdovih je pomembna kvaliteta opravljenih del;
- Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolj zagotavljajo uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda;
- Skupine pionirskih vrst drevja in grmovja puščamo v gozdu;
- Predvsem v goščah, letvenjaki, in drogovnjaki poskrbeti za pravočasno izvedbo nujnih gozdnogojitvenih del;
- Nega naj bo usmerjena v predele, kjer je ukrepanje potrebno zaradi varovalne ali zaščitne funkcije gozda, v predele z dobro sestojno zasnovo in ustrezno dostopnostjo oziroma v območja, kjer je poleg varovalne ali zaščitne funkcije poudarjena lesnoproizvodna funkcija;
- V drogovnjaki se izvajajo redna zmerna redčenja za trajno ohranjanje varovalne in zaščitne funkcije gozda;
- uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa;
- urediti razmerje gozd-divjad z ukrepi na populacijah divjadi;
- prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic terenskim razmeram;

- gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino;
- uporabljati rastišču primerno pravilno sredstvo, po sečnji in spravi lesa je potrebno sečišče in vlake urediti v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravi in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 55/1994, št. 95/2004, 110/2008).

USMERITVE, KI IZHAJAJO IZ ZAKONA O VODAH, IN USMERITVAH DRSV

Poplavna območja

- Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom ZV-1 prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda;
- Načrtovani posegi morajo biti usklajeni z omejitvami iz 86. členom ZV-1 ter pogoji in omejitvami iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08). Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti;

Erozijska območja

Na erozijskem območju je v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odvzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa (spravilo lesa po tleh);

Plazljiva območja

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano: zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi na območjih zemeljskih plazov

- skrbeti za primerno strukturo sestojev z zagotavljanjem globoke prekoreninjenosti tal, kar dolgoročno najbolj učinkovito dosežemo z oblikovanjem manjših sestojev različnih starosti ter visoko pokrovnostjo tal (večjepovršinske sečnje in krčitve gozdov za kmetijske namene niso

zaželeni). Oblikovane vrzeli naj bodo čim manjše, vendar dovolj velike, da je omogočeno pomlajevanje, ki je osnova za takšno gospodarjenje. Temeljiti na naravni obnovi.

- temeljiti na zastornem in skupinsko postopnem gospodarjenju, ko s postopno odstranitvijo drevja nad pomlajeno površino dosežemo povečanje minimalne moči pobočja in skrajšamo najbolj občutljivo obdobje, v določenih primerih pa je ustrezno tudi panjevsko gospodarjenje (Rice, 1977);
- za ohranjanje stabilnosti tal moramo ustrezno načrtovati sistem gozdnih cest; gradnjo gozdnih cest je treba usmeriti v stabilnejše predele.

Na območjih kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti ukrepe in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.

Za izboljšanje usmerjanja gospodarjenja na ogroženih območjih po zakonu o vodah je potrebno izboljšati podlage, kot določa Priporočilo 6 na strani 181 Okoljskega poročila [42].

POSEBNOSTI, VEZANE NA ZAŠČITNO FUNKCIJO

- skrbeti za stalno prisotnost mehansko stabilnega gozda nad elementi ogroženosti, ki zmanjšuje tveganje pred različnimi naravnimi nevarnostmi (padajoče kamenje in skale, snežni plazovi, zemeljski plazovi...). Ukrepa se malopovršinsko, da se ohranja stalna zastrtost tal z vegetacijo;
- ker pri ukrepanju poleg sestoja ščitimo še nižje ležeče elemente ogroženosti (ljudi, objekte in infrastrukturo), se v teh predelih prednostno ukrepa za zagotavljanje zaščite ljudi;
- načrtovana gozdnogojitvena dela naj bodo manj intenzivna in naj se izvajajo pod strogimi varstvenimi ukrepi (opozorilne table, zapora cest, ipd.);
- Običajno so najbolj primerni mozaična zgradba gozda, strukturirani sestoji s široko porazdelitvijo debeline drevja in mozaikom različnih razvojnih faz. V gozdu naj se ohranja znaten delež pionirskih listavcev in neguje polnilni sloj. Na območju nad ogroženimi objekti so zaželeni čim bolj gosti sestoji;
- ohranja se vse gozdne otoke, omejke, posamezna drevesa in skupine dreves izven gozda, ki predstavljajo tudi zaščito pred vetrom;
- po opravljeni sečnji in spravilu je potrebno vzpostaviti gozdni red in sanirati vse nastale poškodbe na gozdnih prometnicah in urediti njihovo odvodnjavanje;
- na erodibilnih strmih pobočjih se izogniti vsakršnim posegom, ki povečujejo nevarnost površinske in globinske erozije (npr. gradnje infrastrukture in drugih objektov). Gozdnih vlak in cest naj se na strmih in erodibilnih tleh ne gradi. Pri gradnji vlak je potrebna previdnost in zmernost, tudi na manj strmih predelih nad naselji in objekti;
- čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojen infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.

DRUGE USMERITVE

Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.

Na nižji ravni upoštevati tudi priporočilo 11 iz Okoljskega poročila na strani 181 glede ohranjanja biotske raznovrstnosti v varovalnih gozdovih.

5.3.11 Upravljanje z vodami

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji, moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1) [38] in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN [25], ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV).

Splošne usmeritve:

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom ZV-1 tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Vodna in priobalna zemljišča so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1, meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1:

- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
- gradnjo objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- gradnjo objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;
- zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih;
- gradnjo objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode);
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 ali drugih zakonih;
- gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 84. člena ZV-1, da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Izjeme, ki jih določa 37. člena ZV-1 in so pomembne z vidika gospodarjenja z gozdovi so:

- ukrepi, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
- gradnja objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- gradnja objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;

- gradnja objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode);
- ukrepi, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- gradnja objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 ali drugih zakonih;
- gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Na vodovarstvenih območjih (skladno s 74. členom ZV-1 jih določi vlada), določenih z namenom zavarovanja vodnega telesa, je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena oz. 60. člena ZV-1).

Usmeritev za gospodarijenje z gozdovi

- zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije na vodozbirnih območjih;
- vzpostaviti ali ohraniti pas obvodne vegetacije (drevja in grmičevja), ki lahko omili ali prepreči vnos pesticidov in drugih onesnaževal v vodotok. Širina pasu naj znaša 15 m - 30 m, odvisno od nagiba brežin, velikosti vodnega telesa in prisotnosti rib v vodotoku;
- pas obvodne vegetacije naj bo širši ob vodotokih v strmejših legah in pri drevesnih vrstah, ki so nagnjene k vetrolomu;
- zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz na ravni vodozbirnega območja
- v primeru nastanka velikih ogolelih površin zaradi ujm v vodozbirnih območjih zagotoviti čim hitrejšo poraščenost z gozdnim drevjem (obnova s sadnjo);
- preprečiti onesnaženje vodnih virov, upoštevati omejitve pri sečnji in spravi za preprečevanje onesnaženja;
- vodne vire ter ostale večje objekte, povezane z vodami, je potrebno vrisati v gojitvene načrte;
- vodne vire ter bližnjo okolico je treba občasno očistiti in urediti dostope, kjer je to smiselno;
- stalno sodelovanje z DRSV in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča ter vodovarstvena območja).

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- pospeševati rastišču primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje hidrološke funkcije;
- vzdrževati zgradbo gozdov, ki ugodno vpliva na odtok vode;
- na brežinah vodotokov je potrebno težiti k čim večjemu deležu odraslega drevja;
- po možnosti se ohranja stara drevesa, povečuje se delež starejših razvojnih faz.

Sečnja in sanacije

- prilagoditi časovno izvedbo sečnje, izdelave in spravila;
- prilagoditi gospodarijenje v okolici, izvirov in studencev;
- takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti
- hidrološke funkcije.

Gradnja prometnic in tehnični objekti

- usmeritve, ki jih je potrebno upoštevati za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi (Usmeritve DRSV, februar 2020);

Usmeritve za ogrožena območja po zakonu o vodah (plazljiva, plazovita, erozijska in poplavna) so navedena v poglavju 5.3.10.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi so navedene v poglavju 5.3.4.

5.3.12 Gozdni rezervati in raziskovalni objekti

Ključni namen razglasitve gozdnih rezervatov je spremljanje in raziskovanje gozdov v rezervatih brez vplivov gospodarjenja, torej ob prepuščanju gozda naravnemu razvoju, zato gospodarjenje v gozdnih rezervatih ni dovoljeno. Vsi ukrepi so omejeni le na spremljanje razvoja gozdnega ekosistema in raziskave, ki prispevajo k boljšemu razumevanju funkcioniranja naravnih gozdov. V gozdnih rezervatih veljajo splošne usmeritve za razglašene gozdne rezervate, ki jih določa Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom [40] ločeno na režim, ki je lahko strožji ali blažji. Gozdni rezervat Babji ložič je določen z blažim varstvenim režimom, preostali s strožjim varstvenim režimom. V Babjem ložiču se tako dovoljuje sprehod po rezervatu po obstoječi poti. V tem rezervatu so bile opravljeni že tri polne premerbe s popisom stoječe in mrtve lesne mase. Tudi v rezervatu Murska šuma je izveden enak popis, vendar brez ponovitev.

Splošne usmeritve

- povečati obseg raziskovalnih dejavnosti v rezervatih ali nadaljevati z začetimi raziskavami;
- načrtno spremljati stanje razvoja sestojev v gozdnih rezervatih
- spremljati stanje razvoja sestojev v gozdnih rezervatih in opažanja zapisovati v posebno knjigo, voditi kroniko;
- nadaljevati z raziskovalnim delom na raziskovalnih ploskvah oziroma spremljati potek in rezultate raziskav, ki jih v gozdnih rezervatih izvajajo druge institucije ter nova spoznanja upoštevati pri gospodarjenju z gozdovi;
- za okrepitev raziskovalne funkcije gozdov izdelati nabor vsebin, ki bi lahko bile predmet strokovnih, diplomskih in drugih raziskovalnih del;
- dostopne poti do rezervatov je potrebno načrtovati tako, da je vpliv na razvojne procese kar najmanjši;
- zagotoviti označitev in vzdrževanje označb mej rezervatov, morebitnih učnih poti in informacijske infrastrukture;
- spremljati obisk gozdnih rezervatov, obisk javnosti naj bo čim bolj nadzorovan, z raznimi ukrepi in aktivnostmi (z zaščito, preusmeritvijo raznih poti in stez ipd.) je potrebno odvrniti večji obisk javnosti;
- ustvariti javno dostopno zbirko in evidenco zunanjih raziskav, ki se izvajajo ali so se izvedle v gozdnih rezervatih;
- proaktiven program sodelovanja z znanstveno-raziskovalnimi institucijami;

Raziskovalne ploskve

- ohranjati in/ali povečati obseg raziskovalnih ploskev in dejavnosti v različnih sestojnih tipih, območjih;
- poiskati primerna območja, za postavitve raziskovalnih ploskev z namenom ugotavljanja učinkov gospodarjenja na razvoj gozdnih sestojev; ugotavljanje vplivov klimatskih sprememb; ugotavljanje učinkovitosti prilagoditvenih ukrepov na podnebne spremembe; ugotavljanje vpliva tujerodnih rastlinskih invazivnih vrst;
- preveriti možnosti za izvajanje raziskovalne dejavnosti z lastniki gozdov (državo, lokalnimi skupnostmi, večjimi zasebnimi lastniki).

Pomembne raziskovalne naloge v prihodnje so:

- snemanje začetnega stanja in snovanje stalnih raziskovalnih ploskev v še ne proučevanih rezervatih;
- v že proučevanih rezervatih po vsaki novi meritvi izvesti analizo trendov, sprememb;
- izdelava primerjalnih študij med gospodarskim gozdom in gozdnim rezervatom;
- spremljanje širjenja tujerodnih invazivnih vrst;
- zaradi podnebnih sprememb proučiti možnost vnosa drugih (klimatsko bolj prilagojenih) drevesnih vrst.

5.3.13 Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge gozda

Gozdove s poudarjeno rekreacijsko in turistično funkcijo, je potrebno vzdrževati v takšnem stanju, da bodo privlačni za obiskovalce. V gozdovih, kjer sta rekreacijska in turistična funkcija poudarjeni na drugi stopnji, je potrebno izvajati enake ukrepe kot na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti, vendar je režim blažji. Tudi na drugi stopnji v gozdu ob poteh in objektih pospešujemo vrstno pestrost in ohranjamo zanimiva in vitalna debela drevesa. Na območjih, kjer je obisk gozdov izrazito povečan in je pomen rekreacijske ali turistične funkcije izjemen, je treba smiselno upoštevati tudi Usmeritve za gospodarjenje z mestnimi in primestnimi gozdovi.

Splošne usmeritve:

- opredeliti območja, primerna z različne oblike turizma in rekreacije;
- pospeševati raznodobno in malopovršinsko zgradbo sestojev ter pestrost drevesnih in grmovnih vrst, ki estetsko obogatijo krajino in ji dajo tipičen pečat;
- oblikovati pester gozd s spreminjajočo se obliko in zgradbo;
- izogibati se velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm;
- pospeševati čim pestrejšo strukturo rastišču primernih drevesnih in grmovnih vrst ter njihovo stabilno zgradbo; na območjih gozdov s posebnim namenom so deloma zaželeni tudi redkejši enomerni gozdovi, ki lahko delujejo kot parki;
- ohranjati zanimiva drevesa (vrste, habitus, izjemna drevesa) in skupine dreves;
- pomlajevati postopno in na majhnih površinah;
- obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma.

Usmeritve za delo sečnjo in spravilo ter gozdno tehniko:

- na točkah s slikovitim razgledom izvajati vedutno sečnjo;
- prilagoditi čas sečnje obisku v gozdu;
- izvajati različne preventivne ukrepe zaradi varnosti obiskovalcev;
- prioriteto izvajati sanitarne sečnje na močno obiskanih območjih;
- v primeru del v gozdu poskrbeti za varnost obiskovalcev, pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce o delih in poti za čas izvajanja del zapreti;
- uporaba prijaznejših tehnologij pri gradnji in spravilu lesa na območjih prve stopnje poudarjenosti, ob gozdnih prometnicah skrbno izvajati gozdni red ter skrbeti za sprotni odvoz lesa ter sanacijo vlak;
- pri načrtovanju gozdnih prometnic upoštevati rekreacijsko in turistično funkcijo; gozdne prometnice v teh območjih se po možnosti načrtuje tako, da lahko služijo tudi rekreaciji;
- pri načrtovanju novih gozdnih prometnic se v največji možni meri upošteva potek planinske poti, ki je razviden iz evidence gospodarske javne infrastrukture
- gozdni red je treba skrbno izvajati na in ob gozdnih prometnicah;
- trase planinskih poti je treba po končanem delu (sečnja, spravilo) sanirati v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov [41];
- v primeru izvajanja del na območju varovalnega pasu planinske poti je potrebno o tem obvestiti skrbnika planinske poti, še zlasti v primeru potrebe po objavi obvestila o nevarnosti na poti ali začasni zapori poti.

Usmeritve, ki se nanašajo na rekreacijsko ter turistično infrastrukturo ter na odnose z javnostmi:

- usmerjanje rekreacijske, turistične in druge rabe gozda na za to primerna območja (na predelih gozdnega prostora, kjer zaradi obremenjenosti z rekreacijo oziroma turizmom prihaja do nesoglasij in konfliktov z drugimi funkcijami gozdov, obiskovalce usmerjati na druga območja oziroma obisk razpršiti, s pomočjo informiranja in izobraževanja ter v skrajnih primerih z urejanjem alternativnih poti ali gradnjo drugih objektov;
- obiskovalce usmerjati na obstoječe poti in jih osveščati o pomenu vzdržne rabe prostora;

- obveščanje javnosti o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju infrastrukture; v primerih, ko gre za večje sanacije po ujmah in drugih posegih, ki bi utegnili zanimati javnost, se na teren za obdobje dela postavi informativne table (vsebina: vzrok posega, postopek, načrtovalec in izvajalec del);
- sodelovanje z zainteresiranimi souporabniki gozdnega prostora in z lokalnimi skupnostmi;
- spodbujanje upravljavcev k spremljanju obiska na močno obiskanih predelih in pridobivanju ocen vpliva na naravo, po potrebi ukrepanje.

Usmeritve, pomembne za ostale socialne funkcije (poučno, estetsko in higiensko zdravstveno):

- pri poučni in socialni funkciji smiselno upoštevati usmeritve za rekreacijsko in turistično funkcijo;
- na območjih s poudarjeno poučno funkcijo vzdrževati učne poti, infrastrukturo (table, klopi) ter okrepiti sodelovanje z lastniki gozdov, SIDG, izobraževalnimi ustanovami ter lokalnimi skupnostmi; zaradi varnosti izvajati reden nadzor in po potrebi izvesti sanitarno sečnjo drevja in vej, ki lahko ogrožajo obiskovalce;
- za krepitev estetske vloge gozda ohranяти zanimivosti v gozdnem prostoru in urejenost gozdov v okolici objektov naravne in kulturne dediščine ter območjih s poučno, rekreativno in turistično funkcijo. Informativne table in druge oznake ter počivališča zasnovati tako, da niso estetsko moteče;
- za higiensko-zdravstveno vlogo v okolici emisijskih virov in naselij ohranяти in oblikovati mehansko stabilne gozdove;
- ohranяти gozdne otoke, omejke, obvodno vegetacijo vzdolž strug vodotokov in posamezno drevje ter skupine drevja in grmičevja v gozdnem prostoru in izven gozda, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine.

5.3.14 Druge usmeritve

Gozdovi mesta Ljutomer

Gozdovi znotraj mesta Ljutomer so bili z občinskim odlokom izločeni kot zeleni pas mesta. Del je tudi v lastništvu občine. Posebnega režima gospodarjenja v teh gozdovih ni bilo. Zaradi varovanja varnosti je potrebno dosledno izvajanje sečnje poškodovanih in suhih dreves ob osnovni šoli in ob poteh. Izvajanje nadstandardnega gozdnega reda in zmanjševanje količine lesa in sečnih ostankov, ki po poseku ostanejo ob poteh. Posebno pozornost nameniti času izvedbe del, ki naj bo v času šolskih počitnic, v suhem vremenu ali ko so tla zamrznjena. Delovišča morajo biti dobro označena, priporoča se tudi objava o izvajanju del v lokalnih medijih.

Kartiranje gozdnih združb

Zaradi vse večjega pomena ekoloških funkcij bo potrebno podrobno kartiranje vseh redkih GHT. Na ohranjenih območjih je smiselno izvajati strožje ukrepe varovanja biotske pestrosti ob doslednem financiranju vseh ukrepov. Lahko se povečajo površine ekocelic, čeprav negospodarjenje lahko privede do negativnih učinkov (razrast ITV, porušena sestojna zgradba). Na manj ohranjenih območjih dajati prednost proizvodnim funkcijam.

Nadzor nad škodljivimi organizmi

Posebni nadzori nad posebej nevarnimi škodljivimi organizmi se izvajajo po programih posebnih nadzorov, ki jih sprejme osrednji odgovorni organ za zdravstveno varstvo rastlin v Republiki Sloveniji (Fitosanitarna uprava RS). V območjih se opredelijo prednostna območja in način izvajanja posebnih nadzorov. Pri opredelitvi teh območij se določijo oziroma upoštevajo mesta verjetnih vnosov škodljivega organizma, biologija škodljivega organizma ter prisotnost gostiteljskih rastlin. V primeru vnosa škodljivega organizma se ukrepa v skladu s predpisi s področja varstva rastlin. Pri izdelavi načrtov ukrepanja v primeru vnosa škodljivega organizma sodeluje tudi javna gozdarska služba. V kolikor obstajajo razlogi in možnosti za izkoreninjenje novo vnesenih škodljivih organizmov, je potrebno hitro in smiselno ukrepanje, prilagojeno biologiji novo vnesenega organizma.

Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi

V prihodnje bo pomemna naloga povečati gospodarjenje v zasebnih gozdovih. Prioriteta bo aktivirati del od 40 % lastnikov, ki v zadnjem desetletju niso sekali. Do teh lastnikov bo potrebno pripeljati osnovne informacije. Potrebne so spremembe pri vrsti poseka (povečati delež obnove in pravočasno zaključiti z obnovo).

Zaradi drobne posesti večina zato k ureditvi meja ne pristopi. Posest se sicer lahko tudi sporazumno dogovori z lastniki sosednjih parcel, se označi in se jo spoštuje. Zaradi vse manjšega interesa za delo bo potrebno spremeniti tradicionalen način sečnje na način, da bo lastnik, še boljše skupina lastnikov našla skupnega izvajalca za delo v gozdu.

ZGS bo moral aktivneje svetovati pri ustreznem vrednotenju vrednejših sortimentov.

Lesna biomasa

Povečana mobilizacija lesne mase ne pomeni negativnih učinkov na blaženje podnebnih sprememb, saj realizacije dovoljenih sečenj še zmeraj pomenijo akumulacije dela prirastka in povečevanje lesnih zalog. Tudi višja poraba lesne biomase za energijsko rabo ne pomeni povečanja emisij toplogrednih plinov, saj se zaradi tega po drugi strani za ogrevanja porabi manj fosilnih goriv in posledično sproži manj izpustov toplogrednih plinov.

Nabiranje drugih gozdnih dobrin

Območje, kjer je povečano nabiralništvo (Križarka) opremiti z informacijskimi tablamami o pravilnem nabiranju in gozdnem bontonu. V času, ko je nabiranje intenzivnejše (jesen) pripraviti kratka sporočila za javnost v lokalnih medijih. Pripraviti brošure na to tematiko in jih razdeliti med šolsko mladino.

Usmeritve (izzivi) pri gospodarjenju s tujerodnimi drevesnimi vrstami:

Obnova gozdov mora temeljiti na domačih drevesnih vrstah. Tam, kjer je neka tujerodna drevesna vrsta že močno uveljavljena in so izkušnje z njo dolgoletne, ki kaže dobro prilagojenost in odpornost, opravlja ekosistemske storitve in ne kaže pomembnih negativnih vplivov na okolje (robinija, črni oreh, rdeči hrast) velja z njo intenzivno gospodariti naprej in jo v lokalnem okviru ohranjati, morda povečati, če uspešno nadomešča katero od domačih vrst, ki pešajo. Za zagotovitev možnosti uporabe črnega oreha v Sloveniji ga je potrebno uvrstiti na listo vrst, za katere velja Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu, in odobriti več GSO. Ker robinijo zaradi invazivne narave ni primerno saditi, odobritev GSO ni potrebna niti zaželjena. Se jo pa gozdnogojitveno obravnava tako kot doslej - se je ne pospešuje, pač pa tolerira do obsega potreb po njenem lesu in čebelji paši.

Sistematično in v večjem obsegu kot do sedaj bo potrebno preizkušati uporabo že sedaj uveljavljenih tujerodnih drevesnih vrst še v drugih okoljih, kjer pričakujemo, da bi v prihodnosti lahko odigrale pomembno vlogo pri morebitnem postopnem nadomeščanju izpadlih domačih vrst, pri čemer gre za postopno preverjanje uspevanja posameznih vrst in nabiranje potrebnih izkušenj pri njihovi gozdnogojitveni obravnavi.

5.4 Ukrepi

5.4.1 Možni posek

Preglednica 62: Možni posek po oblikah lastništva.

	v 1.000 m ³	m ³ na ha, leto	% od LZ	% od P
Državni gozdovi				
Iglavci	102	1,3	21,4	95
Listavci	443	5,5	24,3	83
Skupaj	545	6,8	23,7	85
Zasebni in ostali gozdovi				
Iglavci	440	1,4	20,5	90
Listavci	1.541	4,8	22,6	78
Skupaj	1.981	6,2	21,9	81
Skupaj vsi gozdovi v GGO				
Iglavci	542	1,3	20,2	91
Listavci	1.984	5,0	22,9	80
Skupaj	2.526	6,3	22,3	82

Možni posek predstavlja 82 % prirastka. Pri iglavcih je možni posek višji od prirastka prirastka ker večina GRT v GGO ni primernih za iglavce (smreka v nižinah, nasadi zelenega bora). Možni posek je v primerjavi s prejšnjim desetletjem višji za dobrih 500.000 m³, oziroma 1.000.000 m³ glede na realizirani posek. Možni posek iglavcev je glede na prejšnje obdobje manjši za 10 %. V državnih gozdovih je možni posek višji za 20 %, v zasebnih za 27 %. Na višino možnega poseka listavcev vpliva predvsem neuravnoteženo stanje po razvojnih fazah (predvsem RGR 060) in pojav bolezni gozdnega drevja (obstoječe in nove), ki v GGO ogrožajo zlasti jesene, črno jelšo, hraste, poljski brest (nižinski RGR). Glede vrste sečnje v možnem poseku še vedno prevladujejo redčenja, delež pomladitvenih sečenj je 35 %. Realno pričakujemo, da bo delež sanitarnega poseka še vedno nad 20 % celotnega poseka.

V primeru 100 % realizacije v GGO v desetletju akumuliramo 500.000 m³ lesne mase, predvsem listavcev, kar ugodno vpliva na ponor ogljika. Ekonomski učinek gospodarjenja bo odvisen od kvalitete - sortimentne strukture gozdov. Največji potencial imajo nižinski gozdovi, v prevladujočih bukovih rastiščih je potencial manjši, a vseeno dovolj visok, da je proizvodnja kvalitetne bukovine možna.

Načrtovani najvišji možni posek je določen na podlagi stanja sestojev, postavljenih ciljev gospodarjenja in usmeritev.

5.4.2 Ponori ogljika

V obdobju 2021 - 2030 je glede na določen možni posek ugotovljen stabilen ponor ogljika (slika 10 v poglavju 2.5.), in sicer okvirno v desetletju v višini 1004 Gg CO₂ ali 2,5 tone CO₂ na hektar letno. K ponorom ogljika bo v GGO največ prispevala akumulacija prirastka.

5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela

Preglednica 63: Okvirne potrebe po gojitvenih, varstvenih in ostalih delih po oblikah lastništva

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozdovi		Zasebni in drugi gozdovi		Skupaj	
		minimalno	optimalno	minimalno	optimalno	minimalno	optimalno
Obnova	ha	502	662	418	1.010	920	1.672
Nega	ha	1.783	3.242	1.582	4.771	3.365	8.013
Varstvo	dni	2.573	3.430	2.965	5.390	5.538	8.820
Nega habitatov	dni	50	70	550	770	600	840

Obseg gojitvenih in varstvenih del je določen predvsem na podlagi obstoječih površin mladovja in le v manjši meri glede na pomlajene površine v sestojih v obnovi.

V okviru predvidenih del za obnovo gozdov načrtujemo tudi ukrep obnove s sadnjo sadik gozdnega drevja na skupno 720 ha gozdnih površin. Za to bo potrebno zagotoviti 2.326.000 sadik, od tega 100 % listavcev. Potrebe po obnovi s sadnjo lahko dodatno povečajo morebitne naravne ujme, ki bodo prizadele gozdove v naslednjem desetletju.

V GGO bo prevladovala naravna obnova. Izkoristili bomo semenska leta s polnim obrodом. Umetne obnove se bomo posluževali predvsem tam, kjer je naravna obnova problematična oz. ni mogoča, v gozdovih ob reki Muri, v nižinskih hrastovih gozdovih in kot načrtovan način gospodarjenja v gozdovih črne jelše. Hitra obnova s sadnjo je zelo pomembna tudi po sanitarnih sečnjah, še posebej v območjih, kjer imamo težavo z obnovo zaradi invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.

Obžetev je intenzivneje načrtovana na površinah z bujnim zeliščnim in grmovnim slojem, njen obseg pa zagotavlja rast posajenih sadik. Ukrep nege mladja načrtujemo zlasti v vrstno pestrih mladjih. Nege gošče, kjer odstranjujemo osebke z izrazito negativnimi lastnostmi ter nege letvenjaka in tanjšega drogovnjaka, kjer je pozornost usmerjena na drevesa, ki imajo bistven delež vrednostnega prirastka, tudi ne smemo zanemariti. Če v teh fazah prenehamo z negovalnimi deli, se nosilci izgubijo med ostalimi osebki, zmanjša se zasnova in kvaliteta končnih sestojev.

Vzporedno z obnovo s sadnjo mora vedno potekati tudi zaščita proti divjadi. Načrtovana zaščita: s premazi (hrast), zaščitnimi tulci (plemeniti listavci), večje površine z zaščitnimi ograjami. V največji možni meri se uporabljajo okolju najbolj prijazne metode zaščite. Po opravljeni funkciji zaščite je zaščitne materiale potrebno odstraniti iz gozda, v kolikor niso izdelani iz biorazgradljivega materiala. Pri ukrepih za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali smo pozornost namenili predvsem vzdrževanju grmišč in travinj.

Za izboljšanje realizacije gojitvenih in varstvenih del naj se upošteva tudi priporočili 3 in 15 Okoljskega poročila na strani 180, 181.

Med dela za nego habitatov ni zajet ukrep naravni razvoj biotopov (ekocelice). Obseg izločitve ekocelic se opredeli na podlagi ciljev zapisanih v PUN 2000 in na podlagi usklajevanja naravovarstvenih smernic za GGN GGE.

Konkretna usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih v upravljalških conah, ki so pomembne predvsem zaradi ohranjanja kvalifikacijskih vrst ptic so navedene v Prilogi 13.12. Ciljne vrednosti glede površin negospodarjenih gozdov so navedene v preglednici 64.

Preglednica 64: Dolgoročni varstveni cilji glede povečanja negospodarjenih gozdov

Osrednje cone (iz krovnih vrst ptic)	UC	CILJ	Opomba in usmeritev	Povečanje (ha/opisno)	
				Skupaj gozdni rezervati + ekocelice brez ukrepanja	
Mura osrednja	-	poveča se	Usmerjati v površine varovalnih gozdov z ustreznim habitatom in v preteklosti nizko intenzivno gospodarjene gozdove ter obvodni pas z drevjem nad 30 cm premera.	93	

Konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih na območjih Natura 2000, ki niso zajeta v osrednjih conah in so pomembna predvsem zaradi ohranjanja saprofitskih vrst hroščev so navedene v Prilogi 13.12. Ciljne vrednosti glede odmrle biomase so navedene v preglednici 65.

Preglednica 65: Konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih na območjih Natura 2000, ki niso zajeta v osrednjih conah in so pomembna predvsem zaradi ohranjanja saprofitskih hroščev

Odmrta lesna biomasa								
dolgoročni cilj				stanje				
Osrednje cone (iz UC krovnih vrst ptic)	Ciljna količina v B in C razširjenem debelinskem razredu	Ciljni delež odmrle lesne biomase v LZ in B in C v LZ	Usmeritev	CILJ	Št. B+C (stoječih in ležečih odmrlih)	Delež A+B+C v celotni LZ (%)	Delež B+C v celotni LZ	Število stoječih dreves B in C
					št/ha	%	%	št/ha
Mura osrednja	- Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 5 % 50 % v B in C	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se	2	3,5	1,3	114

Zaradi velikega pomena stabilnosti sestojev naj se upošteva priporočilo 15 Okoljskega poročila na strani 181 [42] in okrepi (so)financiranje ukrepov za prilagajanje gozdov na pričakovane podnebne spremembe.

5.4.4 Vlaganja v gozdno infrastrukturo

Območja, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami, se prikažejo na karti (podatki rastrske analize, korigirani z končno strokovno odločitvijo). Tem območjem se določijo tudi prioritete za odpiranje gozdov v naslednjem ureditvenem obdobju. Poleg podatka v preglednici jih navedemo še posebej v besedilu. Navedemo tudi razloge, zakaj so določeni predeli prioritetni, kar mora biti povezano s prikazom stanja in doseganjem ciljev. V načrtu navedemo, da to o ne pomeni, da ni možno graditi tudi izven teh območij (instrument – elaborat ničelnic).

Določi se tudi območja, ki so nezadostno odprta z gozdnimi vlakami in okvirno oceno dolžin vlak. Generalno se je potrebno odločiti za prednostne predele odpiranja (prestari sestoji potrebni obnove, potencialno ogrožena območja zaradi naravnih nesreč ...). Načrtovano dolžino novogradenj gozdnih vlak v naslednjem desetletju določimo, če druge možnosti ni, na podlagi količine gradenj v zadnjih desetih letih, korigirano v povezavi z načrtovanimi cilji in povečanjem možnega poseka.

Kljub 657 gozdnim cestam s skupno dolžino 649 km (odprtost 16,2 m/ha) in produktivni vlogi JP, LC (skupna odprtost gozdov 60,1 m/ha), je v GGO evidentiranih 28 območij, ki bi jih bilo potrebno odpreti z GC, saj so od produktivnih prometnic oddaljena več kot 300 m in njihova velikost znaša več kot 30 ha. Glede na RK rastišč v teh območjih in glede na usmeritev o potrebni odprtosti gozdov pri določenem RK, je teoretično potrebno zgraditi še 20,3 km GC. Prednost pri gradnji je dana območjem z RK 8 ali več, zato bi bilo potrebno zgraditi 8,8 km GC.

Območja ki bi jih bilo potrebno odpirati z GC pa so ne glede na to lahko tudi ostala območja, kjer je pravilna razdalja večja od 300 m oz. tam, kjer se z elaboratom ničelnice ugotovi, da je gradnja smiselna in dopustna.

Območje Goriškega in Slovenskih goric zaradi drobne posesti ni optimalno odprto z vlakami in pravilnimi potmi. Večja in drugačna pravilna sredstva zahtevajo širše vlake, z manjšimi prečnimi in vzdolžnimi nakloni. Glede na nepopolno EVG ocenjujemo, da je priprava, gradnja ali rekonstrukcija vlak potrebna v približno 1/10 vseh gozdov. Pri odprtosti 15 m/ha to znaša 60 km pretežno pripravljenih, v manjšem deležu grajenih vlak. Prednost odpiranja imajo starejši in produktivnejši sestoji, vendar bomo zadovoljni z vsako iniciativo, ki bo presojena z elaboratom vlak in ustreznimi soglasji.

Za normalno vzdrževanje GC je potrebno v GGO 598 EUR/km/leto.

Zaradi dobre prepredenosti območja z LC, JP, GC in poljskimi potmi, gradnja protipožarnih presek ni potrebna.

Preglednica 66: Gradnja gozdnih cest in protipožarnih presek

Vrsta del	Potrebno za optimalno odprtost v km	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju v km
Gradnja gozdnih cest	20	11
Gradnja gozdnih vlak	60	20
Gradnja protipožarni presek	0	0

6 OKVIRNO EKONOMSKO VREDNOTENJE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

Ekonomsko vrednotenje je enostavnejšo za lesnoproizvodnjo funkcijo, težje pa je ovrednotiti ekonomske učinke tistih splošnokoristnih funkcij, ki nudijo predvsem nematerialne užitke in prispevajo k dobremu počutju ali zdravju (npr. estetska funkcija).

Ekonomsko vrednotenje lesnoproizvodne funkcije smo izvedli na podlagi razlike med pričakovanimi prihodki in stroški gozdne proizvodnje. V presoji nismo upoštevali subvencij, davčnih obveznosti in povračil, stroškov poslovanja gozdnega obrata ali zborničnih članarin ipd.

Pričakovani prihodki:

Pričakovane prihodke smo ugotovili na podlagi količine najvišjega možnega poseka v ureditvenem obdobju (neto m³), grobe strukture poseka in cen posamezne skupine gozdnih lesnih sortimentov. Kot osnovo smo uporabili strukturo in cene lesa, ki jih vodi SURS [29], in oboje ocenili za potrebe GGO.

Preglednica 67: Ocena strukture gozdnih lesnih sortimentov

Gozdni lesni sortiment	Delež (%)
Hlodi - iglavcev, skupaj	45
Les za celulozo in plošče, iglavcev	40
Drug okrogel industrijski les, iglavcev	10
Les za kurjavo, iglavcev	5
Skupaj iglavci	100
Hlodi, hrast	15
Hlodi, bukev	15
Hlodi ostalih listavcev	5
Les za celulozo, plošče in kurjavo, listavcev	45
Skupaj listavci	100

Pri listavcih skupini sortimentov les za celulozo in plošče ter les za kurjavo združimo, saj med njima ni bistvene razlike v kakovosti in ceni

Stroški:

Med stroški gozdne proizvodnje smo upoštevali stroške sečnje in spravila lesa, stroške gojitvenih del, stroške varstvenih del in stroške vzdrževanja gozdnih cest [30].

Preglednica 68: Ocena ekonomske presoje lesnoproizvodne funkcije

Ocena v milijonih EUR	Zasebni gozdovi in drugi	Državni gozdovi	Skupaj
Pričakovani prihodki	98,95	27,00	125,30
Stroški skupaj (sečnja in spravilo)	36,56	9,97	46,53
Stroški gojitvena, varstvena in druga dela – optimalni obseg	5,41	3,63	9,04
Vzdrževanje gozdnih cest	0,37	0,03	0,40
Ocena ekonomske presoje	56,01	13,32	69,33

Ocenjujemo, do bo ekonomičnost gospodarjenja v prihodnjem ureditvenem obdobju dobra. Prihodek od lesa v območju znaša 53,8 €/m³. Največji vpliv na ekonomičnost gospodarjenja imajo stroški sečnje in spravila, ki predstavljajo 83 % vseh stroškov proizvodnje.

7 TVEGANJA ZA URESNIČEVANJE OBMOČNEGA NAČRTA

Na izvajanje GGN vplivajo številni zunanji dejavniki, na katere nimamo vpliva. Gre za nevarnosti, oziroma tveganja, da se gospodarjenje in gozdovi ne bodo razvijali v skladu s cilji načrta in nanje ne moremo, oziroma zelo težko vplivamo. Na podlagi ekspertne ocene in rezultatov anket delavnic se je kot največje nevarnosti prepoznalo nevarnosti, ki so navedene v nadaljevanju.

Podnebne spremembe

Na podnebne spremembe se bo gozdarstvo lahko le deloma prilagodilo. Uspešnost prilagajanja bo odvisna tudi od prioritet države (obseg razpoložljivih finančnih sredstev za gozdarstvo). Za blažitev podnebnih sprememb bo morda potrebno za zagotovitev stojnosti uporabiti tudi tuje drevesne vrste, kar lahko privedo do konfliktov z ostalimi uporabniki prostora.

Omejitve pri gospodarjenju z gozdovi

Ukrepi za izboljšanje stanja vrst in habitatov tudi omejujejo gospodarjenje z gozdovi. Izvajanje zahtev in omejitev je v zasebnih gozdovih težavno. V primeru, da ne bodo zagotovljena ustrezna finančna nadomestila za izvajanje dodatnih ukrepov, najverjetneje le ti ne bodo izvedeni.

Sanacije poškodovanih sestojev

Verjetno v primeru večjih ujm vseh sestojev ne bo mogoče sanirati. Obstaja tudi možnost, da bo prišlo tudi do težav pri dobavi ustreznega sadnega materiala.

Tujerodne invazivne vrste

Na podlagi že izvedenih ukrepov za preprečevanje širjenja ITV obstaja velika verjetnost, da ukrepi za preprečevanje ITV tudi v bodoče ne bodo uspešni.

Uporaba drugih drevesnih vrst za sadnjo

Pri umetni obnovi se je v nižinskih gozdovih GGO uporabljalo križance črnega topola, ki se nadomeščajo s sadnjo avtohtonih vrb in topolov. V GGO ni uveljavljenih gozdarskih praks z vzgojo teh vrst (potrebna nega, način redčenja, proizvodne dobe), zato obstaja tveganje, da bodo zasnove osnovanih sestojev teh vrst slabše.

Realizacija možnega poseka in izvajanje gojitveno varstvenih del

Glede na dosedanje ugotovitve je verjetno, da se posek v zasebnih gozdovih ne bo povečal. Zaradi zahtevnosti izvajanja nege v močno zatravljenih območjih, nujna negovalna dela (predvsem obžetev umetnega mladja) ne bodo izvedena.

Povečanje nelagalnih sečenj

Zari ekonomskih interesov zasebnih lastnikov lahko pride do nesporazumov med interesi lastnikov in strokovnimi izhodišči, kar lahko vodi do povečanja nelegalnega poseka.

Posegi v gozd

Nelegalni posegi v gozd (predvsem manjšega obsega) se bodo zaradi želja po povečanju obdelovalnih površin povečali.

Gozdni nadzor

Neizvajanje gozdnega nadzora lahko poveča motnje v gozdnem prostoru, vodi do nepravočasnih odkrivanj nelegalnih posekov in posegov v gozd.

Vožnja v naravnem okolju

Vožnja, izven za to določenih mest predstavlja motnjo za divjad, otežuje izvajanje lova in sproža konflikte z izvajanjem gozdarskih del.

Neprimerne tehnologije sečnje in spravila

Težnja po zmanjševanju stroškov izvajanja del vodi do uporabe neustreznih tehnologij, do neizvajanje gozdnega reda in nesaniranih gozdnih prometnic po koncu izvajanja del.

Izginjanje omejkov, obvodne zarasti in posamičnega gozdnega drevja izven gozda

V kolikor status omejkov, obvodne zarasti in posamičnega gozdnega drevja ne bo ustrezno zakonsko urejen, ne bomo dosegli, da se le ti ohranijo in vzdržujejo.

Zagotavljanje transporta lesa iz gozda

Zaradi vse večjih pritiskov lokalnega prebivalstva in manjših dovoljenih osnih pritiskov na lokalnih cestah je izvoz lesa iz gozda vse bolj omejen.

8 OBNOVA NAČRTOV GOZDNOGOSPODARSKIH ENOT

Meje GGE se v preteklem desetletnem obdobju niso spreminjale, prav tako obdobja veljavnosti GGN GGE.

Preglednica 69: Načrt obnove načrtov gozdnogospodarskih enot

Šifra	GGE	Površina (ha)	Obdobje veljavnosti veljavnega načrta	Prvo leto veljavnosti novega načrta
1301	Dolinsko	4.362	2012 – 2021	2022
1302	Goričko obrobje	2.440	2013 – 2022	2023
1303	Gornja Radgona	6.250	2014 – 2023	2024
1304	Vzhodno Goričko	5.171	2015 – 2024	2025
1305	Ljutomer	4.316	2016 – 2025	2026
1306	Ravensko	3.633	2017 – 2026	2027
1307	Goričko I.	4.099	2018 – 2027	2028
1308	Goričko II.	4.960	2019 – 2028	2029
1309	Zahodno Goričko	4.787	2011 – 2020	2021*

V obdobju 2021 – 2030 ne predvidevamo nobenih združevanj GGN GGE. Zaradi bolj enakomerne obremenitve z obsegom del pri izdelavi GGN GGE in GGN GGO pa predlagamo:

* GGN GGE Zahodno Goričko se v letu 2021 izdela za obdobje 2021 – 2030, vendar se v letu 2029 prekine veljavnost tega GGN in se izdela nov GGN GGE Zahodno Goričko z veljavnostjo 2030 – 2039.

9 METODOLOGIJA IZDELAVE OBMOČNEGA NAČRTA

9.1 Proces izdelave in sprejemanja območnega načrta

Proces priprave in sprejemanja območnih gozdnogospodarskih in lovsko upravljaljskih načrtov za obdobje 2021-2030 je obsežen in se je formalno pričel v letu 2020 in je celoti potekal v letu 2021. V letu 2022 se je zaradi postopka celovite presoje vplivov na okolje nadaljeval predvsem postopek sprejemanja območnih načrtov in posledično dopolnjevanje načrtov.

Zaradi usklajevanja številnih interesov, ki jih družba od gozdov pričakuje, je participacija deležnikov v postopku priprave in sprejemanja GGN zelo pomembna. Zato smo v postopek priprave aktivno vključili različno zainteresirano javnost (predstavnike lastnikov gozdov, zastopnikov upravljavcev lovišč, kmetijskega sektorja, služb za varstvo narave, kulturne dediščine, upravljanja z vodami, lokalnih skupnosti ...). Poleg formalno določene participacije deležnikov v okviru zbiranja pobud pred pričetkom izdelave načrta, ter v okviru javne razgrnitve in javne predstavitve osnutka načrta, smo na ravni Slovenije pripravili predstavitev izdelave in sprejemanja območnih načrtov. V mesecu maju smo po območnih enotah izvedli delavnice, na katerih je bilo predstavljeno stanje in analiza preteklega gospodarjenja. Z udeleženci delavnic so bile opredeljene glavne prednosti, slabosti, priložnosti in tveganja pri gospodarjenju z gozdovi. Izvedli smo anketo za opredelitev pomembnosti različnih ciljev gospodarjenja z gozdovi. V septembru 2021 smo oblikovali delavnice za prikaz opredeljenih ciljev, strategij, usmeritev in ukrepov. Pripravili smo osnutek GGN GGO, ki je bil določen na seji strokovnega sveta ZGS dne 10.12.2021 in še isti dan skupaj z okoljskim poročilom, z Vlogo za izdajo mnenja o ustreznosti OP in sprejemljivosti vplivov GGN GGO 2021 - 2030 na okolje, poslan na Ministrstvo za okolje in prostor. Po prejemu mnenja o ustreznosti okoljskega poročila je bil GGN GGO Murska Sobota javno razgrnjen med 26.7. in 2.9.2022. Dne 25.8.2022 je bila izvedena javna razgrnitev GGN GGO Murska Sobota. Do vseh zbranih pripomb se je dne 21.10.2022 opredelil svet OE Murska Sobota. GGN GGO Murska Sobota je bil skladno z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila in utemeljenimi pripombami na GGN GGO Murska Sobota, dopolnjen.

Vzporedno s pripravo GGN GGO je potekal tudi proces izdelave okoljskega poročila in dodatka za varovana območja v postopku Celovite presoje vplivov na okolje. Izvedeno je bilo interno vsebinjenje in vsebinjenje s sektorji, na katerih smo skupaj z udeleženci identificirali potencialne vplive, določili okoljske cilje in kazalnike ter merila vrednotenja. Osnutek okoljskega poročila in dodatka na varovana območja je bil prav tako obravnavan na seji strokovnega sveta ZGS dne 10.12.2021 in istega dne z vlogo za izdajo mnenja o ustreznosti OP in sprejemljivosti vplivov GGN GGO 2021 - 2030 na okolje, poslan na Ministrstvo za okolje in prostor. Pripravljeno okoljsko poročilo smo večkrat usklajevali z mnenjedajalci in 7.6.2022 prejeli mnenje Ministrstva za okolje in prostor o ustreznosti okoljskega poročila. Okoljsko poročilo je bilo z načrti razgrnjeno med 26.7. in 2.9.2022 in predstavljeno na javni obravnavi 25.8.2022. Opredelili smo se do vseh prejetih pripomb pripravili dopolnjeno okoljsko poročilo z dodatkom na varovana območja.

Dne 3.4.2023 smo prejeli odločbo Ministrstva za okolje, podnebje in energijo o okoljski sprejemljivosti GGN GGO, kar je bil pogoj za nadaljnji postopek sprejemanja. Dne 18. 5. 2023 je bil na 11. redni seji Sveta Zavoda za gozdove Slovenije določen predlog GGN GGO Murska Sobota, ki je bil skupaj z ostalimi GGN GGO dne 22. 5. 2023 poslan na ministrstvu pristojni za okolje, prostor in vode ter ohranjene narave v mnenje. Po prejemu mnenj obeh pristojnih ministrstev ob koncu junija 2023 je bil GGN GGO poslan v sprejem.

9.2 Viri in zbirke podatkov

Območni načrt je izdelan na podlagi podatkovnih zbirk veljavnih GGN GGE, ki se posodablajo na ZGS in hranijo na podatkovnem skladišču. Upoštevani so bili podatki o sestojih, odsekih in stalnih vzorčnih ploskvah GGN GGE s prvim letom veljavnosti med 2011 in 2020. Zbirke podatkov so bile pred obdelavo usklajene z veljavno Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20, v nadaljevanju Uredba). Narejene so bile naslednje korekcije:

- po odsekih smo uskladili podatke o kategoriji varovalnih gozdov (datoteka: odsek) v skladu z Uredbo,
- po odsekih smo uskladili podatke o kategoriji gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni (datoteke: odseki), v skladu z Uredbo,
- glede na kartiranja gozdnih rastiščnih tipov v preteklem obdobju in tipologijo gozdnih rastiščnih tipov [6] in [7] smo korigirali podatek o gozdnih rastiščnih tipih (datoteka: odseki_gozdne_združbe).

Orografske značilnosti (tipi površja in pokrajin) in značilnosti podnebja (podnebni tipi) smo opredelili na podlagi Geografskega atlasa Slovenije [26]. Na podlagi podatkov ARSO o padavinah in temperaturah za obdobje 1971-2019 za dvajset ključnih meteoroloških postaj v Sloveniji, smo prikazali grafikone referenčnih meteoroloških postaj glede na v GGO prisotne podnebne tipe.

Za vegetacijski oris območja smo pripravili posodobitev v prejšnjem načrtu uveljavljene obravnave rastišč z gozdnimi združbami v obravnavo rastišč z gozdnimi rastiščnimi tipi, ki predstavljajo osnovno enoto obravnave gozdne vegetacije. Gozdni rastiščni tipi so opredeljeni po Tipologiji gozdnih rastiščnih tipov Slovenije (Kutnar in sod., 2012), ki je bila nedavno posodobljena (Bončina in sod., 2021). Tipologija gozdnih rastiščnih tipov omogoča enotno in stabilnejše obravnavanje gozdne vegetacije in primerljivost v celotnem slovenskem prostoru. Posodobljena je bila podatkovna baza podatkov gozdnih rastiščnih tipov (odsgzd).

Opis demografskih in socialnih razmer je narejen na podlagi statističnih podatkov zadnjega popisa prebivalstva.

Vir podatkov za opredelitev števila gozdnih posestnikov, posestne strukture in velikosti posesti v GGO je podatkovna zbirka, ki je nastala v okviru študije Medved in sod. 2010 (IUFRO Bled) in bila uporabljena že v prejšnjem načrtu. Osnova za izračun posestne strukture gozdnih posestnikov so bili prostorski podatki GURS (2021) o vseh lastnikih zemljišč v Sloveniji (parcele z atributnimi podatki). Iz podatkov smo na podlagi sestojne karte (ZGS 2021) izbrali le gozdne parcele, ki so bile osnova za izdelavo baze vseh posesti ter lastnikov gozdov po GGO. Te smo glede na obseg gozda, ki ga imajo v lasti, uvrstili v enega od velikostnih razredov in kategorije lastništva, kateri pripada (zasebni gozd, gozdovi lokalne skupnosti, državni gozd).

Dolžino gozdnih cest za izračun odprtosti gozdov in določitev razmer za pridobivanje lesa smo določili na podlagi Evidence gozdnih cest, ki jo vodi ZGS in usklajuje z lokalnimi skupnostmi in sicer po metodologiji, ki je bila prvič uporabljena pri območnih načrtih za obdobje 2011-2020 in je podrobneje predstavljena v delu Krč in Beguš, 2013.

Izračun ohranjenosti drevesne sestave smo naredili na podlagi metodologije, ki so jo pripravili Bončina in sod., 2017. Kot osnova za trenutno drevesno sestavo na ravni odseka so nam služili agregirani podatki o deležih lesne zaloge posameznih skupin drevesnih vrst po sestojih. Naravno sestavo po gozdnih rastiščnih tipih smo izračunali na osnovi vodilnega gozdnega rastiščnega tipa v odseku. Izračunali smo evklidske razdalje med naravno in trenutno drevesno sestavo na ravni odseka ter maksimalne evklidske razdalje. Izračunali smo indeks spremenjenosti, ki je bil osnova za izračun ohranjenosti (100 minus spremenjenost).

Dobljene vrednosti smo rangirali v štiri razrede:

1	ohranjeni	odstopanje od naravne drevesne sestave je do 30 %;
2	spremenjeni	odstopanje od naravne drevesne sestave je 31 do 70 %;
3	močno spremenjeni	odstopanje od naravne drevesne sestave je 71 do 90 %;
4	izmenjani	odstopanje od naravne drevesne sestave je več kot 90 %.

Podlaga za prikaz strukture zemljiških kultur je zbirka atributivnih in grafičnih podatkov o dejanski rabi tal, ki jo vodi in obnavlja MKGP, iz konca leta 2020.

Prikazi kakovosti gozdnega drevja, poškodovanosti drevja in prikaz odmrlega drevja so narejeni na podlagi izračuna podatkov iz baze podatkov stalnih vzorčnih ploskev. Podatki o poškodovanosti mladovja so dobljeni iz popisa objedenosti gozdnega mladja.

Določitev okvirnih proizvodnih dob in modelnega razmerja razvojnih faz smo, za razliko od preteklih načrtov, preverili in ustrezno korigirali z izračuni razvojnih starosti po podatkih stalnih vzorčnih ploskev (Kadunc in sod. 2013).

Na podlagi sprememb Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo ter najnovejših razpoložljivih prostorskih informacijskih slojev različnih inštitucij in uporabnikov prostora je bila prenovljena karta funkcij. Za pripravo karte funkcij so bile uporabljene baza prostorskih podatkov ZGS (2020, 2021), Naravovarstvene smernice [22], Kulturnovarstvene usmeritve [23] in Usmeritve s področja upravljanja z vodami [25].

Na podlagi Pravilnika o varstvu gozdov je bila posodobljena karta požarne ogroženosti gozdov po metodologiji iz pravilnika. Uporabljeni so bili najnovejši podatki ARSO o vremenu in podnebjju za obdobje 1991-2020.

Okvirno ekonomsko vrednotenje smo opravili za lesnoproizvodno funkcijo na podlagi razlike med pričakovanimi prihodki in stroški gozdne proizvodnje. V presoji nismo upoštevali subvencij, davčnih obveznosti in povračil, stroškov poslovanja gozdnega obrata ali zborničnih članarin ipd. Pričakovane prihodke smo ugotovili na podlagi količine najvišjega možnega poseka v ureditvenem obdobju (neto m³), grobe strukture poseka in cen posamezne skupine gozdnih lesnih sortimentov. Kot osnovo smo uporabili strukturo in cene lesa, ki jih vodi SURS [31]. Za cene lesa smo vzeli podatke SURS za leto 2021, strukturo lesa smo ocenili za potrebe GGO. Med stroški gozdne proizvodnje smo upoštevali stroške sečnje in spravila lesa (osnova Gozdarski inštitut Slovenije – WoodChainManager [30]), stroške gojitvenih del (osnova Pravilnik o financiranju in sofinanciranju v gozdove [17]), stroške varstvenih in biomeliorativnih del in stroške vzdrževanja gozdnih cest (kalkulacija na podlagi metodologije, ki je opredeljena v Uredbi za vzdrževanje gozdnih cest).

Prostorski in opisni podatki s podatkovnega skladišča ZGS iz leta 2021:

(a) opisni podatki o:

- odsekih;
- gozdnih rastiščnih tipih v odsekih;
- sestojih;
- drevesni sestavi sestojev;
- lastniški strukturi sestojev;
- načrtovanih ukrepah v sestojih;
- ploskvah;
- drevesih na ploskvah;
- izračunih glavnih gozdnih fondov na ploskvah;
- odmrlem drevju na ploskvah;

(b) prostorski podatki

- odseki;
- oddelki;
- prikaz gozdnega in negozdnega prostora, gozdni prostor sestavljajo gozdni sestoji in ostale negozdne površine ekološko oziroma funkcionalno povezano z gozdom, ki skupaj z njim zagotavlja uresničevanje funkcij gozda;
- ploskovni sloji funkcij;
- točkovni sloji funkcij;
- linijski sloji funkcij;
- krajinski tipi;
- varovalni gozdovi;
- gozdni rezervati;
- mirne cone;
- gozdne ceste;
- lovsko upravljavska območja;

- nelovne površine;
- krmišča
- stalne vzorčne ploskve;
- (c) zbirke podatkov za analizo preteklega gospodarjenja
 - evidenca poseka;
 - evidenca gozdnogojitvenih, varstvenih in drugih del;
 - evidenca (so)financiranja vlaganj v gozdove;
 - evidenca gozdnih požarov;
 - opisni podatki o pojavu škodljivih dejavnikov ZGS in GIS;
 - evidenca gozdnih cest;

(d) šifranti

Vsi pri obdelavah uporabljeni šifranti imajo podlago v Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo.

Za izdelavo GGN GGO so bili uporabljeni tudi različni prostorski in opisni podatki ostalih institucij in uporabnikov prostora:

- MOP - Geodetska uprava Republike Slovenije: kataster gospodarske javne infrastrukture, pregledne karte v različnih merilih (1: 25.000, 1: 50.000, 1:250.000), karta EHIS, karta naselij, občin, UE, prostorskih enot, kataster stavb, REN;
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije: karta rabe tal (2009, 2021);
- MOP - Agencija Republike Slovenije za okolje: meja TNP, sloji naravnih vrednot (območja, točke in jame), ekološko pomembna območja (EPO), karta projektne hitrosti vetra 10 m nad tlemi (10 sekundni interval), povprečna letna hitrost vetra 1994 – 2001, karta pojavljanja snežnih plazov (2020);
- DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode: Karte poplav s slojem katastrofalnih, pogostih in redkih poplav, sloji vodnih teles površinskih voda, kategorizacija vodotokov, vodovarstvenih območij (cone), integralne karte razredov poplavne nevarnosti, ostale karte DRSV (poplavni dogodki, vodna dovoljenja, izviri vode, jame);
- MK - Ministrstvo za kulturo: register kulturne dediščine s priročnikom (2021);
- GIS - Gozdarski inštitut Slovenije Karta raziskovalnih ploskev (Nivo II) (2021), Karta semenskih sestojev (2021);
- ZRSVN - Zavod Republike Slovenije za varstvo narave: karte zavarovanih območij (2021), karte naravnih vrednot (2021);
- GZS - Geološki zavod Slovenije: Zemljevid verjetnosti pojavljanja plazov v Sloveniji
- PZS - Planinska zveza Slovenije: Planinske poti Slovenije;
- BF - Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: Karta nevarnosti skalnih podorov 1:50.000 (Kobal, M. 2021);
- MORS - Ministrstvo za obrambo: Območja (možne) izključne rabe (2021), Območja nadzorovane rabe (2021);
- ČZS - Čebelarstva zveza Slovenije: stojišča fiksnih čebeljakov (2017), kataster čebelje paše (2015);
- Ostalo:
 - Karta karbonatnega kraškega sveta (vir: Gostinčar, Petra, 2016, Geomorphological characteristics of karst on contact between limestone and dolomite in Slovenia: dissertation, Gostinčar, Petra, doktorska disertacija, Nova Gorica);
 - Karta bolnišnic in zdravstvenih domov (Geopedija);
 - Slovenska turno kolesarska pot.

9.3 Členitev gozdov

Gozdove po lastništvu delimo na zasebne, državne in gozdove v lasti lokalnih skupnosti (občinske gozdove).

Pri členitvi gozdov na rastiščnogojitvene razrede smo upoštevali določila 4. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Razrede smo (delno) preimenovali, za nekatere razrede pa so bile izvedene tudi vsebinske spremembe pri uvrščanju sestojev v posamezne

rastiščnogojitvene razrede. Pri izbiri kriterijev za oblikovanje območnih rastiščnogojitvenih razredov smo izhajali iz podobnih izhodišč kot pri prejšnjem območnem načrtu:

- sorodnost rastišč (združili smo sorodne gozdne rastiščne tipe, upoštevali višinske pasove, matično podlago, globino tal);
- stanje sestojev (sestojna zgradba, vrsta obratovanja – prebiralni gozdovi);
- gozdnogojitveno problematiko (spremenjenost naravne drevesne sestave);
- poudarjenost funkcij gozdov (varovalni gozdovi, gozdni rezervati, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi).

9.4 Obdelava podatkov

Za potrebe izdelave območnih načrtov so bile uporabljene naslednje aplikacije:

- ON20 (program za izpis tekstnega dela načrta ter prilog O1 (nivo območje), O2 (nivo rastiščnogojitveni razredi), O3 (nivo lastništvo) in O4 (nivo občine).
- XPI (program za izpis podatkov SVP).

9.5 Izdelava kart za prostorski del

Vse karte, ki so zapisane v nadaljevanju, so oblikovane na podlagi 2. odstavka 9. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo in 2. odstavka 10. člena Zakona o gozdovih.

Karta A: Območja gozdov in drugih gozdnih zemljišč

Karta prikazuje območja gozdov in drugih gozdnih zemljišč. Območja gozdov predstavlja gozdna maska iz karte gozdnih sestojev ZGS, druga gozdna zemljišča pa predstavljajo površine rušja, daljnovodov in obor. Na karti so prikazana območja drugih gozdnih zemljišč iz GGN GGE s prvim letom veljavnosti med 2011 in 2020.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta B: Karta namenske rabe parcel

Karta namenske rabe parcel na območju gozdov in drugih gozdnih zemljišč prikazuje območja, ki so po prostorskih planskih aktih namenjena drugim rabam.

Na karti so prikazani podatki GURS-a o namenski rabi parcel navezani na digitalni katastrski načrt (DKN) na stanje julij 2021. Izbrane so bile le parcele, ki imajo rabo drugačno kot gozd, je delež te rabe na parceli večji kot 50 % in se nahajajo v gozdu (glede na sloj sestojev). Prikazane so naslednje skupine namenske rabe zemljišč:

- stavbna zemljišča;
- kmetijska zemljišča;
- druga zemljišča.

Karta je izdelana v formatu A4, njeno merilo pa je pogojeno z velikostjo GGO. Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje gozdnogospodarskih območij in enot. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta C: Karta zavarovanih območij

Karta zavarovanih območij prikazuje območja, ki so razglašena kot varovalni gozd, gozdni rezervat (gozd s posebnim namenom brez ukrepanja) (z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 191/20 z dne 18. 12. 2020)), gozd s posebnim namenom z dovoljenim ukrepanjem (kot so določeni v gozdnogospodarskih načrtih GGE) ter zavarovana in varovana območja po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, ohranjanje narave in upravljanje z vodami (območja Natura 2000, ekološko pomembna območja (EPO), zavarovana območja, vodovarstvena območja, ipd.).

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta D: Območja posamičnega in skupin gozdnega drevja

Karta območij posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja zunaj ureditvenih naselij, ki so pomembna za ohranjanje in razvoj krajine ali življenjskega prostora divjadi, je bila izdelana na podlagi podatkov vektorskega sloja Raba tal (MKGP), različica z avgusta 2021. Izbrani so vsi objekti s šifro 1500 (drevesa in grmičevje) in prikazani na karti.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta E: KARTA ZASNOVE GOZDNE INFRASTRUKTURE

Karta zasnove gozdne infrastrukture in drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru prikazuje gozdne ceste (iz evidence gozdnih cest) in protipožarne preseke prve kategorije ter predele, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami. Ob tem so prikazane tudi javne ceste, ki pogojno odpirajo gozd.

Predeli, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami, so razdeljeni na dve kategoriji, in sicer:

- predeli, ki jih je potrebno odpreti z gozdnimi cestami;
- ostali predeli za odpiranje z gozdnimi cestami, na katerih obstajajo različne omejitve pri gradnji, ki jih je potrebno pri načrtovanju upoštevati.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta F: ČLENITEV GOZDNEGA PROSTORA Z VIDIKA REKREACIJE IN TURIZMA

Karta členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma določa območja, na katerih sta mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakih in drugih poteh. Pri izdelavi te karte so bile upoštevane naslednje strokovne podlage:

- gozdni rezervati,
- varovalni gozdovi,
- druga zavarovana naravna območja,
- območja poudarjenih funkcij gozdov,
- območja Natura 2000,
- ekološko pomembna območja (EPO),
- mirne cone,
- zimovališča divjadi.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi že obstoječe kolesarske poti in steze za jahanje, ki potekajo skozi coni A in B, ter meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta G: Pregledna karta funkcij

Pregledna karta funkcij prikazuje območja gozdov s poudarjenimi ekološkimi funkcijami na prvi stopnji, socialnimi funkcijami na prvi stopnji in območja gozdov, kjer so na prvi stopnji hkrati poudarjene ekološke in socialne funkcije gozdov.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta H: Karta funkcij

Karta funkcij gozdov je v obliki interaktivne karte prikazana na spletnem pregledovalniku.

10 VIRI IN LITERATURA

- [1] *Agencija RS za okolje*. <https://www.meteo.si/>
- [2] Podatki o padavinah in temperaturah za obdobje 1971-2019 za ključne meteorološke postaje v Sloveniji. 2021. Ljubljana, Agencija RS za okolje. (neobjavljeno)
- [3] Atlas okolja. Agencija RS za okolje
http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso (marec 2021)
- [4] Komac B., Zorn M. 2009. Plazovitost v Pomurju. http://www.drustvo-geografov-pomurja.si/projekti/zborovanje/zbornik/eKomac%20in%20Zorn_T.pdf (marec 2021)
- [5] Čarni A., Košir P., Marinček L., Marinšek A., Šilc U., Zelnik I. 2008. Vegetacijska karta gozdnih združb Slovenije v merilu 1: 50,000 –list Murska Sobota, with explanatory text. PAZU, Murska Sobota
- [6] Bončina A., Rozman A., Dakskobler., Klopčič., Babij., Poljanec A. 2021. Gozdni rastiščni tipi Slovenije: vegetacijske, sestojne in upravljaljske značilnosti. Ljubljana. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire in Zavod za gozdove Slovenije. 576 str.
- [7] Kutnar L., Veselič Ž., Dakskobler I., Robič. D. 2012. Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov. Gozdarski vestnik, 70, 4: str. 195-214.
- [8] Zakon o gozdovih – ZG. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16.
- [9] Statistični urad Republike Slovenije. <https://pxweb.stat.si/SiStat/si/> (marec 2021)
- [10] Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. 2019.
<https://www.ajpes.si/> (marec 2021)
- [11] Raba tal 2009. Podatki evidence dejanske rabe za pretekla leta. Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
https://rkq.gov.si/arhiv/RABA_Verzije/index.html (25. 4. 2021)
- [12] Raba tal 2020. Podatki evidence dejanske rabe za pretekla leta. Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
https://rkq.gov.si/arhiv/RABA_Verzije/index.html (25. 4. 2021)
- [13] Beguš J., Krč J. 2013. Planning Forest Opening whit Forest Roads. Original scientific paper – Izvorni znanstveni članek: 34 http://www.crojfe.com/site/assets/files/3957/krc_217-228.pdf (maj 2021)
- [14] Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. Uradni list RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15.
- [15] AJDA. 2019. Ocenjevanje škode na kmetijskih pridelkih in ocenjevanje škode na stvareh po naravnih nesrečah. <https://ajda.projekti.si/> (2021)
- [16] Program razvoja podeželja. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. 2014.
<https://skp.si/prp-2014-2020-2022/ukrepi/pospesevanje-konkurencnosti-kmetijstva-zivilstva-in-gozdarstva> (april 2021)
- [17] Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove (Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15 in 86/16).
- [18] Marinšek A., Kutnar L., Belak D., Mali B. 2018. Problematika naravnega pomlajevanja avtohtonih drevesnih vrst v poplavnih gozdovih ob reki Muri. Gozdarski vestnik, 3(76) 107-124.

- [19] Kovač M., Ferreira A. 2017. Vzorčni upravljavski načrt za gozdni območji Natura 2000 ob Muri. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije.
- [20] Krajinski park Goričko. <https://www.park-goricko.org/>
- [21] Krajinski park Negova in Negovsko jezero. https://sl.wikipedia.org/wiki/Krajinski_park_Negova_in_Negovsko_jezero
- [22] Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGO Murska Sobota (2021-2030). 2021. Zavod za varstvo narave, Območna enota Maribor. 41 str.
- [23] Splošne kulturnovarstvene usmeritve načrtovanje območnih gozdnogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine. 2020. (neobjavljeno)
- [24] Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Murska Sobota 2001-2010. 2012. Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Murska Sobota. Odlok o gozdnogospodarskem načrtu Gozdnogospodarskega območja Murska Sobota (2011-2020), Uradni list RS, št. 87/2012.
- [25] Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov (februar 2020). 2020. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode.
- [26] Geografski atlas Slovenije: država v prostoru in času. 1998. Ljubljana, Državna založba Slovenije.
- [27] Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. Uradni list RS, št. 111/07.
- [28] Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). RS, Vlada Republike Slovenije, 9. 4. 2015, 44 str.
- [29] Odkup lesa v Sloveniji. RS, Statistični urad. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/1656402S.px/>. (junij 2021)
- [30] Cene gozdarskih storitev. Gozdarski inštitut Slovenije. <http://wcm.gozdis.si/cene-gozdarskih-storitev>. (marec 2021)
- [31] Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi po skupinah gozdnih rastiščnih tipov. 2021. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije. 264 str. (neobjavljeno)
- [32] Seznam gozdnih semenskih objektov – stanje na dan 1. 1. 2021, Uradni list RS, št. 13/21, str. 805.
- [33] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20.
- [34] Analiza ciljev in ukrepov Programa upravljanja območij Natura 2000 2015-2018/19. 2020. LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji projekt upravljanje Nature 2000 v Sloveniji, sofinancirajo Evropska unija v okviru programa LIFE, Ministrstvo za okolje in prostor. str.57
- [35] Kutnar L., Marinšek A., Veeinvliet J. K., Jurc D., Ogris N., Kavčič A., De Groot M., Flajšman K., Veenvliet P. 2019 Terenski priročnik za prepoznavanje tujerodnih vrst v gozdovih. Založba Silvia Slovenica, Gozdarski inštitut Slovenije.
- [36] Varstveni režim kulturne dediščine. 2020. Ministrstvo kulturo. <https://podatki.gov.si/dataset/varstveni-rezimi-kulturne-dediscine-evrd> (10.3.2021)
- [37] Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39 in 90/12)
- [38] Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20)
- [39] Pravilnik o podrobnejšem načinu določanje meje vodnega zemljišča tekočih voda. Uradni list RS, št. 58/2018
- [40] Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20)

- [41] Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur.l. RS, št. 55/94, 95/04, 110/88 in 83/13).
- [42] Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o
- [43] Bončina A., Klopčič M., Simončič T., Dakskobler I., Ficko A., Rozman A. 2017. A general framework to describe the alteration of natural tree species composition as an indicator of forest naturalness. Elsevier, Ecological Indicators 77: 194–204
- [44] Kadunc A., Poljanec A., Dakskobler I., Rozman A. in Bončina A. 2013. Ugotavljanje proizvodne sposobnosti gozdnih rastišč v Sloveniji : poročilo o realizaciji projekta. Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.
- [45] Dodatek okoljskemu poročilu za presojo sprejemljivosti izvedbe 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. 2022. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o.

11. NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta:

Danilo Belak

Štefan Kovač

Štefan Kovač ml.

Branko Vajndorfer

Drago Trajber

Janja Kelenc

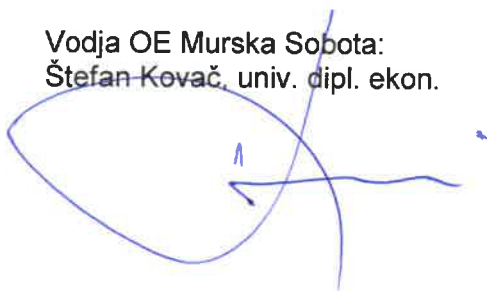
Datum: 18. 5. 2023

Podpisniki

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov:
Štefan Kovač ml., univ. dipl. inž. gozd.

Vodja OE Murska Sobota:
Štefan Kovač, univ. dipl. ekon.

Direktor ZGS:
Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

12 PROSTORSKI DEL

Karte prostorskega dela območnega načrta na podlagi Zakona o gozdovih in Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi so:

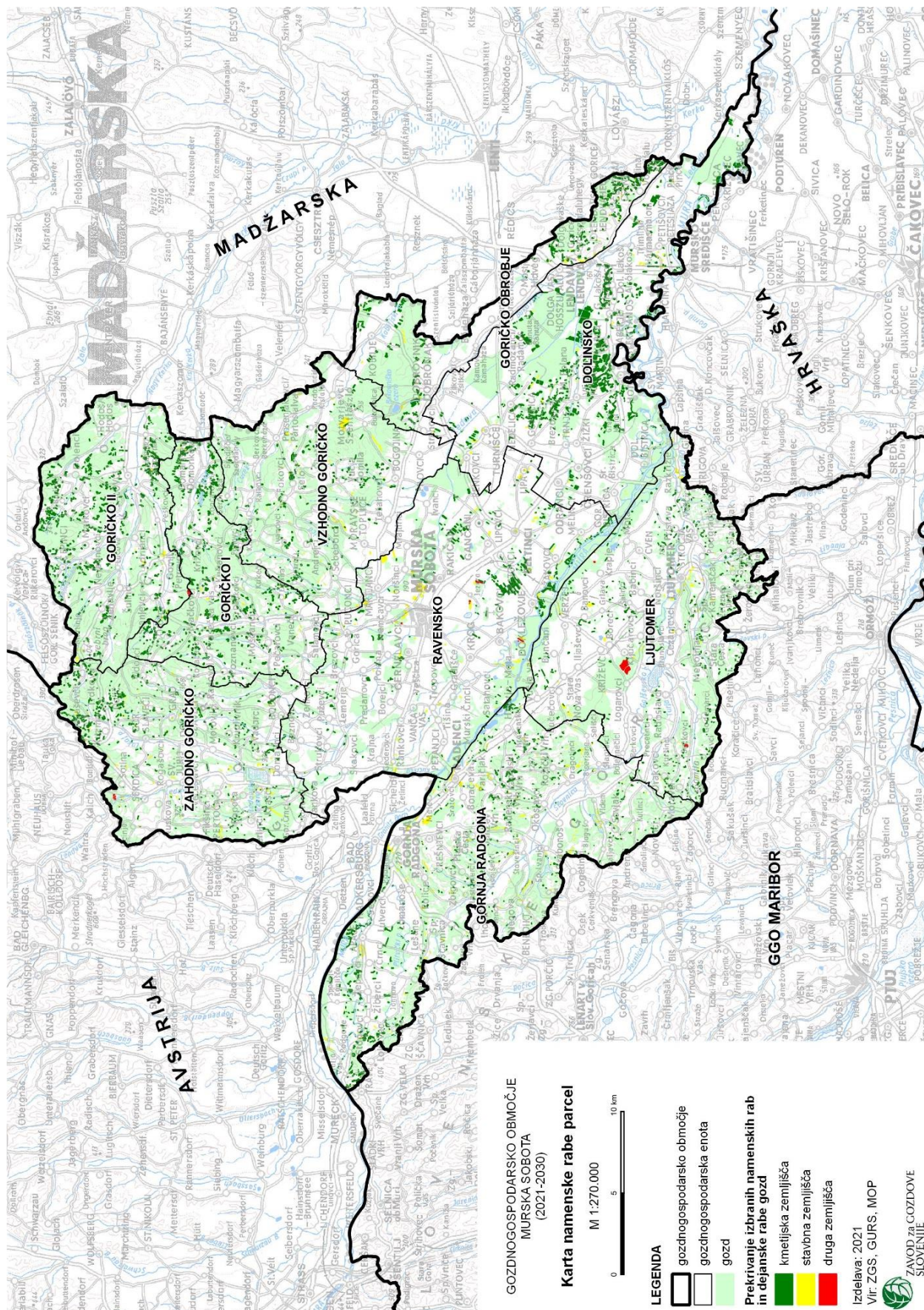
- KARTA A: Karta območij gozdov in drugih gozdnih zemljišč;
- KARTA B: Karta namenske rabe parcel;
- KARTA C: Karta zavarovanih območij;
- KARTA D: Karta območij posamičnega in skupin gozdnega drevja;
- KARTA E: Karta zasnove gozdne infrastrukture;
- KARTA F: Karta členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma;
- KARTA G: Pregledna karta funkcij;

V načrtu prikazujemo tudi druge pomembne prostorske vsebine, na katere se nanaša besedilo GGN GGO:

- KARTA I: Karta rastiščnogojitvenih razredov;
- KARTA J: Karta kategorij gozdov;
- KARTA K: Karta skupin gozdnih rastiščnih tipov;
- KARTA L: Karta požarne ogroženosti;
- KARTA M: Varstvena območja in območja poplav po predpisih o vodah;
- KARTA N: Informativni prikaz plazovitih in plazljivih območij
- KARTA O: Potencialna erozijska območja

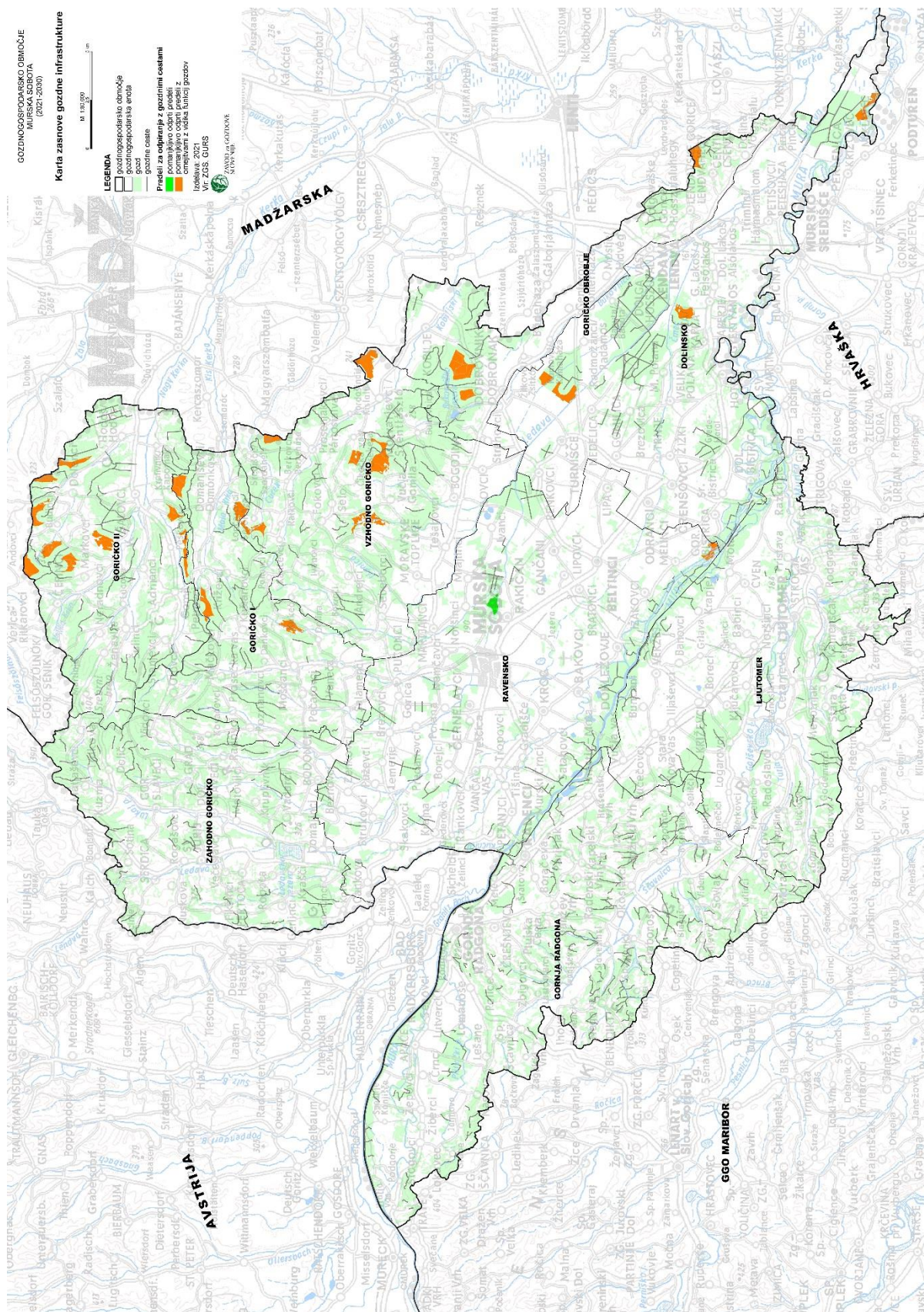
Karta B: Karta namenske rabe parcel

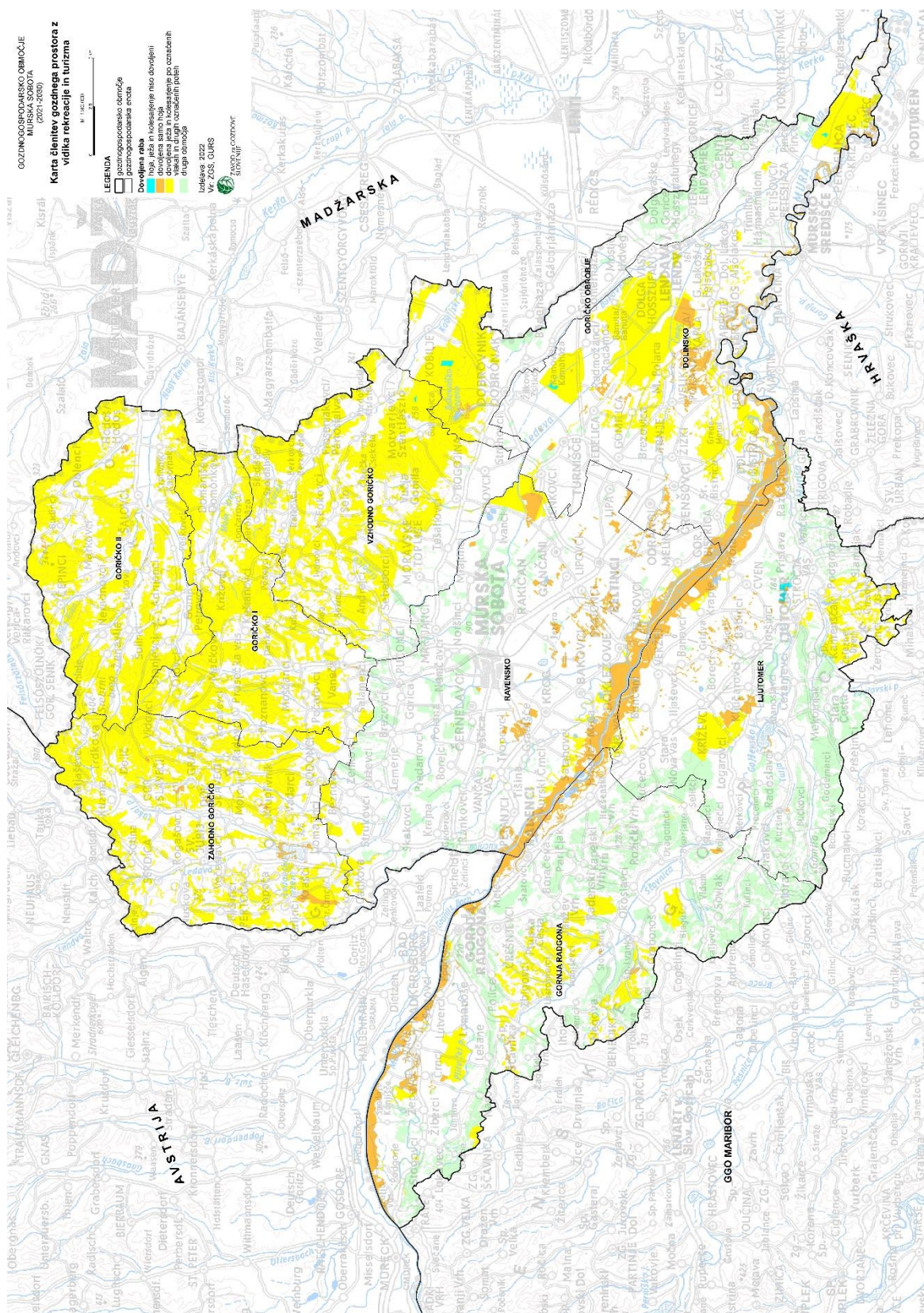

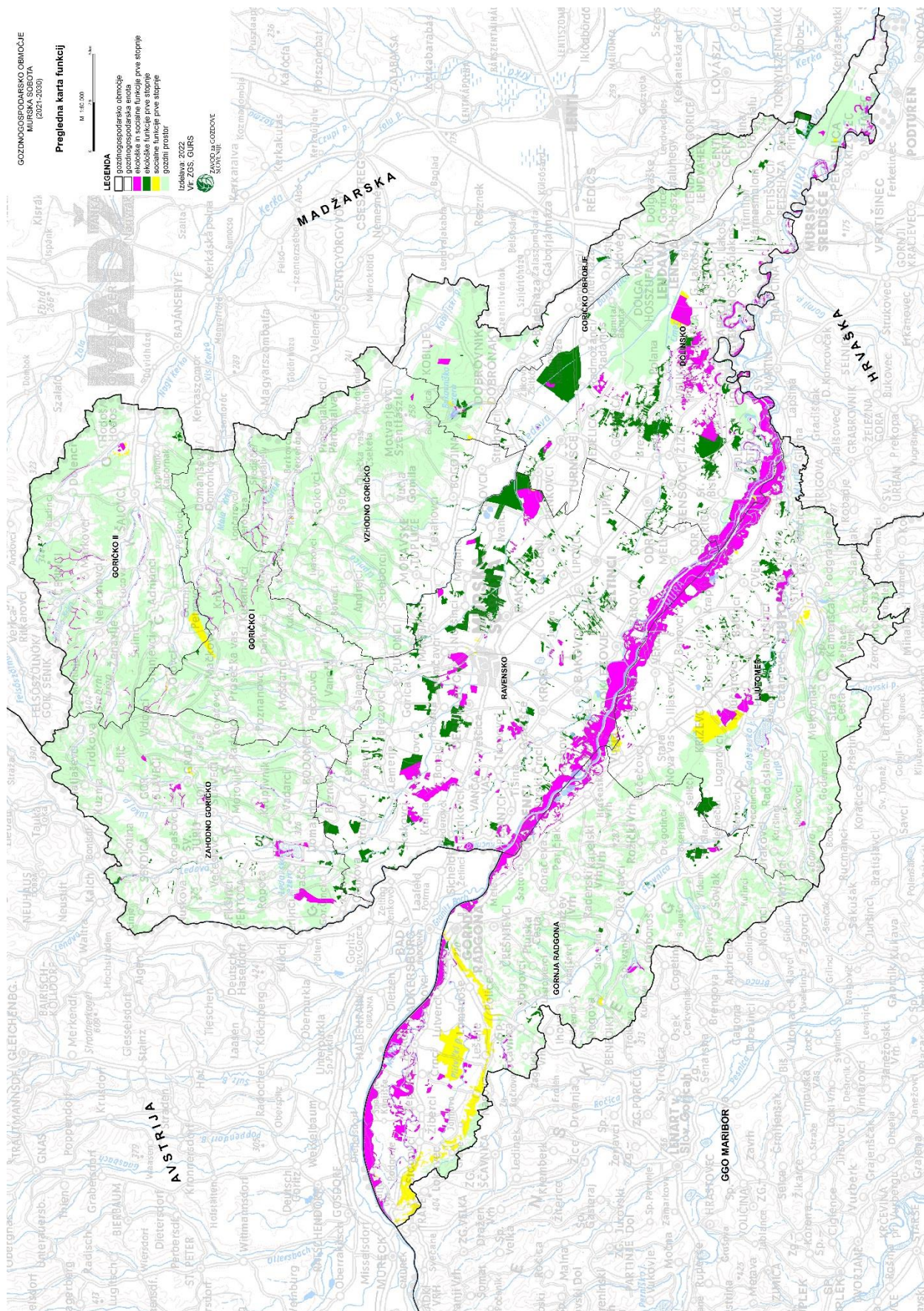
Karta E: Karta zasnovane gozdne infrastrukture

Karta F: Karta členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma

Karta G: Pregledna karta funkcij

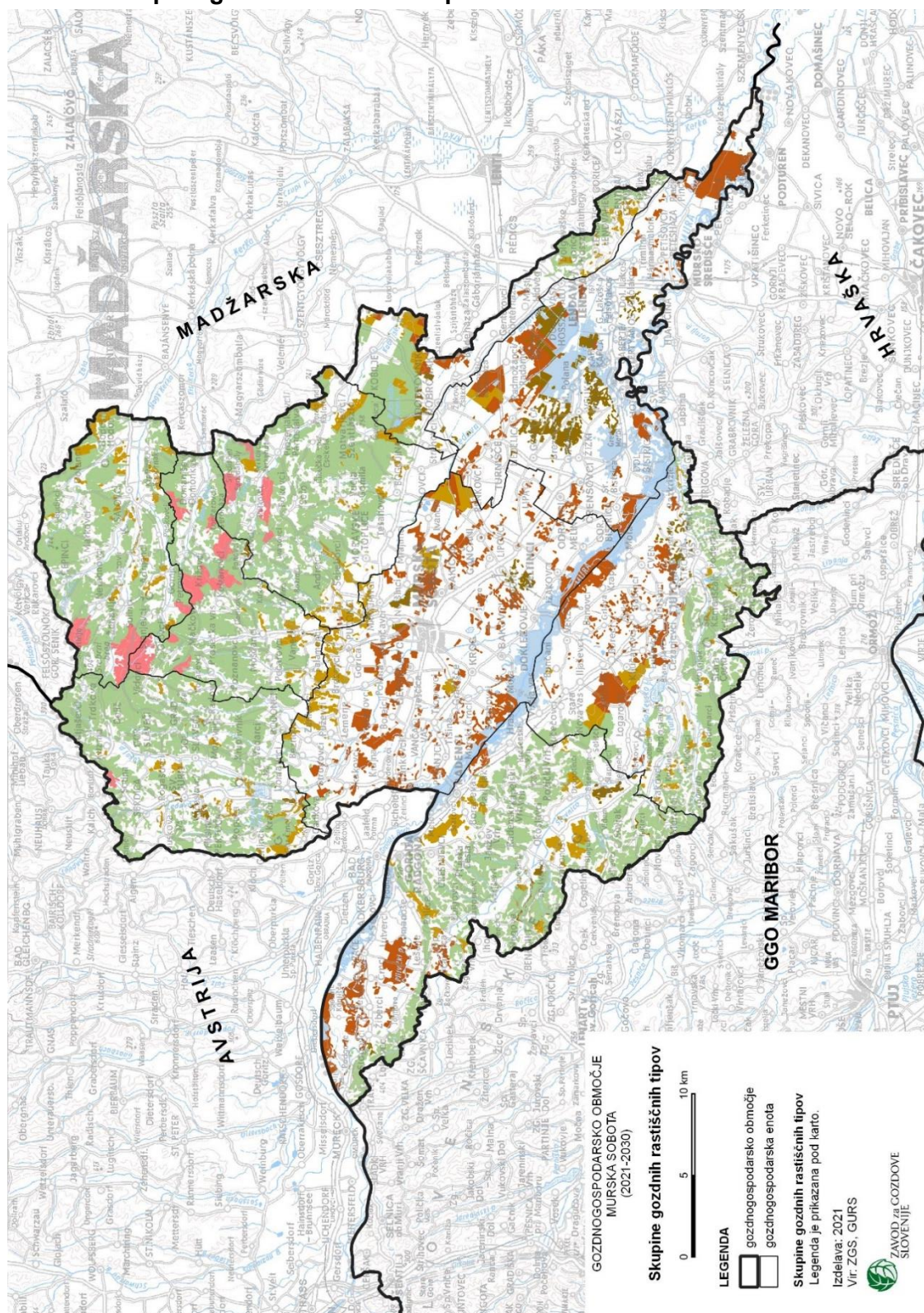

Karta funkcij gozdov je kot interaktivna karta prikazana na pregledovalniku ZGS

Karta K: Skupine gozdnih rastiščnih tipov

Skupine gozdnih rastiščnih tipov

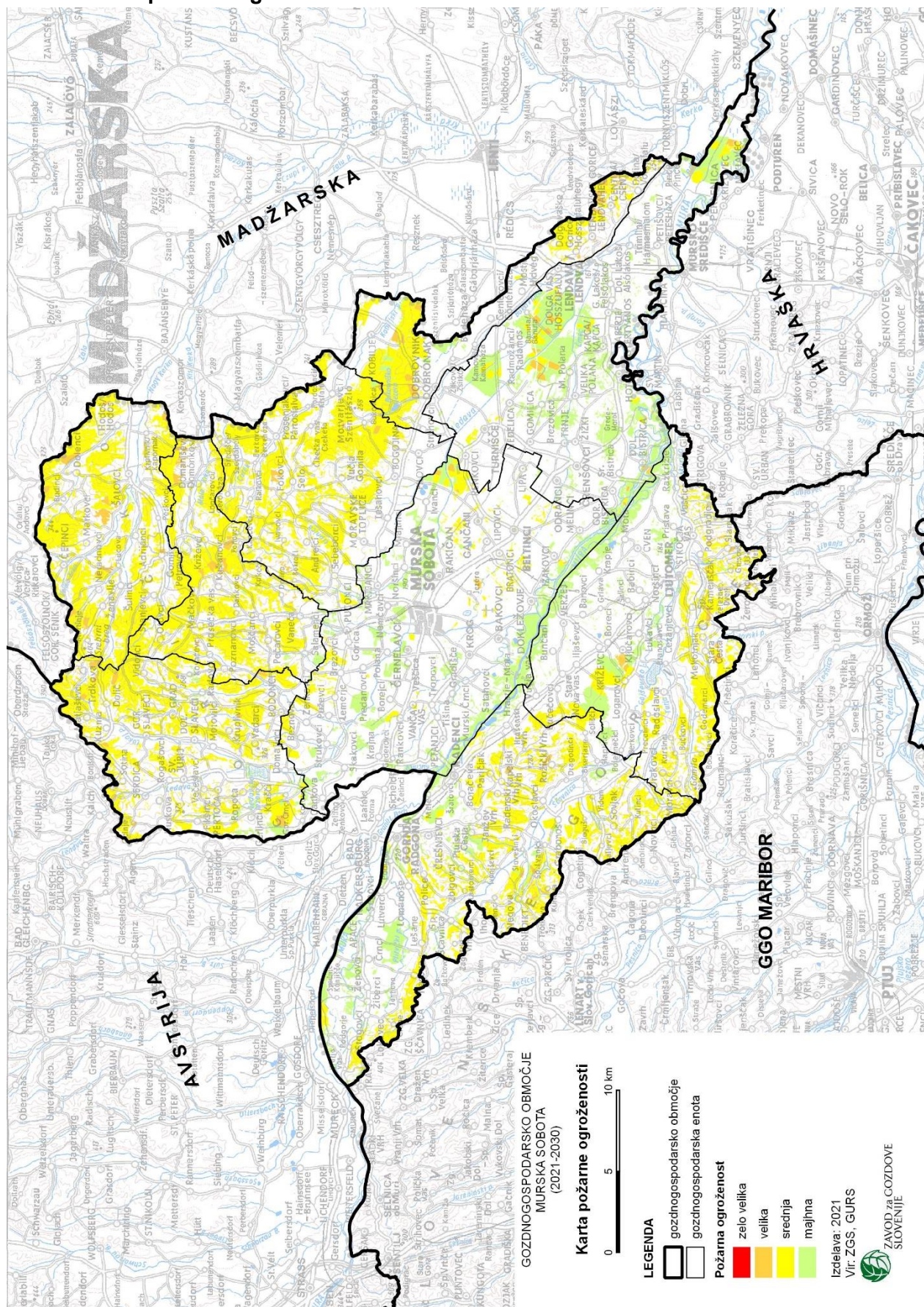
- Vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja
- Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom
- Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah
- Podgorska bukvoja na silikatnih kamninah
- Kislojlubna rdečeborovja

Gradnova-belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah

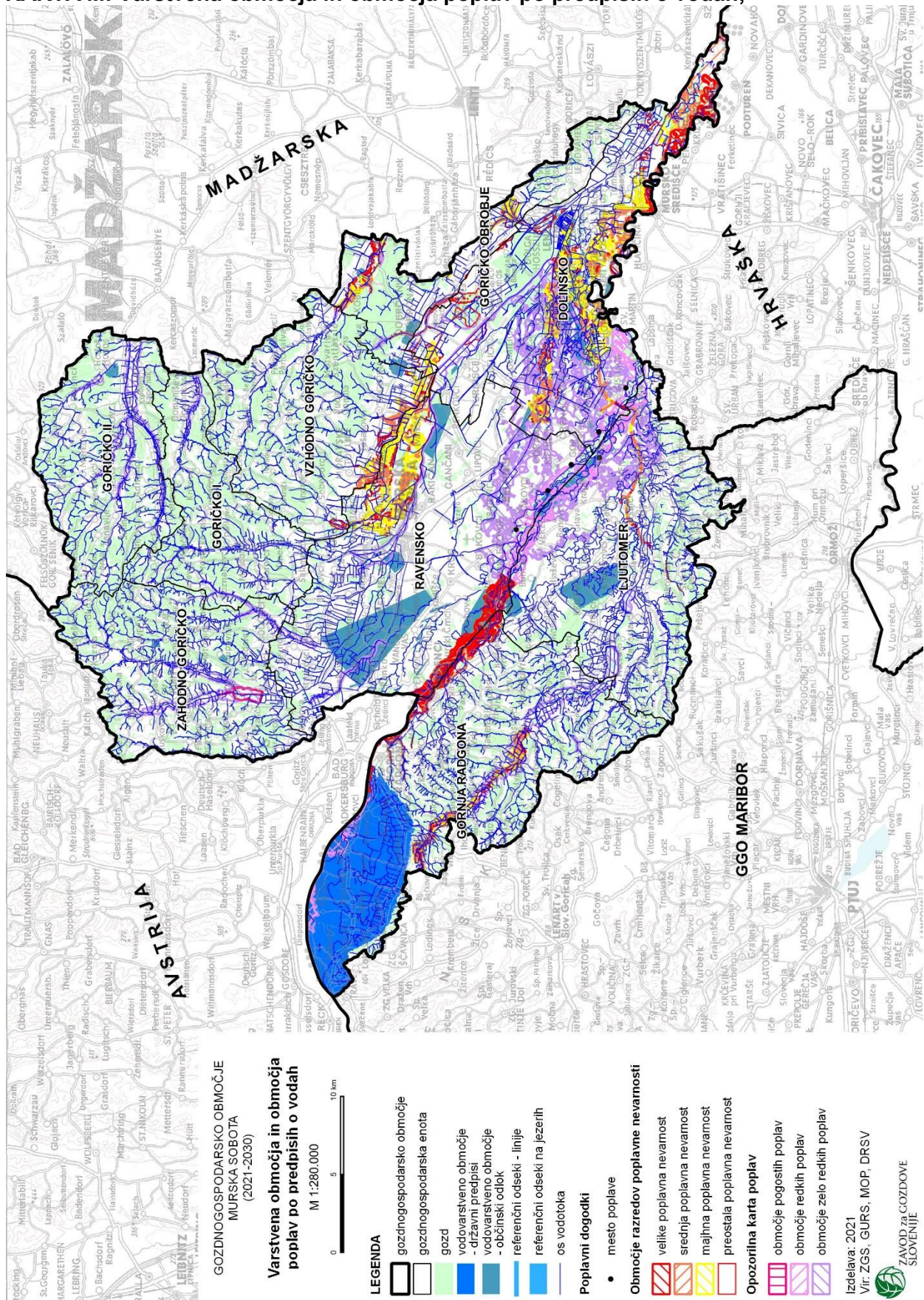
Podgorska bukvoja na silikatnih kamninah

Kislojlubna rdečeborovja

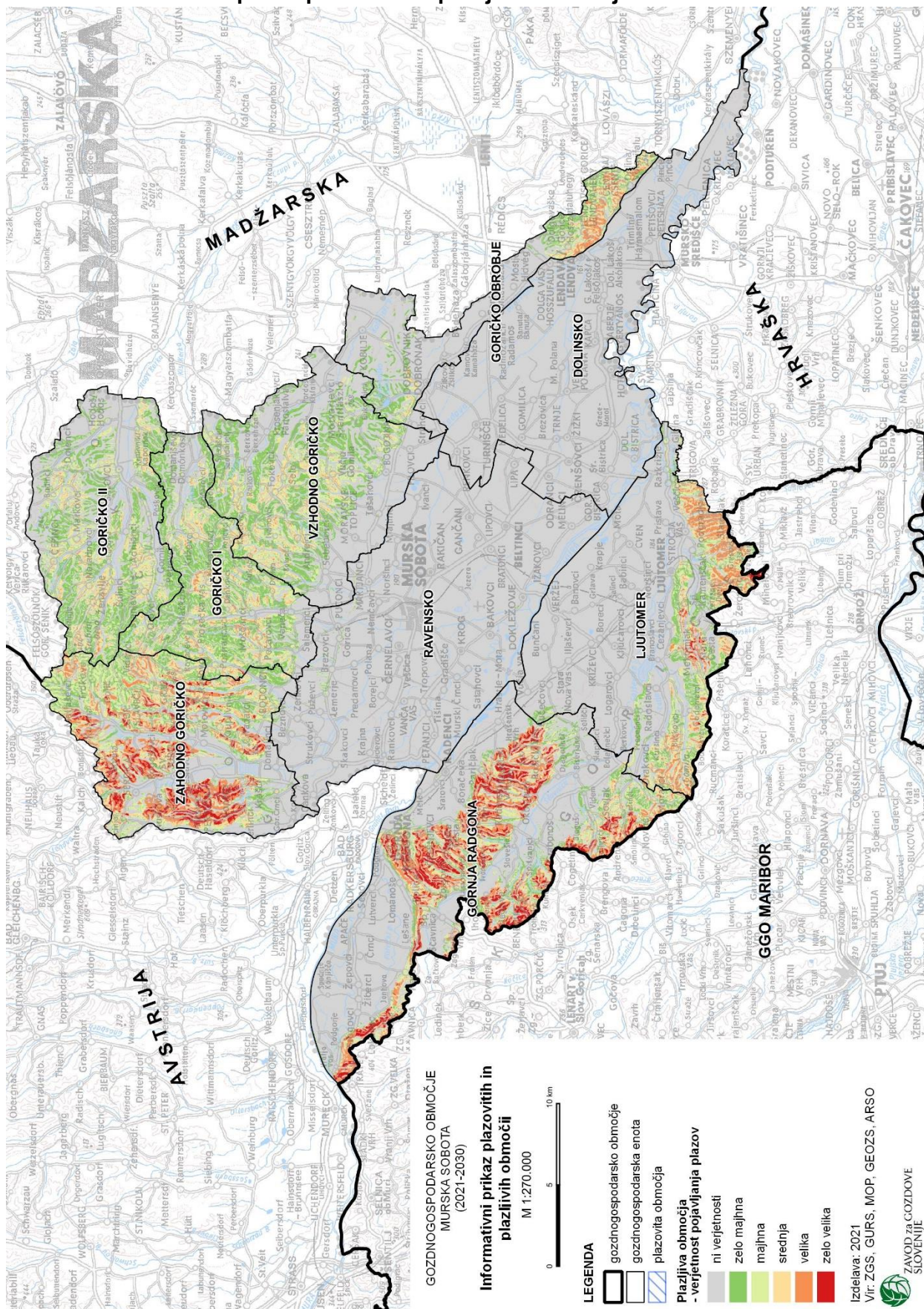
Karta L: Karta požarne ogroženosti

KARTA M: Varstvena območja in območja poplavl po predpisih o vodah;

KARTA N: Informativni prikaz plazovitih in plazljivih območij

13 PRILOGE

13.1 Pregled stanja in ukrepov na ravni GGO

Preglednica 1: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	31.684	8.035	299	40.018
Delež (%)	79,2	20,1	0,7	100,0

Preglednica 2: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov in rastiščnogojitveni razred	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbvoja, topolovja in črnojelševja 010	2.055	0	262	262	0,0	9,2	9,2	0,0	28,7	28,7	81,5
Vrbvoja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	200	0	274	274	0,0	8,7	8,7	0,0	23,1	23,1	73,0
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 02	4.529	16	262	278	0,3	8,4	8,8	16,0	23,6	23,2	73,2
Gabrovja s hrasti 040	1.930	55	253	307	1,2	7,1	8,3	22,3	22,1	22,2	81,8
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	6.144	64	258	322	1,9	6,6	8,5	21,7	23,7	23,3	88,1
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	819	21	320	341	0,7	8,3	9,0	24,7	23,4	23,5	89,2
Večnamenski gozdovi skupaj	15.678	37	262	300	1,0	7,7	8,7	21,2	24,1	23,8	82,0
Vrbvoja, topolovja in črnojelševja 010	12	4	280	284	0,1	6,9	7,0	0,0	29,2	28,8	116,4
Vrbvoja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	30	2	232	234	0,0	7,1	7,1	0,0	18,7	18,6	60,8
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 02	119	41	222	263	0,8	7,3	8,1	12,3	24,1	22,2	71,9
Gabrovja s hrasti 040	2.246	83	209	291	1,7	5,8	7,5	24,5	20,7	21,8	84,6
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	16.678	102	171	273	2,1	4,7	6,8	19,6	21,0	20,5	82,8
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	450	39	268	307	0,9	6,5	7,3	21,0	20,5	20,5	85,9
Kisloljubna rdečeborovja 130	1.536	124	106	230	3,1	2,4	5,5	18,4	15,3	17,0	70,9
GPN, ukrepi so dovoljeni	21.072	99	173	273	2,1	4,7	6,8	20,0	20,7	20,4	82,3
GPN, ukrepi niso dovoljeni	48	53	434	486	0,9	8,7	9,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	3.221	0	267	267	0,0	8,8	8,8	0,0	0,0	27,0	83,0
Skupaj vsi gozdovi	40.018	67	216	283	1,5	6,2	7,7	20,2	20,2	20,2	82,1

Preglednica 3: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	1.531	3,8	1.530	99,9	1,5	94,5	3,1	0,9
Drogovnjak	15.451	38,6	271	1,8	5,6	65,4	24,6	4,4
Debeljak	19.979	49,9	422	2,1	15,7	73,3	10,5	0,5
Sestoj v obnovi	1.126	2,8	468	41,6	39,6	50,4	9,0	1,0
Dvoslojni sestoj	113	0,3	4	3,6	0,0	75,4	9,0	15,6
Raznomerno (ps-šp)	1.461	3,7	59	4,1	2,8	44,8	46,7	5,7
Raznomerno (sk-gnz)	264	0,7	14	5,4	11,9	34,6	38,8	14,7
Panjevec	40	0,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	11	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	41	0,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	40.018	100,0	2.768	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 4: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	1.531	26,4	44,9	23,8	4,9	47,9	24,7	27,4	31,2	47,1	13,8	7,9
Drogovnjak	15.451	5,5	56,2	34,7	3,6	14,3	50,2	35,5	13,3	66,8	16,4	3,5
Debeljak	19.979	1,0	97,9	1,0	0,1	32,3	54,7	13,0	3,4	65,6	25,3	5,7
Sestoj v obnovi	1.126	1,5	97,7	0,8	0,0	49,3	40,4	10,3	0,3	4,4	90,2	5,1
Dvoslojni sestoj	113	0,0	95,9	4,1	0,0	27,8	47,1	25,1	0,0	83,0	17,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	1.461	0,3	4,0	94,8	0,9	0,2	24,6	75,2	0,1	82,6	10,8	6,5
Raznomerno (sk-gnz)	264	0,0	93,1	5,2	1,7	0,4	33,7	65,9	1,7	1,5	96,8	0,0
Panjevec	40	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	91,4	8,6	0,0	0,0	100,0	0,0
Grmičav gozd	11	0,0	0,0	7,2	92,8	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	7,2	92,8
Pionirski gozd z grmišči	41	0,0	39,3	48,3	12,4	0,0	0,0	100,0	4,9	0,3	12,2	82,6
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 5: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih - vsi gozdovi**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V		
Smreka	8,3	27,6	34,0	19,3	10,8	13	4,6
Jelka	5,8	21,7	36,0	22,4	14,1	0	0,0
Bor	9,2	31,5	34,4	17,7	7,2	52	18,4
Macesen	12,0	31,8	31,7	16,2	8,3	1	0,4
Drugi iglavci	13,7	31,3	34,3	16,0	4,7	1	0,4
Bukev	8,5	20,5	23,0	21,6	26,4	59	21,1
Hrast	8,9	20,3	22,7	20,6	27,5	53	18,7
Plemeniti listavci	11,0	20,9	20,8	18,9	28,4	16	5,7
Drugi trdi listavci	13,0	25,5	21,2	17,3	23,0	49	17,3
Mehki listavci	17,0	29,5	20,7	13,0	19,8	38	13,4
Iglavci	9,1	30,7	34,3	18,0	7,9	67	23,7
Listavci	11,3	23,2	21,9	18,7	24,9	216	76,3
Skupaj	10,8	24,9	24,9	18,5	20,9	283	100,0

Preglednica 6: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih - gozdovi z načrtovanim posekom**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V		
Smreka	8,3	27,6	34,0	19,3	10,8	13,3	4,7
Jelka	5,8	21,7	36,0	22,4	14,1	0,0	0,0
Bor	12,0	31,8	31,7	16,2	8,3	1,0	0,3
Macesen	9,2	31,5	34,4	17,7	7,2	52,2	18,4
Drugi iglavci	13,7	31,3	34,3	16,0	4,7	0,5	0,2
Bukev	8,5	20,5	23,0	21,6	26,4	59,3	21,0
Hrast	8,9	20,3	22,7	20,6	27,5	53,1	18,8
Plemeniti listavci	11,0	20,9	20,8	18,9	28,4	16,4	5,8
Drugi trdi listavci	13,0	25,5	21,2	17,3	23,0	49,2	17,4
Mehki listavci	17,0	29,5	20,7	13,0	19,8	38,0	13,4
Iglavci	9,1	30,7	34,3	18,0	7,9	67,1	23,7
Listavci	11,3	23,2	21,9	18,7	24,9	216,1	76,3
Skupaj	10,8	24,9	24,9	18,5	20,9	283,2	100,0

Preglednica 7: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) - vsi gozdovi**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,3	0,5	0,4	0,2	0,1	1,5	19,7
Listavci	1,5	1,8	1,2	0,8	0,8	6,1	80,3
Skupaj	1,8	2,3	1,6	1,0	0,9	7,6	100,0

Preglednica 8: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) - gozdovi z načrtovanim posekom**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,3	0,5	0,4	0,2	0,1	1,5	21,4
Listavci	1,4	1,7	1,1	0,7	0,6	5,5	78,6
Skupaj	1,7	2,2	1,5	0,9	0,7	7,0	100,0

Preglednica 9: **D-GFR1 razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1980	34.701	39	61	141	1,4	2,2	3,7	0,7	1,5	2,2
1990	35.110	50	97	147	1,2	2,7	3,9	0,8	1,6	2,4
2000	37.878	59	140	199	1,5	3,7	5,3	1,1	2,3	3,4
2000	39.393	64	187	251	1,5	4,8	6,2	1,6	3,6	5,2
2010	40.018	67	216	283	1,5	6,2	7,7	1,5	5,0	6,5

Preglednica 10: **D-PGR Posek v obdobju 2011-2020 po RGR in primerjava z načrtovanim**

RGR		Načrtovani posek*	Realizirani posek	Realizacija načrtov. poseka %	Realizirani posek	Struktura poseka po razš. deb. st.		
		m ³	m ³	%	m ³ /ha	A	B	C
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	Iglavci	849	624	73,5	0	63,7	35,9	0,4
	Listavci	130.636	118.447	90,6	58	35,8	49,5	14,7
	Skupaj	131.485	119.071	90,6	58	36,0	49,4	14,6
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	Iglavci	209	37	17,7	0	9,1	78,2	12,7
	Listavci	129.414	116.654	90,1	40	13,5	36,8	49,7
	Skupaj	129.623	116.691	90,0	40	13,5	36,8	49,7
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	Iglavci	41.135	15.915	38,7	3	41,2	48,8	10,0
	Listavci	216.526	218.224	100,7	43	25,0	44,2	30,8
	Skupaj	257.661	234.140	90,9	46	26,1	44,5	29,4
Gabrovja s hrasti 040	Iglavci	87.206	37.328	42,8	9	24,4	58,9	16,7
	Listavci	137.755	101.040	73,3	25	24,5	42,8	32,7
	Skupaj	224.961	138.368	61,5	34	24,4	47,2	28,4
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	Iglavci	444.023	225.195	50,7	10	30,4	53,6	16,0
	Listavci	660.044	498.055	75,4	22	24,5	43,3	32,2
	Skupaj	1.104.067	723.250	65,5	32	26,3	46,5	27,2
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	Iglavci	9.424	5.788	61,4	5	27,4	52,8	19,8
	Listavci	75.271	56.627	75,2	47	13,3	37,2	49,5
	Skupaj	84.695	62.415	73,7	51	14,6	38,7	46,7
Kisloljubna rdečeborovja 130	Iglavci	36.106	11.189	31,0	7	42,8	47,7	9,5
	Listavci	19.436	13.212	68,0	9	34,0	43,9	22,1
	Skupaj	55.542	24.400	43,9	16	38,0	45,7	16,3
Gozdni rezervati 210	Iglavci	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
	Listavci	0	14	0,0	0	8,8	6,3	84,9
	Skupaj	0	14	0,0	0	8,8	6,3	84,9
Skupaj	Iglavci	622.890	296.075	47,5	7	30,7	53,8	15,5
	Listavci	1.418.349	1.122.273	79,1	28	24,2	43,1	32,7
	Skupaj	2.041.239	1.418.349	69,5	35	25,6	45,3	29,1

PRILOGE

Preglednica 11: D-OGDL Opravljena gojitvena in varstvena dela

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozd			Zasebni in drugi gozdovi			Skupaj		
		Načrtovan o	Realizirano	Indeks	Načrtovan o	Realizirano	Indeks	Načrtovan o	Realizirano	Indeks
Priprava sestoja	ha	106	97	0,9	124	36	0,3	229	133	0,6
Priprava tal	ha	329	153	0,5	192	120	0,6	521	273	0,5
Sadnja	ha	251	270	1,1	227	278	1,2	478	549	1,1
Setev	ha	94	3	0,0	1	0	0,3	95	4	0,0
Gnojenje	ha	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Obžetev	ha	750	531	0,7	470	570	1,2	1.220	1.100	0,9
Nega mladja	ha	479	541	1,1	298	171	0,6	777	712	0,9
Nega gošče	ha	635	606	1,0	515	302	0,6	1.150	908	0,8
Nega letvenjaka	ha	595	200	0,3	751	167	0,2	1.346	367	0,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	233	101	0,4	1.071	191	0,2	1.304	292	0,2
Obžagovanje vej	ha	0	9	180,8	0	1	143,0	0	10	174,5
Nega prebiralnega gozda	ha	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Graditev protipožarnih objektov	km	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Drugo varstvo pred požari	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Varstvo pred erozijo	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Varstvo pred žužalkami	dni	0	170	0,0	0	553	4.252,2	0	722	5.556,6
Varstvo pred bolezni	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Zaščita s premazom	ha	25	106	4,2	6	198	35,2	31	304	9,9
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	2	53.680	*,***,*	3	106.650	*,***,*	5	160.330	*,***,*
Zaščita z ograjo	m	5	6.350	1.267,5	326	7.780	23,9	331	14.130	42,7
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0	16.470	*,***,*	0	9.340	*,***,*	0	25.810	*,***,*
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0	167	0,0	0	238	0,0	0	405	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	64	0	0,0	58	3	0,0	122	3	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	3	0	0,1	27	180	6,6	30	181	5,9
Vzdrževanje vodnih površin	dni	3	0	0,0	1	157	120,8	4	157	40,3
Sadnja plodonosnega drevja	dni	0	0	0,0	0	91	0,0	0	91	0,0
Vzdrževanje plodonosnega drevja	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Postavitev in vzd. vallnic	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ohranjanje biotopov - nega	ha	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ohranjanje biotopov - sečnja	m ³	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Vzdrževanje gnezdnic	kos	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Postavitev gnezdnic	kos	0	0	0,0	0	10	0,0	0	10	0,0
Vzdrževanje stez	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ostala biomeliorativna dela	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0	359	*,***,*	0	205	0,0	0	563	*,***,*

Preglednica 12: **OGD Opravljena gojitvena, varstvena in druga dela po RGR**

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010				
Obnova	ha	215	304	0,9
Nega	ha	680	744	0,9
Varstvo	dni	508	508	541,7
Nega habitatov	dni	53	53	0,0
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011				
Obnova	ha	377	361	0,8
Nega	ha	823	2.812	1,1
Varstvo	dni	1.311	1.311	216,2
Nega habitatov	dni	33	33	1,2
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020				
Obnova	ha	372	234	0,7
Nega	ha	1.168	830	0,9
Varstvo	dni	1.570	1.288	87,1
Nega habitatov	dni	28	55	1,9
Gabrovja s hrasti 040				
Obnova	ha	50	44	0,7
Nega	ha	522	126	0,3
Varstvo	dni	411	225	5,8
Nega habitatov	dni	5	106	21,1
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060				
Obnova	ha	347	224	0,6
Nega	ha	2.982	1.079	0,4
Varstvo	dni	1.199	1.345	6,2
Nega habitatov	dni	95	251	2,6
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064				
Obnova	ha	33	31	1,5
Nega	ha	346	109	1,0
Varstvo	dni	180	145	***,
Nega habitatov	dni	3	20	6,1
Kisloljubna rdečeborovja 130				
Obnova	ha	18	3	0,3
Nega	ha	354	42	0,1
Varstvo	dni	150	58	***,
Nega habitatov	dni	3	47	16,4
Gozdni rezervati 210				
Obnova	ha	0	0	0,0
Nega	ha	0	0	0,0
Varstvo	dni	0	0	0,0
Nega habitatov	dni	0	0	0,0

Preglednica 13: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	542.000	14	20,2	90,6
Listavci	1.984.000	50	22,9	80,0
Skupaj	2.526.000	64	22,3	82,1

Preglednica 14: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Obseg	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	1.194	1.194
Nega	ha	3.505	5.724
Varstvo	dni	5.550	6.300
Nega habitatov	dni	385	600

Preglednica 15: D-POM - Površina (ha) in sestava pomladka (%) po skupinah drevesnih vrst in rastiščnogojitvenih razredih

Rastiščnogojitveni razred	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
Vrbovja, topolovja in črnojelševja	Ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	2,6	9,4	1,3	30,8
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,1	1,4
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo	Ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3	14,6	7,4	14,3
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	0,3	0,5
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom	Ha	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,9	12,3	20,4	50,0	13,5
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	1,0	0,3
Gabrovja s hrasti	Ha	5,7	0,0	2,6	0,0	0,0	18,2	5,3	3,1	137,3	9,7
	%	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,4	0,1	0,1	3,3	0,2
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah	Ha	85,9	1,3	84,3	0,3	0,3	323,7	52,6	19,4	271,2	79,1
	%	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	1,4	0,2	0,1	1,2	0,3
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah	Ha	1,7	0,0	0,3	0,1	0,0	52,4	1,7	5,2	15,2	6,2
	%	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	4,1	0,1	0,4	1,2	0,5
Kisloljubna rdečeborovja	Ha	9,9	0,0	45,3	0,0	0,0	13,8	10,8	0,0	12,8	5,3
	%	0,6	0,0	2,9	0,0	0,0	0,9	0,7	0,0	0,8	0,3
Gozdni rezervati	Ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,7	0,0
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	1,5	0,0
Skupaj	Ha	103,4	1,3	132,7	0,4	0,3	409,2	87,6	72,3	496,0	158,9
	%	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	1,0	0,2	0,2	1,2	0,4

13.2 Pregled stanja in ukrepov na ravni RGR GGO

010 Vrbovja, topolovja in črnojelševja

Preglednica 1: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.617	516	14	2.147
Delež (%)	75,4	24,0	0,6	100,0

Preglednica 2: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež (%)
Nižinsko črnojelševje	972	45,3
Predpanonsko gradnovo belogabrovje	890	41,4
Vrbovje s topolom	164	7,6
Dobovje in dobovo belogabrovje	101	4,7
Vezovje z ozkolistnim jesenom	17	0,8
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	3	0,2
Skupaj	2.147	100,0

Preglednica 3: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	159	7,4	159	100,0	99,8	0,0	0,2	0,0
Drogovnjak	1.121	52,1	20	1,8	62,8	23,5	13,7	0,0
Debeljak	487	22,7	6	1,2	61,3	29,5	9,2	0,0
Sestoj v obnovi	1	0,0	0	51,7	0,0	100,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	334	15,6	8	2,3	12,3	61,6	26,1	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	10	0,5	1	12,9	87,4	0,8	11,8	0,0
Panjevec	34	1,6	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	1	0,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.147	100,0	194	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 4: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	159	41,8	38,7	19,5	0,0	65,7	31,2	3,1	55,9	16,8	18,9	8,4
Drogovnjak	1.121	25,6	62,9	11,5	0,0	45,3	50,6	4,1	39,1	51,4	8,9	0,6
Debeljak	487	1,3	96,7	2,0	0,0	81,9	16,0	2,1	28,5	59,2	10,8	1,5
Sestoj v obnovi	1	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Raznomerno (ps-šp)	334	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	41,9	58,1	0,0	8,1	0,0	91,9
Raznomerno (sk-gnz)	10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	34	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

PRILOGE

Preglednica 5: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	20,4	48,6	23,8	6,9	0,3	0,3	0,1
Bor	18,9	47,6	23,9	8,2	1,4	0,1	0,0
Macesen	12,5	25,0	25,0	25,0	12,5	0,0	0,0
Bukev	8,9	23,2	21,4	18,9	27,6	0,2	0,1
Hrast	8,4	23,6	28,7	11,8	27,5	23,9	9,2
Plemeniti listavci	16,2	27,3	25,7	19,4	11,4	41,8	16,0
Drugi trdi listavci	12,9	26,8	26,9	18,3	15,1	4,0	1,6
Mehki listavci	22,1	34,0	21,7	11,0	11,2	190,3	73,0
Iglavci	19,9	48,2	23,8	7,4	0,7	0,4	0,1
Listavci	19,7	31,9	23,1	12,5	12,8	260,2	99,8
Skupaj	19,7	31,9	23,1	12,5	12,8	260,6	100,0

Preglednica 6: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Listavci	3,2	3,1	1,6	0,8	0,5	9,2	100,0
Skupaj	3,2	3,1	1,6	0,8	0,5	9,2	100,0

Preglednica 7: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	2.047	1	246	247	0,0	9,4	9,4	0,0	7,1	7,1
2020	2.147	0	260	260	0,0	9,2	9,2	0,0	7,5	7,5

Preglednica 8: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	7,8	16,4	2,0	73,5
2020	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	9,2	16,0	1,5	73,1

Preglednica 9: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	0	0	0,0	0,0
Listavci	160.000	75	28,6	81,2
Skupaj	160.000	75	28,6	81,1

Preglednica 10: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	255	255
Nega	ha	500	713
Varstvo	dni	80	90
Nega habitatov	dni	10	10

011 Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijoPreglednica 11: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.269	601	76	2.946
Delež (%)	77,0	20,4	2,6	100,0

Preglednica 12: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina	Delež (%)
Vrbovje s topolom	1.683	57,1
Dobovje in dobrovo belogabrovje	587	19,9
Vezovje z ozkolistnim jesenom	486	16,5
Nižinsko črnojelševje	174	5,9
Kisloljubno gradnovno belogabrovje	11	0,4
Predpanonsko gradnovno belogabrovje	4	0,1
Skupaj	2.946	100,0

Preglednica 13: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	239	8,1	239	99,9	2,5	94,8	2,0	0,7
Drogovnjak	555	18,8	5	0,9	5,7	46,4	47,9	0,0
Debeljak	1.791	60,9	13	0,7	10,0	79,1	10,9	0,0
Sestoj v obnovi	7	0,2	2	24,0	0,0	62,6	37,4	0,0
Dvoslojni sestoj	37	1,3	0	0,7	0,0	0,0	100,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	293	9,9	12	4,0	0,0	54,2	45,8	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	16	0,5	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	9	0,3	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.946	100,0	270	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 14: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	239	25,6	44,6	24,7	5,1	50,0	25,2	24,8	35,2	39,1	18,4	7,3
Drogovnjak	555	6,2	42,3	47,9	3,6	10,0	50,8	39,2	4,5	56,2	26,6	12,7
Debeljak	1.791	0,3	97,7	1,8	0,2	16,2	61,1	22,7	1,4	41,5	41,6	15,5
Sestoj v obnovi	7	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	42,9	57,1	0,0	0,0	8,5	91,5
Dvoslojni sestoj	37	0,0	87,4	12,6	0,0	2,2	56,0	41,8	0,0	0,0	100,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	293	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	32,3	67,7	0,0	92,7	0,4	6,9
Raznomerno (sk-gnz)	16	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	9	0,0	85,5	14,5	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 15: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	15,7	34,3	26,4	15,8	7,8	0,0	0,0
Bor	12,3	33,9	28,9	16,9	8,0	0,1	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	5,6	13,3	21,8	25,9	33,4	0,2	0,1
Hrast	6,0	14,3	18,1	20,4	41,2	23,3	8,6
Plemeniti listavci	7,4	16,2	17,2	18,3	40,9	63,4	23,4
Drugi trdi listavci	8,3	17,9	17,6	17,3	38,9	59,2	21,8
Mehki listavci	7,0	17,0	18,6	14,9	42,5	125,1	46,1
Iglavci	12,4	33,8	28,9	16,9	8,0	0,1	0,0
Listavci	7,3	16,8	18,0	16,7	41,2	271,1	99,9
Skupaj	7,3	16,8	18,0	16,7	41,2	271,3	100,0

Preglednica 16: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Listavci	1,6	2,0	1,6	1,4	2,4	9,0	100,0
Skupaj	1,6	2,0	1,6	1,4	2,4	9,0	100,0

Preglednica 17: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	2.943	0	247	247	0,0	5,9	5,9	0,0	4,9	4,9
2020	2.946	0	271	271	0,0	8,9	8,9	0,0	7,5	7,5

Preglednica 18: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	1,2	8,3	18,9	25,1	46,4
2020	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	8,6	23,4	21,8	46,0

Preglednica 19: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	0	0	0,0	0,0
Listavci	220.000	75	27,5	83,7
Skupaj	220.000	75	27,5	83,7

Preglednica 20: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	415	415
Nega	ha	541	1.166
Varstvo	dni	2.586	3.009
Nega habitatov	dni	50	56

020 Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenomPreglednica 21: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	3.090	1.933	46	5.069
Delež (%)	61,0	38,1	0,9	100,0

Preglednica 22: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina	Delež (%)
Dobovje in dobovo belogabrovje	3.693	72,8
Kisloljubno gradново belogabrovje	514	10,1
Predpanonsko gradново belogabrovje	473	9,3
Nižinsko črnojelševje	185	3,6
Vezovje z ozkolistnim jesenom	103	2,0
Vrbovje s topolom	103	2,0
Kisloljubno gradново bukovje	3	0,1
Skupaj	5.073	100,0

Preglednica 23: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	367	7,2	366	99,8	0,0	99,9	0,1	0,0
Drogovnjak	1.927	38,0	18	0,9	7,4	26,5	38,8	27,3
Debeljak	2.394	47,3	34	1,4	15,6	69,8	14,3	0,3
Sestoj v obnovi	88	1,7	25	28,8	35,4	39,6	25,0	0,0
Dvoslojni sestoj	17	0,3	1	6,4	0,0	28,3	11,3	60,4
Raznomerno (ps-šp)	203	4,0	4	1,9	0,0	2,1	47,9	50,0
Raznomerno (sk-gnz)	64	1,3	3	4,2	0,0	2,2	23,1	74,7
Panjevec	1	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	8	0,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	5.070	100,0	452	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 24: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	367	31,1	44,5	17,0	7,4	62,0	26,3	11,7	14,9	57,7	15,0	12,4
Drogovnjak	1.927	6,6	43,1	45,1	5,2	22,0	46,0	32,0	6,7	62,7	22,3	8,3
Debeljak	2.394	0,6	96,9	2,2	0,3	50,6	37,8	11,6	6,1	60,9	21,5	11,5
Sestoj v obnovi	88	0,0	95,8	4,2	0,0	51,2	27,5	21,3	1,7	0,0	98,3	0,0
Dvoslojni sestoj	17	0,0	0,0	0,0	0,0	15,4	68,3	16,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	203	0,0	0,0	0,6	99,4	1,2	12,5	86,3	0,0	0,0	0,9	99,1
Raznomerno (sk-gnz)	64	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	22,1	77,9	0,0	100,0	0,0	0,0
Panjevec	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19,4	80,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	8	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 25: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	7,6	27,8	31,1	21,5	12,0	7,0	2,5
Bor	5,6	30,0	41,4	19,7	3,3	7,2	2,6
Macesen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugi iglavci	2,2	33,2	38,2	21,2	5,2	0,9	0,3
Bukev	5,7	14,4	20,6	22,2	37,1	2,0	0,7
Hrast	8,3	17,2	20,0	19,4	35,1	85,1	30,9
Plemeniti listavci	11,6	21,2	20,8	19,1	27,3	46,7	17,0
Drugi trdi listavci	13,9	26,3	18,5	15,0	26,3	82,6	30,0
Mehki listavci	18,3	30,0	19,9	14,6	17,2	43,4	15,8
Iglavci	6,3	29,2	36,5	20,6	7,4	15,1	5,5
Listavci	12,4	22,9	19,7	17,2	27,8	259,8	94,5
Skupaj	12,0	23,2	20,6	17,4	26,8	274,9	100,0

Preglednica 26: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	3,5
Listavci	2,6	2,4	1,3	0,9	1,1	8,3	96,5
Skupaj	2,6	2,5	1,4	1,0	1,1	8,6	100,0

Preglednica 27: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	5.116	14	225	239	0,5	6,0	6,5	0,8	4,6	5,4
2020	5.070	15	260	275	0,3	8,4	8,7	0,2	6,1	6,3

Preglednica 28: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	2,9	0,0	2,6	0,0	0,5	0,7	31,1	15,9	29,4	16,9
2020	2,5	0,0	2,6	0,0	0,3	0,7	31,0	17,0	30,1	15,8

Preglednica 29: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	12.000	2	15,7	71,4
Listavci	311.000	61	23,6	73,3
Skupaj	323.000	63	23,2	73,2

Preglednica 30: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	464	464
Nega	ha	724	1.159
Varstvo	dni	902	1.100
Nega habitatov	dni	37	40

040 Gabrovja s hrastiPreglednica 31: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	3.520	624	32	4.176
Delež (%)	84,2	15,0	0,8	100,0

Preglednica 32: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina	Delež (%)
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	2.513	60,2
Kisloljubno gradnovo bukovje	986	23,6
Dobovje in dobovo belogabrovje	468	11,2
Predpanonsko gradnovo belogabrovje	177	4,2
Predpanonsko podgorsko bukovje	21	0,5
Vrbovje s topolom	10	0,2
Nižinsko črnojelševje	3	0,1
Skupaj	4.176	100,0

Preglednica 33: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina Ha	Delež %	Površina Ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	70	1,7	70	99,8	0,4	96,0	3,6	0,0
Drogovnjak	1.404	33,6	17	1,2	0,6	39,8	45,3	14,3
Debeljak	2.478	59,3	90	3,6	3,2	76,8	18,3	1,7
Sestoj v obnovi	66	1,6	33	49,3	11,6	81,4	5,7	1,3
Dvoslojni sestoj	13	0,3	1	8,8	0,0	100,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	113	2,7	14	12,2	0,0	70,8	29,2	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	20	0,5	2	10,0	0,0	0,0	90,5	9,5
Panjevec	4	0,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	9	0,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	4.176	100,0	227	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 34: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	70	12,3	20,4	60,9	6,4	13,9	17,7	68,4	24,5	40,8	8,2	26,5
Drogovnjak	1.404	2,3	47,6	46,3	3,8	6,7	42,5	50,8	8,9	70,4	19,0	1,7
Debeljak	2.478	2,6	96,6	0,8	0,0	31,3	55,7	13,0	1,2	70,5	25,4	2,9
Sestoj v obnovi	66	0,0	100,0	0,0	0,0	15,4	74,4	10,2	1,4	2,8	4,1	91,7
Dvoslojni sestoj	13	0,0	100,0	0,0	0,0	16,5	21,1	62,4	0,0	100,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	113	0,0	5,0	95,0	0,0	0,3	17,7	82,0	0,0	13,8	86,2	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	20	0,0	15,0	74,0	11,0	0,0	28,7	71,3	4,6	2,8	92,6	0,0
Panjevec	4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	36,6	63,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 35: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	7,4	26,9	34,0	20,5	11,2	11,8	3,9
Bor	6,0	25,4	39,1	21,8	7,7	56,4	18,9
Macesen	13,2	35,9	34,4	11,4	5,1	0,7	0,2
Drugi iglavci	4,1	16,6	51,5	26,0	1,8	0,7	0,2
Bukev	8,4	19,5	22,8	21,4	27,9	39,0	13,1
Hrast	7,9	18,7	23,4	21,3	28,7	90,2	30,2
Plemeniti listavci	14,7	25,5	20,9	16,8	22,1	5,4	1,8
Drugi trdi listavci	13,4	24,8	22,3	17,6	21,9	70,7	23,7
Mehki listavci	21,7	34,8	20,7	11,6	11,2	23,7	7,9
Iglavci	6,3	25,7	38,3	21,5	8,2	69,7	23,3
Listavci	11,3	22,5	22,6	19,1	24,5	229,0	76,7
Skupaj	10,1	23,3	26,3	19,6	20,7	298,7	100,0

Preglednica 36: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,2	0,5	0,5	0,2	0,0	1,4	17,9
Listavci	1,5	1,8	1,3	0,9	0,9	6,4	82,1
Skupaj	1,7	2,3	1,8	1,1	0,9	7,8	100,0

Preglednica 37: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	4.062	66	187	253	1,6	4,4	6,0	2,1	3,4	5,5
2020	4.176	70	229	299	1,5	6,4	7,9	1,6	4,9	6,5

Preglednica 38: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. List
2010	5,2	0,0	20,5	0,2	0,2	10,9	29,8	1,7	23,5	8,0
2020	4,0	0,0	18,9	0,2	0,2	13,1	30,2	1,8	23,7	7,9

Preglednica 39: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	69.000	17	23,7	113,0
Listavci	205.000	49	21,4	76,5
Skupaj	274.000	66	22,0	83,3

Preglednica 40: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	45	45
Nega	ha	175	207
Varstvo	dni	324	382
Nega habitatov	dni	23	25

060 Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninahPreglednica 41: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	18.982	3.719	121	22.822
Delež (%)	83,2	16,3	0,5	100,0

Preglednica 42: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina	Delež (%)
Kisloljubno gradnovo bukovje	20.595	90,2
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	1.665	7,3
Kisloljubno rdečeborovje	373	1,6
Predpanonsko gradnovo belogabrovje	156	0,7
Dobovje in dobovo belogabrovje	33	0,1
Predpanonsko podgorsko bukovje	4	0,0
Skupaj	22.825	100,0

Preglednica 43: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	606	2,7	606	100,0	1,9	90,8	5,5	1,8
Drogovnjak	8.855	38,8	146	1,6	0,6	74,0	22,8	2,6
Debeljak	11.843	51,8	252	2,1	17,3	74,7	7,8	0,2
Sestoj v obnovi	823	3,6	350	42,5	39,8	50,6	8,3	1,3
Dvoslojni sestoj	46	0,2	2	3,6	0,0	100,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	473	2,1	19	4,0	3,6	29,9	59,8	6,7
Raznomerno (sk-gnz)	153	0,7	8	5,2	7,3	61,2	29,1	2,4
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	1	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	22	0,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	22.822	100,0	1.382	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 44: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	606	20,4	51,1	24,2	4,3	32,0	22,8	45,2	33,8	51,2	11,0	4,0
Drogovnjak	8.855	3,7	60,1	32,4	3,8	11,5	50,3	38,2	13,1	69,0	15,1	2,8
Debeljak	11.843	0,9	98,4	0,7	0,0	29,1	58,8	12,1	2,8	69,5	23,8	3,9
Sestoj v obnovi	823	2,1	97,3	0,6	0,0	49,8	40,2	10,0	0,1	4,4	89,6	5,9
Dvoslojni sestoj	46	0,0	100,0	0,0	0,0	56,3	40,0	3,7	0,0	95,1	4,9	0,0
Raznomerno (ps-šp)	473	0,8	8,7	89,1	1,4	0,0	16,4	83,6	0,2	12,8	85,9	1,1
Raznomerno (sk-gnz)	153	0,0	92,1	6,4	1,5	0,6	38,8	60,6	2,4	1,5	96,1	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Grmičav gozd	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	22	0,0	40,0	36,4	23,6	0,0	0,0	100,0	9,3	0,6	84,7	5,4
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 45: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	8,5	27,6	34,2	19,0	10,7	18,2	6,4
Jelka	5,8	21,7	36,0	22,4	14,1	0,0	0,0
Bor	9,2	30,9	34,0	18,2	7,7	71,2	24,9
Macesen	11,7	31,4	31,7	16,7	8,5	1,5	0,5
Drugi iglavci	21,1	35,8	28,2	9,9	5,0	0,5	0,2
Bukev	8,5	20,5	22,9	21,6	26,5	83,4	29,1
Hrast	9,6	22,0	23,4	21,3	23,7	48,3	16,9
Plemeniti listavci	10,9	22,4	22,6	19,7	24,4	4,3	1,5
Drugi trdi listavci	13,1	26,4	22,6	18,3	19,6	42,1	14,7
Mehki listavci	19,1	34,2	21,9	13,0	11,8	16,8	5,9
Iglavci	9,2	30,3	33,9	18,3	8,3	91,5	31,9
Listavci	10,7	23,4	22,9	20,0	23,0	194,8	68,1
Skupaj	10,2	25,6	26,4	19,5	18,3	286,3	100,0

Preglednica 46: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,3	0,7	0,6	0,3	0,1	2,0	27,8
Listavci	1,2	1,6	1,1	0,7	0,6	5,2	72,2
Skupaj	1,5	2,3	1,7	1,0	0,7	7,2	100,0

Preglednica 47: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	22.432	88	165	253	2,0	4,0	6,0	2,0	2,9	4,9
2020	22.822	91	195	286	2,0	5,2	7,2	2,1	4,3	6,4

Preglednica 48: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. List
2010	7,0	0,0	27,1	0,4	0,2	25,9	15,9	1,6	15,8	6,1
2020	6,4	0,0	24,9	0,5	0,2	29,0	16,9	1,5	14,7	5,9

Preglednica 49: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	418.000		18	20,0
Listavci	977.000		43	22,0
Skupaj	1.395.000		61	21,4

Preglednica 50: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	430	430
Nega	ha	1.899	2.144
Varstvo	dni	1.455	1.566
Nega habitatov	dni	30	33

064 Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninahPreglednica 51: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	699	572	1	1.272
Delež (%)	54,9	45,0	0,1	100,0

Preglednica 52: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina	Delež (%)
Kisloljubno gradnovno bukovje	642	50,4
Predpanonsko podgorsko bukovje	590	46,4
Kisloljubno gradnovno belogabrovje	31	2,4
Predpanonsko gradnovno belogabrovje	10	0,8
Skupaj	1.273	100,0

Preglednica 53: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	60	4,7	60	100,0	95,3	0,2	4,5	0,0
Drogovnjak	400	31,4	4	1,1	5,3	20,4	66,5	7,8
Debeljak	663	52,2	17	2,5	58,0	38,9	3,1	0,0
Sestoj v obnovi	110	8,6	49	44,7	65,5	32,8	1,7	0,0
Dvoslojni sestoj	1	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	39	3,1	3	8,1	0,0	0,0	93,7	6,3
Raznomerno (sk-gnz)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.273	100,0	133	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 54: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	60	50,0	27,4	15,8	6,8	64,9	21,0	14,1	15,5	72,0	9,3	3,2
Drogovnjak	400	12,0	42,8	39,8	5,4	13,7	40,7	45,6	9,5	62,6	24,3	3,6
Debeljak	663	0,0	99,9	0,1	0,0	47,1	41,9	11,0	1,1	61,5	32,7	4,7
Sestoj v obnovi	110	0,0	0,0	0,0	0,0	78,3	20,4	1,3	0,0	100,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	39	0,0	0,0	100,0	0,0	2,1	4,1	93,8	0,0	14,3	85,7	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 55: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	10,2	29,4	32,8	17,1	10,5	9,9	3,0
Jelka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bor	12,0	31,4	32,4	15,8	8,4	13,7	4,2
Macesen	14,2	32,5	29,8	15,0	8,5	2,8	0,8
Drugi iglavci	6,0	17,5	38,9	31,3	6,3	1,1	0,3
Bukev	4,8	16,1	23,5	24,8	30,8	166,4	50,5
Hrast	7,6	19,2	24,5	23,6	25,1	41,6	12,6
Plemeniti listavci	10,2	20,8	23,4	20,1	25,5	17,3	5,2
Drugi trdi listavci	15,0	27,3	22,4	16,4	18,9	61,5	18,7
Mehki listavci	17,6	34,0	25,9	12,2	10,3	15,2	4,6
Iglavci	11,3	30,2	32,6	16,8	9,1	27,5	8,3
Listavci	8,2	20,0	23,5	22,0	26,3	301,9	91,6
Skupaj	8,5	20,8	24,3	21,6	24,8	329,4	100,0

Preglednica 56: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,7	8,4
Listavci	1,4	2,0	1,7	1,3	1,2	7,6	91,6
Skupaj	1,6	2,2	1,9	1,4	1,2	8,3	100,0

Preglednica 57: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	1.219	26	283	309	0,6	6,3	6,9	0,8	6,2	7,0
2020	1.273	27	302	329	0,7	7,7	8,4	0,7	6,8	7,5

Preglednica 58: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	3,1	0,0	4,3	0,5	0,6	50,9	12,7	4,7	18,5	4,7
2020	3,0	0,0	4,2	0,9	0,3	50,5	12,6	5,2	18,7	4,6

Preglednica 59: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	8.000	6	22,9	85,5
Listavci	86.000	68	22,4	88,0
Skupaj	94.000	74	22,4	87,8

Preglednica 60: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	55	55
Nega	ha	184	229
Varstvo	dni	153	153
Nega habitatov	dni	5	5

130 Kisloljubna rdečeborovjaPreglednica 61: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.505	21	10	1.536
Delež (%)	98,0	1,4	0,6	100,0

Preglednica 62: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina	Delež (%)
Kisloljubno rdečeborovje	1.211	78,7
Kisloljubno gradnovo bukovje	311	20,2
Predpanonsko gradnovo belogabrovje	12	0,8
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	4	0,3
Skupaj	1.537	100,0

Preglednica 63: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	30	1,9	30	99,9	0,0	84,9	13,0	2,1
Drogovnjak	1.189	77,4	61	5,1	0,0	82,2	17,4	0,4
Debeljak	274	17,9	9	3,4	0,0	89,4	10,6	0,0
Sestoj v obnovi	32	2,1	9	28,9	12,4	53,4	34,2	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	7	0,4	0	4,1	0,0	0,0	100,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	2	0,1	0	23,3	0,0	0,0	100,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3	0,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.536	100,0	110	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 64: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	30	0,0	54,5	42,3	3,2	5,5	32,0	62,5	64,5	20,1	14,7	0,7
Drogovnjak	1.189	0,0	62,0	35,6	2,4	4,6	61,8	33,6	11,8	73,7	12,6	1,9
Debeljak	274	0,0	94,4	5,6	0,0	9,4	74,9	15,7	2,3	69,2	24,9	3,6
Sestoj v obnovi	32	0,0	100,0	0,0	0,0	10,1	81,5	8,4	0,0	0,0	100,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	7	0,0	0,0	33,8	66,2	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	82,0	18,0
Raznomerno (sk-gnz)	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 65: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	7,2	28,0	33,5	20,1	11,2	10,8	4,7
Bor	13,9	45,6	30,5	7,6	2,4	113,1	49,1
Macesen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	16,9	34,3	22,9	13,8	12,1	53,7	23,3
Hrast	17,2	33,7	22,8	14,1	12,2	21,1	9,2
Plemeniti listavci	14,6	27,6	21,3	18,7	17,8	0,6	0,3
Drugi trdi listavci	20,0	35,3	22,2	12,1	10,4	18,6	8,1
Mehki listavci	24,1	39,8	20,1	9,4	6,6	12,4	5,4
Iglavci	13,3	44,0	30,8	8,7	3,2	123,9	53,8
Listavci	18,4	34,9	22,4	13,1	11,2	106,4	46,2
Skupaj	15,7	39,8	26,9	10,7	6,9	230,3	100,0

Preglednica 66: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,7	1,4	0,7	0,3	0,0	3,1	55,4
Listavci	0,9	1,0	0,4	0,1	0,1	2,5	44,6
Skupaj	1,6	2,4	1,1	0,4	0,1	5,6	100,0

Preglednica 67: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	1.523	120	91	211	2,4	2,7	5,1	2,4	1,3	3,7
2020	1.536	124	106	230	3,1	2,4	5,5	2,3	1,6	3,9

Preglednica 68: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	4,7	0,0	52,2	0,0	0,0	21,6	7,7	0,1	8,6	5,1
2020	4,7	0,0	49,0	0,0	0,0	23,3	9,2	0,3	8,1	5,4

Preglednica 69: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	35.000	23	18,4	73,9
Listavci	25.000	16	15,3	67,0
Skupaj	60.000	39	17,0	70,9

Preglednica 70: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	8	8
Nega	ha	105	106
Varstvo	dni	0	0
Nega habitatov	dni	2	13

210 Gozdni rezervatiPreglednica 71: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	0	54	0	54
Delež (%)	0,0	100,0	0,0	100,0

Preglednica 72: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina	Delež (%)
Dobovje in dobrovo belogabrovje	30	55,5
Kisloljubno gradnovo bukovje	18	33,3
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	6	11,2
Skupaj	54	100,0

Preglednica 73: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	0	0,9	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	54	100,0	1	2,2	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	54	100,0	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 74: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Drogovnjak	0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	54	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	95,8	4,2	0,0
Mladovje	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

PRILOGE

Preglednica 75: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Smreka	1,5	14,1	45,9	33,0	5,5	16,5	3,4
Bor	2,2	12,1	43,0	37,6	5,1	36,4	7,5
Bukev	3,0	16,0	27,4	26,7	26,9	22,5	4,6
Hrast	3,4	10,9	18,1	19,8	47,8	216,3	44,5
Plemeniti listavci	3,0	9,2	13,3	16,2	58,3	21,2	4,4
Drugi trdi listavci	3,4	10,7	17,1	19,1	49,7	137,8	28,3
Mehki listavci	3,3	13,7	21,0	21,8	40,2	35,6	7,3
Iglavci	1,9	12,7	44,1	36,1	5,2	52,9	10,9
Listavci	3,4	11,3	18,3	19,9	47,1	433,5	89,1
Skupaj	3,2	11,4	21,1	21,7	42,6	486,4	100,0

Preglednica 76: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	0,0	0,2	0,4	0,3	0,0	0,9	9,4
Listavci	1,0	1,8	2,0	1,6	2,3	8,7	90,6
Skupaj	1,0	2,0	2,4	1,9	2,3	9,6	100,0

Preglednica 77: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	51	0	264	264	0,0	4,4	4,4	0,0	0,0	0,0
2020	54	53	434	487	0,9	8,7	9,6	0,0	0,0	0,0

Preglednica 78: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	79,4	3,4	15,5	1,7
2020	3,4	0,0	7,5	0,0	0,0	4,6	44,5	4,4	28,3	7,3

Preglednica 79: **MP - Možni posek**

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	0	0	0,0	0,0
Listavci	0	0	0,0	0,0
Skupaj	0	0	0,0	0,0

Preglednica 80: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova		0	0
Nega		0	0
Varstvo		0	0
Nega habitatov		0	0

13.3 Pregled stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

2 - ZASEBNI GOZD

Preglednica 1: **KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	
Večnamenski gozdovi	11.679	40	265	305	1,1	7,6	8,7	23,6	23,2	23,2	81,6
GPN, ukrepi so dovoljeni	17.425	99	169	269	2,1	4,6	6,7	21,9	20,8	21,2	85,3
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	2.580	0	276	276	0,0	9,1	9,1	0,0	27,5	27,5	82,9
Skupaj vsi gozdovi	31.684	69	213	283	1,5	6,1	7,6	22,2	22,6	22,5	83,5

Preglednica 2: **RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev**

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	841	2,7
Drogovnjak	12.583	39,7
Debeljak	15.812	49,9
Sestoj v obnovi	728	2,3
Dvoslojni sestoj	78	0,2
Raznomerno (ps-šp)	1.317	4,2
Raznomerno (sk-gnz)	247	0,8
Panjevec	36	0,1
Grmičav gozd	9	0,0
Pionirski gozd z grmišči	34	0,1
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0
Skupaj	31.684	100,0

Preglednica 3: **DV - Drevesna sestava**

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. List
m ³ /ha	12,4	0,0	56,1	0,6	0,2	62,1	48,4	13,0	51,5	38,3
%	4,4	0,0	19,9	0,2	0,1	21,9	17,1	4,6	18,2	13,6

Preglednica 4: **LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura**

	Debelinski razredi (v% od LZ)					Skupaj m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	9,0	31,3	33,9	17,8	8,0	69,3	24,5
Listavci	11,5	23,6	21,8	18,3	24,8	213,3	75,5
Skupaj	10,8	25,5	24,8	18,2	20,7	282,6	100,0

Preglednica 5: **D-PVP Posek po vrstah poseka**

		Negovalni posek					Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni	Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo			
Iglavci	m ³	101.816,0	17.546,0	394,0	74.483,0	2.187,0	1.423,0	7,4	33,1
	%	51,5	8,9	0,2	37,6	1,1	0,7		
Listavci	m ³	349.799,0	218.436,0	3.387,0	216.859,0	17.235,0	11.834,0	9,5	33,0
	%	42,8	26,7	0,4	26,5	2,1	1,4		
Skupaj	m ³	451.615,0	235.981,0	3.780,0	291.342,0	19.422,0	13.257,0	9,0	33,0
	%	44,5	23,2	0,4	28,7	1,9	1,3		

Preglednica 6: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	438.439	14	20,0	90,0
Listavci	1.526.014	48	22,6	79,3
Skupaj	1.964.453	62	21,9	81,5

Preglednica 7: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	702	702
Nega	ha	2.507	3.372
Varstvo	dni	2.850	3.100
Nega habitatov	dni	100	106

5 - DRŽAVNI GOZD

Preglednica 8: **KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	
Večnamenski gozdovi	3.901	31	255	286	0,8	7,9	8,7	22,2	27,0	26,4	86,7
GPN, ukrepi so dovoljeni	3.502	100	192	292	2,2	5,1	7,2	24,0	20,6	21,8	87,8
GPN, ukrepi niso dovoljeni	48	53	434	486	0,9	8,7	9,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	584	0	232	233	0,0	7,5	7,6	0,0	27,0	26,9	82,8
Skupaj vsi gozdovi	8.035	59	227	286	1,4	6,6	8,0	23,3	24,3	24,1	86,3

Preglednica 9: **RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev**

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	672	8,4
Drogovnjak	2.761	34,4
Debeljak	4.026	50,0
Sestoj v obnovi	391	4,9
Dvoslojni sestoj	31	0,4
Raznomerno (ps-šp)	130	1,6
Raznomerno (sk-gnz)	13	0,2
Panjevec	4	0,0
Grmičav gozd	1	0,0
Pionirski gozd z grmišči	7	0,1
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0
Skupaj	8.035	100,0

Preglednica 10: **DV - Drevesna sestava**

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
m ³ /ha	17,1	0,0	37,5	2,8	1,8	49,1	72,3	29,0	40,7	35,6
%	6,0	0,0	13,1	1,0	0,6	17,2	25,4	10,1	14,2	12,4

Preglednica 11: **LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura**

	Debelinski razredi (v% od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	9,9	28,0	35,5	18,9	7,7	59,2	20,7
Listavci	10,7	21,8	22,5	19,9	25,1	226,7	79,3
Skupaj	10,6	23,1	25,2	19,7	21,4	285,8	100,0

Preglednica 12: **D-PVP Posek po vrstah poseka**

		Negovalni posek			Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni					
Iglavci	m ³	45.250,0	16.306,0	97,0	35.539,0	216,0	45,0	3,6	16,3
	%	46,4	16,7	0,1	36,5	0,2	0,0		
Listavci	m ³	102.664,0	115.860,0	308,0	78.668,0	1.938,0	794,0	3,5	12,1
	%	34,2	38,6	0,1	26,2	0,6	0,3		
Skupaj	m ³	147.914,0	132.166,0	404,0	114.207,0	2.154,0	839,0	3,5	12,9
	%	37,2	33,2	0,1	28,7	0,5	0,2		

Preglednica 13: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	102.000	13	21,5	93,8
Listavci	443.000	55	24,3	83,0
Skupaj	545.000	68	23,7	84,9

Preglednica 14: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	476	476
Nega	ha	1.592	2.313
Varstvo	dni	2.600	3.100
Nega habitatov	dni	55	60

6 - OBČINSKI GOZD

Preglednica 15: **KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	
Večnamenski gozdovi	97	3	299	301	0,1	9,6	9,7	13,6	29,0	28,8	90,0
GPN, ukrepi so dovoljeni	145	78	178	256	1,7	5,2	6,9	15,6	13,0	13,8	50,9
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	57	0	227	227	0,0	7,5	7,5	0,0	24,8	24,8	74,5
Skupaj vsi gozdovi	299	39	227	265	0,8	7,1	7,9	15,5	22,1	21,2	70,7

Preglednica 16: **RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev**

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	18	6,0
Drogovnjak	107	35,8
Debeljak	141	47,2
Sestoj v obnovi	8	2,7
Dvoslojni sestoj	4	1,4
Raznomerno (ps-šp)	15	5,1
Raznomerno (sk-gnz)	4	1,3
Panjevec	1	0,2
Grmičav gozd	1	0,2
Pionirski gozd z grmišči	0	0,1
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0
Skupaj	299	100,0

Preglednica 17: **DV - Drevesna sestava**

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
m ³ /ha	5,5	0,0	32,7	0,4	0,0	38,4	41,4	38,6	41,9	66,2
%	2,1	0,0	12,3	0,1	0,0	14,5	15,6	14,6	15,8	25,0

Preglednica 18: **LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura**

	Debelinski razredi (v% od LZ)					Skupaj m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	9,2	32,5	33,8	16,7	7,8	38,6	14,6
Listavci	11,9	21,8	21,4	18,7	26,2	226,6	85,4
Skupaj	11,5	23,3	23,2	18,4	23,6	265,2	100,0

Preglednica 19: **D-PVP Posek po vrstah poseka**

		Negovalni posek			Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni					
Iglavci	m ³	577,0	3,0	17,0	103,0	74,0	1,0	0,0	0,1
	%	74,5	0,4	2,1	13,3	9,5	0,2		
Listavci	m ³	602,0	1.022,0	53,0	1.725,0	1.030,0	61,0	0,0	0,2
	%	13,4	22,7	1,2	38,4	22,9	1,4		
Skupaj	m ³	1.179,0	1.025,0	69,0	1.828,0	1.104,0	63,0	0,0	0,2
	%	22,4	19,4	1,3	34,7	21,0	1,2		

Preglednica 20: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	1.561	5	13,5	61,8
Listavci	14.986	50	22,1	70,6
Skupaj	16.547	55	20,8	69,6

Preglednica 21: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	25	25
Nega	ha	20	30
Varstvo	dni	50	100
Nega habitatov	dni	0	0

13.4 Pregled stanja in ukrepov po občinah

002 Beltinci

Preglednica 1: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.026	84	14	1.124
Delež (%)	91,3	7,5	1,2	100,0

Preglednica 2: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	1	10	0	259	259	0,0	10,1	10,1	0,0	14,6	14,6	37,4
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	519	0	249	249	0,0	9,6	9,6	0,0	29,1	29,1	75,3
Skupaj		529	0	249	249	0,0	9,6	9,6	0,0	28,8	28,8	74,6
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	428	30	279	308	0,5	8,7	9,2	24,9	20,1	20,6	69,1
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	4	167	0	213	213	0,0	7,5	7,5	0,0	24,1	24,1	68,3
Skupaj		595	21	260	282	0,3	8,4	8,7	24,9	21,0	21,3	68,9

Preglednica 3: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	34	34
Nega	ha	116	161
Varstvo	dni	50	66
Nega habitatov	dni	5	6

010 TišinaPreglednica 4: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	610	59	2	671
Delež (%)	90,8	8,8	0,4	100,0

Preglednica 5: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	260	0	237	237	0,0	9,4	9,4	0,0	37,1	37,1	93,7
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	384	0	258	258	0,0	8,4	8,4	25,9	21,7	21,7	67,0
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	4	28	0	354	354	0,0	8,9	8,9	0,0	20,4	20,4	81,6
Skupaj		412	0	264	265	0,0	8,4	8,4	25,9	21,6	21,6	68,1

Preglednica 6: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	20	20
Nega	ha	69	96
Varstvo	dni	60	66
Nega habitatov	dni	10	11

015 CrenšovciPreglednica 7: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	939	55	2	996
Delež (%)	94,3	5,5	0,2	100,0

Preglednica 8: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	1	356	0	250	250	0,0	8,6	8,6	0,0	22,4	22,4	65,1
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	4	37	0	182	182	0,0	8,8	8,8	0,0	40,3	40,3	83,0
Skupaj		393	0	244	244	0,0	8,6	8,6	0,0	23,7	23,7	66,8
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	1	69	0	207	207	0,0	8,2	8,2	0,0	26,7	26,7	67,1
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	292	0	254	254	0,0	10,1	10,1	0,0	35,9	35,9	90,7
Skupaj		360	0	245	245	0,0	9,7	9,7	0,0	34,4	34,4	86,9
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	124	0	244	244	0,0	7,6	7,6	0,0	47,6	47,6	153,3
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	4	119	0	258	258	0,0	7,9	7,9	0,0	28,3	28,3	92,0
Skupaj		243	0	251	251	0,0	7,7	7,7	0,0	37,9	37,9	122,6

Preglednica 9: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	30	30
Nega	ha	102	142
Varstvo	dni	206	250
Nega habitatov	dni	13	15

029 Gornja RadgonaPreglednica 10: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.581	735	33	2.349
Delež (%)	67,3	31,3	1,4	100,0

Preglednica 11: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	1	47	13	252	266	0,5	7,8	8,2	0,0	32,7	31,0	100,1
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	2	12	4	280	284	0,1	6,9	7,0	0,0	29,2	28,8	116,4
Skupaj		59	11	258	270	0,4	7,6	8,0	0,0	31,9	30,5	103,1
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	1	57	0	328	328	0,0	7,6	7,6	0,0	18,3	18,2	78,4
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	47	0	221	221	0,0	5,5	5,5	0,0	21,2	21,2	85,2
Skupaj		104	0	279	279	0,0	6,7	6,7	0,0	19,3	19,3	81,0
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	44	9	321	331	0,3	8,9	9,1	12,9	14,9	14,9	53,8
Gabrovja s hrasti 040	1	356	59	271	330	1,7	6,7	8,4	24,3	24,1	24,1	95,0
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	1.440	68	247	316	2,0	6,5	8,5	23,2	23,8	23,7	87,9
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	157	61	253	315	1,8	6,6	8,4	21,2	23,1	22,8	85,4
Skupaj		1.596	68	248	315	2,0	6,5	8,5	23,0	23,7	23,6	87,7
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	1	174	38	325	363	1,1	8,5	9,6	22,7	21,4	21,5	81,3
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	2	16	60	293	353	1,6	8,5	10,1	24,4	15,1	16,7	58,4
Skupaj		189	40	322	362	1,1	8,5	9,7	22,9	20,9	21,1	79,3

Preglednica 12: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	71	71
Nega	ha	242	335
Varstvo	dni	480	505
Nega habitatov	dni	33	35

031 Gornji PetrovciPreglednica 13: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	3.157	69	19	3.245
Delež (%)	97,3	2,1	0,6	100,0

Preglednica 14: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Gabrovja s hrasti 040	2	168	79	214	292	1,6	6,4	8,0	22,7	19,5	20,4	74,6
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	2.203	120	153	273	2,6	4,7	7,3	19,9	19,7	19,8	74,1
Kisloljubna rdečeborovja 130	2	874	143	98	241	3,6	2,3	6,0	18,7	14,1	16,8	67,9

Preglednica 15: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	98	98
Nega	ha	334	463
Varstvo	dni	66	77
Nega habitatov	dni	8	9

033 ŠalovciPreglednica 16: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.376	113	43	2.532
Delež (%)	93,8	4,5	1,7	100,0

Preglednica 17: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Gabrovja s hrasti 040	2	192	74	194	268	1,7	5,8	7,4	28,7	19,5	22,1	79,9
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	2.307	129	146	275	2,6	4,4	7,1	19,3	19,5	19,4	75,4
Kisloljubna rdečeborovja 130	2	34	133	83	216	3,3	1,0	4,3	18,6	12,9	16,4	81,9

Preglednica 18: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	76	76
Nega	ha	261	362
Varstvo	dni	71	81
Nega habitatov	dni	5	5

047 KobiljePreglednica 19: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	136	855	5	996
Delež (%)	13,7	85,8	0,5	100,0

Preglednica 20: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	2	96	201	297	1,9	5,9	7,8	12,1	18,5	16,4	62,7	96
Gabrovja s hrasti 040	2	101	225	327	2,1	6,9	9,0	24,5	21,5	22,5	81,7	101
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	72	194	266	1,9	5,0	6,9	23,0	21,4	21,8	84,0	72
Gozdni rezervati 210	3	123	223	346	2,3	6,1	8,4	0,0	0,0	0,0	0,0	123

Preglednica 21: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	30	30
Nega	ha	103	142
Varstvo	dni	35	40
Nega habitatov	dni	1	2

056 KuzmaPreglednica 22: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	643	484	2	1.129
Delež (%)	56,9	42,9	0,2	100,0

Preglednica 23: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	% igl	% list	% sk	% na PR
Gabrovja s hrasti 040	2	37	50	220	270	1,1	5,5	6,5	29,7	19,2	21,1	87,5
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	1.084	126	129	255	2,8	3,3	6,1	22,1	20,4	21,2	88,8
Kisloljubna rdečeborovja 130	2	8	64	101	165	1,3	2,5	3,8	15,5	15,7	15,6	67,5

Preglednica 24: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	34	34
Nega	ha	116	161
Varstvo	dni	35	36
Nega habitatov	dni	3	3

059 LendavaPreglednica 25: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	951	1.826	32	2.809
Delež (%)	33,9	65,0	1,1	100,0

Preglednica 26: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	1	780	0	252	252	0,0	9,6	9,6	0,0	30,2	30,2	79,6
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	1	34	0	227	227	0,0	7,9	7,9	0,0	22,8	22,8	65,5
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	1.331	1	261	262	0,0	9,1	9,2	16,0	28,8	28,7	82,2
Gabrovja s hrasti 040	1	156	9	215	224	0,2	6,4	6,6	32,3	22,4	22,8	77,8
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	130	3	240	244	0,1	7,1	7,2	14,8	30,0	29,8	100,2
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	1	377	11	304	315	0,3	8,4	8,7	39,0	27,4	27,8	101,1

Preglednica 27: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	84	84
Nega	ha	289	401
Varstvo	dni	250	300
Nega habitatov	dni	8	9

063 Ljutomer

Preglednica 28: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.408	357	21	2.786
Delež (%)	86,4	12,8	0,8	100,0

Preglednica 29: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	1	23	0	426	426	0,0	13,2	13,2	0,0	31,3	31,3	101,1
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	348	0	320	320	0,0	9,7	9,7	0,0	28,6	28,6	94,6
Skupaj		371	0	327	327	0,0	9,9	9,9	0,0	28,8	28,8	95,1
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	151	0	350	350	0,0	10,7	10,7	0,0	17,9	17,9	58,4
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	2	7	0	218	218	0,0	10,0	10,0	0,0	16,5	16,5	36,0
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	4	31	0	282	282	0,0	9,4	9,4	0,0	16,3	16,3	48,6
Skupaj		188	0	334	334	0,0	10,5	10,5	0,0	17,6	17,6	56,2
Gabrovja s hrasti 040	1	36	16	304	321	0,4	8,3	8,7	23,7	20,1	20,3	75,1
Gabrovja s hrasti 040	2	31	50	331	381	1,2	8,1	9,3	27,6	19,9	20,9	85,8
Skupaj		66	32	317	349	0,8	8,2	9,0	26,5	20,0	20,6	80,2
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	1.457	51	278	329	1,3	6,7	8,0	21,3	22,8	22,6	93,0
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	267	48	293	341	1,2	7,3	8,5	18,1	25,3	24,3	97,8
Skupaj		1.724	51	281	331	1,3	6,8	8,1	20,8	23,2	22,9	93,8
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	1	191	11	381	392	0,3	8,8	9,1	15,7	19,9	19,8	85,7
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	2	221	9	317	326	0,2	7,6	7,8	11,4	21,6	21,3	88,9
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	4	4	0	477	477	0,0	10,6	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj		416	10	348	358	0,3	8,2	8,4	13,6	20,5	20,3	86,3
Gozdni rezervati 210	3	21	0	719	719	0,0	12,2	12,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 30: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	84	84
Nega	ha	287	398
Varstvo	dni	280	310
Nega habitatov	dni	10	12

078 Moravske Toplice

Preglednica 31: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.532	677	20	5.229
Delež (%)	86,6	13,0	0,4	100,0

Preglednica 32: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek			
			igl	list	sk	igl	list	sk	% od lesne zaloge			% na PR
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	342	2	258	260	0,0	8,8	8,8	8,1	20,9	20,8	61,3
Gabrovja s hrasti 040	1	177	19	252	271	0,3	7,4	7,7	21,8	26,2	25,9	90,6
Gabrovja s hrasti 040	2	316	50	266	316	0,8	6,9	7,8	25,1	23,6	23,9	97,2
Skupaj		493	39	261	300	0,7	7,1	7,8	24,5	24,5	24,5	94,9
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	149	42	281	323	0,8	8,2	9,0	17,4	19,2	19,0	67,8
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	3.961	76	210	286	1,3	5,4	6,8	17,7	22,1	21,0	88,6
Skupaj		4.109	74	213	287	1,3	5,5	6,8	17,7	22,0	20,9	87,6
Kisloljubna rdečeborovja 130	2	282	84	144	228	1,8	4,3	6,2	17,9	18,7	18,4	68,1
Gozdni rezervati 210	3	4	173	103	275	2,7	2,6	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 33: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	157	157
Nega	ha	538	747
Varstvo	dni	490	550
Nega habitatov	dni	15	20

080 Murska SobotaPreglednica 34: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	673	115	10	798
Delež (%)	84,3	14,4	1,3	100,0

Preglednica 35: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	325	0	257	257	0,0	9,7	9,7	0,0	31,4	31,4	83,2
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	417	0	262	262	0,0	8,0	8,0	0,0	20,6	20,6	67,8
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	4	56	0	256	256	0,0	7,1	7,1	0,0	21,4	21,4	77,3
Skupaj		473	0	262	262	0,0	7,9	7,9	0,0	20,7	20,7	68,8

Preglednica 36: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	24	24
Nega	ha	82	114
Varstvo	dni	180	205
Nega habitatov	dni	3	3

086 OdranciPreglednica 37: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	36	0	6	42
Delež (%)	86,2	0,0	13,8	100,0

Preglednica 38: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	4	42	0	248	248	0,0	8,7	8,7	0,0	17,5	17,5	49,9

Preglednica 39: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	1	1
Nega	ha	4	6
Varstvo	dni	10	10
Nega habitatov	dni	0	0

097 PuconciPreglednica 40: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	3.419	236	25	3.680
Delež (%)	92,9	6,4	0,7	100,0

Preglednica 41: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	191	5	270	274	0,1	8,0	8,1	8,1	21,0	20,8	70,7
Gabrovja s hrasti 040	1	307	55	217	273	0,7	8,0	8,8	14,7	31,2	27,8	86,4
Gabrovja s hrasti 040	2	137	33	252	285	0,6	7,1	7,7	22,1	20,9	21,0	77,6
Skupaj		444	48	228	276	0,7	7,8	8,5	16,3	27,7	25,7	83,9
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	52	134	208	342	1,6	7,0	8,6	20,8	27,4	24,8	98,7
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	2.654	96	162	258	1,8	4,5	6,3	18,5	20,9	20,0	82,0
Skupaj		2.706	97	163	260	1,8	4,5	6,3	18,5	21,1	20,1	82,5
Kisloljubna rdečeborovja 130	2	339	108	101	209	2,7	1,2	4,0	17,6	14,6	16,1	84,7

Preglednica 42: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	111	111
Nega	ha	379	526
Varstvo	dni	308	315
Nega habitatov	dni	6	11

100 RadenciPreglednica 43: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	716	140	3	859
Delež (%)	83,4	16,3	0,3	100,0

Preglednica 44: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	1	7	0	241	241	0,0	8,0	8,0	0,0	12,0	12,0	36,1
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	186	1	257	258	0,0	5,9	5,9	0,0	21,3	21,2	92,4
Skupaj		193	1	257	257	0,0	6,0	6,0	0,0	21,0	20,9	89,7
Gabrovja s hrasti 040	1	96	65	289	354	1,7	6,9	8,6	19,6	21,8	21,4	88,2
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	570	45	262	308	1,4	6,8	8,2	22,2	26,1	25,6	95,6

Preglednica 45: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	26	26
Nega	ha	88	123
Varstvo	dni	276	307
Nega habitatov	dni	3	4

105 RogaševciPreglednica 46: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	886	164	2	1.052
Delež (%)	84,2	15,6	0,2	100,0

Preglednica 47: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gabrovja s hrasti 040	2	153	43	204	247	0,9	5,1	6,0	27,2	20,4	21,6	88,4
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	769	100	162	262	2,1	4,1	6,2	20,8	20,7	20,7	88,3
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	2	130	72	202	274	1,6	5,0	6,6	22,0	19,6	20,3	84,5

Preglednica 48: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	32	32
Nega	ha	108	150
Varstvo	dni	100	103
Nega habitatov	dni	2	2

116 Sveti JurijPreglednica 49: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.614	109	0	1.723
Delež (%)	93,7	6,3	0,0	100,0

Preglednica 50: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	1	76	2	279	281	0,1	7,3	7,4	0,0	23,0	22,8	86,5
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	9	0	340	340	0,0	9,7	9,7	0,0	17,2	17,2	60,5
Gabrovja s hrasti 040	1	150	122	232	354	3,2	5,7	8,9	28,2	22,0	24,1	95,7
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	1.412	76	229	306	2,8	6,1	8,9	20,1	22,6	22,0	75,6
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	1	77	60	233	292	2,5	6,4	8,9	18,9	18,5	18,6	60,9

Preglednica 51: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	52	52
Nega	ha	177	246
Varstvo	dni	138	144
Nega habitatov	dni	4	4

132 TurniščePreglednica 52: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	280	0	1	281
Delež (%)	99,3	0,2	0,5	100,0

Preglednica 53: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	1	167	0	251	251	0,0	7,8	7,8	0,0	27,3	27,3	88,3
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	114	5	222	227	0,1	8,1	8,1	12,1	25,5	25,2	70,2

Preglednica 54: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	8	8
Nega	ha	29	40
Varstvo	dni	58	61
Nega habitatov	dni	1	1

152 CankovaPreglednica 55: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	742	33	2	777
Delež (%)	95,4	4,3	0,3	100,0

Preglednica 56: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	45	1	258	260	0,0	9,1	9,1	11,3	28,5	28,4	81,0
Gabrovja s hrasti 040	1	7	35	309	344	0,5	11,5	12,1	12,1	33,6	31,4	89,4
Gabrovja s hrasti 040	2	200	82	178	259	1,8	4,2	5,9	27,8	19,8	22,3	97,7
Skupaj		208	80	182	262	1,7	4,4	6,2	27,6	20,7	22,8	97,2
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	105	144	197	341	2,2	7,4	9,6	30,4	32,4	31,5	112,2
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	336	170	90	260	3,5	2,4	5,9	21,2	23,6	22,0	97,0
Skupaj		441	164	116	279	3,2	3,6	6,8	23,2	27,1	24,8	102,1
Predpanonska podgorska bukovja na silikatnih kamninah 064	2	83	64	237	301	1,3	5,4	6,7	22,2	18,7	19,4	86,7

Preglednica 57: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	23	23
Nega	ha	80	111
Varstvo	dni	33	38
Nega habitatov	dni	2	2

156 DobrovnikPreglednica 58: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	338	706	1	1.045
Delež (%)	32,3	67,6	0,1	100,0

Preglednica 59: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	357	44	248	292	0,8	8,2	9,0	13,0	21,3	20,1	65,0
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	2	62	0	239	239	0,0	8,2	8,2	66,7	28,5	28,6	83,5
Skupaj		419	37	247	284	0,7	8,2	8,9	13,1	22,4	21,1	67,5
Gabrovja s hrasti 040	1	6	0	180	180	0,0	6,6	6,6	0,0	16,6	16,6	45,4
Gabrovja s hrasti 040	2	215	107	244	351	2,0	7,6	9,6	26,8	22,0	23,5	86,0
Skupaj		221	104	242	346	1,9	7,6	9,5	26,8	21,9	23,4	85,2
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	397	88	198	286	2,3	5,5	7,8	24,3	22,4	23,0	84,1
Gozdni rezervati 210	3	8	0	257	257	0,0	7,6	7,6	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 60: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	31	31
Nega	ha	108	149
Varstvo	dni	155	198
Nega habitatov	dni	3	3

158 GradPreglednica 61: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.383	123	0	1.506
Delež (%)	91,8	8,2	0,0	100,0

Preglednica 62: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Gabrovja s hrasti 040	2	62	86	178	265	1,8	4,2	6,0	28,4	20,6	23,2	101,6
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	1.444	105	158	262	2,2	4,0	6,2	20,6	20,0	20,2	86,0

Preglednica 63: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	45	45
Nega	ha	155	215
Varstvo	dni	123	133
Nega habitatov	dni	2	2

161 HodošPreglednica 64: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	780	104	21	905
Delež (%)	86,2	11,5	2,3	100,0

Preglednica 65: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Gabrovja s hrasti 040	2	466	119	145	265	2,4	4,2	6,6	21,1	17,3	19,0	76,3
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	439	112	177	289	2,4	5,3	7,7	17,8	18,2	18,1	68,0

Preglednica 66: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	27	27
Nega	ha	93	129
Varstvo	dni	35	36
Nega habitatov	dni	2	2

166 KriževciPreglednica 67: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	939	50	0	989
Delež (%)	94,9	5,1	0,0	100,0

Preglednica 68: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	25	0	335	335	0,0	10,0	10,0	0,0	16,0	16,0	53,4
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	71	0	378	378	0,0	10,6	10,6	0,0	17,6	17,6	62,9
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	4	4	0	314	314	0,0	9,7	9,7	0,0	16,0	16,0	52,0
Skupaj		75	0	375	375	0,0	10,6	10,6	0,0	17,6	17,6	62,4
Gabrovja s hrasti 040	1	615	61	264	325	1,3	7,1	8,4	21,9	16,1	17,2	66,1
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	275	104	274	377	2,6	6,2	8,8	18,4	19,2	19,0	81,5

Preglednica 69: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	30	30
Nega	ha	102	141
Varstvo	dni	48	52
Nega habitatov	dni	2	2

176 RazkrižjePreglednica 70: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	179	20	0	199
Delež (%)	90,2	9,8	0,0	100,0

Preglednica 71: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	126	0	276	276	0,0	8,6	8,6	0,0	23,9	23,9	76,4
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	22	0	282	282	0,0	10,0	10,0	0,0	18,3	18,3	51,8
Gabrovja s hrasti 040	1	16	0	305	305	0,0	9,2	9,2	0,0	18,5	18,5	61,4
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	35	1	364	365	0,1	9,4	9,5	2,2	27,2	27,1	104,3

Preglednica 72: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	6	6
Nega	ha	20	28
Varstvo	dni	65	70
Nega habitatov	dni	3	3

187 Velika PolanaPreglednica 73: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	607	23	2	632
Delež (%)	96,0	3,6	0,4	100,0

Preglednica 74: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Vrbovja, topolovja in črnojelševja 010	1	629	0	281	281	0,0	9,8	9,8	0,0	30,9	30,9	89,0
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	2	0	420	420	0,0	12,6	12,6	0,0	53,7	53,7	178,4

Preglednica 75: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	19	19
Nega	ha	65	90
Varstvo	dni	40	45
Nega habitatov	dni	3	3

188 VeržejPreglednica 76: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	267	8	6	281
Delež (%)	94,8	3,0	2,2	100,0

Preglednica 77: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	265	0	346	346	0,0	9,3	9,3	0,0	23,9	23,9	89,0
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	4	17	0	268	268	0,0	10,8	10,8	0,0	16,2	16,2	40,4

Preglednica 78: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	8	8
Nega	ha	29	40
Varstvo	dni	180	185
Nega habitatov	dni	3	3

195 ApačePreglednica 79: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	467	887	24	1.378
Delež (%)	33,9	64,3	1,8	100,0

Preglednica 80: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

RGR	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	2	30	2	232	234	0,0	7,1	7,1	0,0	18,7	18,6	60,8
Vrbovja, topolovja in črnojelševja z robinijo 011	4	324	1	259	260	0,0	7,1	7,1	0,0	20,2	20,1	73,7
Skupaj		354	1	257	257	0,0	7,1	7,1	0,0	20,1	20,0	72,6
Dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom 020	1	497	78	224	303	2,1	6,0	8,0	14,6	19,1	17,9	67,4
Gabrovja s hrasti 040	1	7	1	261	262	0,0	6,8	6,8	0,0	42,4	42,3	161,8
Kisloljubna podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	520	55	307	362	1,4	7,7	9,1	23,0	26,2	25,8	101,9

Preglednica 81: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	41	41
Nega	ha	142	197
Varstvo	dni	255	263
Nega habitatov	dni	5	5

13.5 Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območja Natura 2000

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 Ime habitatnega tipa	Šifra GRT	Rastiščni tip
91E0	*Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja	511	Vrbovje s topolom
		512	Grmičavo vrbovje
		521	Nižinsko črnojelševje
		611	Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje
91F0	Poplavni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi vzdolž velikih rek	531	Dobovje in dobrovo belogabrovje
		532	Vezovje z ozkolistnim jesenom
91L0	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi	542	Predalpsko gradново belogabrovje
		543	Predpanonsko gradново belogabrovje
		711	Kisloljubno gradново belogabrovje
9110	Srednjeevropski kisloljubni bukovi gozdovi	731	Kisloljubno gradново bukovje
		751	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo
		781	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje

13.6 Sanitarni posek v letih 2011 – 2020 po vzrokih poseka in kategorijah lastništva

Vzrok poseka	Drevesna vrsta	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj	Skupaj	Povprečno drevo
(šifre vzrokov)		m ³	m ³	m ³	m ³	Št. dreves	m ³
Žuželke (301, 901, 991)	Iglavci	22.802	18.001	26	40.829	66.064	0,62
	Listavci	2.613	216	1	2.830	4.377	0,65
	Skupaj	25.415	18.217	27	43.659	70.441	0,62
Bolezni, glive (302, 902)	Iglavci	2.553	1.231	9	3.793	9.179	0,41
	Listavci	101.976	39.134	875	141.985	202.363	0,70
	Skupaj	104.529	40.365	884	145.778	211.542	0,69
Divjad (303, 903)	Iglavci	0	0	0	0	0	0,00
	Listavci	0	0	0	0	0	0,00
	Skupaj	0	0	0	0	0	0,00
Veter (304, 904, 994)	Iglavci	10.354	6.740	22	17.116	22.792	0,75
	Listavci	58.982	20.118	306	79.406	78.965	1,01
	Skupaj	69.336	26.858	328	96.522	101.757	0,95
Sneg (305, 905)	Iglavci	1.527	808	2	2.337	6.076	0,38
	Listavci	799	435	65	1.299	2.113	0,61
	Skupaj	2.326	1.243	67	3.636	8.189	0,44
Žled (306, 906))	Iglavci	1.577	763	0	2.340	5.317	0,44
	Listavci	2.755	634	34	3.423	4.761	0,72
	Skupaj	4.332	1.397	34	5.763	10.078	0,57
Plaz, usad (307, 907)	Iglavci	0	0	0	0	0	0,00
	Listavci	165	161	0	326	269	1,21
	Skupaj	165	161	0	326	269	1,21
Požar (308, 908)	Iglavci	0	22	0	22	28	0,79
	Listavci	7	0	0	7	12	0,58
	Skupaj	7	22	0	29	40	0,73
Imisija (lokalna) (309, 9)	Iglavci	0	0	0	0	0	0,00
	Listavci	5	0	0	5	1	5,00
	Skupaj	5	0	0	5	1	5,00
Delo v gozdu (310, 910)	Iglavci	73	222	0	295	559	0,53
	Listavci	440	944	5	1.389	1.938	0,72
	Skupaj	513	1.166	5	1.684	2.497	0,67
Drugo* (311, 911, 990)	Iglavci	35.597	7.753	44	43.394	114.427	0,38
	Listavci	49.116	17.007	440	66.563	102.779	0,65
	Skupaj	84.713	24.760	484	109.957	217.206	0,51
Skupaj	Iglavci	74.483	35.540	103	110.126	224.442	0,49
	Listavci	216.858	78.649	1.726	297.233	397.578	0,75
	Skupaj	291.341	114.189	1.829	407.359	622.020	0,65

13. 7 Podatki popisa objedenosti gozdnega mladja v obdobju 2011-2020 po popisnih enotah.

Preglednica 1: Število mladja na hektar in delež poškodovanih osebkov v 2020 v GGO Murska Sobota

Skup. DV	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
	vz.	DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	14	1	919	4	2.180		4	1.777	1	4	971		4	476		4	5.405	0,3
Bori	7	1	459	1	311		1	311	11,8		73			18		1	715	5,1
Bukev	60	10	8.423	43	22.407	7,1	59	25.834	12,8	65	15.885	17,2	61	7.457	12,5	54	71.583	12
Hrasti	48	38	30.934	29	14.914	8,7	10	4.599	24,3	3	715	30,8	4	476	11,5	16	20.704	13
Plem. list.	26	3	2.374	2	1.136	21	2	1.044	45,6	1	293	37,5		55		2	2.528	32,6
Dr. tr. list.	54	46	36.907	21	10.700	20,9	23	10.114	29,7	26	6.394	37	29	3.536	24,9	23	30.744	27,6
Meh. List.	21	1	459	1	403	4,5	1	421	4,3	1	293	18,8	1	110	16,7	1	1.228	9
Iglavci	19	2	1.378	5	2.492		5	2.089	2,6	4	1.044		4	495		5	6.119	0,9
Listavci	66	98	79.096	95	49.560	10,9	95	42.012	18,9	96	23.580	23,2	96	11.634	16,2	95	126.786	16,3
Skupaj	66	100	80.475	100	52.052	10,3	100	44.100	18,1	100	24.624	22,2	100	12.129	15,6	100	132.906	15,6

Preglednica 2: Delež poškodovanih osebkov po drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v GGO Murska Sobota

	2010	2014	2017	2020
Smreka	3,5	1,9	1,1	0,3
Jelka	4,1	-	-	-
Bori	12,1	22,2	4,1	5,1
Macesen	-	-	-	-
Bukev	15,9	27,0	23,6	12,0
Hrasti	21,0	30,5	19,4	13,0
Plemeniti listavci	19,8	40,4	34,8	32,6
Drugi trdi listavci	23,3	38,2	36,7	27,6
Mehki listavci	41,3	39,1	33,3	9,0
Iglavci	8,5	6,4	1,7	0,9
Listavci	20,8	31,3	27,0	16,3
Skupaj	19,6	30,0	26,1	15,6

PE GORIČKO

Preglednica 3: Število mladja na hektar in delež poškodovanih osebkov v 2020 v PE Goričko

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	13	1	1.187		5	2.609		5	2.105	1	5	1.162		5	570		5	6.446	0,3
Bori	6	1	593		1	285		1	197	11,1		44						526	4,2
Bukev	46	8	7.714		39	18.877	7,4	49	19.162	11,1	57	13.461	15,8	54	6.468	15,3	47	57.967	11,5
Hrasti	40	38	35.803		29	13.944	8,6	14	5.262	24,2	4	855	30,8	5	570	11,5	17	20.631	13,6
Plem. list.	19	2	1.879		1	723	27,3	2	592	44,4	1	197	44,4				1	1.513	36,2
Dr.tr. list.	46	50	46.880		24	11.576	20,3	28	10.962	28,6	32	7.454	35,9	35	4.144	24,3	28	34.136	26,8
Meh. list.	19	1	593		1	460	4,8	1	438		1	329	20	1	132	16,7	1	1.359	8,1
Iglavci	17	2	1.780		6	2.894		6	2.302	1,9	5	1.206		5	570		6	6.972	0,6
Listavci	51	98	92.869		94	45.580	11,4	94	36.416	18,7	95	22.297	23,4	95	11.313	18,4	94	115.606	16,7
Skupaj	51	100	94.649		100	48.474	10,7	100	38.718	17,7	100	23.503	22,2	100	11.883	17,5	100	122.577	15,8

Preglednica 4: Delež poškodovanih osebkov po drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v PE Goričko

	2010	2014	2017	2020
Smreka	1,4	1,9	1,1	0,3
Jelka	4,8	0,0		
Bori	11,9	25,0	4,4	4,2
Macesen				
Bukev	17,2	30,8	23,6	11,5
Hrasti	20,7	29,2	16,7	13,6
Plemeniti listavci	18,4	59,5	52,6	36,2
Drugi trdi listavci	20,7	36,7	35,1	26,8
Mehki listavci	41,1	39,3	33,3	8,1
Iglavci	7,9	6,9	1,8	0,6
Listavci	21,6	33,0	26,7	16,7
Skupaj	19,9	31,4	25,6	15,8

PE SLOVENSKE GORICE

Preglednica 5: Število mladja na hektar in delež poškodovanih osebkov v 2020 v PE Slovenske gorice

Skup. DV	št. vz.	< 15cm		R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	6		102		58		1	409			88						555	
Jelka	3	2	816	1	409	7,1		292	80		29		29				760	34,6
Bori	1				117			234	12,5		58		29				438	6,7
Bukev	48	22	7.750	46	28.810	8,1	69	41.521	18,8	75	21.301	22,2	79	7.655	8	62	99.287	15,6
Hrasti	27	16	5.608	12	7.451	6,7	1	760	11,5		58	100				5	8.269	7,8
Plem. list.	36	15	5.506	14	8.474	10,3	6	3.477	32,8	4	1.256	30,2	6	614	4,8	9	13.821	17,5
Dr. tr. list.	42	44	15.907	27	16.538	28,6	21	12.886	44,2	18	5.259	53,3	13	1.227	16,7	22	35.910	37,4
Meh. list.	12		102	1	409	21,4	2	935	15,6	2	468	31,3	2	175	16,7	1	1.987	20,6
Iglavci	8	3	918	1	584	5	2	935	28,1	1	175		1	58		1	1.753	16,7
Listavci	51	97	34.873	99	61.682	13,8	98	59.578	25	99	28.343	28,7	99	9.672	9,1	99	159.274	20,3
Skupaj	51	100	35.791	100	62.266	13,7	100	60.513	25	100	28.518	28,5	100	9.730	9	100	161.027	20,3

Preglednica 6: Delež poškodovanih osebkov po drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v PE Slovenske gorice

	2010	2014	2017	2020
Smreka	13,0	4,3		
Jelka	7,1	12,5	33,3	34,6
Bori	17,8	13,3		6,7
Macesen				
Bukev	19,1	31,5	25,5	15,6
Hrasti	26,3	33,5	23,7	7,8
Plemeniti listavci	19,7	32,4	25,4	17,5
Drugi trdi listavci	45,3	49,8	50,5	37,4
Mehki listavci	50,0	28,6	44,8	20,6
Iglavci	13,8	6,7	12,3	16,7
Listavci	23,4	35,2	31,8	20,3
Skupaj	23,1	34,4	31,5	20,3

13.8 Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

ZAVAROVANA OBMOČJA

Preglednica 1: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM	GPN*
1	Krajinski park Goričko	KP	Uredba o Krajinskem parku Goričko (Uradni list RS, št. 101/03).	Na gospodarjenje z gozdovi se nanašajo naslednje prepovedi: Prepovedano je: - posegati v življenjske prostore ogroženih oziroma mednarodno varovanih rastlinskih in živalskih vrst na način, ki bi poslabšal njihovo ugodno stanje, - posegati v habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju tako, da bi se krnila njihova ekosistemska vrednost in funkcija ali povzročila fragmentacija sklenjenih površin.	/
2	Krajinski park Ljutomerski ribniki in Jeruzalemske gorice	KP	Odlok o razglasitvi in zavarovanju naravnih območij in spomenikov narave na območju občine Ljutomer (Uradne objave Pomurski vestnik, št. 14/76).	Velja varstveni režim za Krajinski park Ljutomerski ribniki in Jeruzalemske gorice. Varstveni režim v celoti je v Prilogi 1.	/
3	Krajinski park Negova in Negovsko jezero	KP	Odlok o zavarovanju krajinskega parka Negova in Negovskega jezera (Pomurski vestnik-Uradne objave 19/67).	Vsi gozdovi, posamič, ali v skupinah rastoča drevesa na zavarovanih zemljiščih so proglašeni za gozdove s posebnim namenom. Prepovedano je sekanje, obsekavanje in odstranjevanje značilnega drevja ter sprememba namena gozdne površine. Gozdarjenje v teh gozdovih in podiranje posameznih dreves ali grmovja ureja pravilnik, ki ga predpiše pristojni organ za gozdarstvo v soglasju z organom, pristojnim za varstvo narave. V Negovskem jezeru in neposredni bližini je prepovedano vsako trganje rastlin, v času od 1.4. do 30.10. streljanje divjadi ali drugo lovljenje živali z izjemo	DA

ribolova in roparic, ki se pojavljajo v in ob Negovskem jezeru.

Vožnja motornih vozil, čolnarjenje, uporaba tranzistorskih sprejemnikov, ribolov, kopanje, sončenje, kurjenje ognjev, uporaba motornih vozil in motornih delovnih priprav v kmetijstvu in gozdarstvu je dovoljena samo v skladu z določili odloka o javnem redu in miru.

4 Jelka v ZO
Moravcih

Odlok o razglasitvi in zavarovanju naravnih območij in spomenikov narave na območju občine Ljutomer (Uradne objave Pomurski vestnik, št. 14/76).

Varstveni režim v celoti je v / Prilogi.

13.9 Pregled naravnih vrednot

Preglednica 1: Pregled naravnih vrednot GGO

ID	STATUS	IME NARAVNE VREDNOTE	POMEN	ZVRST	GKY	GKX
29	OP	Cankova - rastišče narcis	državni	BOT	577375	175400
199		Negovsko jezero	državni	ZOOL, EKOS, BOT	574100	161700
215		Zaton - mlaka	državni	BOT, ZOOL, EKOS	581274	168431
338		Velika in Mala Kocija	državni	BOT, EKOS, ZOOL	600540	155600
907	OP	Benkova šuma - rastišče grmišč astega dišečega volčiina 1	državni	BOT	599488	190548
1008	V	Črni in Polanski log	državni	EKOS, ZOOL	605372	161810
1290		Potkova	državni	HIDR, BOT, EKOS	616050	152243
1428		Močnjak	državni	EKOS, HIDR, BOT, ZOOL	617375	150977
1430		Muriša	državni	BOT, ZOOL	619569	150276
1432		Hotiško jezero	državni	EKOS, BOT, ZOOL, HIDR	601475	156925
1866		Babji Ložič	državni	EKOS	593235	154230
2014		Ledava	državni	ZOOL, HIDR	578576	187170
2015	V	Ledavsko jezero	državni	EKOS, BOT, ZOOL	579940	179245
2016		Lukaj potok	državni	EKOS, HIDR, ZOOL	581701	184289
2017		Rihtarovci - mofeta	lokalni	GEOL	581325	165905
3696		Bukovniško jezero	državni	BOT, ZOOL, EKOS	602540	170890
4211	V	Arda - nižinski gozd	lokalni	EKOS, ZOOL	569572	171163
6946		Mura - mrtvi rokav 3	državni	EKOS, HIDR	587377	162660
6947		Mura - mrtvi rokav 2	državni	BOT, ZOOL, HIDR	598183	154928
6948		Podgrad - kolonija sivih čapelj	državni	EKOS, ZOOL	574946	171534
6950		Ščavnica - stara struga	lokalni	ZOOL, BOT, EKOS	580000	157810
6952	OP	Doljni Lakoš - rastišče močvirske logarice	državni	BOT, EKOS	610359	158035
6954	V	Doljna Bistrica - mokrotni travniki	državni	BOT, ZOOL	600145	157170
6955	OP	Gospodsko - rastišče močvirske logarice in sibirske perunike	državni	EKOS, BOT	603516	162354
6956		Črnec	državni	HIDR, ZOOL, EKOS	602750	160122
7044		Slepica - mofete	državni	EKOS, GEOL	575545	164840
7093	OP	Kuršinci - rastišče sibirske perunike	lokalni	BOT	582175	153935
7289		Tišina - mlaka	lokalni	ZOOL, EKOS	583489	168448
7292		Tropovci - gramoznica	lokalni	ZOOL, BOT, EKOS	585579	168746

PRILOGE

7296		Dolenski potok - akumulacija	državni	ZOOL, BOT, EKOS	600146	188954
7298		Kobilje - ekstenzivni travniki	državni	BOT, EKOS	605620	172629
7299		Motvarjevci - ekstenzivni travniki 1	državni	BOT, EKOS	602547	174928
7300		Motvarjevci - ekstenzivni travniki 2	državni	BOT, EKOS	602667	174507
7301		Trimlini - gozd belega gabra	lokalni	EKOS	611637	156510
7302		Dolinski pašnik - dobi	državni	EKOS, DREV, ZOOL	615374	155079
7305		Lončarovci - mokrotni travniki	državni	EKOS	597340	180955
7306		Berkovci - mokrotni travniki	državni	BOT, EKOS	598987	179400
7307		Povesi - mokrotni travniki	državni	EKOS, BOT	592889	187873
7313		Trnjavski log	lokalni	EKOS	601770	160496
7314	V	Orlovšak	lokalni	EKOS	602116	156028
7316	OP	Farkašovci - rastišče mo??virske logarice	lokalni	BOT	603588	162863
7317	OP	Nedelica - rastišče mo??virske logarice	državni	BOT, EKOS	603992	163371
7401	OP	Pertoča - rastišče narcis	državni	BOT, EKOS	578098	181662
7402	OP	Veržej - rastišče narcis 2	državni	EKOS, BOT	591004	160517
7403		Veržej - rastišče narcis 3	državni	EKOS, BOT	591174	160114
7404	OP	Veržej - rastišče narcis 4	državni	EKOS, BOT	591407	160062
7405	OP	Veržej - rastišče narcis 5	državni	EKOS, BOT	591371	160247
7406	OP	Veržej - rastišče narcis 6	državni	EKOS, BOT	591705	160524
7408	V	Velika Polana - mokrotni travniki in logi	državni	BOT, ZOOL	603880	158690
7409	V	Panovje - poseka	lokalni	ZOOL, EKOS, BOT	606868	160149
7411		Tokez - mrtvica Mure	državni	EKOS, BOT, HIDR	607484	156715
7413		Ščavnica - zgornji tok	lokalni	HIDR, ZOOL	562222	169558
7416		Gajševsko jezero	lokalni	ZOOL, EKOS, BOT	585887	155182
7419		Orlovščak - mrtvica	lokalni	HIDR, ZOOL, BOT EKOS, ZOOL, BOT,	601675	155532
7421		Petišovci - rastišče vodne škarjice 3	državni	HIDR	611277	153706
7424		Boreci - glinokop	državni	EKOS, ZOOL	587140	157060
7427	V	Ginjevec - gozd	lokalni	EKOS	604344	165242
7428	V	Hraščica - gozd	lokalni	EKOS	598270	167580
7429		Bejčin breg - suhi travniki	državni	EKOS, BOT	595515	192365
7430		Vreje - suhi travniki	državni	BOT, EKOS	594804	190361
7437		Razkrižje - gramoznica	lokalni	EKOS, ZOOL, BOT	598408	154537
7443		Murska šuma - gozdni sestoj 1	državni	EKOS, ZOOL	616900	152050
7444		Murska šuma - gozdni sestoj 2	državni	ZOOL, EKOS	616850	151150

PRILOGE

7456		Szakasztas - mrtvica Mure	državni	EKOS, HIDR, BOT	618282	150344
7457		Murska šuma - mrtvica Mure	državni	EKOS, HIDR, BOT	618692	149812
7494		Mala Krka	državni	ZOOL, HIDR, EKOS	595371	183761
7516		Peskovski potok	državni	EKOS, ZOOL, HIDR	594358	185067
7517		Adrijanski potok	državni	ZOOL, EKOS, HIDR	592791	187828
7519		Curek	državni	HIDR, EKOS	597940	180879
7523		Grad - mlaka	državni	BOT, ZOOL, EKOS	583422	184954
7525		Zgornje Kobilje - gozd	državni	EKOS	605099	171544
7527		Fuks graba - gozd	državni	EKOS	577250	178000
7528		Grački potok	državni	ZOOL, HIDR	583124	180609
7529		Ratkovski potok	državni	HIDR, ZOOL	597816	179313
7530		Bodonski potok s pritokoma	državni	ZOOL, HIDR	585283	178748
7531		Sotinski breg	državni	GEOMORF	578650	188500
7539		Mura - mrtvi rokav 4	lokalni	EKOS, BOT, ZOOL, HIDR	593108	159622
80024		Turnišče - nahajališče sibirske perunike	lokalni	BOT, ZOOL	601696	166764
217		Petišovsko jezero	državni	EKOS, HIDR, ZOOL, BOT	612629	154142
1433		Petišovci - rastišče vodne škarjice 1	državni	ZOOL, BOT, HIDR, EKOS	610100	155270
4424	V	Mura - reka 1	državni	HIDR, BOT, ZOOL	589943	161579
7303	V	Murska šuma	državni	EKOS	617720	151177
7410		Benica - mrtvica Mure	državni	EKOS, HIDR	615044	152192
7412		Kot - mrtvica Mure	državni	EKOS, BOT, HIDR, ZOOL	607230	156165
7420		Petišovci - rastišče vodne škarjice 2	državni	ZOOL, BOT, EKOS	610720	154835
7458		Mura - reka 2	državni	EKOS, HIDR	608359	155003
7459		Mura - reka 3	državni	EKOS, HIDR	611780	153703
7460		Mura - reka 4	državni	HIDR, EKOS	612768	153402
7462		Mura - reka 6	državni	EKOS, HIDR	614015	152764
7463		Mura - reka 7	državni	HIDR, EKOS	615028	152034
7464		Mura - reka 8	državni	HIDR, EKOS	617219	150371
7465		Mura - reka 9	državni	EKOS, HIDR	616959	149539
7466		Mura - reka 10	državni	HIDR, EKOS	618823	149280
7469	V	Mura - loka 1	državni	EKOS, ZOOL, BOT	586803	162925
7470	V	Mura - loka 2	državni	EKOS, ZOOL, BOT	616173	151403

PRILOGE

7526		Motvarjevci - gozd	državni	EKOS	603290	173201
7308		Bukovnica - mokrotni travniki	državni	EKOS, BOT	601974	172286
79		Ivanjševci - mofeta	državni	GEOL	575075	163758
7552		Slatinske gomile	lokalni	GEOL, HIDR	574798	163668
7425		Konjišče - gramoznice	lokalni	ZOOL, EKOS	563445	175264
7293		Tišina - gramoznica	lokalni	ZOOL, EKOS	583799	169200
7495		Velika Krka	državni	EKOS, HIDR, ZOOL	595769	188068
1431	V	Črenšovsko joušje	lokalni	EKOS	600960	157775
7025	OP	Turnišče - rastišče močvirske logarice	lokalni	BOT	602631	164516
7297	OP	Benkova šuma - rastišče grmičastega dišečega volčina 2	državni	BOT	598857	191543
80378		Središče - ekstenzivni travniki*	državni	EKOS, BOT, ZOOL	600101	181991
7477		Murski Petrovci - gramoznice	lokalni	EKOS, ZOOL	580070	169140
7291		Petanjci - gramoznica 2	državni	ZOOL, BOT, EKOS	580464	168387
7479		Petišovci - mrtvi rokav Mure	državni	EKOS, BOT	609402	155344

Preglednica 2: Pregled naravnih vrednot – točke

ID	IME	POMEN	ZVRST	GKY	GKX
738	Ujterska slatina	lokalni	GEOL, HIDR	574788	162299
856	Lokavska slatina	lokalni	HIDR, GEOL	571043	164005
863	Leljakova slatina	lokalni	GEOL, HIDR	571735	168200
6951	Noršinci - dob	državni	DREV	592146	169380
6986	Gornja Radgona - bukev 2	lokalni	DREV	575964	170240
6995	Polanski log - dob	državni	DREV	605040	161650
7010	Štrasarova jama - lipovec	državni	DREV	592226	154842
7020	Črenšovci - beli topol	državni	DREV	602440	156590
7021	Župnijska šuma - črni topol	državni	DREV	591500	160510
7086	Halušnica - macesen	lokalni	DREV	572554	162691
7090	Župnijska šuma - vez	lokalni	DREV	591500	160500
7338	Grad - nahajališče bazalta in piroklastitov	državni	GEOL	583520	185890
7535	Slatinska graba - izvir slatine	državni	HIDR, GEOL	576538	187741
6981	Kunovska dobrava - bukev	državni	DREV	573993	162673
7012	Zlata jama - rdeči bor	državni	DREV	605396	170709
6985	Gornja Radgona - bukev 1	lokalni	DREV	575979	170296
6987	Šrni gaj - črni bor	državni	DREV	572765	162861
7016	Lipnikova graba - smreka	lokalni	DREV	571496	162339
7017	Zamudovi smreki	državni	DREV	578426	156232
884	Norička slatina	lokalni	GEOL, HIDR	577610	163866
7091	Vrbnjakov bor	lokalni	DREV	577013	159702
7018	Kogl - smreka	lokalni	DREV	572730	162547
80066	Zlata jama - rdeči bor 2	lokalni	DREV	605446	170588
80312	Senčarjev vez	lokalni	DREV	581772	156499
6982	Košeri - bukev	državni	DREV	600181	180081
80366	Črnci - dob	lokalni	DREV	568370	173308
80368	Črnci - dob ob Muri*	lokalni	DREV	568083	175075

13.10 Pregled ekološko pomembnih območij (EPO)

KODA	IME	STATUS	Območje Natura
42100	Mura - Radmožanci	EPO	POO 3000215 Mura in POV 5000010 Mura
41300	Goričko	EPO	POO 3000221 Goričko in POV 5000009 Goričko
47600	Grabonoš	EPO	POO 300228 Grabonoš
44900	Radgonsko Kapelske gorice	–	POO 300194 Radgonsko – Kapelske gorice
48500	Stanetinski Kupetinski potok	in EPO	POO 3000069 Stanetinski in Kupetinski potok
44200	Ščavniška dolina	EPO	Zgornji tok Ščavnice od izvira do naselja Spodnja Ščavnica oz. magistralne ceste Lenart – Gornja Radgona je ohranjen v pretežno naravnem stanju. Izvir je tipičen helokreni, kjer voda meži na številnih mestih in ustvarja izvirni potoček širok do 0,5 m. V osrednjem in spodnjem delu opisanega odseka je struga široka do 5 m in ima ohranjen prvotni - meandrirajoči vzorec in tudi prvotno drevesno in grmovno obrežno vegetacijo. Ob sami strugi so ponekod še ohranjeni zamočvirjeni predeli. Ohranjena je pestra kulturna krajina z ekstenzivnimi mestoma močvirnimi travniki, senožetnimi sadovnjaki in gozdnatimi severnimi pobočji. Velika pestrost rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov. Opisanih 9 vrst metuljev, preko 35 vrst mladoletnic (za nekatere edini doslej znani podatki v Sloveniji). Še posebej pomembno je pojavljanje enodnevnice <i>Ecdyonurus siveci</i> , ki je endemna vrsta, opisana prav iz reke Ščavnice v kraju Zgornja Ščavnica. V potoku živi tudi ogrožena progasta pijavka <i>Dina lineata lineata</i> , za katero je to eden izmed dveh znanih podatkov v Sloveniji, Ščavnica pa je na tem območju tudi habitat vidre <i>Lutra lutra</i> , tudi pomemben habitat ptic.
46200	Boreci	EPO	POO 300147 Boreci
94900	Osrednje slovenske gorice	EPO	POO 3000302 Osrednje slovenske gorice

13.11 Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGO

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE ZAHODNO GORIČKO
		<u>Habitatni tipi:</u> - Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>) - Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>) - Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>))
		<u>Metulji:</u> - Črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)
		<u>Kačji pastirji:</u> - Veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)
SI3000221 Goričko	SAC (POO)	<u>Hrošči:</u> - Rogač (<i>Lucanus cervus</i>) - Puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>) - Škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) - Močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>)
		<u>Dvoživke:</u> - Hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) - Veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)
		<u>Netopirji:</u> - Širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) - Veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>)
		<u>Rastline:</u> - Krajnska sita (<i>Eleocharis carniolica</i>)
		<u>Ptice:</u> - Črna štoklja (<i>Ciconia nigra</i>) - Sršenar (<i>Pernis apivorus</i>) - Belorepec (<i>Haliaeetus albicilla</i>) - Pivka (<i>Picus canus</i>) - Črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) - Veliki skovik (<i>Otus scops</i>)
SI5000009 Goričko	SPA (POV)	<u>Habitatni tipi:</u> - (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)) - Obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (<i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> in <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> ali <i>Fraxinus angustifolia</i>), vzdolž velikih rek (<i>Ulmion minoris</i>)
SI3000215 Mura	SAC (POO)	<u>Metulji:</u> - Črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)
		<u>Hrošči:</u> - Rogač (<i>Lucanus cervus</i>) - Ovratniški plavač (<i>Graphoderus bilineatus</i>) - Strigoš (<i>Cerambyx cerdo</i>) - Puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>)

PRILOGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE ZAHODNO GORIČKO
SI5000010 Mura	SPA (POV)	- Škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) - Močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>) <u>Dvoživke:</u> - Nižinski urh (<i>Bombina bombina</i>) - Veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) <u>Kačji pastirji:</u> - Veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>) <u>Raki:</u> - Navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>) <u>Ptice:</u> - Sršenar (<i>Apis apivorus</i>) - Pivka (<i>Picus canus</i>) - Plašica (<i>Remiz pendulinus</i>) - Črna štoklja (<i>Ciconia nigra</i>) - Belorepec (<i>Haliaeetus albicilla</i>) - Srednji detel (<i>Dendrocopus medius</i>) - Belovrati muhar (<i>Ficedula albicollis</i>) - Veliki žagar (<i>Mergus merganser</i>) - Črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)
		<u>Metulji:</u> - Črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) <u>Habitatni tipi:</u> - Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>) <u>Habitatni tipi:</u> - bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>) - ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
		<u>Metulji:</u> - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) <u>Hrošči:</u> - močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>)
		- črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) - ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
		<u>Metulji:</u> - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)
Grabonoš	SAC (POO)	- črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) - ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
Osrednje Slovenske gorice	SAC (POO)	<u>Metulji:</u> - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)

13.12 Konkretna usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami

IME CONE: CONA A- GORIČKO**POVRŠINA: 1.364,26 ha**

VRSTE/HT:

- (9110) Bukovi gozdovi (*Luzulo-Fagetum*)

OPIS CONE: Bukovi gozdovi so se razvili na območjih degradiranih hrastovo-belogabrovih gozdov, kjer je bukev polagoma izpodrinila beli gaber, prav tako je njihova pojavnost povezana z zaraščanjem njijskih površin.

Habitatni tip bukovih gozdov se pojavlja v fragmentih na površini celotnega Goričkega. Glavne zahteve/cilji z upravljanjem bukovih gozdov so: postopno zmanjševanje deleža rastišču neprimernih drevesnih vrst, naravno pomlajevanje rastišču primernih vrst in uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradbe gozdov. Med cilji izpostavljam tudi zmanjševanje objedenosti po divjadi.

USMERITVE:

- Ohrani naj se delež dobro ohranjenih gozdov (stopnja ohranjenosti 1).
- Ohranja naj se značilna drevesna sestava habitatnega tipa. Ohranjajo naj se obstoječi bukov sestoji in mešan gozd listavcev.
- Postopno naj se zmanjšuje delež rastišču neprimernih drevesnih vrst; znotraj cone naj se preprečuje krčitve ohranjenih gozdov, pri obnovi gozda naj se daje prednost bukovemu mladju ter skrbi za ohranitev bukovih semenjakov (genska baza).
- Ohranja naj se povezljivost območja HT.
- Trajno naj se ohranja vsaj 30 % delež starejših razvojnih faz gozda.
- Zmanjša naj se stopnja objedenosti mladovja po divjadi.

Cona A- Goričko je del Cone D- Goričko, zato se upoštevajo tudi usmeritve, ki so podane v coni D- Goričko.

PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:

- Priprava sestoja za naravno obnovo.
 - Priprava tal za naravno nasemenitev ali setev.
 - Priprava tal za sadnjo.
 - Sadnja.
 - Obžetev.
 - Nega mladja.
 - Puščanje semenskih dreves.
 - Na 1-3 % površine cone se stremi k ohranjanju gozda z večjim deležem odmrle biomase, ki je prepuščen naravnemu razvoju (po potrebi ekocelice brez ukrepanja - glede na analizo mrtve mase in aktivnost lastnikov). Izbor 1-3 % površine znotraj cone A- Goričko, ki so prepuščeni naravnemu razvoju, se izloči znotraj bukovih gozdov na 1. stopnji ohranjenosti (opomba: sestoji se izločijo po popisu sestojev).
-

IME CONE: CONA B- GORIČKO**POVRŠINA: 420,57 ha**

VRSTE/HT:

- (91E0) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka) (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*))

OPIS CONE: Cona zajema gozdove obrečnih vrbovij, jelševij in jesenovij (mehkolesna loka), ki so nekoč poraščala naplavinsko (aluvialno) dno dolin, jarkov ter povirne jame z zastajajočo studenčnico. Danes so ohranjeni samo še borni ostanki v obliki večjih ali manjših skupin, pa še ti so degradirani v oslabele panjevece. Rastišče jelševe združbe je zelo specializirano, saj spremlja vse vodotoke in predstavlja pomemben habitat. Glavne zahteve/cilji z upravljanjem obrečnih vrbovij, jelševij in jesenovij (mehkolesna loka) so: obnovitev oz. povečanje površine in obnovitev povezanosti habitatnega tipa.

USMERITVE:

- Preprečevanje krčenja gozdnih zemljišč ob vodotokih.
- S panjevskim gospodarjenjem na obrežju vodotokov se vzdržuje grmovno vegetacijo. Pušča se avtohtona debela drevesa – teži se k večjemu deležu starega drevja (vsaj 30 % debelijakov in pomlajenca).
- Ohranja oz. vzpostavi se naravna drevesna sestava. Odstranjuje naj se tujerodne invazivnih vrste; preprečuje naj se njihovo širjenje.
- Če je potrebno, se sadi za habitatni tip značilne avtohtone drevesne vrste listavcev: črna jelša, ozkolistni jesen, dob.
- Ohranja se obrečno drevnino zlasti mehkolesne loke s poudarjenim gozdnim robom.
- V 20 m pasu vodotokov in povirnih delih naj se praviloma ne načrtuje gozdnih prometnic, kot tudi ne sečno pravih poti za strojno sečnjo.

Cona B- Goričko je del Cone D- Goričko, zato se upoštevajo tudi usmeritve, ki so podane v coni D- Goričko.

PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:

- Umeščanje 1. stopnje funkcije biotske raznovrstnosti na območju HT (določitev ekocelic brez ukrepanja - glede na analizo mrtve mase in aktivnost lastnikov).
 - Povečati habitatni tip na račun zaraščajočih kmetijskih zemljišč (zamočvirjena zaraščajoča zemljišča, na katerih se pojavljajo avtohtone drevesne vrste: črna jelša, ozkolistni jesen, dob).
 - Povečati habitatni tip na račun gozdov, ki so spremenjeni ali močno spremenjeni in predstavljajo potencial za razvoj gozdnega habitatnega tipa obrečnih vrbovij, jelševij in jesenovij (mehkolesna loka): območja ob vodotokih, aluvialna tla dolin pod vplivom talne vode, ki so pogosto oz. občasno poplavljen.
 - Ohranjanje in nega biotopa, obvodnih mehkolesnih logov in gozdnega roba pred invazivnimi tujerodnimi vrstami - ITV (zlasti japonski dresnik in druge ITV). Pomembno za ohranjanje in razvoj ogroženih vrst.
-

IME CONE: CONA C- GORIČKO

POVRŠINA: 3.002,88 ha

VRSTE/HT:

- (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (*Erythronio-Carpinion*)
-

OPIS CONE: Cona zajema hrastovo-belogabrove gozdove, ki so bili zaradi dolgotrajnega procesa degradacije (krčenje za kmetijske namene, širitev naselij) površinsko zmanjšani, fragmentirani in spremenjeni. Sedanji areal teh gozdov se je ohranil po dolinskih vznožjih in jarkih. Glavne zahteve/cilji z upravljanjem ilirskih hrastovo- belogabrovih gozdov so: obnovitev sonaravne drevesne sestave in obnovitev pomlajevanja hrasta na ustreznih rastiščih. Med cilji izpostavljamo tudi zmanjševanje objedenosti po divjadi.

USMERITVE:

- Preprečujejo naj se krčitve gozdnih zemljišč.
- Spremenjena drevesna sestava naj se postopno približuje naravni. Poveča naj se delež hrastov doba in gradna, belega gabra in črne jelše. V primeru umetne obnove naj se vnaša avtohtone drevesne vrste listavcev, ki so prisotni na območju Goričkega.
- Z območja se naj odstranjuje invazivne rastlinske vrste.
- Z izbiralnim redčenjem naj se izboljšuje zasnovo in negovanost ter pospešuje prehod v starejše razvojne faze (predvsem debeljakov in pomlajencev).
- S primernimi gojitvenimi ukrepi naj se vzpostavlja tako zunanje kot tudi notranje gozdne robove ter oblikuje stopničasto zgradbo s pestro vrstno sestavo.
- Zmanjša naj se stopnja objedenosti mladovja po divjadi.
- Ohranja naj se velikost habitatnega tipa na račun zaraščajočih kmetijskih zemljišč (zaraščajoča zemljišča pod vplivom visoke talne vode, na katerih se primarno pojavlja dob kot nosilna vrsta s primesjo belega gabra in črne jelše).
- Ohranja naj se velikost habitatnega tipa s premenami gozdov, ki so spremenjeni ali močno spremenjeni in predstavljajo potencial za razvoj gozdnega habitatnega tipa ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi: območja pod vplivom visokega nivoja talne vode (na psevdoglejnih in oglejenih tleh).

Cona C- Goričko je del Cone D- Goričko, zato se upoštevajo tudi usmeritve, ki so podane v coni D- Goričko.

PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:

- Izvaja naj se naravna in umetna obnova z vnosom in zaščito avtohtonih drevesnih vrst rastišču prilagojenih listavcev.
 - Priprava sestoja za naravno obnovo.
 - Priprava tal za naravno nasemenitev ali setev.
 - Priprava tal za sadnjo.
 - Sadnja.
 - Obžetev.
 - Nega mladja.
 - Na 1-3 % površine cone se stremi k ohranjanju gozda z večjim deležem odmrle biomase, ki je prepuščen naravnemu razvoju – (po potrebi ekocelice brez ukrepanja - glede na analizo mrtve mase in aktivnost lastnikov). Izbor 1-3 % površine znotraj cone C- Goričko, ki so prepuščeni naravnemu razvoju, se izloči znotraj ilirsko hrastovo-belogabrovih gozdov gozdov na 1. stopnji ohranjenosti (opomba: sestoji se izločijo po popisu sestojev).
-

IME CONE: Cona D - Goričko	POVRŠINA v GGE: 19.285,42 ha
-----------------------------------	-------------------------------------

VRSTE: rogač (*Lucanus cervus*), puščavnik (*Osmoderma eremita*), škrlatni kukuj (*Cucujus cinnaberinus*), močvirski krešič (*Carabus variolosus*), črna štorklja (*Ciconia nigra*), sršenar (*Apis apivorus*), pivka (*Picus canus*), belorepec (*Haliaeetus albicilla*), veliki skovik (*Otus scops*), črna žolna (*Dryocopus martius*)

OPIS CONE: Cona obsega večino gozdov na Goričkem. Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti potokov, obrežno strukturo brežin, obrežno vegetacijo in zamočvirjene gozdne površine ob hkratnem zagotavljanju ležeče in stoječe odmrle lesne mase.

USMERITVE:

- Ohranja naj se površina gozda znotraj upravljalvske cone.
- V obstoječih sestojih se ohranja oz. vzpostavi naravna drevesna sestava. Delež iglavcev in tujerodnih invazivnih vrst, kot tudi rastišču neustreznih vrst (robinija, ameriški javor, ...) naj se zmanjša, preprečuje naj se njihovo širjenje.
- Odmrla in živa drevesa listavcev, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami, drevesa z dupli, stara votla drevesa, drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik naj se ohranja kot habitatno drevje.
- Zagotavlja naj se vsaj 5 % delež ustrezne odmrle lesne mase listavcev (predvsem odraslega stoječega drevja v B + C debelinskem razredu) od celotne lesne zaloge v upravljalvski coni.
- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu: novogradnje gozdnih prometnic naj se usmerja izven območij potokov.
- Pri gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic naj se prepreči zasipavanje in odnašanje materiala iz gozdnih prometnic in njihovih brežin v vodna telesa.
- V polmeru 300 metrov od znanih gnezdišč črne štorklje naj se ne gradi novih gozdnih prometnic (usmeritev velja znotraj SPA/POV Goričko).
- Ohranja naj se obrežna vegetacija: z obrežno vegetacijo naj se gospodari na način, da se zagotavlja sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- Na območju vodotokov naj se ne skladišči lesa, prav tako naj se rampanje lesa izvaja na način, da gozdni sortimenti niso narinjeni v vodno telo.
- Vlačenje po strugi in skladiščenje lesa ob strugi, tudi izven gozdnega prostora, naj se ne izvaja.
- Sečne ostanke v in ob strugi potokov je potrebno po sečnji odstraniti.
- Na vsaj 2 % površine cone naj se stremi k ohranjanju gozda z večjim deležem odmrle biomase, ki je prepuščen naravnemu razvoju – (gozdni rezervati, ekocelice brez ukrepanja). Prednostno se ekocelice brez ukrepanja umeščajo na večje površine (najmanj 10 ha) in sicer glede na analizo mrtve mase in negospodarjenih gozdov v preteklosti.
- Vsaj 1 % območja naj se prepusti naravnemu razvoju (ekocelice z ukrepanjem), pri čemer je ukrepanje sicer možno, vendar zgolj v smislu krepitve ekoloških in socialnih funkcij gozdov (vzpostavitev naravne drevesne sestave, izdelava vodnih virov).

PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:

- Ohranjanje biotopov – naravni razvoj.
- Ohranjanje biotopov – sečnja (ekocelica z ukrepanjem).
- Ohranjanje biotopov – nega (ekocelica z ukrepanjem).
- Načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu.
- Določitev habitatnih dreves.
- Izdelava vodnih virov v gozdu.
- Vzdrževanje večjih vodnih virov v gozdu

IME CONE: CONA A- MURA	POVRŠINA: 3.701,46
VRSTE/HT:	
• Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)) • Obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (<i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> in <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> ali <i>Fraxinus angustifolia</i>), vzdolž velikih rek (<i>Ulmion minoris</i>)	
OPIS CONE: območje se večidel nahaja neposredno ob reki Muri. Obrečna gozdna krajina združuje preplet gozdnih združb, med katerimi po obsegu izstopajo gozdovi, ki jih gradijo vrbe, jelše in jeseni (mehkolesna loka). Mestoma se pojavljajo tudi obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi. Območje je pomembno za ohranjanje populacij primarnih in sekundarnih duplarjev ter vrst, ki so vezane na večje količine mrtve lesne mase.	
USMERITVE:	
- Območje habitatnih tipov naj se opredeli s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, - Ohranja naj se obstoječe gozdne površine in njihovo povezljivost (gozdnega prostora naj se ne fragmentira), - Gospodarjenje z gozdom naj se podredi varovalni in biotopski vlogi, - Na območju naj se ne izvajajo krčitve gozda (vključno s sicer dovoljenimi 0,5 ha). - Iz območja naj se postopoma izločajo sestoji neavtohtonih drevesnih vrst (črnega oreha, klonskega črnega topola...) in sicer 20 % vseh obstoječih nasadov neavtohtonih drevesnih vrst na območju upravljalvske cone znotraj GGO, v 10. letih (v obdobju petdesetih let se predvideva zmanjšanje nasadov neavtohtonih drevesnih vrst na 0 %), - Tujerodnih drevesnih vrst oz. klonov naj se ne vnaša, prav tako naj se ne osnuje novih nasadov tujerodnih drevesnih vrst oz. klonov/ prekine naj se praksa gospodarjenja z nasadi tujerodnih drevesnih vrst oz. klonov, - Ohranja naj se mreža zdravih dreves jesena (<i>Fraxinus spp.</i>), ki kažejo odpornost na jesenov ožig. Takšnih dreves naj se ne seka. - Na območju naj se ne sadi drevesnih vrst, katerih rastišča niso poplavni ob murski gozdovi oz. vnaša naj se samo rastišču prilagojene avtohtone drevesne vrste (vrbe, črne in sive jelše, bele in črne topole (avtohtone), breste), ki pa naj ne bodo sajeni kot nasadi. - Zaradi ohranitve mozaičnosti habitatnih struktur kvalifikacijskih vrst naj se izvaja le malo površinsko gospodarjenje. Poseki na golo/končni poseki naj se ne izvajajo na površinah večjih od 0,5 ha. Poseke na golo/ končne poseke naj bodo mozaično prostorsko razporejene (npr. poseke na golo/ končne poseke, ki se na območju izvedejo v več letih zapored, naj se prostorsko ne stikajo in posledično seštevajo). Izjemoma so mogoča odstopanja navzgor od navedene površine (kadar gre za poseke obstoječih monokultur), ki pa se jih, na podlagi vloge ZGS OE Murska Sobota, presoja posamezno, - Ohranja naj se obrečno drevnino mehkolesne loke (pušča naj se izredno debela drevesa vrb, jesenov in jelš), - Odstranjuje naj se tujerodne invazivnih vrste; preprečuje naj se njihovo širjenje. - S primernimi gojitvenimi ukrepi naj se vzpostavlja tako zunanje kot tudi notranje gozdne robove ter oblikovati stopničasto zgradbo s pestro vrstno sestavo, - Ekocelice se določijo na območjih habitatnih tipov, na mejah z negozdnimi ekosistemi in v ustrezni gostoti po vsej gozdni površini. Stremlje se k vzpostavljanju mreže ekocelic v sestojih starejših razvojnih faz (ena ekocelica velikosti cca. 3 ha/100 ha gozdne površine, ekocelice so lahko tudi večjih površin). - Predlog: oblikovanje območij brez gospodarjenja (ekocelice brez ukrepanja). V ekocelice brez ukrepanja naj se vključijo pomembna območja za ohranjanje habitatnega tipa obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)) in za ohranjanje habitatnega tipa Obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (<i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> in <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> ali <i>Fraxinus angustifolia</i>), vzdolž velikih rek (<i>Ulmion minoris</i>)	
V con A- Mura je potrebno upoštevati tudi usmeritve za cono B- Mura in cono C- Mura.	

PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:

- Umeščanje 1. stopnje funkcije biotske raznovrstnosti na območju obeh HT (določitev ekocelic brez ukrepanja - glede na analizo mrtve mase in aktivnost lastnikov).
 - Povečati habitatni tip na račun zaraščajočih kmetijskih zemljišč (zamočvirjena zaraščajoča zemljišča, na katerih se pojavljajo avtohtone drevesne vrste: vrba, črna jelša, ozkolistni jesen, brest, dob).
 - Povečati habitatni tip na račun gozdov, ki so spremenjeni ali močno spremenjeni in predstavljajo potencial za razvoj gozdnega habitatnega tipa obrečnih vrbovij, jelševij in jesenovij (mehkolesna loka): območja ob vodotokih, aluvialna tla dolin pod vplivom talne vode, ki so pogosto oz. občasno poplavljena.
 - Izvaja naj se naravna in umetna obnova z vnosom in zaščito avtohtonih drevesnih vrst rastišču prilagojenih listavcev.
 - Priprava sestoja za naravno obnovo.
 - Priprava tal za naravno nasemenitev ali setev.
 - Priprava tal za sadnjo.
 - Sadnja.
 - Obžetev.
 - Nega mladja.
 - Ohranjanje in nega biotopa, obvodnih mehkolesnih logov in gozdnega roba pred invazivnimi tujerodnimi vrstami - ITV (zlasti japonski dresnik in druge ITV). Pomembno za ohranjanje in razvoj ogroženih vrst.
-

IME CONE: CONA B - MURA	POVRŠINA v GGE: 4.599,86 ha
VRSTE: rogač (<i>Lucanus cervus</i>), puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>), škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>), strigoš (<i>Ceramix cerdo</i>)	
OPIS CONE: Cona obsega gozdove na območju reke Mure, s poudarkom na gozdovih GGE Dolinsko. Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti potokov, obrežno strukturo brežin, obrežno vegetacijo in zamočvirjene gozdne površine, ob hkratnem zagotavljanju ležeče in stoječe odmrle lesne mase.	
USMERITVE:	
- Ohranja naj se površina gozda znotraj upravljavske cone. - Na območju naj se ne izvajajo krčitve gozda (vključno s sicer dovoljenimi 0,5 ha) brez presoje ZRSVN. Vloge zanje (posredovane s strani ZGS) se obravnava individualno. Krčitve naj se sicer omejijo na namensko rabo 1410 – <i>zaraščene kmetijske površine, ne pa tudi za namensko rabo 2000 gozd</i>. - V obstoječih sestojih se ohranja oz. vzpostavi naravna drevesna sestava. Delež iglavcev in tujerodnih invazivnih vrst ter rastišču neustreznih drevesnih vrst (robinija, ameriški javor, ...) naj se zmanjša, preprečuje naj se njihovo širjenje. - Odmrla in živa drevesa listavcev, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami, drevesa z dupli, stara votla drevesa, drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik naj se ohranja kot habitatno drevje. - Zagotavlja naj se vsaj 5 % delež ustrezne odmrle lesne mase listavcev (predvsem odraslega stoječega drevja v B + C debelinskem razredu) od celotne lesne zaloge v upravljavski coni. - Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu: novogradnje gozdnih prometnic naj se usmerja izven območij potokov. - Pri gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic naj se prepreči zasipavanje in odnašanje materiala iz gozdnih prometnic in njihovih brežin v vodna telesa. - Ohranja naj se obrežna vegetacija: z obrežno vegetacijo naj se gospodari na način, da se zagotavlja sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin. - Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine. - Na območju vodotokov naj se ne skladišči lesa, prav tako naj se rampanje lesa izvaja na način, da gozdni sortimenti niso narinjeni v vodno telo. - Vlačenje po strugi in skladiščenje lesa ob strugi, tudi izven gozdnega prostora, naj se ne izvaja. - Sečne ostanke v in ob strugi potokov je potrebno po sečnji odstraniti.	
V coni B- Mura je potrebno upoštevati tudi usmeritve za cono C- Mura.	
PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:	
- Ohranjanje biotopov – naravni razvoj. - Ohranjanje biotopov – sečnja (ekocelica z ukrepanjem). - Ohranjanje biotopov – nega (ekocelica z ukrepanjem). - Načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu. - Določitev habitatnih dreves. - Izdelava vodnih virov v gozdu. - Vzdrževanje večjih vodnih virov v gozdu	

IME CONE: CONA C- MURA	POVRŠINA v GGE: 14.183,54 ha
VRSTE/HT:	
• Sršenar (<i>Apis apivorus</i>) • Pivka (<i>Picus canus</i>) • Plašica (<i>Remiz pendulinus</i>) • Črna štorklja (<i>Ciconia nigra</i>) • Belorepec (<i>Haliaeetus albicilla</i>) • Srednji detel (<i>Dendrocopus medius</i>) • Belovrati muhar (<i>Ficedula albicollis</i>) • Veliki žagar (<i>Mergus merganser</i>) • Črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	
OPIS CONE: območje se nahaja ob reki Muri, navezujoč na gozdne komplekse povezane z obmurskimi gozdovi ter na gozdne otoke, mejice in posamezna drevesa v kulturni krajini. Obrečna gozdna krajina vsebuje preplet gozdnih združb, med katerimi izstopajo gozdovi, ki jih gradijo vrbe, jelše in jeseni (mehkolesna loka). Območje je pomembno za ohranjanje populacij primarnih in sekundarnih duplarjev ter vrst ki so vezani na večje količine mrtve lesne mase. Pomemben del cone predstavljajo z drevesno zarastjo porasla območja kulturne krajine (gozdni otoki, mejice in posamezna drevesa).	
USMERITVE:	
- Ohranja naj se obstoječe gozdne površine in njihove povezljivosti (gozdnega prostora naj se ne fragmentira), - Na območju naj se ne izvajajo krčitve gozda (vključno s sicer dovoljenimi 0,5 ha) brez presoje ZRSVN. Vloge zanje (posredovane s strani ZGS) se obravnava individualno. Krčitve naj se sicer omejijo na namensko rabo 1410 – zaraščene kmetijske površine, ne pa tudi za namensko rabo 2000 gozd. - Gospodarjenje naj se prilagodi varovalni in biotopski vlogi gozda, - Gozdove naj se v največjem mogočem obsegu prepusti naravnemu razvoju, - Iz območja naj se postopoma izločajo sestoji neavtohtonih drevesnih vrst (črnega oreha, klonskega črnega topola....) in sicer 20 % vseh obstoječih nasadov neavtohtonih drevesnih vrst na območju upravljalvske cone znotraj GGO, v 10. letih (v obdobju petdesetih let se predvideva zmanjšanje nasadov neavtohtonih drevesnih vrst na 0 %), - Tujerodnih drevesnih vrst oz. klonov naj se ne vnaša, prav tako naj se ne osnuje novih nasadov tujerodnih drevesnih vrst oz. klonov/ prekine naj se praksa gospodarjenja z nasadi tujerodnih drevesnih vrst oz. klonov, - Na območju naj se ne sadi drevesnih vrst, katerih rastišča niso ob murski gozdovi oz. vnaša naj se samo rastišču prilagojene avtohtone drevesne vrste (vrbe, črne in sive jelše, bele in črne topole (avtohtone), breste, hraste), ki pa naj ne bodo sajeni kot nasadi. Kot primes se na območju, izven mehkolesne loke, lahko sadijo tudi gorski javor, beli gaber in divja češnja, - V podrasti se ohranja in pospešuje sloj avtohtonih in rastišču primernih listavcev. - Zaradi ohranitve mozaičnosti habitatnih struktur kvalifikacijskih vrst naj se izvaja le malo površinsko gospodarjenje. Poseki na golo/končni poseki naj se ne izvajajo na površinah večjih od treh drevesnih višin. Kjer se cona Mura- C pokriva s cono Mura- A naj se poseki na golo/končni poseki omejijo na površino največ 0,5 hektarja. Pri obnovi hrastovih sestojev se naj vzpostavijo nadomestni habitatni na pomlajenih površinah tako, da se pri končnih posekih ohranja minimalno 20 dreves /hektar, njihov premer, merjen v prsni višini pa mora biti večji od 20 centimetrov. Ohranja naj se tista drevesa, ki so bodisi že habitatna ali pa so slabše kakovosti. Ta drevesa naj do propada ostanejo v sestoji. Poseki na golo/ končni poseki naj bodo mozaično prostorsko razporejeni (npr. poseki na golo/ končni poseki, ki se na območju izvedejo v več letih zapored, naj se prostorsko ne stikajo in posledično seštevajo). Izjemoma so mogoča odstopanja navzgor od navedene površine (kadar gre za poseke obstoječih monokultur), ki pa se jih, na podlagi vloge ZGS OE Murska Sobota, presoja posamezno. - S primernimi gojitvenimi ukrepi naj se vzpostavi tako zunanje kot tudi notranje gozdne robove ter oblikuje stopničasto zgradbo s pestro vrstno sestavo (ohranjanje rastišč konjske grive). - Ohranja naj se obrečno drevnino mehkolesne loke (pušča naj se izredno debela drevesa vrb, jesenov in jelš), - Ohranja naj se mreža zdravih dreves jesena (<i>Fraxinus spp.</i>), ki kažejo odpornost na jesenov ožig. Takšnih dreves naj se ne seka. - Teži naj se k večjemu deležu starega drevja, - Zagotavlja naj se vsaj 5 % delež ustrezne odmrle lesne mase listavcev (predvsem odraslega stoječega drevja v B + C debelinskem razredu) od celotne lesne zaloge v upravljalvski coni. - Ekocelice se določijo na območjih habitatov redkih in ogroženih živalskih vrst, na mejah z negozdnimi ekosistemi in v ustrezni gostoti po vsej gozdni površini. Stremi se k vzpostavljanju	

mreže ekocelic v sestojih starejših razvojnih faz (ena ekocelica velikosti cca. 1-3 ha/100 ha gozdne površine, ekocelice so lahko tudi večjih površin).

- Odmrla in živa drevesa listavcev, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami, drevesa z dupli, stara votla drevesa, drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik naj se ohranja kot habitatno drevje.
- Na vsaj 2 % površine cone se stremi k ohranjanju gozda z večjim deležem odmrle biomase, ki je prepuščen naravnemu razvoju – (gozdni rezervati, ekocelice brez ukrepanja). Prednostno se ekocelice brez ukrepanja umeščajo na večje površine (najmanj 10 ha) in sicer glede na analizo mrtve mase in negospodarjenih gozdov v preteklosti.

Predlog: V ekocelice brez ukrepanja naj se vključijo pomembna območja za ohranjanje ugodnih prehranskih in gnezdnih pogojev za kvalifikacijske vrste ptic

- Stremi naj se k temu, da se vsaj 1 % območja prepusti naravnemu razvoju (ekocelice z ukrepanjem), pri čemer je ukrepanje sicer možno, vendar zgolj v smislu krepitve ekoloških in socialnih funkcij gozdov (vzpostavitev naravne drevesne sestave, izdelava vodnih virov).
- Območja ekocelic naj se opredeli s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti,
- Za namen obnove potrebnih hidromorfoloških razmer v poplavnem pasu vzdolž Mure ZGS sodeluje pri zagotavljanju ustreznih površin za izvedbo ukrepov. S tem se bo omogočilo izvedbo ukrepov obnove naravne rečne dinamike s ciljem vzpostavitve ustreznih naravnih pionirskih rastišč in obnovo mreže stranskih rokavov ter mrtvic za zagotovitev ustreznih razmer podzemne vode.

Črna štoklja:

- Zagotavlja naj se mir na gnezdiščih črne štoklje: v polmeru 300 m okoli znanih gnezd se oblikuje mirne cone, v katerih se dela v gozdu (sečnja, spravila ter gradnja gozdnih prometnic) v času od 15. marca do 15. avgusta ne izvajajo (PUN).
- V premeru 300 metrov od znanih gnezd naj se obnova gozda izvaja v manjših jedrih.
- V polmeru 300 metrov od znanih gnezdišč naj se ne gradi novih gozdnih prometnic (PUN).

Belorepec:

- Zagotavlja naj se mir na gnezdiščih belorepca: v polmeru 500 m okoli znanih gnezd naj se oblikuje mirne cone, v katerih se dela v gozdu (sečnja, spravila ter gradnja gozdnih prometnic) v času od 1. januarja do 15. julij ne izvajajo (PUN).
- Opustijo naj se sečnje v polmeru 40 m od znanih gnezd, zagotovi naj se strnjnost sestojne zgradbe (PUN).
- Ohranjajo naj se odmirajoča in suha drevesa večjih dimenzij (B in C razširjeni debelinski razred). Takšna drevesa belorepec rad uporabi za gnezdenje.
- V premeru 500 metrov od znanih gnezdišč naj se ne gradi novih cest.

Sršenar:

- Zagotavlja naj se mir na gnezdiščih sršenarja: v polmeru 400 m okoli znanih gnezd naj se oblikuje mirne cone, v katerih se vsaj v času od 1. junija do 31. avgusta ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradnje cest (PUN).

PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:

- Ohranjanje biotopov – naravni razvoj.
- Ohranjanje biotopov – sečnja (ekocelica z ukrepanjem).
- Ohranjanje biotopov – nega (ekocelica z ukrepanjem).
- Načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu.
- Določitev gozdnih rezervatov.
- Vzpostavitev mirnih con.
- Določitev habitatnih dreves.
- Naravna sukcesija HT/naravni razvoj gozda.
- Omejena gradnja gozdnih prometnic.
- Ograjevanje za potrebe pomlajevanja.
- Ukrepi vezani za obnovo habitatov in vrst – projekt Natura Mura (trajanje projekta do decembra 2023): ograjevanje za potrebe pomlajevanja, zagotovitev površin v poplavnem pasu vzdolž reke Mure za obnovo rečne dinamike in pionirskih rastišč ter obnovo mreže stranskih rokavov in mrtvic.

IME CONE: CONA RADGONA- BUKOVI GOZDOVI	POVRŠINA: 62,61 ha
VRSTE/HT:	
• (9110) Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>) • močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>),	
OPIS CONE: Bukovi gozdovi so se razvili na območjih degradiranih hrastovo-belogabrovih gozdov, kjer je bukev polagoma izpodrinila beli gaber, prav tako je njihova pojavnost povezana z zaraščanjem njivskih površin. Območje Radgonsko-Kapelskih gor, za katerega je značilna precejšnja fragmentiranost. Glavne zahteve/cilji z upravljanjem bukovih gozdov so: postopno zmanjševanje deleža rastišču neprimernih drevesnih vrst, naravno pomlajevanje rastišču primernih vrst in uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradbe gozdov. Med cilji izpostavljam tudi zmanjševanje objedenosti po divjadi. Znotraj cone želimo, zaradi zagotavljanja ugodnega stanja za močvirskega krešiča, ohranjati naravne značilnosti potokov, obrežno strukturo brežin, obrežno vegetacijo in zamočvirjene gozdne površine, ob hkratnem zagotavljanju ležeče in stoječe odmrle lesne mase	
USMERITVE:	
- Ohrani naj se delež dobro ohranjenih gozdov (stopnja ohranjenosti 1). - Ohranja naj se značilna drevesna sestava habitatnega tipa. Ohranjajo naj se obstoječi bukovi sestoji in mešan gozd listavcev. - Postopno naj se zmanjšuje delež rastišču neprimernih drevesnih vrst: znotraj cone naj se preprečuje krčitve ohranjenih gozdov, pri obnovi gozda naj se daje prednost bukovemu mladju ter skrbi za ohranitev bukovih semenjakov (genska baza). - Pospešuje naj se rastišču primerne drevesne vrste - Uravnoteži naj se razmerje razvojnih faz. - Ohranja naj se povezljivost območja HT. - Ohrani/vzpostavi naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz gozdnega habitatnega tipa in primerna drevesna sestava. - Zagotavlja naj se vsaj 5 % delež ustrezne odmrle lesne mase listavcev (v B + C debelinskem razredu) od celotne lesne zaloge v upravljavski coni. - Trajno naj se ohranja vsaj 30 % delež starejših razvojnih faz gozda. - Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu: novogradnje gozdnih prometnic naj se usmerja izven območij potokov. - Pri gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic naj se prepreči zasipavanje in odnašanje materiala iz gozdnih prometnic in njihovih brežin v vodna telesa. - Ohranja naj se obrežna vegetacija: z obrežno vegetacijo naj se gospodari na način, da se zagotavlja sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin. - Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine. - Na območju vodotokov naj se ne skladišči lesa, prav tako naj se rampanje lesa izvaja na način, da gozdni sortimenti niso narinjeni v vodno telo.	
PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:	
- Priprava sestoja za naravno obnovo. - Priprava tal za naravno nasemenitev ali setev. - Priprava tal za sadnjo. - Sadnja. - Obžetev. - Nega mladja. - Puščanje semenskih dreves. - Na 1-3 % površine cone se stremi k ohranjanju gozda z večjim deležem odmrle biomase, ki je prepuščen naravnemu razvoju (po potrebi ekocelice brez ukrepanja - glede na analizo mrtve mase in aktivnost lastnikov). Izbor 1-3 % površine znotraj cone, ki so prepuščeni naravnemu razvoju, se izloči znotraj bukovih gozdov na 1. stopnji ohranjenosti (opomba: sestoji se izločijo po popisu sestojev). - Ohranjanje biotopov – naravni razvoj. - Ohranjanje biotopov – sečnja (ekocelica z ukrepanjem). - Ohranjanje biotopov – nega (ekocelica z ukrepanjem). - Načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu. - Izdelava vodnih virov v gozdu. - Vzdrževanje večjih vodnih virov v gozdu	

IME CONE: CONA RADGONA- ILIRSKI HRASTOVO POVRŠINA: 527,84 ha
BELOGABROVI GOZDOVI

VRSTE/HT:

- (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (*Erythronio-Carpinion*)
- močvirski krešič (*Carabus variolosus*)

OPIS CONE: Cona zajema hrastovo-belogabrove gozdove, ki so bili zaradi dolgotrajnega procesa degradacije (krčenje za kmetijske namene, naselja) površinsko zmanjšani, fragmentirani in spremenjeni. Sedanji areal teh gozdov se je ohranil po dolinskih vznožjih in jarkih. Območje zaobjema gozdove znotraj POO Radgonsko-Kapelske gorice in POO Grabonoš. *Opomba:* Ustreznost cone HT 91LO je potrebno na nivoju priprave GGN za GGE, zaradi nezadostnosti podatkov, preveriti (popis sestojev, izdelava elaborata (GIS in ZGS). Glavne zahteve/cilji z upravljanjem ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov so: obnovitev sonaravne drevesne sestave in obnovitev pomlajevanja hrasta na ustreznih rastiščih. Med cilji izpostavljam tudi zmanjševanje objedenosti po divjadi.

Znotraj cone želimo, zaradi zagotavljanja ugodnega stanja za močvirskega krešiča, ohranjati naravne značilnosti potokov, obrežno strukturo brežin, obrežno vegetacijo in zamočvirjene gozdne površine, ob hkratnem zagotavljanju ležeče in stoječe odmrle lesne mase.

USMERITVE:

- Preprečujejo naj se krčitve gozdnih zemljišč.
- Spremenjena drevesna sestava naj se postopno približuje naravni. Poveča naj se delež hrastov doba in gradna, belega gabra in črne jelše. V primeru umetne obnove naj se vnaša avtohtone drevesne vrste listavcev, ki so prisotni na območju Radgonsko Kapelskih goric in Grabonoša.
- Z območja se naj odstranjuje invazivne rastlinske vrste.
- Z izbiralnim redčenjem naj se izboljšuje zasnov in negovanost ter pospešuje prehod v starejše razvojne faze (predvsem debeljakov in pomlajencev).
- S primernimi gojitvenimi ukrepi naj se vzpostavlja tako zunanje kot tudi notranje gozdne robove ter oblikuje stopničasto zgradbo s pestro vrstno sestavo.
- Teži naj se k čim večjemu deležu debelega drevja.
- Zagotavlja naj se vsaj 5 % delež ustrezne odmrle lesne mase listavcev (v B + C debelinskem razredu) od celotne lesne zaloge v upravljavski coni.
- Ohranja naj se velikost habitatnega tipa na račun zaraščajočih kmetijskih zemljišč (zaraščajoča zemljišča pod vplivom visoke talne vode, na katerih se primarno pojavlja dob kot nosilna vrsta s primesjo belega gabra in črne jelše).
- Ohranja naj se velikost habitatnega tipa s premenami gozdov, ki so spremenjeni ali močno spremenjeni in predstavljajo potencial za razvoj gozdnega habitatnega tipa ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi: območja pod vplivom visokega nivoja talne vode (na psevdoglejnih in oglejenih tleh).
- Zmanjša naj se stopnja objedenosti mladovja po divjadi.
- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu: novogradnje gozdnih prometnic naj se usmerja izven območij potokov.
- Pri gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic naj se prepreči zasipavanje in odnašanje materiala iz gozdnih prometnic in njihovih brežin v vodna telesa.
- Ohranja naj se obrežna vegetacija: z obrežno vegetacijo naj se gospodari na način, da se zagotavlja sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- Na območju vodotokov naj se ne skladišči lesa, prav tako naj se rampanje lesa izvaja na način, da gozdni sortimenti niso narinjeni v vodno telo.

PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:

- Izvaja naj se naravna in umetna obnova z vnosom in zaščito avtohtonih drevesnih vrst rastišču prilagojenih listavcev.
- Priprava sestoja za naravno obnovo.
- Priprava tal za naravno nasemenitev ali setev.
- Priprava tal za sadnjo.
- Sadnja.
- Obžetev.
- Nega mladja.
- Na 1-3 % površine cone se stremi k ohranjanju gozda z večjim deležem odmrle biomase, ki je prepuščen naravnemu razvoju – (po potrebi ekocelice brez ukrepanja - glede na analizo mrtve mase in aktivnost lastnikov). Izbor 1-3 % površine znotraj cone Radgona- Ilirski hrastovo belogabrovi gozdovi, ki so prepuščeni naravnemu razvoju, se izloči znotraj ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov na 1. stopnji ohranjenosti (opomba: sestoji se izločijo po popisu sestojev).
- Ohranjanje biotopov – naravni razvoj.
- Ohranjanje biotopov – sečnja (ekocelica z ukrepanjem).
- Ohranjanje biotopov – nega (ekocelica z ukrepanjem).

IME CONE: CONA LJUTOMER- OBREČNI HRASTOVO JESENOVO BRESTOVI GOZDOVI **POVRŠINA: 348,76 ha**

VRSTE/HT:

- Obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (*Quercus robur*, *Ulmus laevis* in *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* ali *Fraxinus angustifolia*), vzdolž velikih rek (*Ulmion minoris*)
 - Črtasti medvedek (*Callimorpha quadripunctaria*)
-

OPIS CONE: območje trdolesne loke v Borecih. Obvodna gozdna krajina vsebuje preplet gozdnih združb, med katerimi izstopajo gozdovi, ki jih gradijo obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi. Območje je zaradi strukturiranih in vrstno pestrih gozdnih robov, med drugim, pomembno za ohranjanje populacije črtastega medvedka.

USMERITVE:

- območje naj se opredeli s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti,
 - ohranjanje naj se obstoječe gozdne površine in njihovo povezljivost (gozdnega prostora naj se ne fragmentira),
 - gospodarjenje naj se prilagodi varovalni in biotopski vlogi,
 - na območju naj se ne izvajajo krčitve gozda (tudi do 0,5 ha ne)
 - ohranjanje naj se obvodno drevnino trdolesne loke (pušča naj se izredno debela drevesa vrb, jesenov in jelš),
 - teži naj se k večjemu deležu starega drevja,
 - s primernimi gojitvenimi ukrepi naj se vzpostavlja tako zunanje kot tudi notranje gozdne robove ter oblikovati stopničasto zgradbo s pestro vrstno sestavo.
-

PREDLAGANI SEKTORSKI UKREPI v GGN:

- Priprava sestoja za naravno obnovo.
 - Priprava tal za naravno nasemenitev ali setev.
 - Priprava tal za sadnjo.
 - Sadnja.
 - Obžetev.
 - Nega mladja.
 - Puščanje semenskih dreves.
 - Ohranjanje biotopov – naravni razvoj.
 - Ohranjanje biotopov – sečnja (ekocelica z ukrepanjem).
 - Ohranjanje biotopov – nega (ekocelica z ukrepanjem).
 - Vzdrževanje in vzpostavljanje strukturiranih, vrstno pestrih gozdnih robov.
-

13.13 Semenski sestoji

Drevesna vrsta	Id. številka	Kategorija	Provenienca	Tip	Lastništvo	Pov. (ha)
<i>Quercus robur</i> L.	3,0104	2	Predpanonsko	2	državno	36,60
<i>Quercus robur</i> L.	3,0107	1	Predpanonsko	2	državno	52,90
<i>Alnus glutinosa</i> Gaertn.	3,0189	3	Slovenija	3	državno	1,05
<i>Quercus robur</i> L.	3,0192	2	Predpanonsko	2	državno	22,47
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	3,0193	2	Slovenija	2	državno	22,47
<i>Quercus robur</i> L.	3,0194	2	Predpanonsko	2	državno	16,20
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	3,0195	2	Slovenija	2	državno	16,20
<i>Quercus petraea</i> Liebl.	3,0196	2	Predpanonsko	2	državno	11,77
<i>Quercus petraea</i> Liebl.	3,0197	2	Predpanonsko	2	državno	18,64
<i>Tilia cordata</i> Mill.	3,0198	2	Slovenija	2	državno	0,5
<i>Larix decidua</i> Mill.	3,0249	2	Slovenija	2	državno	0,5
<i>Fagus sylvatica</i> L.	3,0298	2	Predpanonsko	2	državno	17,3
<i>Carpinus betulus</i> L.	3,0299	1	Slovenija	2	državno	17,3
<i>Prunus avium</i> L.	3,0300	1	Slovenija	2	državno	12,78
<i>Pinus nigra</i> Arnold	3,0301	2	Slovenija	2	državno	12,78
<i>Pinus nigra</i> Arnold	3,0303	2	Slovenija	2	državno	2,0
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	3,0363	1	Slovenija	2	državno	18,32
<i>Salix alba</i> L.	3,0364	2	Slovenija	2	državno	6,29
<i>Salix alba</i> L.	3.0411	2	Slovenija	2	državno	0,5
<i>Carpinus betulus</i> L.	3.0412	2	Slovenija	2	državno	17,98
<i>Carpinus betulus</i> L.	3.0413	1	Slovenija	2	državno	3,9
<i>Carpinus betulus</i> L.	3.0414	1	Slovenija	2	državno	41,01
<i>Quercus robur</i> L.	3.0415	1	Predpanonsko	2	državno	41,01
<i>Quercus robur</i> L.	3.0416	2	Predpanonsko	2	državno	6
<i>Quercus robur</i> L.	3.0417	2	Predpanonsko	2	državno	12,21
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0011	3	Slovenija	5	državno	1T
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0012	3	Slovenija	5	državno	1T
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0013	3	Slovenija	5	državno	1T
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0014	3	Slovenija	5	državno	1T
<i>Fagus sylvatica</i> L.	3,0297	1	Predpanonsko	2	zasebno	7,17
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0010	3	Slovenija	5	zasebno	1T
<i>Populus nigra</i> L.	3,0362	2	Slovenija	2	zasebno	2,77
<i>Salix alba</i> L.	3.0418	2	Slovenija	2	zasebno	2,5
<i>Fraxinus angustifolia</i> Vahl.	0,0106	1	Slovenija	2	zasebno	22,32
<i>Quercus robur</i> L.	3,0105	1	Predpanonsko	2	zasebno	22,32
<i>Prunus avium</i> L.	3,0302	2	Slovenija	2	zasebno	2,92
<i>Alnus glutinosa</i> Gaertn.	3,0190	2	Slovenija	2	zasebno	30,98
<i>Alnus glutinosa</i> Gaertn.	3,0191	2	Slovenija	2	zasebno	30,26
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0009	3	Slovenija	5	zasebno	1T
<i>Prunus avium</i> L.	MD.0015	3	Slovenija	5	zasebno	1T

13.14 Gozdni rezervati

Številka rezervata	Naziv	Režim	Površina (ha)
04	Babji Ložič	2	21,1
03	Motvarjevci	1	3,5
02	Zgornje Kobilje	1	16,4
01	Ginjevec	1	8,4
05	Murska šuma	1	4,2

13.15 Seznam enot kulturne dediščine

EŠD-1005-Blaguš - Spomenik talcem v Blaguškem gozdu
EŠD-10661-Gerlinci - Gomilno grobišče Kovač
EŠD-10662-Gradišče pri Tropovcih - Zgodnjesrednjeveška utrdba
EŠD-1103-Brezovica pri Mali Polani-Enolitska naselbina
EŠD-1105-Dolga vas pri Lendavi - Rimskodobna naselbina
EŠD-1109-Gornji Lakoš - Rimska naselbina
EŠD-1110-Hotiza - Arheološko najdišče Gosposko
EŠD-1128-Lendava - Bronastodobna naselbina Gabor Kert
EŠD-1129-Mala Polana-Arheološko območje gomil
EŠD-1132-Dobrovnik - Rimskodobno gomilno grobišče Vonju
EŠD-1135-Lendava-mestno jedro
EŠD-1136-Brezovica pri Mali Polani-Območje rimske ceste
EŠD-1138-Gaberje pri Gornjem Zatoku - Gomila
EŠD-1141-Kapca - Gomila
EŠD-1144-Turnišče - Gomilno grobišče Popov log
EŠD-115-Dolnji Lakoš - Bronastodoba naselbina Oloris
EŠD-1167-Renkovci - Domačija Renkovci 91
EŠD-1173-Copekov mlin
EŠD-1181-Dobrava pri Stari Novi vasi - Gomilno grobišče
EŠD-1182-Gajševci - Stolp Goličan
EŠD-1185- Precetinci - Arheološko območje Gradišče
EŠD-1187 - Mala Nedelja - Vaško jedro
EŠD-1191-Banovci - Slovanska naselbina
EŠD-1193-Ključarovci pri Ljutomeru - Gomila
EŠD-1194-Lukavci - Arheološko območje Gomile
EŠD-1233- Mota - Spomenik pri Smodiševem mlinu
EŠD-1237-Lipovci - Rimskodobna gomila Šibice
EŠD-1240-Krog - Arheološko območje Grad
EŠD-1241-Murski Črnci - Gomilno grobišče
EŠD-1242-Gančani - Gomilno grobišče Bogojinski gozd
EŠD-1243-Lipovci - Arheološko najdišče Berek
EŠD-1244- Lipa pri Beltincih - Arheološko območje Gomilčice
EŠD-1251-Gančani - Rimskodobna gomila Logarnica
EŠD-1252-Gančani - Rimskodobna gomila Hraščica
EŠD-1253 - Gančani - Rimska cesta
EŠD-136683-Hodoš - Gomilno grobišče Kamenjak
EŠD-13685-Cven - Grad Cven
EŠD-13688-Križevci - Gomila Pocerovje
EŠD-13689-Križevci - Gomilno grobišče Osišče
EŠD-13690-Križevci - Gomilno grobišče Kamenek II
EŠD-14073-Šratovci - Domačija Šratovci 13
EŠD-14259-Filovci - Rimskodobna naselbina
EŠD-14278-Gornji Ivanjci - Gomilno grobišče Ižmenska Dobrava
EŠD-14279-Lokavci - Gomilno grobišče Ivanjševska Dobrava
EŠD-14280-Gornji Ivanjci - Gomila I

EŠD-14505-Grabonoš - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-1470-Šafarsko - Prazgodovinska naselbina
EŠD-1473-Mala Nedelja - Spomenik talcem
EŠD-1475 - Lokavci - Domačija Jančar
EŠD-1476- Lastomerci - Rimskodobna gomila II
EŠD-14855-Hrastje Mota - Gomilno grobišče Gomilce
EŠD-150-Gornja Radgona - Grad
EŠD-15430-Slaptinci - Rimsko gomilno grobišče pri Gomili
EŠD-15531-Krog - Arheološko najdišče Za Raščico
EŠD-159-Grad
EŠD-16793-Motvarjevci - Gomila
EŠD-16795-Žitkovci - Gomila Preseke
EŠD-16796-Selo na Goričkem - Gomila Dolič
EŠD-16798-Vadarci - Gomilno grobišče Vadaršček
EŠD-17086-Dolenci - Gomilno grobišče Sočina graba
EŠD-21119-Trdkova - Tromejnik
EŠD-21122-Grad - Kripta
EŠD-21134-Murski Črnci - Spomenik NOB
EŠD-24154-Strehovci - Gomilno grobišče Kiše
EŠD-24767-Prosenjakovci - Grad Matzenau
EŠD-26035-Serdica - Domačija Lang
EŠD-26043 - Večeslavci - Domačija Večeslavci 39
EŠD-26047 - Ocinje - Zaselek Na grebenu
EŠD-28333 - Ivanovci - Arheološko območje
EŠD-28333-Ivanovci - Arheološko območje
EŠD-2888- Strehovci - Kapela sv. Vida
EŠD-29513-Grlava - Arheološko območje Dolge njive
EŠD-29515-Noršinci pri Ljutomeru - Arheološko območje Prednjice
EŠD-29941 - Črenšovci - Arheološko območje Kamenščice
EŠD-2997 - Gornji Petrovci - Cerkev Sv. Trojice
EŠD-2998-Boreča - Cerkev sv. Ane
EŠD-3003-Grad - Cerkev Marijinega vnebovzetja
EŠD-30032 - Črenšovci - Arheološko območje Hite
EŠD-30049-Dolina pri Lendavi - Arheološko območje Trnovc
EŠD-30139-Cezanjevci - Arheološko območje Kamenščak
EŠD-30141 - Babinci - Arheološko območje Babinci
EŠD-30147-Kapca - Arheološko območje Kiserdi
EŠD-30148-Kapca - Arheološko območje Krčovje
EŠD-30149-Gornji Lakoš - Arheološko najdišče Gornji Lakoš
EŠD-30152 - Petišovci - Arheološko območje Kapelej
EŠD-30162-Kapca - Arheološko območje Spodnji Trebež
EŠD-30163-Pršetinci - Arheološko območje Pršetinci
EŠD-30275-Lendava - Arheološko območje Pusta
EŠD-30487 - Beltinci - Arheološko območje Gmajna
EŠD-3056- Kančevci - Cerkev sv. Benedikta
EŠD-30655-Sotina - Gradišče Sotinski breg
EŠD-30710-Hercegovščak - Spominska piramida
EŠD-3109 - Podgradje - Cerkev sv. Ane

EŠD-407 - Ljutomer - mestno jedro
EŠD-4146 - Bodonci - Evangeličanska cerkev
EŠD-484-Negova - Grad
EŠD-6675- Hercegovščak - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-6676-Janhova - Gomilno grobišče
EŠD-6678-Spodnja Ščavnica - Gomilno grobišče
EŠD-6680-Plitvica - Rimsko gomilno grobišče
EŠD-6683- Hercegovščak - Rimskodobna gomila
EŠD-6684-Črnci - Grad Fridenav
EŠD-6685- Gornja Radgona - Graščina Rotenturm
EŠD-6738-Črešnjevc - Spomenik Mariji Rožman
EŠD-6738-Črešnjevc - Spomenik Mariji Rožman
EŠD-6743-Police pri Gornji Radgoni - Spomenik Francu Horvatu
EŠD-6743-Police pri Gornji Radgoni - Spomenik Francu Horvatu
EŠD-6747-Bukovnica - Gomilno grobišče Veščina
EŠD-6748-Bukovnica - Eneolitska naselbina
EŠD-6751-Hodoš - Gomilno grobišče v Benkovi šumi
EŠD-6754-Gerlinci - Gomilno grobišče Gomila
EŠD-6756-Kančevci - Gomilno grobišče
EŠD-6759-Motvarjevci - Gomilno grobišče Arkos
EŠD-6763-Rakičan - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-6764-Sebeborci - Gomilno grobišče Gomilice
EŠD-6765-Domanjševci - Gomilno grobišče
EŠD-6766-Tešanovci - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-6768- Tešanovci - Gomilno grobišče
EŠD-6769-Selo na Goričkem - Gomilno grobišče Žibe II
EŠD-6770-Lemerje - Gomilno grobišče
EŠD-6771 - Križevci - Gomilno grobišče Kamenek I
EŠD-6775-Bogojina - Gomila Faluba
EŠD-6776-Filovci - Gomila Ciganšček
EŠD-6779 - Čepinci - Gomila Pašnik
EŠD-6780-Mlajtinci - Gomili
EŠD-6784-Suhi Vrh - Gomila
EŠD-6786-Ivanovci - Gomila
EŠD-6856-Motvarjevci - Koča v Motvarjevskem gozdu
EŠD-791-Turnišče - Cerkev Marijinega vnebovzetja
EŠD-8086 - Filovci - Zaselek Gaj
EŠD-8376-Lendavske Gorice - Znamenje s sv. Ano in Marijo
EŠD-8750 - Železne Dveri - Vinogrdniški dvorec
EŠD-8845-Noršinci pri Ljutomeru - Rimskodobno gomilno grobišče Noršinski log
EŠD-8846-Železne Dveri - Gomilno grobišče Židovsko Bukovje
EŠD-8847-Mekotnjak - Gomilno grobišče Libanja
EŠD-8850 - Cezanjec - Arheološko najdišče Ad vicesimum
EŠD-8853-Branoslavci - Grad Branek
EŠD-8854-Podgradje - Vardov dvorec
EŠD-8900 - Godemarci - Domačija Strnišč
EŠD-930-Blaguš - Rimsko grobišče
EŠD-931-Boračeva - Gomilno grobišče Boračevski les

EŠD-932-Dragotinci - Gomilno grobišče
EŠD-933-Gornji Ivanjci - Gomila II
EŠD-934-Kapelski Vrh - Gomilno grobišče
EŠD-935-Kunova - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-936-Lastomerci - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-937-Očeslavci - Gomila
EŠD-938-Okoslavci - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-939-Slaptinci - Rimsko gomilno grobišče pri Strmcu
EŠD-940-Spodnji Ivanjci - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-941-Spodnji Kocjan - Utrdba Atilov grad
EŠD-942-Stara Gora - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-943- Stavešinci - Rimskodobno gomilno grobišče
EŠD-944 - Terbegovci - Prazgodovinska naselbina
EŠD-947-Hrastje Mota - Gomilno grobišče Gomilice
EŠD-948-Grabonoš - Rimskodobna gomila
EŠD-949-Lastomerci - Rimskodobna gomila I
EŠD-950-Ptujska Cesta - Rimskodobna gomila
EŠD-951- Radenci - Rimskodobna gomila Gaj
EŠD-952-Turjanski Vrh - Rimskodobna gomila
EŠD-953-Stanetinci - Rimska gomila
EŠD-954-Gornji Ivanjci - Gomila Ižmenska Dobrava
EŠD-961-Stara Gora - Cerkev sv. Duha
EŠD-9651-Biserjane - Prazgodovinska naselbina
EŠD-9652-Nedelica - Rimska cesta
EŠD-9653 - Kobilje - Zgodnjesrednjevska naselbina
EŠD-9673-Očeslavci - Gomilno grobišče Gomile
EŠD-9737-Blaguš - Rimsko gomilno grobišče
EŠD-9741-Dobrovnik - Gomilno grobišče Ob Ginji
EŠD-9742-Dobrovnik - Gomilno grobišče Poseka
EŠD-9747- Motvarjevci - Gomilno grobišče I
EŠD-9748-Selo na Goričkem - Srednjeveško gradišče
EŠD-9749- Selo na Goričkem - Gomilno grobišče Žibe I
EŠD-986 - Janžev Vrh - janžev hram
EŠD-9861-Bogojina - Gomila Vretina
EŠD-9862-Kančevci - Gomilno grobišče Bedenik

13.16 Utemeljitev in uporaba strokovnih podlag za pripravo prostorskih slojev posameznih funkcij gozdov

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdni rastiščni tipi (gozdne združbe) - ekstremni.	Va	Gozdni rastiščni tipi smiselno enako kot Priročnik in skladno z monografijo Bončina in sod., 2021, in sicer šifre: 621, 623, 624, 741, 562, 563, 661, 671, 684, 685, 701, 702, 703, 811 in 812.
Vse gozdno rastje nad zgornjo mejo strnjene gozda.	Vb	Izbor sestojev iz sestojne karte s šifro sestoja 24 - ruševje.
Gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35°.	Vc	Določitev naklona na podlagi rastrskih slojev – 25° in 35°
Gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom nad 25°.		Osnova je sloj naklonov nad 35°.
Gozdovi na zelo plitvih tleh (10 cm) ali gozdovi s skalovitostjo oziroma kamenitostjo nad 70 % površine (upoštevajo se tudi samo z mahom porasle skale in kamenje).	Vd	Kamnitost / skalovitost – osnova je na podlagi novih podatkov po odsekih izdelana karta kamnitosti oz. skalovitosti.
Gozdovi v hudourniških območjih z veliko gostoto erozijskih pojavov.	Ve	Podatki o hudournikih v primernem merilu še niso na voljo, zato se do ureditve teh podatkov uporabi ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto. Določi se najbolj problematične odseke hudournikov, v katerih je potrebno izvajati redni pregled stanja.
Gozdovi, ki preprečujejo ali zadržujejo snežne plazove.	Vf	Podatki o nevarnosti snežnih plazov v primernem merilu še niso na voljo. Ko bodo na razpolago, se jih uporabi za namen določanja funkcije. Do takrat osnovo predstavlja do grebenov razširjen kataster snežnih plazov.
Gozdovi na področju skalnih podorov.	Vk	Kot območja naravne nevarnosti skalnih podorov smo uporabili na podlagi modela izdelano karto nevarnosti skalnih podorov 1:50.000.
Gozdovi ob vodotokih v območju 10-letnih visokih vod; Območje 10-letnih vod pomeni območje, ki je v povprečju poplavljen vsaj enkrat na 10 let.	Vg	Uporabili smo integralne karte razredov poplavne nevarnosti. Prvo stopnjo poudarjenosti ima gozdni prostor na območju razreda velike poplavne nevarnosti oz. območju pogostih poplav.
Varovalni gozdovi, razglašeni z Uredbo.	Vu	Uporabili smo sloj z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom izločenih varovalnih gozdov.
Varovalni gozdovi s poudarjeno zaščitno funkcijo.	Vz	Vsi gozdovi s poudarjeno zaščitno funkcijo imajo hkrati poudarjeno tudi varovalno funkcijo. Stopnja poudarjenosti varovalne funkcije je enaka stopnji poudarjenosti zaščitne funkcije.
Druga stopnja		
Gozdni rastiščni tipi (gozdne združbe) – ekstremne.	Va	Gozdne združbe smiselno enako kot Priročnik in skladno z monografijo Bončina in sod., 2021, in sicer šifre: 672, 692, 600, 601, 651, 761, 561, 591, 592, 581, 636, 637, 634, 635, 565, 566, 511, 521 in 611.
Gozdovi na sušnih legah s kserofilno vegetacijo, ki ne izpolnjujejo pogojev za 1. stopnjo poudarjenosti, ali gozdovi na neprepustnih, občasno poplavljenih tleh.	Vh	Uporabili smo integralne karte razredov poplavne nevarnosti iz portala e-vode. Prvo stopnjo poudarjenosti ima gozdni prostor na območju razreda srednje poplavne nevarnosti oz. območju redkih poplav.
Gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom 15°–25°.	Vc	Določitev naklona na podlagi rastrskih slojev – 15° in 25°.
		Podatki o erodibilni in kompaktni matični podlagi še niso na voljo. Ko bodo na razpolago podatki o erodibilni in plazljivi matični podlagi, se uporabi še presek pripravljene podlage s slojem naklonov, do takrat se uporablja ekspertno znanje in poznavanje terena načrtovalcev in krajevne enote.
Gozdovi v območjih z navzočnostjo erozijskih pojavov.	Ve	Ko bodo na razpolago podatki v ustreznem merilu, se jih uporabi, do takrat pa se uporablja ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto.

Gozdovi na plitvih tleh (do 20 cm) ali gozdovi s skalovitostjo oziroma kamnitostjo na 50–70 % površine.	Vi	Kamnitost/ skalovitost – na podlagi novih podatkov po odsekih izdelati karto kamnitosti oz. skalovitosti.
---	----	---

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen neporaščenih predelov (npr. pobočni grušči), ker vse ohranjajo in izboljšujejo rodovitnost tal.

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Na območjih 1. in 2. varstvene cone po odloku o zaščiti virov pitne vode.	Ha	Uporabili smo sloje iz portala e-vode: - Državni nivo: 0 - območje zajetja; 1 - najožje vodovarstveno območje; 2, 2A, 2B ožje vodovarstveno območje. - Občinski nivo: 1, 1A, 1B - najožje vodovarstveno območje; 2 - ožje vodovarstveno območje.
Na ožjih območjih vodnih zajetij in drugih vodnih virov.	Hb	Kot pomoč pri določanju pravih lokacij zajetij smo uporabili sloj vodnih dovoljenj iz portala e-vode. V okolici zajetij iz gospodarske javne infrastrukture, dodana so tista (lokalna) vodna zajetja, ki nimajo občinskih odlokov.
Ob jezerih v pasu do 50 (100 m) - odvisno od reliefa.	Hf	Uporabili smo: - Pas 100 m ob večjih jezerih; - Pas 50 m ob manjših jezerih.
Nad jamami in okoli brezen.	Hd	Uporabili smo sloj naravnih vrednot: NV-jame, NV-točke, ZO-točke
Okolica izvirov vode odvisno od izdatnosti.	He	Uporabili smo sloj izvirov, pri čemer prvo in drugo stopnjo ločimo glede na polje IZDAT (izdatnost). Če je izdatnost večja ali enaka 5 l/s, izviru določimo prvo stopnjo.
Okolica črpališč.	Hg	Uporabili smo črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103).
Druga stopnja		
Na širšem vodozbirnem območju (območja 3. varstvene cone po predpisih o zaščiti pitne vode).	Ha	Uporabili smo sloje varstvenih con po predpisih o zaščiti pitne vode iz portala e-vode. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo: 3 – širše vodovarstveno območje (državni nivo) in 3 – širše vodovarstveno območje in 4 – ogrožena območja (občinski nivo).
Ob vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin in na prispevnih območjih jezer.	Hf	Uporabili smo sloj vodotokov iz portala e-vode in ga ohranili kot linijski element. Kot vplivni radij smo določili do 50 m na vsako stran vodotoka (za večje vodotoke npr. Sava v srednjem in spodnjem toku ter Drava do 100 m) od sredinske linije vodotoka. Ostale stoječe vodne površine predstavlja sloj iz portala e-vode Vodno zemljišče stoječih celinskih voda. Osnovni sloj smo pripravili iz prispevnih območij jezer iz portala e-vode.
Karbonatni kraški svet s podzemnimi kraškimi jamami in podzemnimi vodnimi tokovi.	Hc	Uporabili smo sloj območij karbonatnih kamnin (glej Gostinčar, 2016). Drugo stopnjo smo določili površinam, kjer je v opombo zapisan »apnenec« ali »apnenec in dolomit«, v primeru »dolomit« in »klastične karbonatne« pa smo presodili o smiselnosti.
Okolica izvirov vode odvisno od izdatnosti.	He	Uporabili smo sloj izvirov. Prvo in drugo stopnjo smo ločili glede na polje IZDAT (izdatnost). V kolikor je izdatnost manjša od 5 l/s, se določi drugo stopnjo. To se ovrednoti tudi v okolici tistih (lokalnih) vodnih zajetij, ki nimajo občinskih odlokov (prikazujemo točkovno).
Okolica črpališč.	Hg	Uporabili smo črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103).
Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.		

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Ohranjeni redki gozdni ekosistem ali bližina drugih ekosistemov.	Ba	Temelji se na smernicah ZRSVN in poznavanju območja: npr. visoka barja, mokrišča, mrazišča, udornice ... naravne vrednote ekosistemske zvrsti. Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic.
Nahajališče redkih ali ogroženih rastlinskih vrst.	Bb	Temelji se na smernicah ZRSVN: npr. redke in ogrožene rastlinske vrste, vezane na gozd: bodika, tisa, lepi čevljec ... Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic.
Gozdovi, pomembni za ohranitev redkih ali ogroženih živalskih vrst - rastišča divjega petelina in ruševca.	Bc	Uporabi se zaris območja prisotnosti vrste ali centre rastišč, okoli katerih se določi vplivni radij skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov. Vrsta se vpiše v opombe.
Gnezdišča (črne štorklje, planinskega orla, belorepca in ostalih vrst orlov, sršenarja in ostalih ogroženih ujed, gnezdišča sove kozače, velike uharice in ostalih vrst sov).	Bh	Zariše se, če so lokacije znane. V kolikor so znani le točkovni objekti, se določi vplivni radij, odvisen od vrste, katera gnezdi, skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov. Vrsta se vpiše v opombe.
Prisotnost zveri (brlogi) – medveda, volka, vidre, risa in divje mačke.	Bi	Zariše se znane lokacije brlogov oz. lokacije kraja poganjanja mladičev. V kolikor so znani le točkovni objekti, se določi vplivni radij, odvisen od vrste (skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov). Vrsta se vpiše v opombe.
Gozdni rezervati, ekocelice in habitatna drevesa.	Bd	Ekocelice, financirane iz gozdnega sklada ter iz projektov, in ekocelice s soglasjem upravljavca državnih gozdov. Prav tako se doda vse ekocelice, ki so bile določene s soglasjem lastnikov (smernica 20) na podlagi sestojne karte. Habitatna drevesa, financirana iz gozdnega sklada, ter eventualno iz projektov, habitatna drevesa z dupli ali gnezdi – nujen je podatek o lokaciji.
Gozdovi z izjemnimi biotopi, pomembnimi z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti - koridorji	Bj	Uporabi se sloj koridorjev, ki je bil po enotni metodologiji pripravljen v okviru projekta Life Lynx in DinAlpConnect.
Okolica (25 do 50 m pas) stoječih vodnih površin, pomembnih za prostoživeče živali - kaluže (točke), barja, mokrišča.	Bk	Temelji se na smernicah ZRSVN in poznavanju območja: npr. visoka barja, mokrišča, mrazišča, udornice... naravne vrednote ekosistemske zvrsti. Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic. Podatek o kalužah predstavljajo točkovni objekti.
Vzdrževane travne površine – pasišča (gozdne jase) v gozdni krajini.	Bl	
Grmišča.	Bg	
Gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali - mirne cone.	Bm	Površine gozdov, v katerih z različnimi ukrepi (rampe, obveščevalne in opozorilne table, prometni znaki) ohranjamo mir. Vrsta, zaradi katere je izločena mirna cona, se vpiše v opombe.
Gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali - zimovališča.	Bz	Del življenjskega prostora populacije, kjer njeni osebki preživijo zimsko obdobje (zimovališča si izbere divjad, zato so gozdnogojitveni cilji tu drugačni). Vrsta, zaradi katere je izločeno zimovališče, se vpiše v opombe.
Zelo pomembne manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini, kjer je gozda manj kot 25 %.	Be	Manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov, ki jih je nujno potrebno ohraniti pred posegi v gozd in gozdni prostor. Presoja se izvede na podlagi Karte občin z nizkim odstotkom gozdov v kmetijski in primestni krajini in na podlagi gozdnatosti v GGO, nujnosti ohranitve teh gozdov in problematike posegov v prostor v GGO. Območja morajo imeti opredeljeno namensko rabo gozdna zemljišča.
Varovalni gozdovi z izjemnimi biotopi.	Bu	Z Uredbo o varovalnih gozdovih opredeljeni varovalni gozdovi na podlagi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
Druga stopnja		
Ostale pomembne manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini, kjer je gozda manj kot 25 %.	Be	Manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov, ki jih je potrebno ohraniti pred posegi v gozd in gozdni prostor. Presoja se izvede na podlagi Karte občin z nizkim odstotkom gozdov v kmetijski in primestni

		krajini in na podlagi gozdnosti v GGO, nujnosti ohranitve teh gozdov in problematike posegov v prostor v GGO. Območja morajo imeti opredeljeno namensko rabo gozdna zemljišča.
Gozd v območjih Nature 2000.	Bf	Osnova je sloj območij Nature 2000, pridobljen v okviru naravovarstvenih smernic.
Gozdovi, ki imajo status ekološko pomembnega območja – EPO.	Bn	Osnova je sloj Ekološko pomembnih območij, pridobljen v okviru naravovarstvenih smernic. Druga stopnja se določi ekološko pomembnim območjem, izpostavljenim v naravovarstvenih smernicah. Ekološko pomembna območja, ki v naravovarstvenih smernicah niso izpostavljena, dobijo tretjo stopnjo poudarjenosti.
Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.		

KLIMATSKA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd, ki varuje kmetijske površine pred vetrom, izsuševanjem, pozebo.	Ka	Osnova je karta občin, ki imajo znotraj kmetijske krajine nizek delež gozdov. Osnova za določitev območij močnih vetrov je sloj Povprečna letna hitrost vetra 1994–2001 – meja so povprečne letne vrednosti nad 3 m/s (ARSO). Ker podrobnejši podatki ne obstajajo, smo glede na poznavanje terena izbrali gozdove, kjer so pogosto močni vetrovi.
Gozd, ki varuje naselja, rekreacijske in turistične objekte, prometnice pred vremenskimi ekstremi.	Kb	
Gozdovi v oddaljenosti do 200 m (odvisno od reliefa) okrog izpostavljenih zaselkov in turističnih bivalnih objektov v gorskem in visokogorskem pasu (nad 700 m).	Kb	Na podlagi poznavanja smo določili izpostavljene zaselke in odvisno od reliefa določili velikost vplivnega radija okrog teh zaselkov.
Gozd okrog večjih strnjenih naselij (mesta), velikost naselja nad 100 ha, v oddaljenosti 500–1000 m.	Kc	Na podlagi rabe tal smo izdelali sloj naselij nad 100 ha.
Gozdna zaplata ali pas v območju z burjo.	Kd	
Gozd okoli klimatskega zdravilišča, rekreacijskega ali turističnega objekta.	Ke	Okolica najpomembnejših rekreacijskih, turističnih objektov in klimatskih zdravilišč. Kot okolico se smatra območje do 200 m odvisno od reliefa.
Druga stopnja		
Gozdovi okrog strnjenih naselij velikosti 10–100 ha v oddaljenosti 100–500 m (odvisno od reliefa in velikosti naselja), če je v pasu 500 m okrog njih gozda po površini manj kot 25 %.	Kc	Osnova je sloj naselij velikosti 10 do 100 ha.
Gozdovi, ki se nahajajo v območjih stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki povzročajo kalamitete (vetrolomi).	Kf	Optimalna bi bila uporaba sloja največjih hitrosti, ki ni na razpolago, zato je osnova sloj povprečnih hitrosti. Funkcija se določi le gozdu, ki zmanjšuje hitrost vetra v okolici naselij ali kmetijskih površin.
Gozdovi, kjer stalna prisotnost vetrov povzroča deformirano rast gozdnega drevja.	Kf	
Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.		

ZAŠČITNA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Zaščita pred skalnimi podori.	Zg	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kot osnovo za določitev območja naravne nevarnosti skalnih podorov smo uporabili karto nevarnosti skalnih podorov v merilu 1:50.000, izdelano na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF, na podlagi modela.
Zaščita pred snežnimi plazovi.	Zh	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kot območja naravne nevarnosti snežnih plazov smo vzeli kataster snežnih plazov. Območja snežnih plazov smo razširili do grebenov, kar predstavlja prispevno območje snežnih plazov.
Zaščita pred zemeljskimi plazovi in drobirskimi tokovi.	Zi	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kartnih podlag za celotno Slovenijo v primernem merilu še ni izdelanih, zato je pri tem pomembno tudi lastno poznavanje problematike območja.
Gozd v hudourniških območjih nad naselji.	Zj	Ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto. Določijo se najbolj problematični odseki hudournikov, v katerih bi bilo potrebno izvajati redni pregled, saj lahko vplivajo na poplavno varnost. Predvsem tisti predeli, kjer so se v preteklosti že dogodili škodni dogodki.
Gozd ob letališču.	Ze	
Protivetni gozd ali pas gozdnega drevja ob infrastrukturnih objektih.	Zf	Osnova za določitev elementov ogroženosti so infrastrukturni objekti iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest ne štejemo pod elemente ogroženosti. Za določitev območij močnih vetrov smo uporabili sloj ARSO Povprečna letna hitrost vetra 1994–2001. Mejna vrednost so območja s povprečnimi letnimi vrednostmi nad 3 m/s.
Druga stopnja		
Gozdovi, ki ščitijo manj ogrožene objekte.		Šifre Zg, Zh, Zi in Zj ostajajo enake, le da se objekti nahajajo v bolj oddaljenih predelih, kjer je verjetnost za doseg pobočnih procesov manjša.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		
Dodatno pojasnilo:	Gozdovi, ki imajo zaradi ekstremnosti razmer funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev na prvi stopnji poudarjenosti in hkrati neposredno varujejo tudi objekte, praviloma zagotavljajo tudi zaščitno funkcijo na prvi stopnji poudarjenosti. V kolikor je na nekem območju določena varovalna funkcija, prav tako pa gozd ščiti objekte pred pobočnimi procesi, se temu predelu določi obe funkciji.	

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi okoli večjih strnjenih naselij (nad 100 ha) oziroma drugih večjih emisijskih virov (od 500 m do 1 km oddaljenosti – odvisno od reliefa in podnebnih razmer).	Gz	Osnova je sloj naselij nad 100 ha.
Neposredna bližina bolnice in zdravilišča (do 200 m, odvisno od reliefa).	Ga	Obstoječi sloj bolnišnic se dopolni z znanimi zdravilišči na podlagi lastnega poznavanja območja.
Druga stopnja		
Gozdovi v bližini večjih strnjenih naselij (nad 100 ha) oziroma drugih večjih emisijskih virov (na razdalji 1 do 3 km - odvisno od reliefa in podnebnih razmer) ter gozdovi okoli manjših strnjenih naselij (od 10 do 100 ha) (do 1 km oddaljenosti - odvisno od reliefa in podnebnih razmer).	Gz	Osnova je sloj za naselja 10 do 100 ha in nad 100 ha.
Gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaženja, kot so npr. avtocesta, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča ipd.	Gb	Pri določitvi velikih virov hrupa so v pomoč območja z določeno obrambno funkcijo, ki povzročajo hrup (strelišča, vojaški poligoni in avtoceste iz sloja gospodarske javne infrastrukture).
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora.		

OBRAMBNA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi na območjih izključne rabe prostora v neposredni bližini vojaških in policijskih objektov oziroma gozdovi, ki so ograjeni zaradi rabe v vojaške ali policijske namene.	Oa	Osnova so območja izključne rabe Ministrstva za obrambo Republike Slovenije (MORS).
Gozdovi znotraj obsežnih stalnih poligonov (z objekti) za urjenje policijskih in vojaških enot - dodatnega pasu okrog njih pa se ne določa.	Ob	Osnova so območja izključne rabe MORS.
Gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode.	Oh	Osnova so črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103). Dodajo se ostala znana črpališča.
Gozdovi območij nadzorovane rabe prostora, to so območja, ki so občasno na terenu zaprta in pod nadzorom vojaških enot.	Ob	Kot osnovo smo vzeli območja nadzorovane rabe MORS. Izbrali smo le manjša, natančneje zarisana območja, ki so pogosto varovana s strani vojske. Vplivnih radijev in koridorjev, v katerih nadzorujejo zračni prostor, nismo vključevali. V primeru prekrivanja s slojem izključne rabe ima izključna raba prednost.
Druga stopnja		
Gozdovi območij možne izključne rabe prostora, to so območja, ki so primarno namenjena za druge potrebe, ki se jih v primeru izrednega ali vojnega stanja lahko uporabi za obrambne potrebe ter v miru za usposabljanje vojske.	Oa	Osnova so območja možne izključne rabe MORS.
Druga območja, ki so primarno namenjena za druge potrebe, ki se jih v primeru izrednega ali vojnega stanja lahko uporabi za obrambne potrebe ter v miru za usposabljanje vojske.	Oc	Ostala območja, pomembna za obrambno funkcijo, smo določili na podlagi strokovne ocene.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		

REKREACIJSKA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga

Prva stopnja		
Gozdovi v neposredni bližini mest in večjih naselij mestnega značaja, skozi katera vodijo pešpoti do turističnih in rekreacijskih točk, ki jih ljudje dnevno obiskujejo.	Ra	Osnova so sloji pešpoti ter poznavanje območja. V pomoč so nam bili tudi sloji, ki prikazujejo obiskanost poti, npr. strava heatmap.
Gozdovi ob vstopnih mestih na območjih, ki so namenjena rekreaciji (cca. 100 m levo in desno).	Rc	
Gozdovi, ki so opremljeni s tablami z vsebinskimi prikazi za rekreacijske dejavnosti (npr. trim steza).	Rb	
Gozdovi ob močno obiskanih oziroma prepoznavnejših odsekih pohodnih in kolesarskih poti (pomembnejši odseki slovenske planinske transverzale, E6, E7, slovenske turno kolesarske poti ipd.).	Rd	Osnovo predstavljajo karte planinskih poti, slovenske turno kolesarske poti, Jakobove poti in druge razpoložljive karte glede lokalno pomembnih poti, za določitev obiskanosti pa so nam bili v pomoč sloji, ki prikazujejo obiskanost, npr. strava heatmap.
Območja z urejenimi poligoni in objekti, ki so namenjeni izvajanju športno-rekreacijskih dejavnosti oziroma aktivnosti (adrenalinski parki, paint ball poligoni, kolesarski poligoni).	Rg	Določili na podlagi stanja (poznavanje območja).
Gozdovi ob kolesarskih poteh, kjer je množičen obisk.	Re	Gorskokolesarske poti, ki imajo soglasje ZGS in so označene na terenu, oziroma druge množično obiskane kolesarske poti.
Razglašen mestni gozd (mestni/občinski odlok).	Rf	
Druga stopnja		
V neposredni bližini mest in večjih naselij mestnega značaja, skozi katera vodijo pešpoti do turističnih in rekreacijskih točk, ki jih ljudje srednje pogosto obiskujejo.	Ra	
Gozdovi s širše prepoznanimi naravnimi plezalnimi stenami, vzletišča padalcev in gozdovi ob poligonih, namenjenih izvajanju zimskih športov (smučišča, nordijski centri z grajenimi tekaškimi progami, gozdovi z urejenimi sankaskimi progami ipd.).	Rg	Osnova je sloj vzletišč za jadralne padalce.
Območje intenzivnega rekreativnega nabiranja gozdnih plodov.	Rh	Podatki ne obstajajo, zato smo območja opredelili na podlagi stanja (poznavanje območja).
Ob obiskanih planinskih, kolesarskih in drugih lokalno pomembnih poteh.	Rd	Vključi se predele, kjer funkcija nima prve stopnje poudarjenosti. Osnova so sloji planinskih poti, slovenske turno kolesarske poti in Jakobova pot.
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen ograjenih območij gozdnega prostora in predelov, na katere dostop ni dovoljen.		
Dodatno pojasnilo:	V gozdnih rezervatih smo rekreacijsko funkcijo določili le potem, ki so označene tudi na terenu. Rekreacijske funkcije ne določamo na območjih strogih rezervatov, ograjenih območjih vojaških objektov, ograjenih raziskovalnih ploskvah, ograjenih predelih zaradi gojenja in lovni oborah.	

TURISTIČNA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd v okolici turističnega centra ali počitniškega naselja.	Ta	Ker konkretnih podatkovnih slojev ni, je osnova poznavanje območja.
Zelo obiskan gozd mesta ali večjega naselja.	Tb	Ker konkretnih podatkovnih slojev ni, je osnova poznavanje območja.
Gozd ob turistični poti, točki in poti do nje. 50m na vsako stran.	Tc	
Učna pot.	Te	Osnova je oblikovan sloj gozdnih učnih poti. Uporabili smo vplivni radij 50 m ob liniji poti.
Druga stopnja		
Gozdovi ob obiskanih (od mest in naselij mestnega značaja bolj oddaljenih) izletniških točkah in ob dostopih do njih.	Tc	
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen ograjenih območij gozdnega prostora in predelov, na katere dostop ni dovoljen.		

POUČNA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Učna pot, učni objekt ali muzej na prostem.	Pa	Oblikovan je sloj gozdnih učnih poti, ki so na seznamu gozdnih učnih poti. Uporabili smo vplivni radij 50 m ob liniji. V kolikor so učne poti speljane tako, da pokrivajo širše območje, se lahko prikaže tudi celotna površina gozdnega prostora, ne samo linija. Prav tako imajo poudarjeno funkcijo tudi območja mestnih gozdov (gozdovi s posebnim namenom), opremljena z informativnimi tablam in učnimi potmi, vezanimi na gozd.
Učni ali demonstracijski objekt za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja.	Pb	Temelji se na poznavanju GGO in vključi znane objekte.
Druga stopnja		
Gozdovi, v katerih se občasno seznanja javnost, zlasti mladino, z lastnostmi in zakonitostmi gozda ter njegovimi funkcijami, pa niso posebej opremljeni za ta namen.	Pc	Gozdovi v bližini šol ali vrtcev, ki jih obiskujejo otroci ob pouku naravoslovja, naravoslovnih dnevih ipd.
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse druge površine gozdnega prostora, razen gozdov na območjih, na katera dostop ni dovoljen.		

RAZISKOVALNA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd, vključen v dolgoročne raziskave.	Ia	Gozdovi, vključeni v dolgoročne raziskave in vplivni radij ene drevesne višine.
Gozd na raziskovalni ploskvi: ploskve z vplivnim radijem.	Ib	Osnova so sloji raziskovalnih ploskev Gozdarskega inštituta Slovenije z vplivnim radijem 50 m in druge raziskovalne ploskve, v kolikor so vključene v intenzivne dolgoročne raziskave (npr. Biotehniške fakultete).
Razglašen gozdni rezervat.	Ic	Uporabili smo sloj gozdnih rezervatov iz veljavne Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.
Druge in tretje stopnjo poudarjenosti se ne določa.		

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		

Območja in okolica naravnih vrednot, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin ali kjer varovanje naravne vrednote določa način gospodarjenja z gozdom. To so tiste naravne vrednote, za katere prvo stopnjo poudarjenosti predlaga služba, pristojna za varstvo narave (ZRSVN). Pod »okolico« objektov razumemo pas gozda 50–100 m okrog njih.	Da	Po naravovarstvenih smernicah. Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Prvo stopnjo poudarjenosti smo določili izjemoma, in sicer za območja z najostrejšim režimom. Pričakovani naravnih vrednot se ne vključuje.
Širša zavarovana območja oz. njihova varstvena območja z režimom I., II. In III. stopnje po IUCN, ki ne dovoljuje izkoriščanja gozdnih dobrin.	Db	Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN.
Gozdni rezervati.	Dc	Uporabili smo sloj gozdnih rezervatov iz veljavne Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.
Izjemna drevesa.	Dd	Uporabili smo sloj izjemnih dreves iz evidence naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Dodali smo podatke iz evidence izjemnih dreves ZGS, v kolikor drevesa še niso pridobila statusa NV.

Druga stopnja

Območja naravnih vrednot, ki niso vključena v prvo stopnjo in pomembno vplivajo na izkoriščanje gozdnih dobrin.	Da	Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Pričakovani naravnih vrednot se ne vključuje.
Širša zavarovana območja oz. njihova varstvena območja z režimom II. in IV. ter naravni spomeniki III. stopnje po IUCN, ki pomembno vplivajo na izkoriščanje gozdnih dobrin.	Db	Uporabili smo sloj zavarovanih območij iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN.

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi na območjih kulturne dediščine iz registra kulturne dediščine, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin, ali so upravljani izključno za varstveni namen.	Ca	Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo in predlogi za opredelitev prve stopnje ZVKD v sklopu pridobljenih Kulturnovarstvenih usmeritev. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo: • območja vrtnoarhitekturne dediščine, kot so arboretumi, drevoredi ...; • točkovni objekti memorialne dediščine, kot so znamenja, spomeniki ...; • točkovni objekti sakralne stavbne dediščine, kot so kapelice, cerkve ...; • območja arheološke dediščine, ki nimajo opredeljenega vplivnega območja, kot so ruševine objektov ...; • pomembna arheološka najdišča.
Druga stopnja		
Gozdovi na območjih in v okolici drugih objektov kulturne dediščine, za katere je določen blažji varstveni režim, ki dopušča izkoriščanje gozdnih dobrin.	Ca	Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo. Gre za vsa ostala območja, kjer ni funkcija varovanja kulturne dediščine opredeljena na prvi stopnji poudarjenosti.
Ostanki gozdov z ohranjeno tradicionalno obliko gospodarjenja (steljniki, panjevci, logi, gaji).	Cb	Temelji se na poznavanju območja in tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi.
Območje kulturne krajine.	Cc	Tip kulturna krajina ima poudarjeno drugo stopnjo poudarjenosti kulturne dediščine, kot tudi estetsko funkcijo.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		

ESTETSKA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
-------------	-------	---------

Prva stopnja		
Gozd v neposredni bližini objekta kulturne dediščine ali naravne vrednote, ki predstavlja kuliso objektu (Register KD in NV).	Ea	Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo – samo v primerih, ko gre za nadzemno kulturno dediščino. Kot osnovo za naravne vrednote smo vzeli sloj naravne dediščine. Estetsko funkcijo smo določili le v neposredni bližini objektov kulturne dediščine ali naravne vrednote, kjer gozd predstavlja pomembno estetsko kuliso.
Gozd v območju krajinske pestrosti po predpisih o ohranjanju narave.	Ec	
Razglašen mestni gozd (z odloki).	Ed	Osnova so podatki o razglašanih mestnih gozdovih na OE.

Druga stopnja		
Gozd na območju kulturne krajine po predpisih o varstvu kulturne dediščine (Register KD).	Eb	Osnova je sloj kulturne dediščine – kjer je Tip kulturna krajina.
Gozd, gozdni otok, gozdni rob ali posamezno izjemno drevo, ki največ prispeva k lepoti krajinske podobe.	Ee	
Gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih o urejanju prostora.	Ef	
Gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali vizuelno motečih elementov v krajini.	Eg	

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno več kot 5 m ³ bruto lesne mase na hektar.	La	Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Prvo stopnjo poudarjenosti smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča, višjo od 5 m ³ .
Druga stopnja		
Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno od 2 do 5 m ³ bruto lesne mase na hektar.	La	Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Drugo stopnjo poudarjenosti smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča med 2 in 5 m ³ .
Tretja stopnja		
Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno do 2 m ³ bruto lesne mase na hektar.	La	Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Tretjo stopnjo poudarjenosti smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča, nižjo od 2 m ³ . Prav tako imajo tretjo stopnjo poudarjenosti vsi varovalni gozdovi.
Brez stopnje poudarjenosti		
Z uredbo razglašeni gozdni rezervati.	Lu	Osnova je sloj z uredbo sprejetih gozdnih rezervatov.
S soglasjem lastnikov izločene ekocelice.	Le	Osnovo predstavljajo s soglasjem lastnikov izločene ekocelice.
Dodatna pojasnila	Stopnje poudarjenosti lesnoproizvodne funkcije smo določili le gozdnim površinam. Gozdu, ki je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom opredeljen kot varovalni gozd, smo določili 3. stopnjo poudarjenosti ne glede na vrednost PSGR, saj je v tem primeru lesnoproizvodna funkcija podrejena namenu, zaradi katerega je bil gozd izločen kot varovalni gozd. Gozdu, ki je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom določen kot gozdni rezervat, in gozdu, ki je s soglasjem lastnika za določeno obdobje prepuščen naravnemu razvoju (ekocelice), se lesnoproizvodne funkcije za prihodnje obdobje ne določa.	

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdni semenski sestoj.	Na	Osnova je karta semenskih sestojev.
Nadpovprečno nabiranje drugih gozdnih dobrin (gobe, borovnice, tudi za prodajo).	Nb	Osnova so razpoložljivi podatki o nadpovprečnem nabiranju drugih gozdnih dobrin in zaznani problemi na terenu glede prekomernega nabiranja gozdnih plodov.
Gozd, v katerem se gospodar zaradi plodov.	Nc	Osnovo predstavljajo podatki o gozdovih, v katerih se gospodari zaradi plodov.
Čebelarska stojišča za premične čebelnjake in stalne čebelnjake v gozdnem prostoru (polmer: 100 m).	Np	Osnova so čebelarska stojišča za premične čebelnjake iz Čebelarske zveze Slovenije.
Druga stopnja		
Območja nabiranja drugih gozdnih dobrin (gobe, borovnice, tudi za prodajo) – manj obremenjena.	Nb	Osnova so razpoložljivi podatki o območjih, kjer se nabirajo druge gozdne dobrine, vendar so ta območja manj obremenjena in zato problemi na terenu glede prekomernega nabiranja niso tako izraziti.
Sestoji z velikim deležem kostanja v lesni zalogi (nad 25 %).	Nd	
Območje gozdne čebelje paše.	Ne	Osnova so podatki iz katastra čebelje paše.
Gozd intenzivnega steljarjenja, pridobivanja smole ali drevesnih sokov.	Nf	Podatki o območjih gozdov, kjer se intenzivno steljari in pridobiva smola ali drevesne sokove niso razpoložljivi, zato je osnova lastno poznavanje območij teh tradicionalnih oblik.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Lovne obore.	Jo	Osnova je sloj lovni obor v Sloveniji.
Krmišče z okolico (zimsko krmišča z okolico do 200 m).	JK	Osnova je sloj lokacije zimskih krmišč, okoli katerih smo kot vplivni radij določili oddaljenost do 200 m.
Okolica rukališč.	Jr	Osnova je poznavanje lokacij rukališč.
Druga stopnja		
Območje lovišča z intenzivnim lovskim turizmom..	Jt	Osnova je poznavanje lokacij.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		